

RAČUNSKO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Revizijsko poročilo

Ravnanje z ločeno zbranimi
komunalnimi odpadki

Poslanstvo

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih odkritjih revizij poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi porabniki javnih sredstev izboljšajo svoje finančno poslovanje.

Revizijsko poročilo

Ravnanje z ločeno zbranimi
komunalnimi odpadki

Računsko sodišče je revidiralo smotrnost ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki v Republiki Sloveniji od leta 2005 do konca leta 2007 na Ministrstvu za okolje in prostor in pri šestih izvajalcih gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov (v nadaljevanju: izvajalci), in sicer družbah Snaga Javno podjetje, d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju: družba Snaga Ljubljana), Snaga javno podjetje, d. o. o., Maribor (v nadaljevanju: družba Snaga Maribor), SIMBIO, d. o. o., družba za ravnanje z odpadki, Celje (v nadaljevanju: družba SIMBIO), Komunala Novo mesto, d. o. o., Novo mesto (v nadaljevanju: družba Komunala Novo mesto), JKP, javno komunalno podjetje, d. o. o., Slovenske Konjice (v nadaljevanju: družba JKP Slovenske Konjice) in Komunalno podjetje Vrhnika, d. d., Vrhnika (v nadaljevanju: družba Komunalno podjetje Vrhnika).

Cilj revizije je bil izrek mnenja o smotnosti vzpostavitve sistema za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov, o smotnosti izvajanja in o smotnosti spremljanja izvajanja tega sistema v Republiki Sloveniji v obdobju od leta 2005 do konca leta 2007. Računsko sodišče je ocenjevalo *učinkovitost poslovanja Ministrstva za okolje in prostor ter uspešnost in učinkovitost poslovanja izvajalcev* tako, da je iskalo odgovore na vprašanja, *ali je Ministrstvo za okolje in prostor vzpostavilo učinkovit sistem ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki ter ali je zagotovilo učinkovit nadzor in spremljanje izvajanja tega sistema ter ali so izvajalci uspešno in učinkovito izvajali ločeno zbiranje komunalnih odpadkov na območjih izvajanja javne službe*.

Računsko sodišče je ocenilo, da *sistem ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki*, ki ga je vzpostavilo Ministrstvo za okolje in prostor, *ni bil učinkovit*, ker cilji ravnanja z odpadki, ki bi morali biti doseženi do leta 2008, niso bili doseženi. Ministrstvo za okolje in prostor ni ustrezno opredelilo vseh potrebnih podlag sistema, da bi izvajalci lahko dosegali zastavljene cilje. Pri določitvi ciljnih deležev posameznih vrst ločeno zbranih odpadkov ni upoštevalo pomembnih posebnosti območij, na katerih se izvaja ločeno zbiranje komunalnih odpadkov, ni jasno opredelilo načina obveznega ločenega zbiranja bioloških odpadkov, ni proučilo ustreznosti določitve standardov za gostoto postavitve zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in ni predvidelo alternativnih oblik ločenega zbiranja komunalnih odpadkov. Neustrezna določitev pristojnosti za odlaganje komunalnih odpadkov je povzročila, da gradnja regijskih centrov ravnanja z odpadki ni bila opravljena v skladu z načrtovano dinamiko, zaradi česar ni zagotovljena obdelava večine zbranih komunalnih odpadkov pred njihovim odlaganjem, na odlagališča pa se odlagajo odpadki, ki ne ustrezajo zahtevanim okoljskim standardom, predpisanim s slovensko zakonodajo in predpisi Evropske unije. Ministrstvo za okolje in prostor ni določilo ustrezne politike cen ravnanja s komunalnimi odpadki, ki bi udeležence sistema spodbujala k povečanju količin ločeno zbranih komunalnih odpadkov, saj v sedanjem sistemu večje količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov pomenijo le dodatne stroške za izvajalce kot tudi za uporabnike njihovih storitev. Ministrstvo za okolje in prostor tudi ni opredelilo okoljske dajatve, ki se plačuje zaradi odlaganja komunalnih odpadkov, tako da bi bolj spodbujala gradnjo objektov za ravnanje s komunalnimi odpadki. Izvajalci so lahko zbrano okoljsko dajatev, plačano zaradi odlaganja odpadkov, namenili tudi za sanacijo obstoječih odlagališč in gradnjo novih.

Tudi sistem za ravnanje z odpadno embalažo, ki ga je vzpostavilo Ministrstvo za okolje in prostor, ni bil učinkovit, ker ministrstvo ni opredelilo vseh potrebnih parametrov poslovanja udeležencev v sistemu, kot so deleži odpadne komunalne embalaže, ki jih mora prevzemati posamezna družba za ravnanje z odpadno embalažo, ni vzpostavilo izravnalne sheme za ugotavljanje ustreznosti deležev odpadne embalaže, predane posameznim družbam za ravnanje z odpadno embalažo, ter ni opredelilo kriterijev za določitev posameznih vrst stroškov v sistemu ravnanja z odpadno embalažo.

Financiranje delovanja sistema ravnanja z odpadno embalažo ni bilo učinkovito, saj nobenega od udeležencev ni vzpodbujalo, da bi si prizadeval zbrati večje količine odpadne embalaže in jo predati v sistem. V sedanjem sistemu financiranja povzročajo večje količine ločeno zbrane odpadne komunalne embalaže višje stroške izvajanja storitev ločenega zbiranja in višjo ceno storitve. Sedanji sistem ne omogoča ustrezne preglednosti, saj ni razvidno, ali je bila embalažnina, ki je bila vplačana v sistem posamezne družbe za ravnanje z odpadno embalažo, porabljena za predpisano ravnanje z odpadno embalažo.

Ministrstvo za okolje in prostor ni vzpostavilo učinkovitega spremljanja izvajanja ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ker ni spremljalo doseganja načrtovanih ciljnih deležev ločeno zbranih posameznih vrst komunalnih odpadkov in ni spremljalo oziroma analiziralo delovanja nobenega od dejavnikov, ki vpliva na količine ločeno zbranih frakcij. Pri ravnanju z odpadno embalažo Ministrstvo za okolje in prostor ni zagotavljalo natančnih in popolnih podatkov o količinah nastale in zbrane odpadne embalaže, zato podatki o ravnanju z odpadno embalažo in ocena o doseganju predpisanih okoljskih ciljev pri predelavi odpadne embalaže niso zanesljivi.

Družbi Snaga Maribor in Komunalno podjetje Vrhnika sta pri ločenem zbiranju poslovali uspešno, saj sta presegli povprečni slovenski delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov in predvideni ciljni delež izločenih komunalnih odpadkov, ki ga je določilo Ministrstvo za okolje in prostor. Družba Komunalno podjetje Vrhnika je najuspešnejši slovenski izvajalec ločenega zbiranja bioloških odpadkov, saj je za trikrat presegla načrtovani izločitveni potencial in kar za osemkrat povprečni slovenski delež. Družbe Snaga Ljubljana, SIMBIO, Komunala Novo mesto in JKP Slovenske Konjice pri ločenem zbiranju niso poslovale uspešno, saj niso dosegle načrtovanih ciljnih deležev ali pa so bili njihovi rezultati ločenega zbiranja slabši tudi od slovenskega povprečja. Še posebej so za načrtovanimi in povprečnimi deleži zaostajali rezultati teh družb pri ločenem zbiranju bioloških odpadkov, saj so to obliko ločenega zbiranja večinoma začele uvajati prepozno.

Družbi Snaga Ljubljana in Komunalno podjetje Vrhnika sta pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov poslovali učinkovito. V primerjavi z drugimi izvajalci sta ob nižjih stroških ravnanja s komunalnimi odpadki presegli povprečni slovenski delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Družbi sta izvajali številne akcije osveščanja prebivalstva o pomenu ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, pri načrtovanju in izvajanju teh akcij pa sta sodelovali tudi z medobčinskimi inšpekcijskimi službami. Družbe Snaga Maribor, SIMBIO, Komunala Novo mesto in JKP Slovenske Konjice pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov niso poslovale učinkovito. Čeprav so imele višje stroške ravnanja s komunalnimi odpadki kot drugi izvajalci, pa niso dosegale načrtovanega ali povprečnega slovenskega deleža ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Družba Snaga Maribor je poslovala neučinkovito tudi pri odlaganju odpadkov, saj je zaradi neustrezne pogodbene ureditve za odlaganje odpadkov na odlagališče, ki ga je upravljala, plačevala več, kot so znašali stroški odlaganja na tem odlagališču.

Računsko sodišče je za odpravo ugotovljenih nesmotrnosti od Ministrstva za okolje in prostor ter družb Snaga Maribor, SIMBIO, Komunala Novo mesto, JKP Slovenske Konjice in Komunalno podjetje Vrhnika zahtevalo *predložitev odzivnega poročila*. Ministrstvu za okolje in prostor in vsem izvajalcem je podalo tudi več *priporočil* za izboljšanje vzpostavitve, izvajanja in spremljanja izvajanja sistema za ravnanje z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki.

KAZALO

1. UVOD	12
1.1 OPREDELITEV REVIZIJE.....	13
1.2 UTEMELJITEV REVIZIJE.....	15
1.3 REVIZIJSKI PRISTOP	16
1.4 PREDSTAVITEV REVDIRANCEV.....	16
1.4.1 Ministrstvo za okolje in prostor	16
1.4.2 Družba Snaga Ljubljana.....	17
1.4.3 Družba Snaga Maribor.....	18
1.4.4 Družba SIMBIO	18
1.4.5 Družba Komunala Novo mesto.....	19
1.4.6 Družba JKP Slovenske Konjice	19
1.4.7 Družba Komunalno podjetje Vrhnika	21
2. CILJI RAVNANJA Z ODPADKI	22
2.1 REZULTATI LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV	25
3. PRIMERJALNA ANALIZA REZULTATOV LOČENEGA ZBIRANJA	27
3.1 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA LOČENO ZBIRANJE.....	30
3.1.1 Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov.....	30
3.1.2 Načrtovanje in doseganje ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov	32
3.1.3 Število zbiralnic, zbirnih centrov in posod za ločeno zbiranje bioloških komunalnih odpadkov	34
3.1.4 Naprave za obdelavo zbranih komunalnih odpadkov ter upravljanje odlagališča komunalnih odpadkov.....	37
3.1.5 Cena izvajanja javne službe	39
3.1.6 Aktivnosti pospeševanja ločenega zbiranja.....	42
3.2 STROŠKI IN PRIHODKI LOČENEGA ZBIRANJA.....	43
4. VZPOSTAVITEV SISTEMA LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV	45
4.1 RAVNANJE Z LOČENO ZBRANIMI KOMUNALNIMI ODPADKI.....	45
4.1.1 Pomanjkljivosti vzpostavitve sistema ločenega zbiranja.....	46

4.1.1.1	Določitev ciljev ločenega zbiranja.....	46
4.1.1.2	Infrastruktura ločenega zbiranja.....	51
4.1.1.3	Naprave za obdelavo ločeno zbranih komunalnih odpadkov in upravljanje odlagališč komunalnih odpadkov.....	52
4.1.1.4	Cena izvajanja javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki.....	59
4.2	RAVNANJE Z ZBRANO ODPADNO EMBALAŽO.....	60
4.2.1	Cilji ravnanja z zbrano odpadno embalažo.....	60
4.2.2	Pomanjkljivosti ureditve sistema ravnanja z odpadno embalažo.....	64
4.2.2.1	Razvrščanje odpadne embalaže.....	64
4.2.2.2	Določitev deležev prevzemanja odpadne embalaže.....	64
4.2.2.3	Določitev stroškov v sistemu ravnanja z odpadno embalažo.....	65
4.2.3	Financiranje delovanja sistema ravnanja z odpadno embalažo.....	66
4.2.3.1	Vpliv na gospodinjstva.....	66
4.2.3.2	Vpliv na izvajalce javne službe.....	67
4.2.3.3	Vpliv na družbe za ravnanje z odpadno embalažo.....	68
4.2.3.4	Primerjava financiranja sistema prek cene izvajanja javne službe in prek embalažnine.....	68
5.	SPREMLJANJE IN NADZOR DELOVANJA SISTEMA LOČENEGA ZBIRANJA	71
5.1	SPREMLJANJE IN POROČANJE O IZVAJANJU OPERATIVNEGA PROGRAMA ODSTRANJEVANJA ODPADKOV.....	71
5.2	SPREMLJANJE IN NADZOR RAVNANJA Z LOČENO ZBRANIMI FRAKCIJAMI.....	72
5.2.1	Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov.....	72
5.2.2	Doseganje zastavljenih ciljev.....	73
5.2.3	Doseganje standardov postavitve infrastrukture ločenega zbiranja.....	73
5.2.4	Cena izvajanja javne službe.....	74
5.2.5	Stroški vzpostavitve in izvajanja sistema ločenega zbiranja.....	74
5.2.6	Izvajanje akcij osveščanja prebivalstva o ločenem zbiranju.....	74
5.3	SPREMLJANJE IN NADZOR RAVNANJA Z ODPADNO EMBALAŽO.....	75
5.3.1	Poročanje o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo.....	75
5.3.2	Podatki o količinah nastale embalaže, zbrane odpadne embalaže, ravnanju z zbrano odpadno embalažo.....	76
5.3.2.1	Nastala embalaža.....	76
5.3.2.2	Zbrana odpadna embalaža.....	77
5.3.2.3	Ravnanje z zbrano odpadno embalažo.....	78
5.3.2.4	Stroški ravnanja z zbrano odpadno embalažo.....	80
5.3.3	Delovanje Komisije za embalažo in odpadno embalažo.....	80
6.	LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV V DRUŽBI SNAGA LJUBLJANA	81

6.1	REZULTATI LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV	81
6.2	DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV	84
6.2.1	Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov.....	84
6.2.2	Načrtovanje in doseganje ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov	84
6.2.3	Število zbiralnic, zbirnih centrov in zabojnikov za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov	87
6.2.3.1	Namestitev zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov.....	87
6.2.3.2	Postavitev zbirnih centrov.....	88
6.2.4	Naprave za obdelavo komunalnih odpadkov in upravljanje odlagališča teh odpadkov.....	88
6.2.5	Cena ravnanja s komunalnimi odpadki	89
6.2.6	Akcije osveščanja prebivalstva za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov...	89
6.3	STROŠKI IN PRIHODKI LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV	90
7.	LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV V DRUŽBI SNAGA MARIBOR	91
7.1	REZULTATI LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV	91
7.2	DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV	94
7.2.1	Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov.....	94
7.2.2	Načrtovanje in doseganje ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov	95
7.2.3	Število zbiralnic, zbirnih centrov in zabojnikov za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov	98
7.2.3.1	Namestitev zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov.....	98
7.2.3.2	Postavitev zbirnih centrov.....	99
7.2.4	Naprave za obdelavo komunalnih odpadkov	99
7.2.5	Upravljanje odlagališča komunalnih odpadkov.....	100
7.2.6	Cena ravnanja s komunalnimi odpadki	107
7.2.7	Akcije osveščanja prebivalstva za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov.	109
7.3	STROŠKI IN PRIHODKI LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV	109
8.	LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV V DRUŽBI SIMBIO	111
8.1	REZULTATI LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV	111
8.2	DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV	114
8.2.1	Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov.....	114
8.2.2	Načrtovanje in doseganje ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov	114
8.2.3	Število zbiralnic, zbirnih centrov in zabojnikov za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov	118
8.2.3.1	Namestitev zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov.....	118
8.2.3.2	Postavitev zbirnih centrov.....	119
8.2.4	Naprave za obdelavo komunalnih odpadkov in upravljanje odlagališča teh odpadkov.....	120

8.2.5	Cena ravnanja s komunalnimi odpadki.....	120
8.2.6	Akcije osveščanja prebivalstva za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov.....	121
8.3	STROŠKI IN PRIHODKI LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV	121

9. LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV V DRUŽBI KOMUNALA NOVO MESTO 122

9.1	REZULTATI LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV	122
9.2	DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV	124
9.2.1	Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov.....	124
9.2.2	Načrtovanje in doseganje ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov	125
9.2.3	Število zbiralnic, zbirnih centrov in zabojnikov za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov	128
9.2.3.1	Namestitev zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov.....	128
9.2.3.2	Postavitev zbirnih centrov.....	129
9.2.4	Naprave za obdelavo komunalnih odpadkov in upravljanje odlagališča teh odpadkov	129
9.2.5	Cena ravnanja s komunalnimi odpadki.....	130
9.2.6	Akcije osveščanja prebivalstva za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov.....	131
9.3	STROŠKI IN PRIHODKI LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV	131

10. LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV V DRUŽBI JKP SLOVENSKE KONJICE 133

10.1	REZULTATI LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV	133
10.2	DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV	136
10.2.1	Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov.....	136
10.2.2	Načrtovanje in doseganje ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov	138
10.2.3	Število zbiralnic, zbirnih centrov in zabojnikov za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov	141
10.2.3.1	Namestitev zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov.....	141
10.2.3.2	Postavitev zbirnih centrov.....	142
10.2.4	Naprave za obdelavo komunalnih odpadkov in upravljanje odlagališča teh odpadkov	142
10.2.5	Cena ravnanja s komunalnimi odpadki.....	143
10.2.6	Akcije osveščanja prebivalstva za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov.....	144
10.3	STROŠKI IN PRIHODKI LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV	144

11. LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV V DRUŽBI KOMUNALNO PODJETJE VRHNIKA 145

11.1	REZULTATI LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV	145
11.2	DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA LOČENO ZBIRANJE.....	147
11.2.1	Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov.....	147
11.2.2	Načrtovanje in doseganje ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov	148

11.2.3	Število zbiralnic, zbirnih centrov in zabojnikov za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov	152
11.2.3.1	Namestitev zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov.....	152
11.2.3.2	Postavitev zbirnih centrov.....	153
11.2.4	Naprave za obdelavo komunalnih odpadkov in upravljanje odlagališča komunalnih odpadkov	153
11.2.5	Cena ravnanja s komunalnimi odpadki	154
11.2.6	Akcije osveščanja prebivalstva za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov.	154
11.3	STROŠKI IN PRIHODKI LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV	155
12.	MNENJE	157
12.1	MNENJE O UČINKOVITOSTI POSLOVANJA MINISTRSTVA ZA OKOLJE IN PROSTOR.....	157
12.2	MNENJE O SMOTRNOSTI POSLOVANJA DRUŽBE SNAGA LJUBLJANA	159
12.2.1	Mnenje o uspešnosti poslovanja družbe Snaga Ljubljana	159
12.2.2	Mnenje o učinkovitosti poslovanja družbe Snaga Ljubljana.....	159
12.3	MNENJE O SMOTRNOSTI POSLOVANJA DRUŽBE SNAGA MARIBOR.....	159
12.3.1	Mnenje o uspešnosti poslovanja družbe Snaga Maribor	159
12.3.2	Mnenje o učinkovitosti poslovanja družbe Snaga Maribor.....	160
12.4	MNENJE O SMOTRNOSTI POSLOVANJA DRUŽBE SIMBIO.....	160
12.4.1	Mnenje o uspešnosti poslovanja družbe SIMBIO	160
12.4.2	Mnenje o učinkovitosti poslovanja družbe SIMBIO	161
12.5	MNENJE O SMOTRNOSTI POSLOVANJA DRUŽBE KOMUNALA NOVO MESTO.....	161
12.5.1	Mnenje o uspešnosti poslovanja družbe Komunala Novo mesto	161
12.5.2	Mnenje o učinkovitosti poslovanja družbe Komunala Novo mesto.....	161
12.6	MNENJE O SMOTRNOSTI POSLOVANJA DRUŽBE JKP SLOVENSKE KONJICE	162
12.6.1	Mnenje o uspešnosti poslovanja družbe JKP Slovenske Konjice.....	162
12.6.2	Mnenje o učinkovitosti poslovanja družbe JKP Slovenske Konjice	162
12.7	MNENJE O SMOTRNOSTI POSLOVANJA DRUŽBE KOMUNALNO PODJETJE VRHNIKA.....	163
12.7.1	Mnenje o uspešnosti poslovanja družbe Komunalno podjetje Vrhnika.....	163
12.7.2	Mnenje o učinkovitosti poslovanja družbe Komunalno podjetje Vrhnika	163
13.	ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA	164
14.	PRIPOROČILA	168
15.	PRILOGE	172

1. UVOD

Revizijo smotrnosti poslovanja Ministrstva za okolje in prostor, Dunajska 48, Ljubljana in šestih izvajalcev javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov:

- družbe Snaga Javno podjetje, d. o. o., Povšetova ulica 6, Ljubljana,
- družbe Snaga javno podjetje, d. o. o., Nasipna ulica 64, Maribor,
- družbe SIMBIO, d. o. o., družba za ravnanje z odpadki, Teharska cesta 49, Celje,
- družbe Komunala Novo mesto, d. o. o., Podbevškova ulica 12, Novo mesto,
- družbe JKP, javno komunalno podjetje, d. o. o., Celjska 3, Slovenske Konjice in
- družbe Komunalno podjetje Vrhnika, d. d., Pot na Tojnice 40, Vrhnika

pri ravnanju z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki v obdobju od leta 2005 do leta 2007 smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ (v nadaljevanju: ZRacS-1) in Poslovnika Računskega sodišča². Sklep o izvedbi revizije je bil izdan 12. 6. 2008³.

Pristojnost Računskega sodišča Republike Slovenije (v nadaljevanju: računsko sodišče) je na podlagi opravljene revizije podati mnenje o smotrnosti poslovanja revidirancev pri ravnanju z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki v obdobju od leta 2005 do leta 2007. Revidiranje smo izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁴. Revizijo smo načrtovali in izvedli tako, da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja.

¹ Uradni list RS, št. 11/01.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Št. 1209-4/2008-7.

⁴ Uradni list RS, št. 41/01.

1.1 Opredelitev revizije

Revizija je obsegala proučitev ravnanja⁵ z ločeno zbranimi komunalnimi⁶ odpadki⁷. V okviru ločeno zbranih komunalnih odpadkov smo obravnavali:

- ločeno zbrane frakcije komunalnih odpadkov⁸, ki jih morajo izvajalci v skladu z Odredbo o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki⁹ (v nadaljevanju: odredba o ločenem zbiranju) zbirati ločeno v zbiralnicah in zbirnih centrih;
- ločeno zbrane biološke komunalne odpadke (v nadaljevanju: biološki odpadki), in sicer biološke kuhinjske odpadke¹⁰, ki jih morajo izvajalci zbirati ločeno v skladu z določbami Pravilnika o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki¹¹, ter biološko razgradljive odpadke z vrto¹², ki se pojavljajo med komunalnimi odpadki.

V reviziji smo proučevali naslednja področja:

- vzpostavitev sistema ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki, ki ga je načrtovalo in zasnovalo Ministrstvo za okolje in prostor; sistem mora obsegati celovit strateški, normativni in institucionalni okvir z jasno opredelitvijo potrebnih in zadostnih pogojev poslovanja izvajalcev, tako da omogoča doseganje zastavljenih nacionalnih ciljev pri ravnanju s komunalnimi odpadki;
- spremljanje in nadzor delovanja sistema ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki, ki ga izvaja Ministrstvo za okolje in prostor, da bi zagotovilo ustrezno in pravočasno ukrepanje, s katerim bi bilo mogoče doseči zastavljene cilje na tem področju, ter
- ravnanje z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki pri izvajalcih; na podlagi ugotovitev za posamezne izvajalce smo opravili primerjalno analizo doseženih rezultatov ter primerjavo doseženih rezultatov izvajalcev s povprečnimi rezultati ločenega zbiranja v Sloveniji; skušali smo raziskati in pojasniti razlike v doseženih rezultatih posameznih izvajalcev in na podlagi teh primerov opozoriti na pomanjkljivosti vzpostavitve in nadzora delovanja sistema ločenega zbiranja odpadkov.

⁵ V skladu s Pravilnikom o ravnanju z odpadki (Uradni list RS, št. 84/98, 45/00, 20/01, 13/03) ravnanje z odpadki obsega zbiranje, prevažanje, predelavo in odstranjevanje odpadkov ter kontrolo tega ravnanja v skladu z okoljevarstvenimi ukrepi po zaključku delovanja objekta ali naprave za predelavo ali odstranjevanje odpadkov.

⁶ Komunalni odpadki so v skladu z Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališčih (Uradni list RS, št. 32/06, 98/07) odpadki iz gospodinjstev in drugi odpadki, ki imajo podoben nastanek in sestavo kakor gospodinjški odpadki.

⁷ Odpadek je v skladu s Pravilnikom o ravnanju z odpadki vsaka snov ali predmet, ki ga njegov povzročitelj ali druga oseba, ki ga ima v posesti, zavrže, namerava ali mora zavreči in je razvrščen v eno od skupin odpadkov v skladu s pravilnikom.

⁸ Frakcije komunalnih odpadkov, ki jih je treba zbirati ločeno na zbiralnicah, so papir, steklo in embalaža iz papirja, stekla, plastike, kovin in sestavljenih materialov. V zbirnih centrih je poleg navedenih frakcij treba ločeno zbirati še steklo, plastiko, kovine, les in odpadno embalažo iz lesa ter oblačila in tekstil, jedilno olje in maščobe, barve, črnila, lepila, smole in detergente, baterije, akumulatorje, električno in elektronsko opremo, ki ne vsebuje nevarnih snovi, in kosovne odpadke.

⁹ Uradni list RS, št. 21/01.

¹⁰ Klasifikacijska številka odpadka "20 01 08" iz klasifikacijskega seznama odpadkov po Pravilniku o ravnanju z odpadki.

¹¹ Uradni list RS, št. 37/04.

¹² Klasifikacijska številka odpadka "20 02 01" iz klasifikacijskega seznama odpadkov po Pravilniku o ravnanju z odpadki.

Splošni cilj revizije je bil izreči mnenje o smotnosti poslovanja Ministrstva za okolje in prostor in izbranih izvajalcev pri ravnanju z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki v obdobju od leta 2005 do leta 2007. Pri določitvi popravljalnih ukrepov smo upoštevali vsa dejanja Ministrstva za okolje in prostor ter izvajalcev do izdaje osnutka revizijskega poročila.

Da bi lahko izrekli mnenje o smotnosti poslovanja revidirancev, smo si zastavili naslednje glavno vprašanje revizije:

Ali je ravnanje z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki v Sloveniji učinkovito?

Odgovore na zastavljeno glavno vprašanje smo iskali s pomočjo odgovorov na podvprašanja:

- Ali je Ministrstvo za okolje in prostor vzpostavilo učinkovit sistem ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki?
- Ali je Ministrstvo za okolje in prostor vzpostavilo učinkovito spremljanje in nadzor izvajanja sistema ravnanja z ločeno zbranimi odpadki?
- Ali so izvajalci uspešno in učinkovito izvajali ločeno zbiranje komunalnih odpadkov?

Učinkovitost poslovanja Ministrstva za okolje in prostor smo presojali tako, da smo ocenjevali:

- pravočasnost in celovitost priprave vseh potrebnih strateških aktov in predpisov za ureditev ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki;
- določitev ciljev in določitev ter razmejitev odgovornosti in pristojnosti izvajalcev posameznih aktivnosti ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki na različnih ravneh poslovanja;
- preglednost določitve financiranja sistema ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki, ki mora biti zasnovan tako, da vse udeležence sistema spodbuja k čim večjemu ločenemu zbiranju;
- izvajanje aktivnosti za zagotovitev potrebne infrastrukture za doseganje zastavljenih ciljev pri ravnanju s komunalnimi odpadki;
- vzpostavitev nadzora točnosti in verodostojnosti predpisanih evidenc ter poročanja o ločeno zbranih in odloženih komunalnih odpadkih, ki morajo zagotoviti ustrezne podatke za sprejemanje nadaljnjih ukrepov in aktivnosti.

Uspešnost poslovanja izvajalcev smo presojali tako, da smo ocenjevali:

- doseganje predpisanih standardov ravnanja pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov, ki se nanašajo na vzpostavitev zahtevane infrastrukture ter izvajanje sprejete dinamike odvozov;
- doseganje povprečnih rezultatov deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov v Sloveniji;
- doseganje zastavljenih ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ki so si jih posamezni izvajalci zastavili v svojih poslovnih načrtih in programih izvajanja ločenega zbiranja.

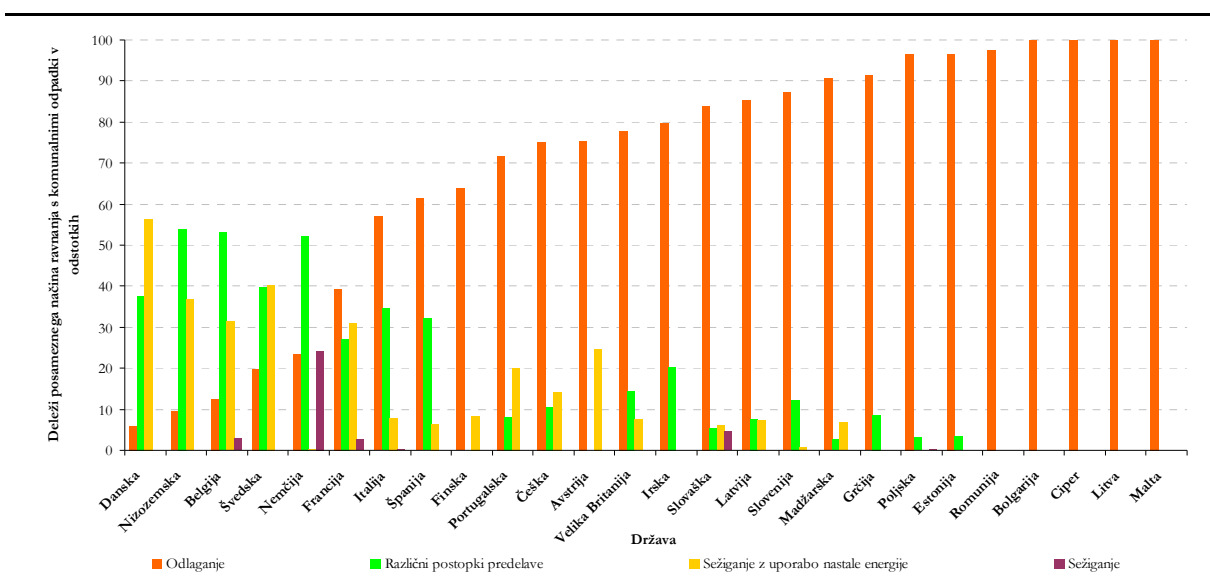
Učinkovitost poslovanja izvajalcev smo presojali tako, da smo ocenjevali:

- določanje poslovnih ciljev ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki, ki omogočajo doseganje nacionalnih ciljev pri ravnanju s komunalnimi odpadki;
- zagotavljanje stalnosti povečevanja deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov ob hkratnem zniževanju stroškov ločenega zbiranja in doseganju prihodkov na podlagi prodaje ločeno zbranih komunalnih odpadkov;
- vpliv izvedenih akcij na kontinuirano doseganje večjih deležev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov.

1.2 Utemeljitev revizije

Pri ravnanju s komunalnimi odpadki niso doseženi zadovoljivi rezultati, saj se Slovenija po primernosti načinov ravnanja uvršča med manj uspešne države članice Evropske unije (slika 1). Še vedno je prevladujoče odlaganje komunalnih odpadkov na odlagališča, kar je glede na uveljavljeno petstopenjsko hierarhijo ravnanja z odpadki¹³ najmanj primerno. Leta 2007 je bilo v Sloveniji odloženih 82 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov, v različne postopke obdelave je bilo predanih približno 18 odstotkov, predelanih pa približno 10 odstotkov, medtem ko nekatere najbolj uspešne države članice zagotavljajo predelavo za približno polovico zbranih komunalnih odpadkov, odložijo pa jih manj kot deset odstotkov.

Slika 1: Načini ravnanja s komunalnimi odpadki v državah članicah Evropske unije leta 2007

Vir: prirejeno po podatkih Eurostat o komunalnih odpadkih držav članic Evropske unije.

Sestava odloženih komunalnih odpadkov v Sloveniji ne ustreza predpisanim okoljskim parametrom, še posebej izstopa visoka vsebnost biološko razgradljivih sestavin. Razlogi so premajhne količine izločenih frakcij in bioloških odpadkov na njihovem izvoru ter nezadostna in neustrezna infrastruktura za obdelavo zbranih mešanih komunalnih odpadkov pred odlaganjem. Kljub predpisanim pogojem poslovanja se doseženi rezultati ločenega zbiranja posameznih izvajalcev med seboj precej razlikujejo. V reviziji želimo prikazati pomanjkljivosti sedanje vzpostavitve sistema ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ki udeležencev ne vzpodbuja v zadostni meri k večjemu ločenemu zbiranju, zaradi česar je odlaganje odpadkov še vedno prevladujoč način ravnanja z njimi, ter prikazati in pojasniti vpliv posameznih dejavnikov na različne dosežene rezultate posameznih izvajalcev pri ločenem zbiranju.

¹³ V skladu s petstopenjsko hierarhijo ravnanja je najprimernejši način preprečevanje nastajanja odpadkov, sledijo pa priprava odpadkov za ponovno uporabo, recikliranje, druge vrste predelave (predvsem v energetske namene, kot je sežiganje z uporabo nastale energije) ter odstranjevanje odpadkov. Odpadke se lahko odlaga na odlagališča le, ko jih ni mogoče predelati ali odstraniti na druge, bolj sprejemljive načine.

1.3 Revizijski pristop

Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij, s posebnim poudarkom na standardu številka 41 "Revizija izvajanja nalog" Evropskih smernic za izvajanje mednarodnih revizijskih standardov INTOSAI¹⁴, ki opredeljuje potek revidiranja izvajanja nalog (revidiranje smotrnosti poslovanja).

Pri izvedbi revizije smo uporabili naslednje metode dela:

- proučitev in analiza strateških dokumentov ter predpisov Evropske unije in Slovenije o ravnanju z odpadki;
- proučitev in analiza podatkov o zbranih, odloženih in predelanih komunalnih odpadkih;
- primerjalna analiza podatkov o ravnanju z odpadki izbranih izvajalcev ter primerjava s podatki za slovensko povprečje;
- analiza dejavnikov, ki vplivajo na ločeno zbiranje komunalnih odpadkov;
- intervjuji s predstavniki Ministrstva za okolje in prostor ter s predstavniki izvajalcev.

1.4 Predstavitev revdirancev

1.4.1 Ministrstvo za okolje in prostor

V skladu z določili Zakona o državni upravi¹⁵ (v nadaljevanju: ZDU-1) in Zakona o varstvu okolja¹⁶ (v nadaljevanju: ZVO-1) je za pripravo politik na področju okolja in ravnanja z odpadki pristojno in odgovorno Ministrstvo za okolje in prostor. Za izvajanje sprejetih politik ravnanja s komunalnimi odpadki so v skladu z določili ZVO-1 pristojni in odgovorni izvajalci gospodarskih javnih služb ravnanja z odpadki. Ministrstvo za okolje in prostor na podlagi ZDU-1 opravlja naloge na področju okolja in prostora. V skladu s 64. členom ZDU-1 Ministrstvo za okolje in prostor opravlja tudi nadzor nad zakonitostjo dela organov lokalnih skupnosti, ki izvajajo občinske gospodarske javne službe s področja varstva okolja, tako da nadzoruje zakonitost splošnih in posamičnih aktov, ki jih izdajajo ti organi. V skladu z 20. členom ZVO-1 pripravlja predloge pravil ravnanja z odpadki¹⁷, ki jih posreduje v sprejem Vladi Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada). Ministrstvo za okolje in prostor v skladu z navedenim členom ZVO-1 vzpostavlja in vodi različne državne evidence o odpadkih in ravnanju z njimi. V skladu s 35. in 36. členom ZVO-1 pripravlja nacionalne in operativne programe varstva okolja, kamor sodijo tudi operativni programi s področja ravnanja z odpadki.

¹⁴ Revizor, št. 7-8/99.

¹⁵ Uradni list RS, št. 52/02, 56/03, 45/04, 61/04, 123/04, 93/05.

¹⁶ Uradni list RS, št. 39/06, ZVO-1-UPB.

¹⁷ Pravila ravnanja z odpadki se nanašajo zlasti na oblikovanje ukrepov za zmanjševanje nastajanja odpadkov in njihove škodljivosti za okolje, razvrščanje odpadkov v seznime, načine ravnanja z odpadki, obveznost in pogoje pridobitve potrdil za vpis v evidenci posredovanja in zbiranja odpadkov, načrtovanje, gradnjo in obratovanje naprav za ravnanje z odpadki ter vodenje evidenc o odpadkih in ravnanju z njimi.

Odgovorni osebi za poslovanje ministrstva v obdobju, na katerega se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije, sta:

- Janez Podobnik, minister od 3. 12. 2004 do 20. 11. 2008 in
- Karl Viktor Erjavec, minister od 21. 11. 2008.

1.4.2 Družba Snaga Ljubljana

Družba Snaga Ljubljana izvaja obvezne občinske gospodarske javne službe zbiranje in prevoz odpadkov, odlaganje komunalnih odpadkov na odlagališču nenevarnih komunalnih odpadkov Barje in čiščenje javnih površin v Mestni občini Ljubljana.

Javno službo zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov družba Snaga Ljubljana izvaja v Mestni občini Ljubljana ter v občinah Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani, Horjul, Ig, Medvode, Škofljica, Velike Lašče in Vodice¹⁸ na podlagi sprejetih odlokov posameznih občin o izvajanju javne službe. V okviru javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov izvaja tudi ločeno zbiranje frakcij komunalnih odpadkov v za to urejenih zbiralnicah in zbirnih centrih. Zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov opravlja za več kot 330 tisoč prebivalcev.

Družba Snaga Ljubljana je upravljavec odlagališča nenevarnih odpadkov Barje¹⁹, kamor je v letih 2005, 2006 in 2007 odlagala zbrane mešane komunalne odpadke iz občin, v katerih je opravljala javno službo. Na območju odlagališča nenevarnih odpadkov Barje bo leta 2013 predvidoma pričel obratovati Regijski center za ravnanje z odpadki Ljubljana²⁰ (v nadaljevanju: regijski center), ki bo obsegal čistilno napravo za čiščenje izcednih vod, objekte za obdelavo mešanih komunalnih odpadkov pred odlaganjem (sortirnico, objekt za mehansko biološko obdelavo odpadkov in kompostarno) ter četrto in peto odlagalno polje za odlaganje preostanka mešanih komunalnih odpadkov po opravljeni obdelavi.

Oseba, odgovorna za poslovanje družbe Snaga Ljubljana, v obdobju, na katerega se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije, je Janko Kramžar, direktor družbe od 1. 2. 2002.

¹⁸ V Občini Vodice družba Snaga Ljubljana opravlja dejavnost zbiranja in prevažanja komunalnih odpadkov od 5. 5. 2006.

¹⁹ Družba Snaga Ljubljana je v letu 2003 podala na Ministrstvo za okolje in prostor vlogo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za odlaganje odpadkov na odlagališče nenevarnih odpadkov Barje. Vlogo je morala v letu 2005 dvakrat dopolniti, vendar Ministrstvo za okolje in prostor okoljevarstvenega dovoljenja kljub temu ni izdalo. Ker odlagališče nenevarnih odpadkov Barje ustreza kriterijem za pridobitev integralnega dovoljenja za obratovanje naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega (v nadaljevanju: IPPC dovoljenje), je družba Snaga Ljubljana oktobra 2006 na Ministrstvo za okolje in prostor vložila vlogo za izdajo tega dovoljenja. IPPC dovoljenje za obratovanje odlagališča nenevarnih odpadkov Barje je bilo družbi Snaga Ljubljana izdano novembra 2007.

²⁰ Občine družbenice Mestna občina Ljubljana, Občina Brezovica, Občina Dobrova - Polhov Gradec, Občina Dol pri Ljubljani, Občina Horjul, Občina Ig, Občina Medvode, Občina Škofljica in Občina Velike Lašče so 21. 6. 2006 podpisale pogodbo št. 4394 o sofinanciranju nadgradnje regijskega centra za ravnanje z odpadki Ljubljana.

1.4.3 Družba Snaga Maribor

Družba Snaga Maribor izvaja obvezne gospodarske javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov ter urejanje in čiščenje javnih površin.

Javno službo zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov družba Snaga Maribor izvaja v Mestni občini Maribor ter občinah Hoče - Slivnica, Kungota, Miklavž na Dravskem polju, Lovrenc na Pohorju, Pesnica, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi in Starše²¹ na podlagi sprejetih občinskih odlokov. V okviru javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov izvaja tudi ločeno zbiranje frakcij komunalnih odpadkov v za to urejenih zbiralnicah in zbirnih centrih. Zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov opravlja za več kot 165 tisoč prebivalcev.

Zbrane komunalne odpadke je družba Snaga Maribor v letih 2005, 2006 in 2007 odlagala na odlagališče Bukovžlak v Celju, odlagališče Pragersko in na odlagališče Dogoše. Družba Snaga Maribor je upravljavka odlagališča nenevarnih odpadkov Dogoše, ki je bilo v letih 2005 in 2006 namenjeno skladiščenju baliranih odpadkov, od leta 2007 pa je tu odpadke mogoče tudi odlagati.

Osebi, odgovorni za poslovanje družbe Snaga Maribor, v obdobju, na katerega se nanaša revizija, ter med izvajanjem revizije, sta:

- Branko Šnuderl, direktor od 9. 7. 2001 do 8. 7. 2005 in
- Stanislav Žagar, direktor od 9. 7. 2005.

1.4.4 Družba SIMBIO

Družba SIMBIO izvaja obvezne gospodarske javne službe zbiranje in prevoz, odlaganje komunalnih odpadkov na odlagališču nenevarnih odpadkov Bukovžlak in čiščenje javnih površin v Mestni občini Celje.

Javno službo zbiranja in prevoza ter odlaganja komunalnih odpadkov družba SIMBIO izvaja v Mestni občini Celje ter občinah Braslovče, Dobrna, Dobje, Polzela, Prebold, Šentjur, Štore, Tabor, Vojnik, Vransko in Žalec na podlagi sprejetih odlokov. V okviru javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov izvaja tudi ločeno zbiranje frakcij komunalnih odpadkov v za to urejenih zbiralnicah in zbirnih centrih. Zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov opravlja za več kot 120 tisoč prebivalcev. Preostanke zbranih komunalnih odpadkov odlaga na odlagališče Bukovžlak, ki ga tudi upravlja. Na območju odlagališča Bukovžlak je v gradnji Regijski center za ravnanje z odpadki Celje (v nadaljevanju: regijski center), ki obsega sortirnico ločeno zbranih frakcij, zaprto kompostarno za organske komunalne odpadke, objekt za demontažo kosovnih odpadkov, novo odlagališče preostankov komunalnih odpadkov, objekt za mehansko biološko obdelavo odpadkov ter objekt za termično obdelavo odpadkov.

²¹ Družba Snaga Maribor je tudi podizvajalec zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov (ostali odpadki, kosovni odpadki in nevarni odpadki) v Občini Slovenska Bistrica, ostalo ravnanje z odpadki pa izvaja družba Komunala Slovenska Bistrica, d. o. o., Slovenska Bistrica.

Osebi, odgovorni za poslovanje družbe SIMBIO, v obdobju, na katerega se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije, sta:

- Ivan Čerič, direktor družbe od 14. 6. 2001 do 13. 6. 2005 in
- mag. Marko Zidanšek, direktor družbe od 14. 6. 2005.

1.4.5 Družba Komunala Novo mesto

Družba Komunala Novo mesto izvaja obvezne gospodarske javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih in padavinskih voda, pokopališka dejavnost, pogrebna dejavnost in urejanje pokopališč ter javna snaga in čiščenje javnih površin.

Javno službo zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov družba Komunala Novo mesto opravlja v Mestni občini Novo mesto ter občinah Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Straža, Šentjernej²², Škocjan, Šmarješke Toplice in Žužemberk na podlagi sprejetih občinskih odlokov o izvajanju gospodarskih javnih služb zbiranje in prevoz ter odlaganje odpadkov. V okviru javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov družba Komunala Novo mesto izvaja tudi ločeno zbiranje frakcij komunalnih odpadkov v za to urejenih zbiralnicah in zbirnih centrih ter ločeno zbiranje bioloških odpadkov. Zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov opravlja za približno 54 tisoč prebivalcev.

Zbrane komunalne odpadke je družba Komunala Novo mesto v obdobju, na katerega se nanaša revizija, odlagala na odlagališče Leskovec. Družba je bila upravljavka odlagališča Leskovec do 1. 3. 2006, od 1. 3. 2006 pa odlagališče Leskovec deluje v okviru Centra za ravnanje z odpadki Dolenjske, ki je tudi upravljavec odlagališča.

Osebe, odgovorne za poslovanje družbe Komunala Novo mesto, v obdobju, na katerega se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije, so:

- Alojz Muhič, direktor od 8. 4. 2004 do 31. 12. 2006,
- Rafko Križman, začasni direktor od 1. 1. 2007 do 28. 2. 2007 in
- Bojan Kekec, direktor od 1. 3. 2007.

1.4.6 Družba JKP Slovenske Konjice

Družba JKP Slovenske Konjice izvaja obvezne gospodarske javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, odlaganje komunalnih odpadkov, oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih in padavinskih voda ter urejanje pokopališč.

Javno službo zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov družba JKP Slovenske Konjice opravlja v občinah Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče na podlagi sprejetih občinskih odlokov o izvajanju gospodarskih javnih služb zbiranje in prevoz ter odlaganje odpadkov. V okviru javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov družba JKP Slovenske Konjice izvaja tudi ločeno zbiranje frakcij komunalnih odpadkov v za to urejenih zbiralnicah in zbirnih centrih. Zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov opravlja za približno 20 tisoč prebivalcev.

²² Družba Komunala Novo mesto v Občini Šentjernej ne opravlja ločenega zbiranja frakcij in bioloških odpadkov.

Zbrane komunalne odpadke je družba JKP Slovenske Konjice v obdobju, na katerega se nanaša revizija, odlagala na odlagališče nenevarnih odpadkov, ki deluje v okviru Centra za ravnanje z odpadki Slovenske Konjice. Družba JKP Slovenske Konjice je bila v tem obdobju upravljavka odlagališča v skladu z Odlokom o načinu opravljanja gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki Občine Slovenske Konjice²³.

Družba JKP Slovenske Konjice je leta 1995 v skladu s Pogodbo o upravljanju odlagališča odpadkov Slovenske Konjice²⁴ (v nadaljevanju: pogodba o upravljanju odlagališča) upravljanje tedanjega odlagališča nenevarnih odpadkov Graščak ter vsa osnovna sredstva na odlagališču predala v upravljanje podizvajalcu, družbi EKO, d. o. o., Slovenske Konjice (v nadaljevanju: družba EKO) za nedoločen čas. Družba EKO je bila v skladu s pogodbo o upravljanju odlagališča odgovorna za evidentiranje in merjenje dostavljenih odpadkov²⁵, odlaganje odpadkov in izvajanje s tem povezanih postopkov, prekrivanje odpadkov s prekrivno plastjo ter vzdrževanje odlagališča in čiščenje okolice odlagališča. Na podlagi aneksa k pogodbi o upravljanju odlagališča odpadkov²⁶ je družba EKO od maja 2003 izvajala tudi prebiranje in razvrščanje frakcij, ki so bile ločeno zbrane v zbiralnicah in v zbirnem centru ter pridobljene pri razgradnji nenevarnih in nevarnih zbranih kosovnih odpadkov, pred oddajo pooblaščenim zbiralcem oziroma predelovalcem. O ločeno zbranih odpadkih ter ločenih frakcijah, pridobljenih s predelavo in razvrščanjem, je morala voditi evidence in zagotavljati ustrezne podatke. V skladu z 9. členom pogodbe o upravljanju odlagališča odpadkov ter aneksom k tej pogodbi je družba EKO družbi JKP Slovenske Konjice mesečno zaračunavala stroške obdelave odpadkov in njihove priprave na reciklažo ter stroške dela pomožnih delavcev pri transportu odpadkov. Ob izstavitvi računov je družba EKO v skladu s sklenjenim aneksom od stroškov izvajanja storitev odštevala vrednost zaračunanih zneskov za prodajo sekundarnih surovin. Ob tem je bila dolžna predložiti tudi statistiko in finančne podatke o odvozu ločeno zbranih frakcij odpadkov.

Aprila 2004 je bila zaključena gradnja novega odlagališča nenevarnih odpadkov v okviru Centra za ravnanje z odpadki Slovenske Konjice. Občina Slovenske Konjice je odlagališče s pripadajočo komunalno in energetske infrastrukturo ter transformatorsko postajo predala v upravljanje družbi JKP Slovenske Konjice²⁷. Kljub izdanemu sklepu je novo odlagališče še vedno upravljala družba EKO kot podizvajalka družbe JKP Slovenske Konjice.

Septembra 2007 so Občina Slovenske Konjice, družba JKP Slovenske Konjice in družba EKO sklenile pogodbo o odkupu osnovnih sredstev družbe EKO in pre zaposlitvi delavcev ter prevzemu Centra za ravnanje z odpadki Slovenske Konjice v upravljanje²⁸. S podpisom te pogodbe so prenehale vse obveznosti o upravljanju odlagališča nenevarnih odpadkov med družbama JKP Slovenske Konjice in EKO na podlagi sklenjene pogodbe o upravljanju odlagališča odpadkov in aneksa k tej pogodbi. Družba JKP Slovenske Konjice je od družbe EKO odkupila vse objekte na območju Centra za ravnanje z odpadki Slovenske Konjice, ki so bile v njeni lasti. Od novembra 2007 družba JKP Slovenske Konjice sama upravlja odlagališče nenevarnih odpadkov.

²³ Uradni list RS, št. 75/04.

²⁴ Pogodba o upravljanju odlagališča odpadkov Slovenske Konjice, 29. 12. 1994.

²⁵ Vodenje dnevni, tedenskih, mesečnih in letnih evidenc.

²⁶ Aneks k pogodbi o upravljanju odlagališča odpadkov v Slovenskih Konjicah, 28. 5. 2003.

²⁷ Sklep o predaji objektov Centra za ravnanje z odpadki v upravljanje, 20. 5. 2004.

²⁸ Št. 17/2007-SH, 29. 8. 2007.

V obdobju, na katerega se nanaša revizija, je vodila evidence in zagotavljala podatke o zbranih količinah komunalnih odpadkov družba EKO.

Oseba, odgovorna za poslovanje družbe JKP Slovenske Konjice, v obdobju, na katerega se nanaša revizija, in med izvajanjem, revizije je mag. Špela Hlačar, direktorica družbe od 29. 9. 2004.

1.4.7 Družba Komunalno podjetje Vrhnika

Družba Komunalno podjetje Vrhnika izvaja obvezne gospodarske javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih in padavinskih voda ter oskrba s plinom.

Javno službo zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov družba izvaja v občinah Vrhnika, Borovnica in Log - Dragomer, na podlagi sprejetih odlokov posameznih občin o izvajanju javne službe. V okviru te službe izvaja tudi ločeno zbiranje frakcij komunalnih odpadkov v za to urejenih zbiralnicah in zbirnih centrih in ločeno zbiranje bioloških odpadkov. Zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov opravlja za več kot 22 tisoč prebivalcev.

Odlagališče komunalnih odpadkov Tojnice, ki ga je upravljala družba Komunalno podjetje Vrhnika in je bilo umeščeno na območje izvajanja javne službe družbe, je prenehalo obratovati leta 2001. Od leta 2002 do leta 2005 je družba Komunalno podjetje Vrhnika zbrane mešane komunalne odpadke odlagala na odlagališče Ostri Vrh v Logatcu. V skladu s pogodbo, sklenjeno z Mestno občino Ljubljana in družbo Snaga Ljubljana, je družba Komunalno podjetje Vrhnika zbrane mešane komunalne odpadke v letih 2005 in 2006 odlagala na odlagališče Barje. V skladu s pogodbo o odlaganju odpadkov, ki jo je sklenila z Občino Logatec, pa je leta 2007 mešane komunalne odpadke zopet pričela odlagati na odlagališče Ostri Vrh v Logatcu.

Oseba, odgovorna za poslovanje družbe Komunalno podjetje Vrhnika, v obdobju, na katerega se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije, je Stojan Jakin, direktor družbe od 27. 8. 1991.

2. CILJI RAVNANJA Z ODPADKI

Cilji ravnanja s komunalnimi odpadki so bili v Sloveniji prvič opredeljeni s Strateškimi usmeritvami Republike Slovenije za ravnanje z odpadki²⁹ (v nadaljevanju: strateške usmeritve). Uveljavljeno je bilo načelo petstopenjske hierarhije ravnanja z odpadki, ki ga je v strateških dokumentih³⁰ in predpisih³¹ za države članice sprejela Evropska unija. Petstopenjska hierarhija tudi v prihodnje ostaja temeljno načelo ravnanja z odpadki, saj so na tej podlagi izdelane vse nadaljnje usmeritve³² in pravila³³ ravnanja z odpadki v Evropski uniji. Države članice lahko od hierarhije odstopajo le, kadar ocene življenjskega kroga³⁴ ter analize stroškov in koristi jasno kažejo, da je pri posameznih tokovih odpadkov smiselno uporabiti drugačen način ravnanja. V skladu s Tematsko strategijo o preprečevanju in recikliranju odpadkov in Direktivo 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv³⁵ (v nadaljevanju: direktiva o odpadkih) si morajo države članice prizadevati, da bi postale "družbe recikliranja", tako da bi do leta 2020 povečale količino komunalnih odpadkov za ponovno uporabo in recikliranje za najmanj 50 odstotkov, kar je mogoče doseči ob doslednem izvajanju ločenega zbiranja. Ker je odlaganje najmanj sprejemljiv način ravnanja z odpadki, so zanj predpisani posebni pogoji in omejitve³⁶ za zmanjšanje negativnih vplivov na okolje.

V skladu z evropskimi usmeritvami tudi v Sloveniji načela in pravila ravnanja s komunalnimi odpadki v prihodnje pogojujejo zmanjšanje deleža odloženih komunalnih odpadkov ob upoštevanju predpisanih omejitev ter doseganje večje stopnje ponovne uporabe in reciklaže komunalnih odpadkov. Poudarjen je pomen ločenega zbiranja odpadkov na njihovem izvoru, s tem pa je mogoče pridobiti najbolj čiste in uporabne frakcije za ponovno uporabo ali reciklažo. Dolgoročni cilji, usmeritve in naloge pri ravnanju s

²⁹ Sprejete na vladi, 1. avgusta 1996.

³⁰ Resolucija Evropskih skupnosti o strategiji ravnanja z odpadki iz leta 1991 in Program politike in akcij na področju okolja in sonaravnega družbenega razvoja iz leta 1993.

³¹ Direktiva Sveta z dne 15. julija 1975 o odpadkih 75/442/EGS; UL L 194, 25. 7. 1975, Direktiva Sveta z dne 18. marca 1991 o spremembi Direktive 75/442/EGS o odpadkih 91/156/EGS; UL L 78/32, 26. 3. 1991.

³² Šesti okoljski akcijski program Skupnosti; UL L 242/02, 10. 9. 2002, in Tematska strategija o preprečevanju in recikliranju odpadkov; Komisija Evropskih skupnosti, Bruselj, 21. 12. 2005.

³³ Direktiva 2006/12/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2006 o odpadkih; UL L 114/9, 27. 4. 2006.

³⁴ Ta pristop upošteva celoten življenjski krog proizvodov in materialov, ne le faze odpadkov in osredotočanja na zmanjšanje vplivov na okolje zaradi njihovega nastajanja in ravnanja z njimi, s čimer bi se lahko krepila ekonomska vrednost odpadkov.

³⁵ UL L, 312/3, 22. 11. 2008.

³⁶ Direktiva Sveta 1999/31/ES z dne 26. aprila 1999 o odlaganju odpadkov na odlagališčih (v nadaljevanju: direktiva o odlaganju); UL L 182/1, 16. 7. 1999.

komunalnimi odpadki so opredeljeni v Resoluciji o nacionalnem programu varstva okolja³⁷ (v nadaljevanju: resolucija).

Temeljna predpisa, ki podrobneje urejata načine ravnanja s komunalnimi odpadki, sta Pravilnik o ravnanju z odpadki³⁸ in Uredba o odlaganju odpadkov na odlagališčih³⁹. Pravilnik o ravnanju z odpadki določa obvezna ravnanja z odpadki, pogoje za njihovo zbiranje, prevažanje, predelavo in odstranjevanje, klasifikacijski seznam odpadkov ter obveznost vodenja evidenc in poročanja Ministrstvu za okolje in prostor o ravnanju z odpadki. Tako zbrani podatki so podlaga za vodenje evidenc in pripravo statistik o ravnanju z odpadki v državi. Uredba o odlaganju odpadkov na odlagališčih določa obvezna ravnanja in pogoje za odlaganje različnih vrst odpadkov, mejne vrednosti emisij v okolje ter pogoje in ukrepe pri načrtovanju, gradnji, obratovanju in zapiranju odlagališč. Za določitev in uveljavitev ukrepov ter aktivnosti za doseganje predpisanih zahtev pri odstranjevanju odpadkov je bil sprejet Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjšanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov za obdobje do konca leta 2008⁴⁰ (v nadaljevanju: operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2004), ki je bil noveliran marca 2008⁴¹ (v nadaljevanju: operativni program iz leta 2008). Operativna programa uvajata regijski koncept ravnanja s komunalnimi odpadki, da bi zagotovili obdelavo zbranih komunalnih odpadkov in odlaganje preostanka šele po izvedenih predhodnih postopkih obdelave. Ocene in predpostavke o gradnji potrebne infrastrukture za obdelavo komunalnih odpadkov v regijskih centrih izhajajo iz izločitvenega potenciala⁴² posameznih frakcij, ki jih je mogoče izločiti iz skupne količine nastalih komunalnih odpadkov na njihovem izvoru.

Ločeno zbiranje frakcij komunalnih odpadkov podrobneje določa odredba o ločenem zbiranju. Odredba predpisuje vrsto in način ločenega zbiranja frakcij, ki ga morajo izvajalci javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov obvezno izvajati od leta 2004. Obveznost ločenega zbiranja bioloških kuhinjskih odpadkov predpisuje Pravilnik o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki⁴³. Obvezna ravnanja z odpadno embalažo, ki po ocenah Ministrstva za okolje in prostor znaša tudi do 65 odstotkov mešanih komunalnih odpadkov, predpisuje Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo⁴⁴. Predpisani so cilji predelave in reciklaže odpadne embalaže, ki morajo biti doseženi do konca leta 2007 in do konca leta 2012. Najpomembnejše cilje ravnanja s komunalnimi odpadki, ki izhajajo iz sprejetih strateških dokumentov in predpisov, prikazuje slika 2.

³⁷ Uradni list RS, št. 2-3/06.

³⁸ V Uradnem listu RS, št. 34/08 je bila objavljena Uredba o ravnanju z odpadki, s katero je prenehal veljati Pravilnik o ravnanju z odpadki.

³⁹ Pred uveljavitvijo Uredbe o odlaganju odpadkov na odlagališčih je odlaganje odpadkov urejal Pravilnik o odlaganju odpadkov, Uradni list RS, št. 5/00, 43/04.

⁴⁰ Sklep vlade št. 354-24/2003-11, 22. 4. 2004.

⁴¹ Sklep vlade št. 35402-1/2008/5, 27. 3. 2008. Velja od sprejema do konca leta 2013.

⁴² Izločitveni potencial je bil določen na podlagi izkušenj in rezultatov izvajanja ločenega zbiranja komunalnih odpadkov v nekaterih državah članicah Evropske unije.

⁴³ Uradni list RS, št. 37/04. Pravilnik je prenehal veljati dne 22. 7. 2008, ko je namesto tega začela veljati Uredba ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki.

⁴⁴ Uradni list RS, št. 84/06. Ob uveljavitvi te uredbe je prenehal veljati Pravilnik o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo.

Slika 2: Cilji in pogoji ravnanja s komunalnimi odpadki

ZBRANI KOMUNALNI ODPADKI					
Mešani komunalni odpadki			Ločeno zbrani komunalni odpadki		
	2008	2013	Izločitveni potencial	2008	2013
Količina mešanih komunalnih odpadkov (v tisoč tonah)	565	289	Količina ločeno zbranih odpadkov (v tisoč tonah)	275	550
Delež mešanih v vseh zbranih komunalnih odpadkih (v odstotkih)	67	35	Delež ločeno zbranih odpadkov v komunalnih odpadkih (v odstotkih)	33	65
			- biološki komunalni odpadki	13	25
			- ločeno zbrane frakcije:	15	30
			· papir in karton	6	12
			· plastika	4	8
			· steklo	2	4
			· kovine	1	3
			· les	2	3
			- kosovni odpadki	5	10
Obdelava mešanih komunalnih odpadkov			Zagotovitev postopkov predelave pred odstranjevanjem		
	2008	2013		2008	2013
Količina komunalnih odpadkov za toplotno obdelavo (v tisoč tonah)	200	400	Za vse ločeno zbrane komunalne odpadke (v odstotkih)	71	71
Količina komunalnih odpadkov za mehansko biološko predelavo (v tisoč tonah)	ND*	ND*	- za biološke odpadke (v odstotkih)	85	85
			- za ločeno zbrane frakcije (v odstotkih)	63	63
ODLAGANJE PREOSTANKA KOMUNALNIH ODPADKOV NA ODLAGALIŠČA			SNOVNA IZRABA		
	2008	2013		2008	2013
Delež odloženih zbranih komunalnih odpadkov (v odstotkih)	77	53	Komunalni odpadki	21	42
Pogoji odlaganja:			Embalaža	50	60
- delež skupnega organskega ogljika v odloženih biološko razgradljivih sestavinah (v odstotkih)	5/18**	5/18**			
- kurilna vrednost odloženega preostanka (v tisoč kilo Joulih)	6	6			
- dovoljen delež biološko razgradljivih sestavin v odloženem preostanku komunalnih odpadkov (v odstotkih)	32	22			

Legenda:

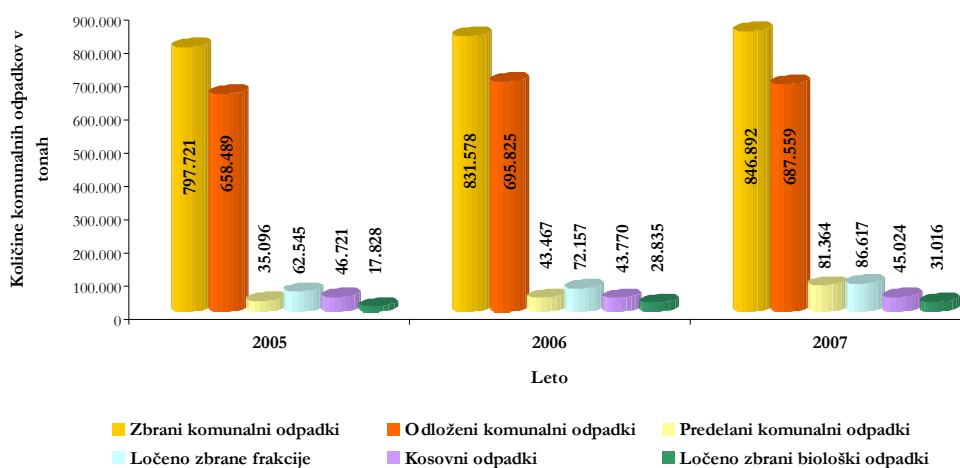
* ND: ni določeno

** 5/18: če se izvajajo postopki mehansko biološke obdelave, lahko delež organskega ogljika v odloženem preostanku

2.1 Rezultati ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Leta 2007 je bilo v Sloveniji skupaj zbranih 847 tisoč ton komunalnih odpadkov iz gospodinjstev in njim podobnih komunalnih odpadkov iz proizvodnih in storitvenih dejavnosti. Iz poročil izvajalcev javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov je mogoče ugotoviti, da je bilo 81 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov odloženih na odlagališča, 19 odstotkov pa je bilo različnih, ločeno zbranih komunalnih odpadkov, od teh približno deset odstotkov ločeno zbranih frakcij⁴⁵, pet odstotkov kosovnih odpadkov⁴⁶ in štiri odstotke ločeno zbranih bioloških odpadkov⁴⁷. Predelanih je bilo približno 10 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov.

Slika 3: Zbrani, odloženi in predelani komunalni odpadki ter ločeno zbrane frakcije, kosovni odpadki in ločeno zbrani biološki odpadki

Viri: podatki o zbranih in odloženih količinah komunalnih odpadkov izvajalcev javnih služb v letih 2005, 2006 in 2007.

V obdobju od leta 2005 do leta 2007 je delež komunalnih odpadkov, ki so bili odloženi, ostajal približno enak, okrog 82 odstotkov. V tem času se je za 2,4 odstotne točke povečal delež ločeno zbranih frakcij, tako da je v letu 2007 znašal okrog deset odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov. Delež kosovnih odpadkov se je v vseh letih gibal na ravni približno pet odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov, delež ločeno zbranih bioloških odpadkov pa se je povečal za 1,5 odstotne točke, tako da je v letu 2007 znašal 3,7 odstotka.

Rezultati ločenega zbiranja odstopajo od ciljnih vrednosti izločitvenega potenciala (tabela 1), ki naj bi bile po predvidevanjih Ministrstva za okolje in prostor dosežene do leta 2008. Ciljne vrednosti so bile

⁴⁵ Zaradi primerljivosti z načrtovanim izločitvenim potencialom med ločeno zbranimi frakcijami prikazujemo komunalne odpadke, evidentirane v klasifikacijskih skupinah "15 01" in "20 01", razen odpadkov iz klasifikacijske skupine "20 01 08".

⁴⁶ Odpadki, evidentirani v klasifikacijski skupini "20 03 07".

⁴⁷ Med ločeno zbrane biološke odpadke smo vključili odpadke, evidentirane v klasifikacijskih skupinah "20 01 08" in "20 02 01".

dosežene le za kosovne odpadke, medtem ko je doseženi delež ločeno zbranih frakcij za ciljnim zaostajal za pet odstotnih točk, delež ločeno zbranih bioloških odpadkov pa za devet odstotnih točk. Skupno je bilo doseženo približno polovico načrtovanega izločitvenega potenciala ločeno zbranih komunalnih odpadkov.

Količina vseh komunalnih odpadkov, oddanih v predelavo, se je v obdobju od leta 2005 do leta 2008 povečala za 132 odstotkov, delež komunalnih odpadkov, ki so bili predani v predelavo, pa za 5,2 odstotni točki. Ciljni delež predelave ločeno zbranih frakcij ni bil uresničen, saj je bil doseženi delež za 39 odstotnih točk nižji od načrtovanega, medtem ko je bil delež predelave bioloških odpadkov presežen za eno odstotno točko. Skupni doseženi delež ločeno zbranih odpadkov, oddanih v predelavo, je za ciljnim zaostajal za 31 odstotnih točk.

Tabela 1: Primerjava med ciljnim vrednostmi izločitvenega potenciala ločeno zbranih odpadkov in doseženimi rezultati ločenega zbiranja v letu 2007

v odstotkih

Izločeni komunalni odpadki	Izločeni deleži		Predaja v predelavo	
	Cilj	Rezultat	Cilj ⁴⁸	Rezultat ⁴⁹
Ločene frakcije	15	10	66	27
Kosovni odpadki	5	5	50	32
Biološki odpadki	13	4	85	86
Skupaj	33	19	71	40

Viri: Operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 in podatki izvajalcev o zbranih komunalnih odpadkih za leto 2007.

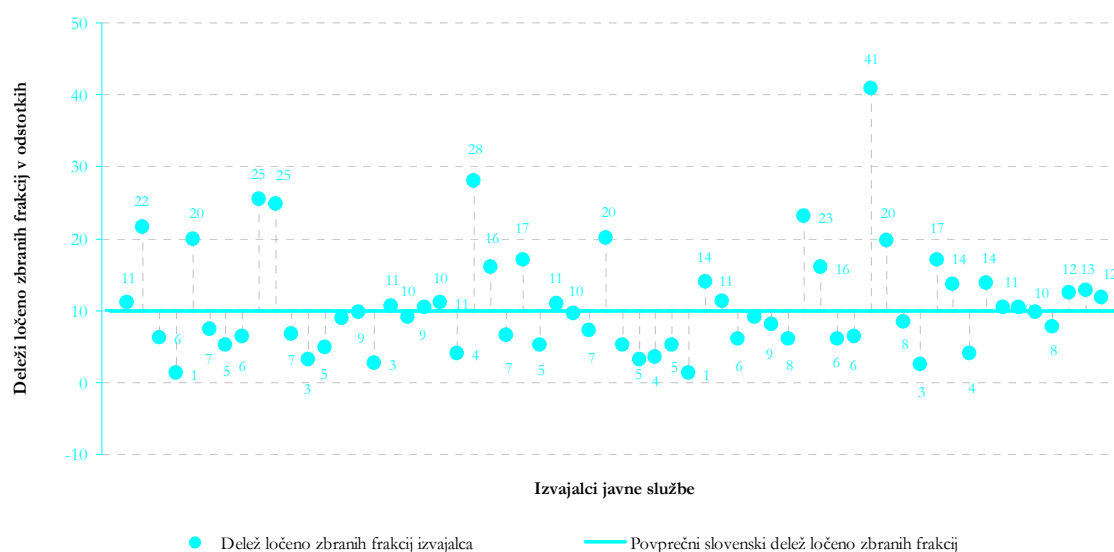
⁴⁸ Ciljni delež predelave je določen kot delež ciljne količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, ki bi jih bilo treba predati v predelavo.

⁴⁹ Dosežen rezultat predelave je določen kot delež dosežene količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, predanih v predelavo.

3. PRIMERJALNA ANALIZA REZULTATOV LOČENEGA ZBIRANJA

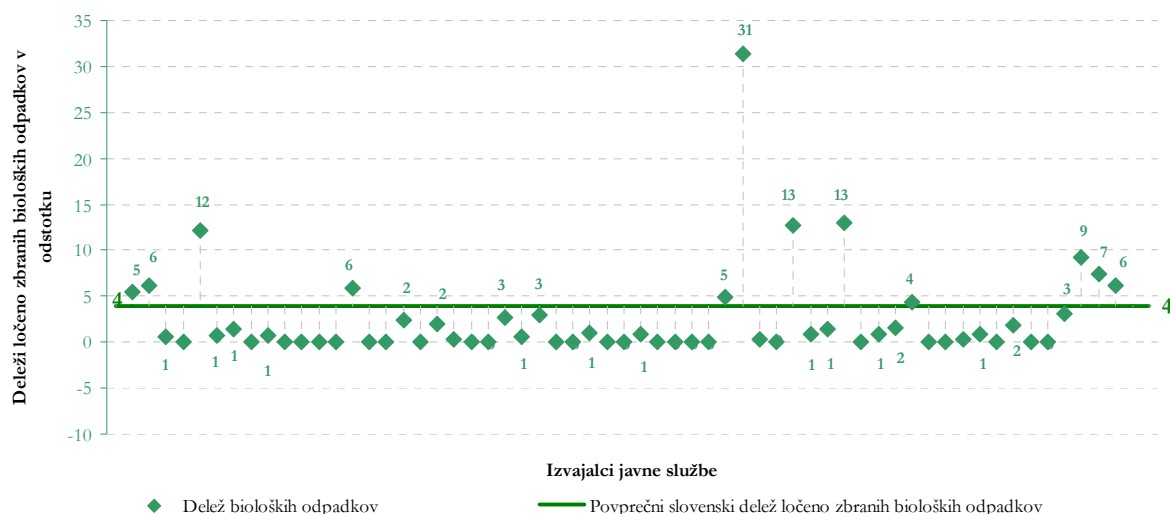
Javno službo zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov v Sloveniji opravlja 59 izvajalcev. Iz poročil o zbranih komunalnih odpadkih za leta 2005, 2006 in 2007 smo ugotovili, da se deleži ločeno zbranih frakcij in biološko razgradljivih odpadkov med izvajalci precej razlikujejo. V letu 2007 so deleži ločeno zbranih frakcij znašali od dva do 41 odstotkov, pri tem pa je povprečni delež za Slovenijo znašal 10 odstotkov. Deleži ločeno zbranih bioloških odpadkov so bili med nič in 31 odstotki vseh zbranih komunalnih odpadkov, pri tem pa je povprečni slovenski delež znašal 4 odstotke. Različnost deležev ločeno zbranih frakcij in bioloških komunalnih odpadkov prikazujeta sliki 4 in 5.

Slika 4: Različnost deležev ločeno zbranih frakcij izvajalcev javne službe v letu 2007

Viri: poročila izvajalcev o zbranih količinah komunalnih odpadkov v letu 2007.

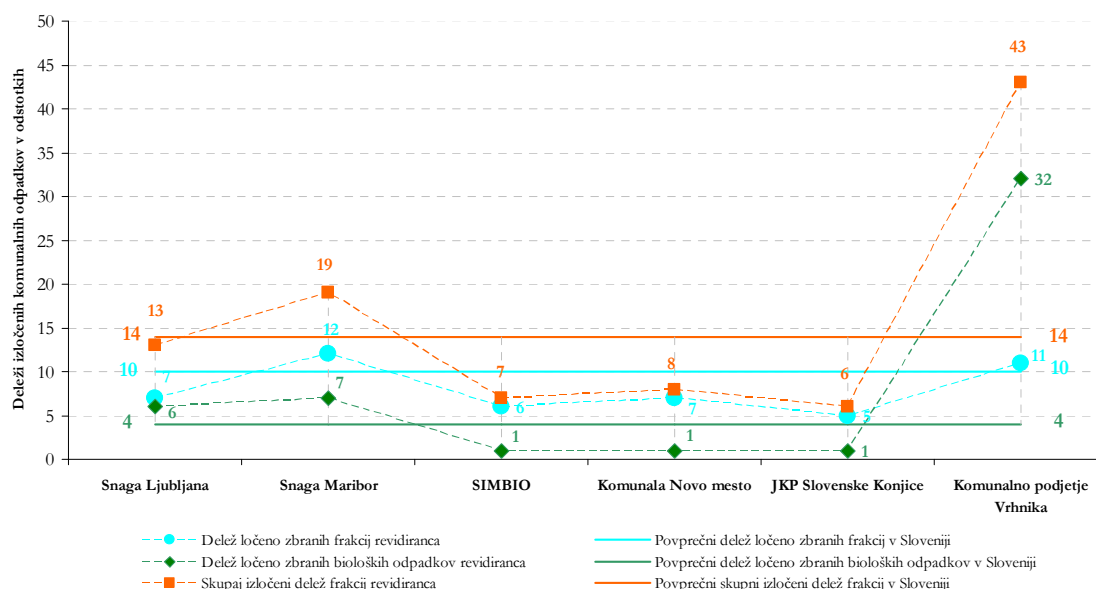
Slika 5: Različnost deležev ločeno zbranih bioloških odpadkov izvajalcev javne službe v letu 2007

Viri: poročila izvajalcev o zbranih količinah komunalnih odpadkov v letu 2007.

Deleže ločeno zbranih frakcij in delež ločeno zbranih bioloških odpadkov pri izvajalcih ter oba povprečna deleža za Slovenijo v letu 2007 prikazujejo prilogi 3 in 4 ter slika 6.

Slika 6: Deleži ločeno zbranih frakcij in bioloških odpadkov pri izvajalcih in slovensko povprečje leta 2007

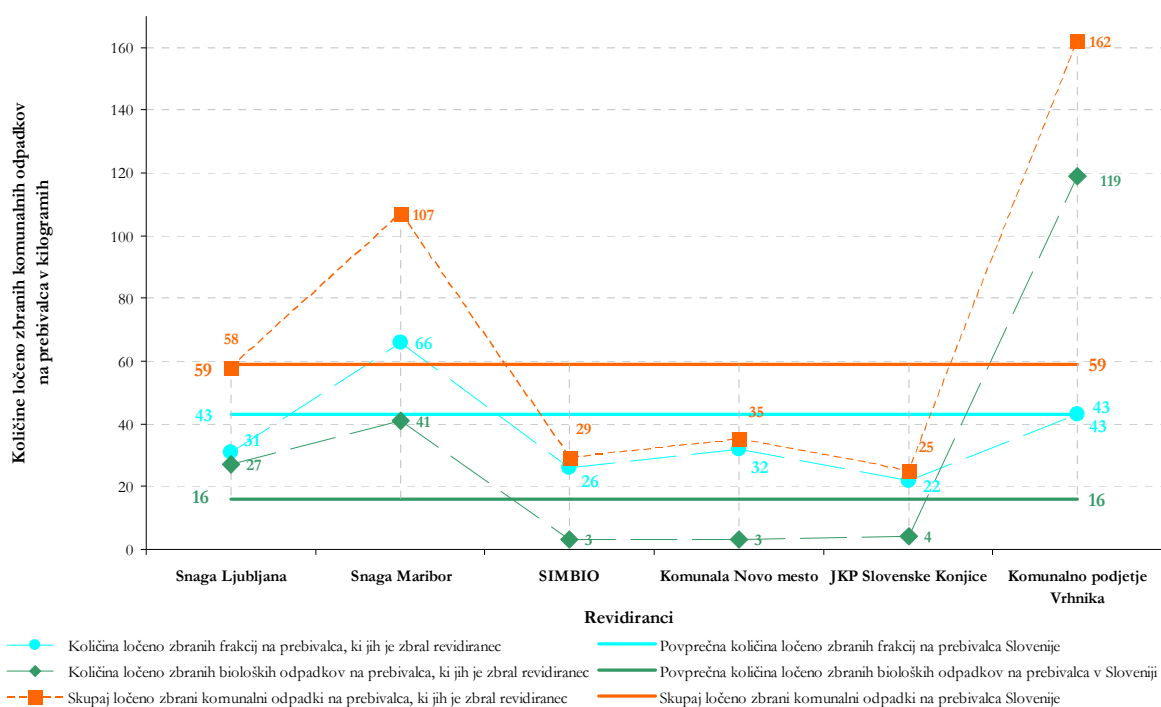
Viri: poročila izvajalcev o zbranih količinah komunalnih odpadkov v letu 2007.

Povprečni slovenski delež ločeno zbranih frakcij sta leta 2007 presegali družba Snaga Maribor in družba Komunalno podjetje Vrhnika, ki sta edini presegali tudi povprečni skupni delež ločeno zbranih

komunalnih odpadkov v Sloveniji. Povprečni slovenski delež ločeno zbranih bioloških odpadkov je v letu 2007 presegala še družba Snaga Ljubljana.

Precej se razlikujejo tudi količine ločeno zbranih frakcij in bioloških odpadkov na prebivalca⁵⁰ med izbranimi izvajalci in v primerjavi s slovenskim povprečjem. Te razlike prikazuje slika 7. Ugotovitve o razlikah količin ločeno zbranih frakcij in bioloških odpadkov na prebivalca v primerjavi s slovenskim povprečjem so enake kot ugotovitve glede razlik v deležih.

Slika 7: Ločeno zbrane frakcije in biološki odpadki na prebivalca pri izvajalcih in slovensko povprečje v letu 2007

Viri: poročila izvajalcev o zbranih količinah komunalnih odpadkov v letu 2007.

Da bi pojasnili razloge za nedoseganje ciljnih izločitvenih deležev ter razlike v deležih ločeno zbranih komunalnih odpadkov in količinah ločeno zbranih odpadkov na prebivalca pri izvajalcih, smo analizirali dejavnike, ki lahko vplivajo na ločeno zbrane količine. Rezultati primerjalne analize kažejo tudi na pomanjkljivosti in neučinkovitosti delovanja sistema ločenega zbiranja, ki ga je vzpostavilo Ministrstvo za okolje in prostor.

Proučevali smo vpliv:

- načina evidentiranja ločeno zbranih komunalnih odpadkov,

⁵⁰ Pri posameznem izvajalcu javne službe smo upoštevali količino ločeno zbranih frakcij in bioloških odpadkov na prebivalca območja izvajanja javne službe.

- načrtovanja ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov,
- števila postavljenih zbiralnic in zbirnih centrov za zbiranje ločenih frakcij in števila posod za ločeno zbiranje bioloških komunalnih odpadkov,
- obstoja naprav za obdelavo ločeno zbranih in mešanih komunalnih odpadkov na območju izvajanja javne službe ter upravljanja odlagališč komunalnih odpadkov ob hkratnem izvajanju javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov,
- potrjenih cen izvajanja dejavnosti zbiranja in prevoza, obdelave in odlaganja komunalnih odpadkov ter lastnih cen izvajanja teh dejavnosti ter
- izvajanja akcij osveščanja prebivalstva o pomenu ločenega zbiranja komunalnih odpadkov.

Zbrali smo tudi podatke o stroških vzpostavitve in izvajanja ločenega zbiranja komunalnih odpadkov ter o prihodkih izvajanja te dejavnosti in jih primerjali med izvajalci, da bi ugotovili, ali obstaja povezava med količino ločeno zbranih komunalnih odpadkov in stroški, povezanimi z ločenim zbiranjem komunalnih odpadkov.

3.1 Dejavniki, ki vplivajo na ločeno zbiranje

3.1.1 Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov

Način razvrščanja in evidentiranja zbranih komunalnih odpadkov opredeljuje Pravilnik o ravnanju z odpadki v klasifikacijskem seznamu odpadkov⁵¹. Odredba o ločenem zbiranju opredeljuje, da med "ločeno zbrane frakcije" sodijo odpadki iz podskupine "ločeno zbrane frakcije"⁵² in odpadki iz podskupine "embalaža, vključno z ločeno zbrano embalažo, ki je komunalni odpadek"⁵³. Pri izvajalcih smo preverjali, ali so ločeno zbrane komunalne odpadke razvrščali in evidentirali v skladu s predpisanim klasifikacijskim seznamom in ali je način evidentiranja vplival na izkazane količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov.

Ugotovili smo, da nekateri izvajalci ločeno zbranih odpadkov niso razvrščali in evidentirali, kot določa klasifikacijski seznam odpadkov, oziroma je med izvajalci uveljavljen neenak način evidentiranja posameznih skupin odpadkov. Najpogostejše nepravilnosti in razlike v praksah evidentiranja prikazujemo v nadaljevanju.

3.1.1.a Ugotovili smo, da nekateri izvajalci evidentirajo mešane komunalne odpadke, zbrane pri poslovnih subjektih, kot "druge tovrstne odpadke", s klasifikacijsko številko "20 01 99", na podlagi opravljene ocene odpadkov, kljub temu da je iz opisa odpadkov razvidno, da gre za mešane komunalne odpadke. Tak način evidentiranja lahko pomembno vpliva na doseganje ciljev ločenega zbiranja posameznega izvajalca in na napačno presojo o njegovi uspešnosti. Na ravni države je bilo leta 2007 med druge ločeno zbrane frakcije s klasifikacijsko številko "20 01 99" uvrščenih šest odstotkov vseh količin ločeno zbranih frakcij, pri tem pa je bilo 83 odstotkov tako evidentiranih odpadkov zbranih pri štirih izvajalcih, ki se po količinah ločeno zbranih frakcij uvrščajo med manjše slovenske izvajalce. 93 odstotkov evidentiranih "drugih tovrstnih odpadkov" je bilo odloženih na odlagališča, kar ni ustrezen način ravnanja

⁵¹ Priloga 1 Pravilnika o ravnanju z odpadki.

⁵² Kot ločeno zbrane frakcije so v skladu z odredbo o ločenem zbiranju opredeljene posamezne vrste odpadkov iz klasifikacijske skupine odpadkov s številkami "20 01" iz klasifikacijskega seznama.

⁵³ Odpadki iz klasifikacijske skupine odpadkov s številkami "15 01".

z ločeno zbranimi frakcijami, vpliva pa na izkazovanje deleža ločeno zbranih frakcij, ki so bile predane v predelavo. Količine in deleži evidentiranih "drugih tovrstnih odpadkov" so v obdobju, na katerega se nanaša revizija, naraščale; leta 2007 so bile petkrat večje kot leta 2005 in dvakrat tolikšne kot leta 2006.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Uvrščanje odpadkov v skupine in podskupine iz klasifikacijskega seznama odpadkov je bilo v letu 2008 podrobneje urejeno z Uredbo o ravnanju z odpadki, in sicer je v šestem odstavku 4. člena določena odgovornost za razvrščanje odpadkov, v osmem odstavku 4. člena so določeni pogoji za dodelitev klasifikacijske številke odpadka, ki se končuje s številko "99", deveti odstavek 4. člena pa povzročiteljem odpadkov ob dveh o uvrstitvi odpadkov omogoča, da za mnenje zaprosijo Ministrstvo za okolje in prostor. Z dopolnitvijo 18. člena Uredbe o odlaganju odpadkov na odlagališčih je uvedena možnost odvzema pooblastila izdelovalcu ocene odpadkov, če so bile ugotovljene nepravilnosti pri izvedbi ocen ter interpretaciji rezultatov preizkusov.

3.1.1.b Nekateri izvajalci so evidentirali kosovne odpadke⁵⁴ med ločeno zbrane frakcije, največkrat med kovine, čeprav ti odpadki v skladu s klasifikacijskim seznamom sodijo v podskupino "drugi komunalni odpadki"⁵⁵. Ugotovili smo, da so izvajalci kot kovine evidentirali celotno količino zbranih kosovnih odpadkov, čeprav so ti vsebovali le določen delež kovin; takšen način evidentiranja neupravičeno povečuje delež ločeno zbranih frakcij in ne omogoča pravilne presoje o uspešnosti izvajanja ločenega zbiranja posameznega izvajalca. Takšno razvrščanje vodi tudi v napačno presojo o doseganju deleža izločitvenega potenciala posameznih frakcij.

3.1.1.c Evidentiranje ločeno zbranih bioloških odpadkov med izvajalci ni enotno. S Pravilnikom o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki je urejeno obvezno zbiranje bioloških kuhinjskih odpadkov, ki obsega odpadke iz klasifikacijske številke "20 01 08". Čeprav so izvajalci večinoma uvedli ločeno zbiranje bioloških odpadkov v skladu s pravilnikom, jih polovica ločeno zbrane biološke odpadke evidentira s klasifikacijsko številko "20 02 01", kamor se uvrščajo "odpadki, primerni za kompostiranje". Nekateri izvajalci so v obdobju od leta 2005 do leta 2007 način evidentiranja bioloških odpadkov spremenili. Odpadkov ne evidentirajo več kot organske kuhinjske odpadke, temveč kot odpadke, primerne za kompostiranje, čeprav se vrsta in struktura bioloških odpadkov, ki jih zbirajo, ni spremenila. Izvajalci ne ločujejo natančno med obema vrstama odpadkov, glede na to, da je obe vrsti mogoče kompostirati. Ministrstvo za okolje in prostor je pri določitvi izločitvenega potenciala frakcij načrtovalo tudi izločitveni delež bioloških odpadkov, pri tem pa ni določilo, kateri odpadki se uvrščajo med takšne odpadke. Nedoslednost izvajalcev pri evidentiranju bioloških odpadkov vpliva na izkazane ločeno zbrane količine frakcij in na presojo, ali je bil izločitveni potencial bioloških odpadkov pri posameznem izvajalcu, kakor tudi na ravni države, dosežen.

3.1.1.d Nepravilno ločevanje in evidentiranje frakcij "ločeno zbrana odpadna papirna embalaža"⁵⁶ in "ločeno zbran odpadni papir"⁵⁷, ki se ju zbira kot ločeno zbrani frakciji, sicer ne povzroča prevelikega izkazovanja ločeno zbranih frakcij na skupni ravni, ne zagotavlja pa prikazovanja dejansko zbranih količin odpadne embalaže. Pravilno evidentiranje zbrane odpadne embalaže je pomembno zaradi spremljanja doseganja predpisanih deležev predelave.

⁵⁴ Klasifikacijska številka odpadka "20 03 07".

⁵⁵ Klasifikacijska številka podskupine odpadkov "20 03".

⁵⁶ Klasifikacijska številka odpadka "15 01 01".

⁵⁷ Klasifikacijska številka odpadka "20 01 01".

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Izvajalci javne službe bi morali pred oddajo družbam za ravnanje z odpadno embalažo skupaj zbrani papir in odpadno komunalno embalažo sortirati in v predelavo oddati zgolj zbrano odpadno embalažo. Tako bi pridobili podatke za ustrezno evidentiranje posameznih vrst odpadkov.

3.1.1.e Na podlagi ugotovitev pri izvajalcih ocenjujemo, da ima način razvrščanja in evidentiranja ločeno zbranih odpadkov vpliv na velikost izkazanih ločeno zbranih količin pri posameznem izvajalcu in na ravni države. To pa lahko vpliva na presojo uspešnosti doseganja ciljev ločenega zbiranja, kakor tudi na presojo uspešnosti doseganja ciljev predaje odpadkov v predelavo pri posameznem izvajalcu in tudi na ravni države.

Ukrepi Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor je v letih 2008 in 2009 ob obiskih občin, ki so vključene v posamezne regijske centre ravnanja z odpadki, izvajalcem javne službe predstavilo rezultate letnih poročil o zbiranju in odlaganju komunalnih odpadkov in jih opozorilo na ugotovljene nepravilnosti, oblikovalo pa je tudi posebno spletno stran, namenjeno objavi odgovorov na vprašanja o ravnanju s komunalnimi odpadki, ki so lahko v pomoč izvajalcem javne službe pri evidentiranju, razvrščanju in poročanju o zbranih komunalnih odpadkih. O ugotovitvah računskega sodišča pri evidentiranju in razvrščanju drugih tovrstnih odpadkov, kosovnih odpadkov, ločeno zbranih bioloških odpadkov in ločeno zbranega papirja ter papirne embalaže je 23. 4. 2009 obvestilo Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor ter predlagalo poostren nadzor razvrščanja in evidentiranja ter poročanja o ravnanju s komunalnimi odpadki.

3.1.2 Načrtovanje in doseganje ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Cilje ravnanja s komunalnimi odpadki in v tem okviru tudi cilje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov prikazuje slika 2. Ministrstvo za okolje in prostor je v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 in v noveliranem operativnem programu iz leta 2008 opredelilo izločitvene potenciale različnih frakcij in bioloških odpadkov, ki naj bi bili doseženi z izvajanjem ločenega zbiranja v obdobju do leta 2008 in v obdobju do leta 2013. Da bi dosegli z direktivo o odlaganju predpisane deleže biološko razgradljivih sestavin v odloženih komunalnih odpadkih, je Ministrstvo za okolje in prostor v okoljevarstvenem dovoljenju za obratovanje posameznega odlagališča komunalnih odpadkov določilo količino teh sestavin v komunalnih odpadkih, ki se lahko v posameznem letu odložijo na odlagališče. Skupne dovoljene količine in deleži biološko razgradljivih sestavin, ki jih je dovoljeno letno odložiti na vsa odlagališča komunalnih odpadkov v državi, določa Uredba o odlaganju odpadkov na odlagališčih.

Preverili smo, ali so izvajalci v poslovnih načrtih in programih ločenega zbiranja prihodnje ločeno zbrane količine komunalnih odpadkov ter aktivnosti za doseganje teh količin načrtovali tako, da so upoštevali ciljne deleže izločitvenega potenciala ločenega zbiranja, ki ga je predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor, ter ob upoštevanju deleža biološko razgradljivih sestavin, ki jih je letno dovoljeno odložiti na odlagališče. Preverili smo, ali ima način določanja ciljev vpliv na dosežene deleže izločenih frakcij. Ugotovitve za posamezne izvajalce prikazuje tabela 2.

Tabela 2: Leto uvedbe ločenega zbiranja, doseženi deleži ločeno zbranih frakcij in upoštevanje izločitvenega potenciala pri načrtovanju ciljev ločenega zbiranja pri izvajalcih od leta 2005 do leta 2007

Izvajalec	Začetek uvedbe ločenega zbiranja		Doseženi deleži ob koncu leta 2007 v odstotkih			Upoštevanje izločitvenega potenciala			
	Frakcije	Biološki odpadki	Skupaj izločeno	Izločene frakcije	Izločeni biološki odpadki	Frakcije		Biološki odpadki	
						2008	2013	2008	2013
Snaga Ljubljana	2004	2005	19,0	12,8	6,2	×	×	×	×
Snaga Maribor	1995	1995	20,0	12,4	7,4	×	×	×	×
SIMBIO	2000	/	6,9	6,2	0,7	×	×	×	×
Komunala Novo mesto	2004	2006	7,8	7,2	0,6	×	×	×	×
Komunalno podjetje Vrhnika	1995	1995	42,7	11,2	31,4	×	×	○	○
JKP Slovenske Konjice	1995	/	5,5	4,7	0,8	×	×	×	×

Legenda:

- ✓ Pri načrtovanju ciljev ločenega zbiranja je bil upoštevan opredeljeni izločitveni potencial frakcij in predpisani delež biološko razgradljivih sestavin komunalnih odpadkov, hkrati pa je bil v letu 2007 dosežen načrtovani izločitveni potencial.
- ×
- Pri načrtovanju ciljev ločenega zbiranja sicer nista bila upoštevana izločitveni potencial frakcij in delež biološko razgradljivih sestavin komunalnih odpadkov, ki ju je določilo Ministrstvo za okolje in prostor, kljub temu pa sta bila ciljna deleža, načrtovana za leti 2008 in 2013, dosežena ali presežena že leta 2007.

Viri: poslovni načrti, programi ločenega zbiranja komunalnih odpadkov in poslovna poročila izvajalcev za leta 2005, 2006 in 2007.

Ugotovili smo, da izvajalci ciljev prihodnjih količin ločeno zbranih frakcij niso načrtovali ob upoštevanju izločitvenega potenciala frakcij in deleža biološko razgradljivih sestavin, ki se lahko odložijo z mešanimi komunalnimi odpadki na odlagališče v skladu z okoljevarstvenim dovoljenjem. Rezultati ločenega zbiranja komunalnih odpadkov kažejo, da je ciljni delež vseh izločenih komunalnih odpadkov in ciljni delež izločenih bioloških odpadkov (prikazuje ju tabela 1) dosegla le družba Komunalno podjetje Vrhnika, predvsem zaradi vpliva obstoja naprav za predelavo ločeno zbranih bioloških odpadkov, visoke cene odlaganja komunalnih odpadkov in izvajanja stalnega osveščanja prebivalstva o pomenu ločenega zbiranja odpadkov, ki jih predstavljamo v točkah 3.1.4, 3.1.4.e in 3.1.6, ni pa dosegla ciljnega deleža ločeno zbranih frakcij. Drugi izvajalci zastavljenih izločitvenih potencialov niso dosegli, še posebej pa so zaostajali za ciljnim deležem ločeno zbranih bioloških odpadkov. Tudi rezultati ločenega zbiranja za slovensko povprečje močno zaostajajo za načrtovanimi ciljnim deleži izločitvenih potencialov posameznih frakcij in bioloških komunalnih odpadkov.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor je v interni načrt dela za leto 2009 uvrstilo pripravo operativnega programa ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami komunalnih odpadkov ter izdelavo spremembe in dopolnitve odredbe o ločenem zbiranju in jo bo nadomestilo z uredbo, kjer bodo zaradi doseganja okoljskih ciljev predpisane tudi kazenske sankcije zaradi neustreznega izvajanja ločenega zbiranja komunalnih odpadkov.

Upoštevanje izločitvenega potenciala in dovoljenega deleža biološko razgradljivih sestavin v odloženih komunalnih odpadkih pri načrtovanju količin ločeno zbranih frakcij in bioloških odpadkov je pomemben dejavnik, ki ima vpliv na dosežene rezultate, še posebej če je izdelan tudi način spremljanja doseganja zastavljenih ciljev in poročanja o doseženih rezultatih. Izvajalec mora ob tem načrtovati aktivnosti za doseganje zastavljenih ciljev. Jasno zapisani cilji in dosledno spremljanje njihovega uresničevanja izvajalce v večji meri zavezuje k njihovem doseganju in stalnem izvajanju aktivnosti.

3.1.3 Število zbiralnic, zbirnih centrov in posod za ločeno zbiranje bioloških komunalnih odpadkov

Ločeno zbiranje komunalnih odpadkov je v skladu z odredbo o ločenem zbiranju obvezno od 31. decembra 2003. Odredba določa, da morajo izvajalci na območju izvajanja javne službe vzpostaviti zbiralnice⁵⁸ za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov za vsakih 500 prebivalcev. V skladu s 15. členom odredbe je treba v okviru izvajanja javne službe na območju vsake občine in za vsako naselje z več kot osem tisoč prebivalci vzpostaviti zbirni center⁵⁹, v naseljih z več kot 25 tisoč prebivalci je treba zagotoviti najmanj dva zbirna centra, v naseljih z več kot 100 tisoč prebivalci pa najmanj en zbirni center za vsakih 80 tisoč prebivalcev. Pravilnik o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki je določil, da je obvezno ločeno zbiranje bioloških kuhinjskih odpadkov na območjih gostejših poselitev, izvajalci pa so morali ločeno zbiranje obvezno vzpostaviti od konca leta 2005. Gostota postavitve zabojnikov s Pravilnikom o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki ni predpisana.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Standarda v obliki gostote postavitve zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov ni smiselno določati zaradi posebnosti posameznih območij in načina ureditve izvajanja javne službe v posamezni lokalni skupnosti, zato je bil določen le minimalni standard izvajanja gospodarske javne službe in omejitev odlaganja bioloških odpadkov na odlagališčih. Ureditev postavitve zabojnikov je prepuščena lokalnim skupnostim, ki lahko s strožjim načinom izvajanja javne službe presežejo predpisane cilje.

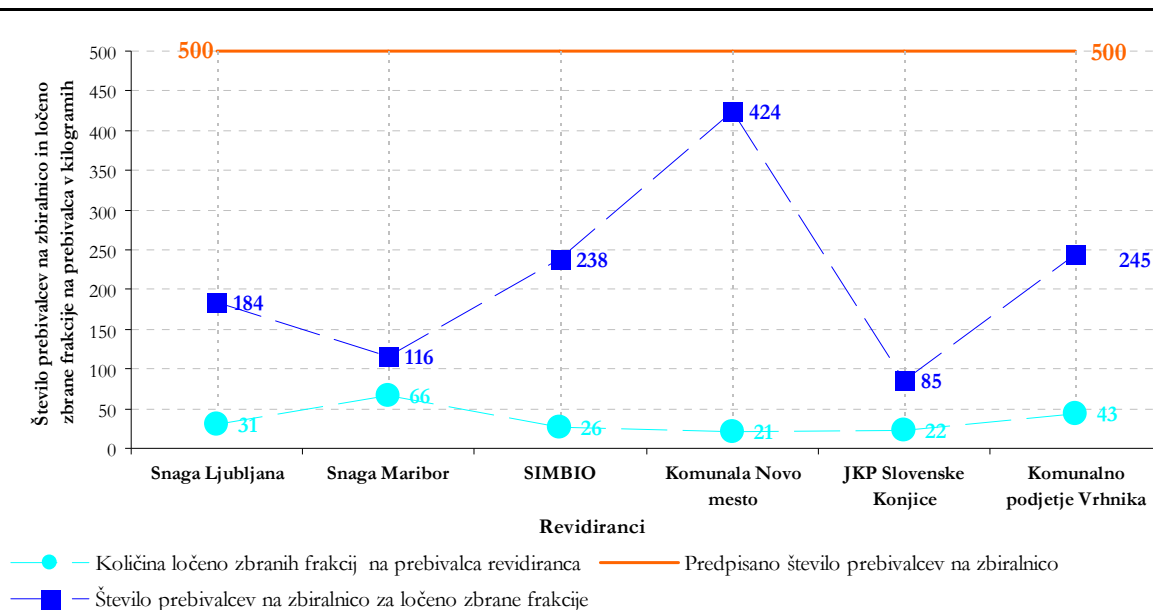
Ugotavljali smo, ali so izvajalci zagotovili postavitev predpisanega števila zbiralnic in zbirnih centrov za zbiranje ločenih frakcij ter ali obstaja povezava med količino ločeno zbranih frakcij in bioloških odpadkov na prebivalca posameznega izvajalca s številom postavljenih zbiralnic in zabojnikov za zbiranje bioloških

⁵⁸ Na zbiralnicah so postavljeni zabojniki za zbiranje papirja in odpadne embalaže iz papirja, embalaže iz stekla ter odpadne embalaže iz plastike, sestavljenih materialov in drobne odpadne embalaže iz kovin. Zbiralnice je treba urediti v stanovanjskih območjih ter ob večjih trgovinah in trgovskih centrih, zdravstvenih domovih, bolnišnicah, šolah in vrtcih.

⁵⁹ V zbirnih centrih lahko občani oddajo večje količine ločeno zbranih frakcij in jih ločeno odložijo v posebne zabojnike. Mogoče je oddati papir in lepenko, steklo, plastiko, odpadke iz kovine, les, odpadno embalažo iz papirja, kartona, stekla, plastike, kovine in lesa ter oblačil, tekstila, jedilnega olja in maščob, barv, črnila, lepil, baterij in akumulatorjev ter kosovnih odpadkov.

odpadkov. Podatki o doseženih rezultatih ločenega zbiranja frakcij in bioloških odpadkov ter o nameščenih infrastrukturi pri izvajalcih so prikazani v prilogah 5 in 6. Slika 8 prikazuje odvisnost količine ločeno zbranih frakcij od števila postavljenih zbiralnic na območju izvajanja javne službe v letu 2007, slika 9 pa odvisnost količine ločeno zbranih bioloških odpadkov od števila postavljenih zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov v letu 2007.

Slika 8: Predpisano in dejansko število prebivalcev na zbiralnico ter količina ločeno zbranih frakcij na prebivalca pri izvajalcih v letu 2007

Viri: podatki izvajalcev o količinah ločeno zbranih frakcij in številu prebivalcev na zbiralnico za leto 2007.

3.1.3.a Ugotovimo lahko, da število nameščenih zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij pri vseh izvajalcih presega zahtevani standard iz odredbe o ločenem zbiranju, pa tudi zahteve iz odlokov o izvajanju javne službe v posameznih občinah. Preseganje s predpisi določenega standarda glede števila oseb na zbiralnico pri vseh izvajalcih, razen pri družbi JKP Slovenske Konjice, vpliva sorazmerno na povečevanje količine ločeno zbranih frakcij na prebivalca. Bolj ko je predpisani standard presežen, večja je količina ločeno zbranih komunalnih odpadkov na prebivalca. Večina izvajalcev javne službe ni uredila zadostnega števila zbirnih centrov, ki ga predpisujejo odredba o ločenem zbiranju in občinski odloki.

Noben izvajalec, razen družbe JKP Slovenske Konjice, ni zadostil predpisanim standardom postavitve zbirnih centrov na območju izvajanja javne službe.

Slika 9: Količine ločeno zbranih bioloških odpadkov na prebivalca in število prebivalcev na zabojnik za ločeno zbiranje bioloških odpadkov v letu 2007

Viri: podatki izvajalcev o količinah ločeno zbranih bioloških odpadkov in o številu prebivalcev na zabojnik za ločeno zbiranje bioloških odpadkov za leto 2007.

3.1.3.b Tudi pri rezultatih ločenega zbiranja bioloških komunalnih odpadkov glede na število postavljenih zabojnikov za zbiranje teh odpadkov lahko ugotovimo podobne zakonitosti kot pri rezultatih ločenega zbiranja frakcij glede na število nameščenih zbiralnic. Večje ko je število zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov, večje so ločeno zbrane količine bioloških odpadkov na zabojnik in na prebivalca.

3.1.3.c Količina ločeno zbranih frakcij in bioloških komunalnih odpadkov je pri vseh izvajalcih odvisna od števila nameščenih zbiralnic in posod, razen pri družbi JKP Slovenske Konjice, kjer se kljub največjemu številu zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij na prebivalca zbere kar petkrat manjša količina ločeno zbranih frakcij kot pri uspešnejših izvajalcih, kot sta družbi Snaga Maribor in Komunalno podjetje Vrhnika. Razlogi za tako majhno zbrano količino ločenih frakcij so posledica drugih neučinkovitosti v poslovanju in neustreznem načinu evidentiranja ločeno zbranih frakcij družbe JKP Slovenske Konjice in ne v premajhnem številu nameščenih zbiralnic in posod za ločeno zbiranje.

3.1.3.d Ugotovimo lahko, da je število nameščenih zbiralnic in zabojnikov za biološke odpadke pomemben dejavnik, ki vpliva na količino ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Ob tem je pomembna tudi ugotovitev, da so vsi izvajalci presegli predpisani standard pogostosti namestitve zbiralnic ločeno zbranih frakcij, a kljub temu niso dosegli izločitvenega potenciala ločeno zbranih komunalnih odpadkov, ki ga je opredelilo Ministrstvo za okolje in prostor.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Izvajalci javne službe so sicer presegli predpisane standarde postavitve zbiralnic ločeno zbranih frakcij, vendar pa niso ustrezno uredili zbirnih centrov in niso zagotovili razvrščanja komunalnih odpadkov v sortirnicah mešanih komunalnih odpadkov. Tako bi lahko iz mešanih komunalnih odpadkov izločili še precej uporabnih frakcij in dosegli boljše rezultate predelave.

3.1.4 Naprave za obdelavo zbranih komunalnih odpadkov ter upravljanje odlagališča komunalnih odpadkov

Preverjali smo, ali so količine ločeno zbranih frakcij in bioloških odpadkov izvajalcev javne službe odvisne od obstoja naprav za obdelavo ločeno zbranih komunalnih odpadkov na območju izvajanja javne službe ter ali ima na ločeno zbrane količine komunalnih odpadkov vpliv dejstvo, da je izvajalec javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov hkrati tudi upravljavec odlagališča, kamor odpadke odlaga. Podatke o obstoju naprav in upravljanju odlagališč pri izvajalcih prikazuje tabela 3.

Tabela 3: Naprave za obdelavo zbranih komunalnih odpadkov ter upravljanje odlagališč komunalnih odpadkov v obdobju od leta 2005 do konca leta 2007 pri izvajalcih

Izvajalec	Naprave za obdelavo ločeno zbranih frakcij	Naprave za obdelavo ločeno zbranih bioloških odpadkov	Naprave za obdelavo mešanih komunalnih odpadkov	Upravljanje odlagališča
Snaga Ljubljana	✗	✗	✗	✓
Snaga Maribor ⁶⁰	✗	✗	✗	✗
SIMBIO	✗	✗	✗	✓
Komunala Novo mesto	✗	✗	✗	✗
Komunalno podjetje Vrhnika	✓	✓	✗	✗
JKP Slovenske Konjice	✓	✗	✗	✓

Legenda:

- ✗ Izvajalec je upravljal z napravami za obdelavo ločeno zbranih frakcij, bioloških in mešanih komunalnih odpadkov ali pa so bile naprave nameščene na območju izvajanja javne službe, oziroma je upravljal z odlagališčem komunalnih odpadkov.
- ✗ Izvajalec ni upravljal z napravami za obdelavo ločeno zbranih frakcij, bioloških in mešanih komunalnih odpadkov, oziroma te naprave niso bile nameščene na območju izvajanja javne službe, oziroma ni upravljal odlagališča komunalnih odpadkov.

Viri: podatki izvajalcev in Agencije Republike Slovenije za okolje (v nadaljevanju: agencija).

3.1.4.a Če primerjamo podatke o obstoju naprav in upravljanju odlagališč, ki jih prikazuje tabela 3, s podatki o količinah ločeno zbranih frakcij in bioloških komunalnih odpadkov, ki jih prikazuje slika 3, lahko ugotovimo, da pri nekaterih izvajalcih obstaja močna odvisnost med obema spremenljivkama.

3.1.4.b Med izvajalci si je količine komunalnih odpadkov, namenjene odlaganju, najbolj prizadevala zmanjševati družba Komunalno podjetje Vrhnika, ki sama ni upravljavka odlagališča od leta 2001. Za

⁶⁰ Družba Snaga Maribor je postala upravljavka odlagališča Dogoše ob koncu leta 2007 in je v letu 2007 na to odlagališče odložila le neznatne količine zbranih komunalnih odpadkov in je odpadke večino leta odlagala na druga odlagališča.

odlaganje ostankov mešanih komunalnih odpadkov je morala zato poiskati upravljavca odlagališča, s katerim je sklenila pogodbo o odlaganju odpadkov, pri tem pa je morala za odlaganje odpadkov upravljavcu odlagališča plačevati tržno ceno, ki zelo presega stroškovno ceno odlaganja odpadkov. Na območju izvajanja javne službe družbe Komunalno podjetje Vrhnika obratuje kompostarna⁶¹, ki predeluje zbrane biološke komunalne odpadke v kompost. Cena predelave bioloških komunalnih odpadkov je nižja od cene, ki bi jo morala družba plačevati za njihovo odlaganje. To je pomemben dejavnik, ki motivira družbo, da občane na območju izvajanja javne službe spodbuja k doslednemu ločenemu zbiranju bioloških odpadkov, kar dosega s stalnim osveščanjem prebivalstva o pomenu ločenega zbiranja in dovolj velikega števila zabojnikov na območju za biološke odpadke ter ustrezno frekvenco odvoza zbranih odpadkov. Zabojujnik za ločeno zbiranje bioloških odpadkov je v povprečju nameščen na vsakih pet prebivalcev, kar je največ v primerjavi z drugimi izvajalci. Družbi je z namestitvijo dovolj velikega števila zabojnikov v letih 2005, 2006 in 2007 uspelo doseči največjo količino ločeno zbranih bioloških komunalnih odpadkov na prebivalca v Sloveniji, ki je bila leta 2007 kar za 114 kilogramov na prebivalca večja od slovenskega povprečja.

3.1.4.c Na območju izvajanja javne službe družbe Komunalno podjetje Vrhnika deluje tudi sortirnica⁶² ločeno zbranih frakcij, ki ji družba predaja zbrane frakcije. Obstoj te naprave omogoča družbi spodbujati občane k večjem ločenemu zbiranju frakcij komunalnih odpadkov, na kar kažejo ugodni rezultati ločenega zbiranja v primerjavi z drugimi izvajalci in slovenskim povprečjem.

3.1.4.d Velike deleže ločeno zbranih frakcij je v letih 2005 do 2007 dosegala tudi družba Snaga Maribor, ki ni bila upravljavka odlagališča komunalnih odpadkov. Prizadevanje družb, ki ne upravljajo odlagališč komunalnih odpadkov, za večje ločeno zbiranje, je v veliki meri posledica višjih cen, ki jih morajo plačevati za odlaganje upravljavcem odlagališč, v primerjavi z družbami, ki so izvajalke javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, hkrati pa tudi upravljavke odlagališča. Zato si prizadevajo čim bolj zmanjšati količine odpadkov, namenjene odlaganju, kar lahko dosežejo z doslednim ločenim zbiranjem frakcij in bioloških odpadkov na njihovem izvoru, saj je cena obdelave ločeno zbranih frakcij večinoma nižja od cene za njihovo odlaganje. Vpliv veljavne cene, ki jo odobrava vlada, in lastne, oziroma stroškovne cene ravnanja z odpadki, na količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov, podrobneje predstavljamo v točki 3.1.4.e.

3.1.4.e Ugotavljamo, da je obstoj naprav za obdelavo ločeno zbranih odpadkov na območju izvajanja javne službe pomemben dejavnik, ki vpliva predvsem na večje količine ločeno zbranih bioloških odpadkov. Pomemben dejavnik, ki vpliva, da izvajalci ločeno zberejo manj komunalnih odpadkov, je upravljanje odlagališča ob hkratnem izvajanju javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov. Izvajalci, ki upravljajo odlagališča, imajo navadno nižje stroške odlaganja komunalnih odpadkov kot

⁶¹ Družba Komunalno podjetje Vrhnika je kompostarno zgradila in jo upravljala do leta 2005, nato pa jo je prodala družbi Saubermacher, d. o. o., Murska Sobota (v nadaljevanju: družba Saubermacher). Z družbo je sklenila pogodbo o predaji vseh zbranih bioloških odpadkov.

⁶² Sortirnico je zgradila družba in jo upravljala do leta 2005, ko jo je skupaj s kompostarno prodala družbi Saubermacher. Namen sortirnice je iz ločeno zbranih frakcij, ki so bile zbrane v zbiralnicah, izločiti vse primesi in nečistoče, da bi pridobili čim bolj čiste frakcije, ki se jih lahko preda v nadaljnjo predelavo. Vse ločeno zbrane frakcije iz zbiralnic družba Komunalno podjetje Vrhnika preda družbi Saubermacher, ta pa jih po opravljenem sortiranju preda družbi za ravnanje z odpadno embalažo in drugim predelovalcem.

izvajalci, ki ne upravljajo odlagališč, kar vpliva na nižje količine ločeno zbranih odpadkov, saj izvajalcev ne motivira, da bi spodbujali gospodinjstva k večjemu ločenemu zbiranju komunalnih odpadkov.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor bo ob spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja predlagalo spremembo 148. člena, v katerem bo opredelilo javno službo odlaganja ostankov odpadkov po predelavi ali odstranjevanju kot obvezno gospodarsko javno službo varstva okolja, oziroma dopolnilo 149. člen, da morata biti obvezni občinski gospodarski javni službi zbiranja in prevoza ter odlaganja ostankov predelave organizirani ločeno.

3.1.5 Cena izvajanja javne službe

Ugotavljali smo vpliv s predpisi določene cene ravnanja s komunalnimi odpadki (v nadaljevanju: veljavna cena), ki vključuje ceno za izvajanje dejavnosti zbiranje in prevoz, obdelava ter odlaganje komunalnih odpadkov, na količino ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Ugotavljali smo tudi vpliv lastnih, oziroma stroškovnih cen izvajanja navedenih dejavnosti na količino ločeno zbranih komunalnih odpadkov.

Oblikovanje cen ravnanja z odpadki so v obdobju, na katerega se nanaša revizija, opredeljevali Zakon o kontroli cen⁶³, Uredba o predhodni prijavi cen komunalnih storitev⁶⁴, Pravilnik o oblikovanju cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja⁶⁵ in Uredba o oblikovanju cen komunalnih storitev⁶⁶. Navedeni predpisi določajo način oblikovanja cene izvajanja posamezne dejavnosti⁶⁷, ki jo lahko izvajalci ob pridobitvi predhodnega soglasja Ministrstva za gospodarstvo zaračunavajo gospodinjstvom. Veljavna cena se določa na podlagi lastne cene⁶⁸ in cene za investicije, ki jo lahko izvajalec uveljavlja ob izpolnjevanju predpisanih pogojev. Veljavna cena naj bi tako pokrivala stroške izvajalca za izvajanja posamezne dejavnosti, pri tem pa niso natančno predpisani vsi parametri standardov izvajanja javne službe, ki bi jih morali izvajalci dosegati, da bi bili upravičeni do zaračunavanja veljavne cene. Komponente veljavne cene ravnanja s komunalnimi odpadki za leta 2005, 2006 in 2007 so prikazane v prilogi 7 za vse izvajalce, razen za družbo JKP Slovenske Konjice, ki cene ravnanja z odpadki ne izkazuje s tako mersko enoto⁶⁹ kot drugi izvajalci. Podatki z drugimi družbami niso primerljivi, zato podatkov družbe JKP Slovenske Konjice nismo vključili v primerjavo.

Za izvajalce smo zbrali podatke o lastnih cenah izvajanja posamezne dejavnosti⁷⁰, ki so prikazane v prilogi 8. V primerjavo nismo vključili podatkov o lastnih cenah družbe JKP Slovenske Konjice, ker računovodstva ne vodi ločeno po dejavnostih izvajanja javnih služb, kar ne omogoča izračuna lastnih cen posameznih dejavnosti, in družbe Snaga Maribor, ker je bilo mogoče pridobiti le podatke o skupni lastni

⁶³ Uradni list RS, št. 51/06-UPB.

⁶⁴ Uradni list RS, št. 52/04.

⁶⁵ Uradni list RS, št. 128/04, 56/05, 38/07.

⁶⁶ Uradni list RS, št. 45/06, 38/07.

⁶⁷ Pri ravnanju s komunalnimi odpadki se cena storitve ravnanja s komunalnimi odpadki obračunava uporabnikom posebej za zbiranje in prevoz, predelavo in obdelavo ter odlaganje odpadkov.

⁶⁸ V lastni ceni storitve so zajeti neposredni stroški, posredni proizvodni stroški, splošni stroški in dobiček, namenjen nadaljnjemu razvoju družbe.

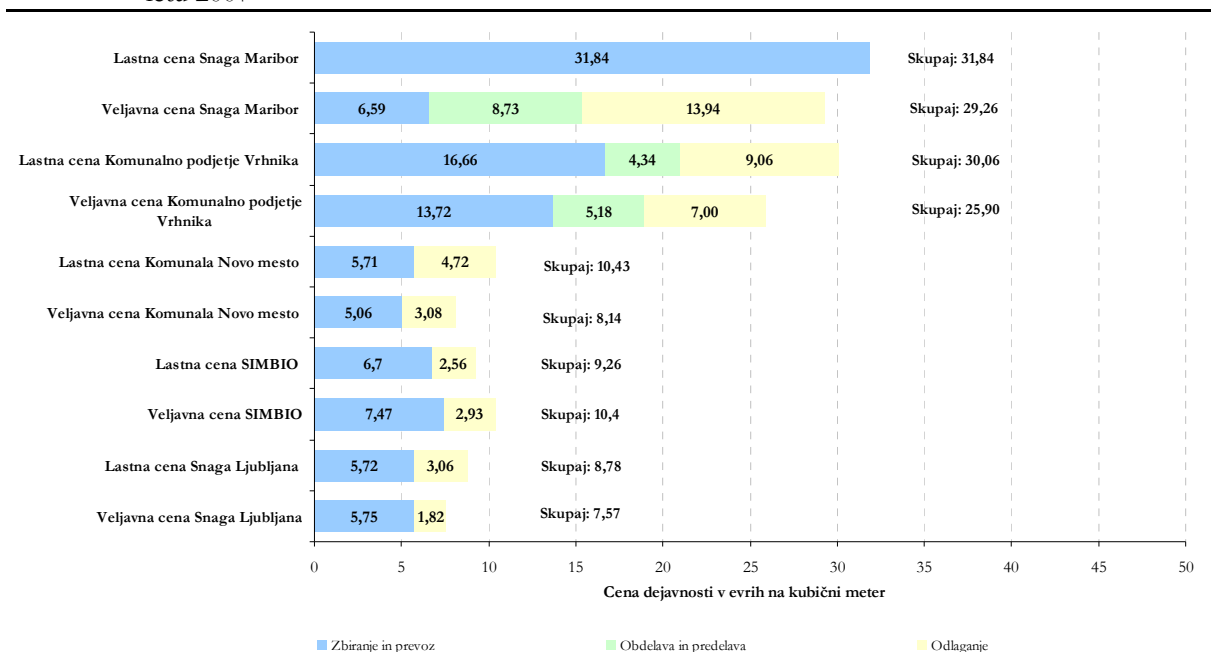
⁶⁹ Družba JKP Slovenske Konjice izkazuje ceno v evrih na gospodinjstvo in ne v evrih na kubični meter zbranih komunalnih odpadkov kot drugi izvajalci.

⁷⁰ V evrih na kubični meter zbranih komunalnih odpadkov.

ceni ravnanja s komunalnimi odpadki, ne pa o lastni ceni izvajanja posamezne javne službe, saj njihovega izvajanja ni spremljala ločeno. Lastne cene odražajo dejanske stroške izvajanja posamezne javne službe, s primerjavo veljavnih in lastnih cen izvajanja posamezne dejavnosti pa lahko ugotovimo, ali izvajalec javno službo opravlja z izgubo ali s presežkom, oziroma v kolikšni meri veljavna cena zadošča za pokritje nastalih stroškov dejavnosti.

3.1.5.a Slika 10 prikazuje komponente veljavnih in lastnih cen izvajalcev za leto 2007. Komponente veljavne cene, pa tudi skupna veljavna cena ravnanja z odpadki, se med izvajalci močno razlikujejo. Najbolj se razlikujejo veljavne cene za odlaganje komunalnih odpadkov, ker so nekateri izvajalci javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov hkrati tudi upravljavci odlagališč komunalnih odpadkov, medtem ko morajo drugi, ki odlagališč ne upravljajo, za odlaganje odpadkov plačevati ceno, ki se oblikuje na trgu in je običajno precej višja od lastne cene za odlaganje odpadkov. Najvišjo veljavno ceno odlaganja med izvajalci je v letu 2007 gospodinjstvom zaračunavala družba Snaga Maribor. Ta je bila kar sedemkrat višja od najnižje veljavne cene odlaganja, ki jo je zaračunavala gospodinjstvom družba Snaga Ljubljana. Razlike med veljavnimi cenami so precejšnje tudi za dejavnost zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov. Najvišjo ceno je leta 2007 gospodinjstvom zaračunavala družba Komunalno podjetje Vrhnika. Ta cena je bila približno trikrat višja od cene, ki jo je za zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov gospodinjstvom zaračunavala družba Snaga Ljubljana in je bila med izvajalci najnižja. Ceno za obdelavo sta v letu 2007 zaračunavali le dve družbi, in sicer Snaga Maribor in Komunalno podjetje Vrhnika.

Slika 10: Veljavne cene zbiranja in prevoza, obdelave ter odlaganja komunalnih odpadkov izvajalcev v letu 2007

Viri: podatki izvajalcev o veljavnih in lastnih cenah za leto 2007.

3.1.5.b Lastne cene izvajanja posameznih dejavnosti so pri vseh izvajalcih višje od veljavnih cen, razen pri družbi SIMBIO, kjer veljavne cene v vseh dejavnostih ravnanja z odpadki zagotavljajo pokritje nastalih stroškov. Razlike v lastnih cenah posameznih dejavnosti so med izvajalci podobne razlikam veljavnih cen. Razlike v lastnih cenah izvajanja dejavnosti zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov so posledica

različnih stroškov izvajalcev pri izvajanju dejavnosti. Iz navedenih podatkov lahko ugotovimo, da so stroški zbiranja in prevoza na kubični meter zbranih komunalnih odpadkov družbe Komunalno podjetje Vrhnika kar trikrat višji od stroškov zbiranja in prevoza na kubični meter zbranih komunalnih odpadkov v družbi Snaga Ljubljana.

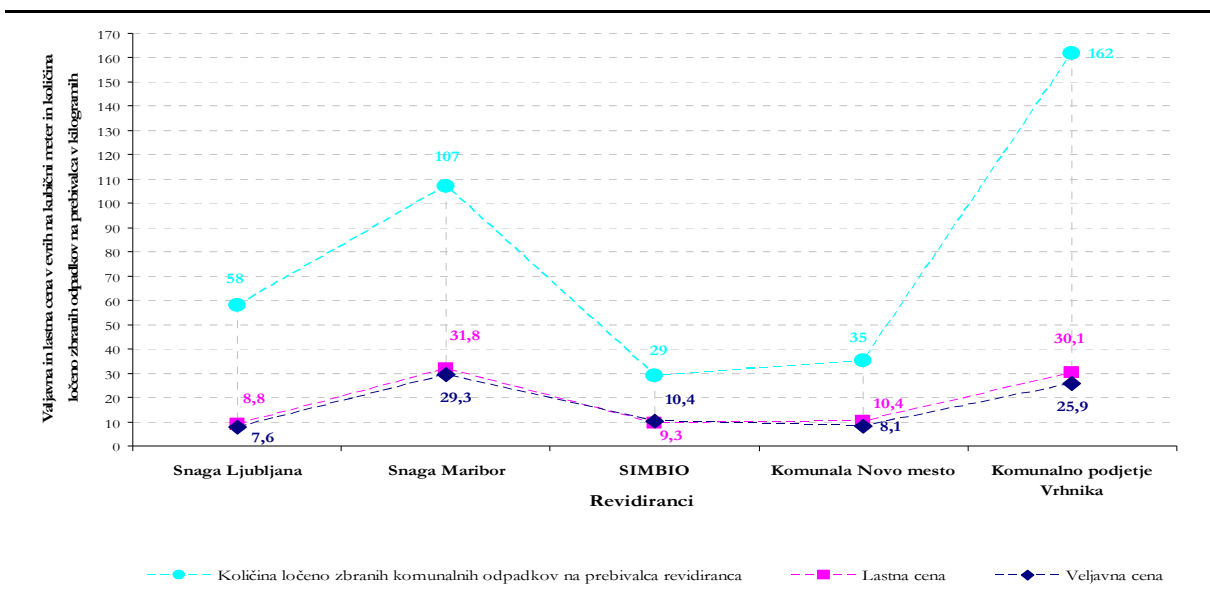
Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor je v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo in Ministrstvom za finance pripravilo osnutek Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja. V pravilniku je določen način oblikovanja cene za zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, ki vključuje zbiranje in prevoz ločeno zbranih frakcij, zbiranje in prevoz bioloških odpadkov, zbiranje in prevoz mešanih komunalnih odpadkov in obdelavo mešanih komunalnih odpadkov.

Pri preveritvi osnutka Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja ugotavljamo, da Ministrstvo za okolje in prostor pri oblikovanju cene za zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov ni upoštevalo ugotovitev računskega sodišča o pomanjkljivosti financiranja sistema ločenega zbiranja odpadne komunalne embalaže (točka 4.2.3) in je kot komponento cene izvajanja javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov vključilo tudi zbiranje in prevoz ločeno zbranih frakcij, kamor sodi zbrana odpadna embalaža.

Veljavne in lastne cene izvajalcev za leto 2007 smo primerjali z njihovimi podatki o količinah ločeno zbranih komunalnih odpadkov na prebivalca, da bi ugotovili, ali veljavna in lastna cena vplivata na zbrane količine. Primerjavo prikazuje slika 11.

Slika 11: Primerjava veljavnih in lastnih cen ter količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov na prebivalca za leto 2007

Viri: podatki izvajalcev o veljavnih in lastnih cenah ter zbranih količinah komunalnih odpadkov na prebivalca območja izvajanja javne službe v letu 2007.

3.1.5.c Ugotovimo lahko, da načeloma višja veljavna in višja lastna cena ravnanja z odpadki pomenita tudi večje količine ločeno zbranih frakcij na prebivalca. Družbi SIMBIO in Komunala Novo mesto, ki imata veljavne, hkrati pa tudi lastne cene ravnanja z odpadki, med najnižjimi, zbereta najmanj ločeno

zbranih frakcij na prebivalca. Družbi Snaga Maribor in Komunalno podjetje Vrhnika, ki za ravnanje z odpadki zaračunavata trikrat višjo ceno, oziroma je njuna lastna cena približno trikrat višja od lastnih cen ravnanja s komunalnimi odpadki v družbah SIMBIO in Komunala Novo mesto, zbereta trikrat, oziroma celo petkrat večje količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov na prebivalca kot navedeni družbi. Ob tem velja, da kljub primerljivim veljavnim in lastnim cenam družba Komunalno podjetje Vrhnika ločeno zbere približno polovico večje količine komunalnih odpadkov na prebivalca kot družba Snaga Maribor. Družba Snaga Ljubljana ima najnižjo tako veljavno kot tudi lastno ceno ravnanja z odpadki, kljub temu pa ločeno zbere približno trikrat več komunalnih odpadkov kot družbi SIMBIO in Komunala Novo mesto.

3.1.5.d Velike razlike v lastnih cenah v posameznih dejavnostih med izvajalci kažejo na velike razlike v stroških izvajanja dejavnosti, še posebej ker višji stroški v vseh ne pomenijo zagotavljanja večjih količin ločeno zbranih komunalnih odpadkov, oziroma so nekatere družbe ob nižjih lastnih cenah (stroških) izvajanja dejavnosti sposobne zagotavljati večje izločitvene deleže. Ob tem standardi organiziranja javnih služb niso pri vseh izvajalcih enotni, zato je učinkovitost poslovanja med izvajalci zelo različna.

3.1.5.e Slika 10 prikazuje tudi velike razlike v lastni ceni odlaganja komunalnih odpadkov, pri tem je najvišja cena od najnižje višja za 4,5-krat. Ocenjujemo, da tolikšne razlike v stroških odlaganja ob enakih omejitvah in zahtevah za izpolnjevanje pogojev na vseh odlagališčih komunalnih odpadkov ne pomenijo primerljivih pogojev poslovanja vseh izvajalcev javne službe. Hkrati takšni pogoji poslovanja ne motivirajo vseh izvajalcev enako za povečanje ločenega zbiranja. Ker ločeno zbiranje odpadkov povzroča višje stroške, niti izvajalcev niti gospodinjstev to ne zanima (povezava s točkama 4.2.3.1 in 4.2.3.2).

3.1.6 Aktivnosti pospeševanja ločenega zbiranja

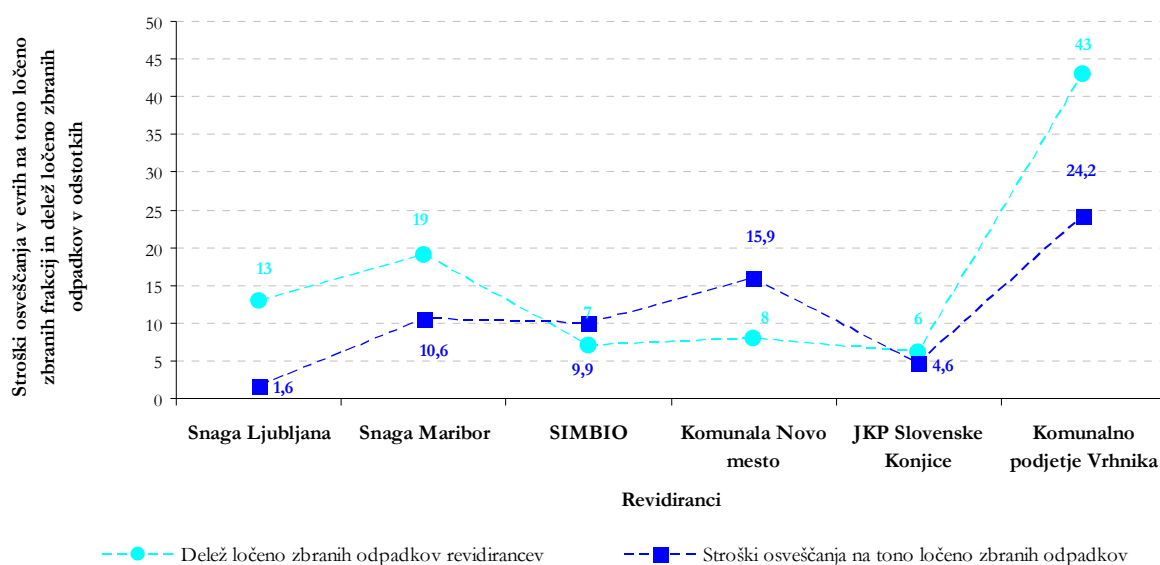
V skladu z 19. členom odredbe o ločenem zbiranju morajo izvajalci javne službe povzročitelje komunalnih odpadkov redno obveščati in seznanjati o pomenu ločenega zbiranja. V prilogi 10 prikazujemo opravljene akcije, promocije in izobraževanje, ki so jih izvedli izvajalci javne službe. Vpliva posameznih aktivnosti na povečanje količine ločeno zbranih frakcij ni mogoče natančno oceniti in ga tudi noben od izvajalcev ni ocenjeval. Iz opravljenih aktivnosti je mogoče ugotoviti, da ima največji vpliv na povečanje količin ločeno zbranih frakcij njihovo konstantno izvajanje. Med najpomembnejšimi so predvsem izobraževalne aktivnosti o pomenu ločenega zbiranja, namenjene različnim starostnim skupinam otrok in mladine. Vse pomembnejše postaja izvajanje nadzora ustreznosti ločevanja odpadkov, ki ga opravljajo izvajalci javne službe v sodelovanju z občinskimi inšpekcijskimi službami, ki na terenu preverjajo vsebnost zabojnikov za zbiranje komunalnih odpadkov. Če zabojniki vsebujejo preveč odpadkov, ki jih je treba zbirati kot ločene frakcije, ali pa preveč bioloških odpadkov, po opravljenem prvem pregledu uporabnikom na zabojnike pritrdijo opozorila o neustreznosti vsebine odvrženih odpadkov z navedbo sankcij, ki bodo sledile ob nespremenjenem ravnanju. Ob naslednjem pregledu so gospodinjstva, ki nadaljujejo z neustreznim ločevanjem komunalnih odpadkov, kaznovana.

3.1.6.a Za uspešnost izvajanja kontinuiranega osveščanja prebivalstva je zelo pomemben odnos izvajalca javne službe do pomena ločeno zbranih frakcij. Dobre rezultate pri ločenem zbiranju odpadkov, predvsem bioloških, dosega družba Komunalno podjetje Vrhnika, ki za ločeno zbrane odpadke dosledno uporablja opredelitev "koristni odpadki", ker imajo ti še vedno uporabno vrednost in jih je mogoče ponovno uporabiti, ali predelati v nove proizvode, s tem pa se prihranijo naravni viri za njihovo izdelavo. Družba je na podlagi te opredelitve izdelala celostno podobo v okolju izvajanja javne službe in oblikovala

celovito strategijo kontinuiranega osveščanja prebivalstva, ki obsega raznovrstne akcije, promocije in izobraževanja, ob hkratnem uvajanju različnih oblik nadzora ravnanja prebivalstva pri ločenem zbiranju.

Za izvajalce smo zbrali podatke o stroških osveščanja prebivalstva na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov in jih primerjali z deležem ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Kot prikazuje slika 12, med obema kategorijama obstoja povezava, saj višji stroški osveščanja praviloma pomenijo večje deleže ločeno zbranih odpadkov. Ob tem je treba upoštevati predvsem čas izvajanja ločenega zbiranja in stalnost osveščanja prebivalstva na območju izvajanja javne službe v preteklem obdobju. Izvajanje aktivnosti osveščanja je dejavnik, ki vpliva na rezultate ločenega zbiranja, vendar so njegovi učinki vidni v daljšem časovnem obdobju, saj gre za spremembo navad in obnašanja prebivalstva.

Slika 12: Stroški osveščanja prebivalstva o pomenu ločenega zbiranja in deleži ločeno zbranih odpadkov izvajalcev na prebivalca v letu 2007

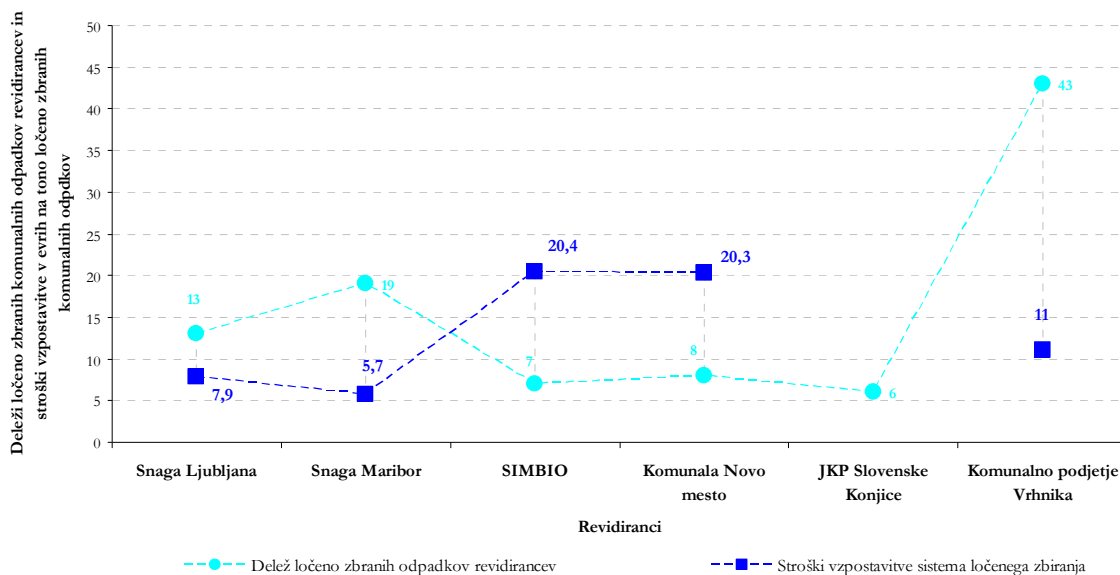
Viri: podatki izvajalcev o stroških osveščanja in o količinah ločeno zbranih odpadkov za leto 2007.

3.2 Stroški in prihodki ločenega zbiranja

Med izvajalci smo primerjali stroške vzpostavitve infrastrukture na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov in te stroške primerjali z deleži ločeno zbranih odpadkov na prebivalca. Podatki o stroških so prikazani v prilogi 9.

Kot prikazuje slika 13, se stroški vzpostavitve infrastrukture pri posameznih izvajalcih gibljejo med 20,4 evra in 31,8 evra na tono ločeno zbranih odpadkov. Če primerjamo stroške vzpostavitve infrastrukture ločenega zbiranja z deleži ločeno zbranih odpadkov v vseh komunalnih odpadkih, ugotovimo, da se obe kategoriji gibljeta obratno sorazmerno, kar je povezano s časom uvedbe ločenega zbiranja. Večje stroške vzpostavitve infrastrukture imajo tisti izvajalci, ki so ločeno zbiranje začeli uvajati kasneje, ali pa so sistem ločenega zbiranja med izvajanjem revizije nadgrajevali, kar se izkazuje v manjših deležih ločeno zbranih odpadkov.

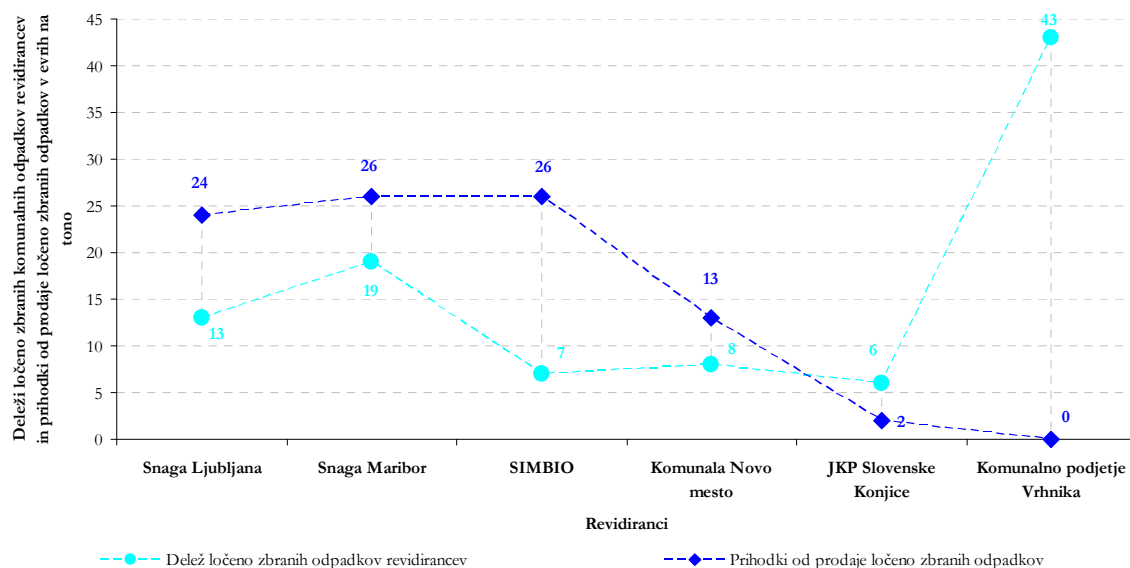
Slika 13: Stroški vzpostavitve infrastrukture in delež ločeno zbranih odpadkov pri izvajalcih v letu 2007

Viri: podatki izvajalcev o stroških uvedbe ločenega zbiranja ter količini ločeno zbranih odpadkov na prebivalca v letu 2007.

Primerjali smo tudi prihodke, ki so jih izvajalci dosegli s prodajo ločeno zbranih odpadkov. Ti so bili v letu 2007 med 12,5 evra in 26,2 evra na tono ločeno zbranih odpadkov, razen družbe JKP Slovenske Konjice, pri kateri so izkazani prihodki na tono ločeno zbranih odpadkov znašali 2,4 evra. Višino prihodkov in količino ločeno zbranih odpadkov na prebivalca prikazuje slika 14.

Slika 14: Prihodki od prodaje ločeno zbranih komunalnih odpadkov in deleži ločeno zbranih komunalnih odpadkov za izvajalce v letu 2007

Viri: podatki izvajalcev o prihodkih od prodaje ločeno zbranih komunalnih odpadkov in količinah ločeno zbranih odpadkov v letu 2007.

4. VZPOSTAVITEV SISTEMA LOČENEGA ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV

Ugotavljali smo, ali je vzpostavljen učinkovit sistem ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami, ki nedvoumno določa pogoje poslovanja udeležencev v sistemu in z ustreznimi spodbudami omogoča zbiranje čim večjih količin ločeno zbranih komunalnih odpadkov ter doseganje zastavljenih ciljev. Posebej smo obravnavali učinkovitost vzpostavitve sistema ravnanja z zbrano odpadno embalažo, kar prikazujemo v točki 4.2.

4.1 Ravnanje z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki

Predpisani standardi ločenega zbiranja frakcij komunalnih odpadkov so bili določeni v odredbi o ločenem zbiranju. Predpisano je obvezno ločeno zbiranje frakcij komunalnih odpadkov od 31. 12. 2003 ter postavitev zbiralnic in zbirnih centrov za ločeno zbiranje glede na gostoto poselitve različnih območij. V operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 in iz leta 2008 je določen izločitveni potencial frakcij, ki bi ga bilo mogoče doseči z ločenim zbiranjem komunalnih odpadkov do leta 2008 in 2013. Obveznost zbiranja bioloških kuhinjskih odpadkov je opredeljena v Pravilniku o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki.

Iz usmeritev Resolucije o nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (v nadaljevanju: resolucija) o ravnanju z odpadki je razvidno, da je na področju ravnanja s komunalnimi odpadki treba sprejeti operativni program zbiranja komunalnih odpadkov, da bi čim bolj uveljavili ločeno zbiranje frakcij komunalnih odpadkov in bioloških odpadkov na izvoru; s tem bi bilo mogoče doseči zastavljeni cilj ponovno uporabiti ali predelati najmanj 65 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov. Operativni program zbiranja komunalnih odpadkov naj bi bil pripravljen do konca leta 2005.

Na pomembnost sprejetja operativnega programa ravnanja s komunalnimi odpadki, kjer bi bili podrobneje opredeljeni načini izvajanja ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, da bi bilo mogoče doseči zastavljene cilje glede njihove predelave, opozarja tudi operativni program odstranjevanja komunalnih odpadkov iz leta 2004, nanj pa se sklicuje tudi sedaj veljavna Uredba o ravnanju z biološkimi kuhinjskimi odpadki⁷¹.

Kljub opredeljeni nameri v navedenih strateških dokumentih in predpisih, da bi moral biti operativni program ravnanja s komunalnimi odpadki pripravljen in sprejet do konca leta 2005, ta še ni bil pripravljen in sprejet. Priprava operativnega programa je nujna, saj je iz rezultatov ločenega zbiranja razvidno, da načrtovani izločitveni potencial do leta 2008 ni bil dosežen in tudi ne cilji, ki se nanašajo na oddajo komunalnih odpadkov v predelavo. Iz rezultatov analize dejavnikov (povezava s točko 3.1), ki imajo vpliv na ločeno zbiranje, in doseženih rezultatov ločenega zbiranja (povezava s točko 2.1), lahko ugotovimo, da

⁷¹ Uradni list RS, št. 68/08.

v Sloveniji ni vzpostavljen učinkovit sistem ločenega zbiranja komunalnih odpadkov. Sistem ne temelji na dejavnikih, ki bi imeli tolikšen vpliv na količino ločeno zbranih komunalnih odpadkov, da bi bilo mogoče doseči zastavljene cilje ločenega zbiranja.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor meni, da je vzpostavilo minimalni normativni okvir za ureditev ločenega zbiranja odpadkov, tako da je določilo minimalne standarde za pogoje in načine izvajanja obvezne lokalne gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov, kamor sodi ločeno zbiranje komunalnih odpadkov, ter odlaganja preostanka predelave in odstranjevanja predelave komunalnih odpadkov. Lokalne skupnosti lahko same znotraj vzpostavljenega normativnega okvira izberejo in uredijo pogoje izvajanja javne službe na svojem območju.

Ministrstvo za okolje in prostor je začelo pripravljati Operativni program ravnanja s komunalnimi odpadki, ki bo obravnaval tudi ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami, tako da zbira osnovne in statistične podatke za obdelavo. Sprejetje operativnega programa je načrtovano v letu 2009. Zamuda pri pripravi operativnega programa je predvsem pomanjkanje ustreznih kadrov.

Zaradi ugotovljenih precejšnjih odstopanj od zastavljenega izločitvenega potenciala pri zbiranju komunalnih odpadkov, kratkega časa za doseg zastavljenih ciljev ter različnih pogojev posameznih izvajalcev pri izvajanju ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, menimo, da je priprava operativnega programa ravnanja s komunalnimi odpadki, ki bi obravnaval ločeno zbiranje komunalnih odpadkov, ključna. Z operativnim programom bi morali izvajalci pridobiti nujne informacije o stroških in možnostih doseganja ciljev ob izbiri posameznega načina ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, da bi lahko v določenem času dosegli zastavljene cilje. Ocenjujemo, da bi priprava takega operativnega programa prispevala k vzpostavitvi bolj učinkovitega sistema ravnanja s komunalnimi odpadki, ki bi omogočal doseganje ciljev, zastavljenih za državo kot celoto.

4.1.1 Pomanjkljivosti vzpostavitve sistema ločenega zbiranja

Na podlagi analize dejavnikov (povezava s točko 3.1), ki imajo vpliv na rezultate ločenega zbiranja, predstavljamo pomanjkljivosti, ki bi jih moralo Ministrstvo za okolje in prostor odpraviti ob sprejetju operativnega programa zbiranja komunalnih odpadkov in jih upoštevati pri nadaljnjem načrtovanju sistema ločenega zbiranja.

4.1.1.1 Določitev ciljev ločenega zbiranja

4.1.1.1.a Cilje ločenega zbiranja je Ministrstvo za okolje in prostor določilo kot izločitveni potencial posameznih ločeno zbranih frakcij do leta 2008 oziroma do leta 2013 v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 in v novelaciji tega programa iz leta 2008. Izločitveni potencial je bil določen kot ocena možnega izločanja frakcij na podlagi podatkov nekaterih držav⁷² članic Evropske unije o doseženih rezultatih ločenega zbiranja v določenem časovnem obdobju. Pri določitvi roka, v katerem je treba doseči izločitveni potencial, je Ministrstvo za okolje in prostor upoštevalo, da bo v Sloveniji zaradi nizke osveščenosti prebivalstva o pomenu ločenega zbiranja enak delež izločenih frakcij mogoče doseči nekoliko kasneje kot v primerljivih državah. Ministrstvo za okolje in prostor daljšega roka za doseg

⁷² Kot temelj določitve izločitvenega potenciala so bili upoštevani podatki o ločenem zbiranju v Italiji in Španiji.

zastavljenega izločitvenega potenciala ni določilo na podlagi vseh predpostavk, saj ni upoštevalo instrumentov, ki so bili uvedeni v državah primerjave in so imeli vpliv na količine ločeno zbranih odpadkov, ter primerljivosti instrumentov ločenega zbiranja, ki so bili uvedeni in ki naj bi začeli delovati v Sloveniji.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Zakonodajno so okviri ločenega zbiranja določeni. Lokalne skupnosti bi morale v načrtih ravnanja s komunalnimi odpadki, ki upoštevajo specifičnosti območja izvajanja javne službe, načrtovati uporabo tehnologije ravnanja s komunalnimi odpadki, za katero menijo, da je najbolj ustrezna za izvajanje javne službe na njenem območju in omogoča doseganje predpisanih zahtev za nadaljnje ravnanje s komunalnimi odpadki.

Ministrstvo za okolje in prostor bi moralo v operativnem programu, ki bi obravnaval ločeno zbiranje komunalnih odpadkov, natančneje proučiti ustreznost določitve izločitvenega potenciala, določenega na ravni države, v okviru tega pa določiti smernice možnih deležev izločanja posameznih vrst komunalnih odpadkov za posamezna območja z različnimi tipi poselitve, oziroma načinov ločenega zbiranja odpadkov, ki so primerni za posamezna območja in bi bilo z njimi mogoče dosegati zastavljene cilje. Tako bi imeli izvajalci natančnejše in preglednejše podlage za načrtovanje izločanja deležev posameznih vrst komunalnih odpadkov, hkrati pa bi bile takšne podlage tudi bolj realna osnova za presojo uspešnosti poslovanja posameznega izvajalca javne službe pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov ter ustreznosti priprave načrtov ravnanja s komunalnimi odpadki.

4.1.1.1.b Izločitveni potenciali za posamezne frakcije so določeni kot ciljni deleži, ki morajo biti doseženi na ravni države do leta 2008 in do leta 2013. Ministrstvo za okolje in prostor bi moralo pri določitvi izločitvenega potenciala bolj podrobno razčleniti cilje glede na različnost območij, kjer izvajalci izvajajo javno službo, da bi bili ti zanje ustrezna podlaga za načrtovanje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov in zato nedvoumno zavezujoči. Kot je mogoče ugotoviti iz primerjalne analize, izvajalci zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov izločitvenega potenciala niso pojmovali kot zavezujočega cilja, ki ga morajo doseči (povezava s točko 3.1.2). Izvajalci so cilje ločenega zbiranja načrtovali na podlagi obstoječe, možne ali načrtovane prihodnje oddaje ločeno zbranih komunalnih odpadkov v različne postopke predelave in ne na podlagi izločitvenega potenciala, ki ga je določilo Ministrstvo za okolje in prostor. S primerjalno analizo poslovanja izvajalcev smo ugotovili, da ima gostota poselitve prebivalstva, vrsta in oblika poselitve na območju izvajanja javne službe vpliv na količino ločeno zbranih frakcij.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Cilji ločenega zbiranja komunalnih odpadkov so zavezujoči in enaki za vse izvajalce, izvajalci pa bi morali izvajanje javne službe prilagoditi specifikam svojega območja. Ministrstvo za okolje in prostor v letu 2009 zaradi nedoseganja okoljskih ciljev načrtuje spremembe in dopolnitve odredbe o ločenem zbiranju, kjer bodo uvedene tudi kazenske določbe, če zahtev in cilji ne bi bili doseženi.

4.1.1.1.c Ministrstvo za okolje in prostor pri določitvi izločitvenega potenciala za posamezne frakcije ni natančno opredelilo, na katere vrste ločeno zbranih odpadkov se te frakcije nanašajo. Predvsem pri "bioloških odpadkih" ni dovolj jasno opredeljeno, katere vrste "bioloških odpadkov" so vključene med te odpadke, glede na to, da je v klasifikacijskem seznamu več vrst bioloških odpadkov in da ne obstaja posebna skupina ali podskupina "biološki odpadki".

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2008 opredeljuje ravnanje z organskimi kubinjskimi odpadki s klasifikacijsko številko "20 01 08". Izvajalci so zavezani vse zbrane komunalne odpadke obdelati tako, da delež biološko

razgradljivih sestavin v odloženih preostankih komunalnih odpadkov ne presegajo predpisanega deleža. V Uredbi o obdelavi biološko razgradljivih odpadkov⁷³ so v prilogi 1 opredeljene vrste bioloških odpadkov.

Različni predpisi vsebujejo opredelitve odpadkov predvsem za vrste odpadkov, ki jih urejajo. Operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2008 je dokument, ki vsebinsko obravnava širše področje od področja urejanja posameznega predpisa, zato bi bilo smiselno pri določanju posameznih vrst odpadkov, na katere se nanašajo cilji, natančneje pojasniti, kateri odpadki sodijo v posamezno skupino. Operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2008 ne ureja zgolj ravnanja z organskimi kuhinjskimi odpadki, saj to niso edina biološko razgradljiva sestavina komunalnih odpadkov, opredelitev bioloških odpadkov iz Uredbe o obdelavi biološko razgradljivih odpadkov pa je začela veljati po sprejemu operativnega programa odstranjevanja odpadkov iz leta 2008. Ocenjujemo, da bi bilo ob pripravi novega operativnega programa ravnanja s komunalnimi odpadki smiselno natančno opredeliti, na katero vrsto odpadkov se nanaša posamezen cilj glede na obstoječe klasifikacijske sezname komunalnih odpadkov.

4.1.1.1.d Ministrstvo za okolje in prostor je aprila 2004 sprejelo Pravilnik o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki, s katerim je uredilo obvezna ravnanja z ločeno zbranimi organskimi kuhinjskimi odpadki, ki se evidentirajo s klasifikacijsko številko "20 01 08" iz klasifikacijskega seznama odpadkov. V pravilniku je v 21. členu določilo, da je v okviru izvajanja javne službe zbiranje in prevoz odpadkov treba zagotoviti:

- ločeno zbiranje in prevzemanje kuhinjskih odpadkov⁷⁴ pri povzročiteljih kuhinjskih odpadkov najmanj na geografsko zaokroženih območjih poselitve z več kot dva tisoč prebivalci in z gostoto poselitve več kot 20 prebivalcev na hektar in
- kompostiranje v malih komunalnih kompostarnah⁷⁵ najmanj na geografsko zaokroženih območjih poselitve z več kot 500 prebivalci in z gostoto poselitve več kot desetimi prebivalci na hektar.

V 12. členu pravilnika je določeno, da povzročitelji kuhinjskih odpadkov iz gospodinjstva lahko sami zagotovijo kompostiranje svojih kuhinjskih odpadkov v hišnem kompostniku, če izpolnjujejo pogoje za namestitev hišnega kompostnika na vrtu, zato jim ni bilo treba prepuščati kuhinjskih organskih odpadkov izvajalcem javne službe.

23. 4. 2004 je bil sprejet Pravilnik o predelavi biološko razgradljivih odpadkov v kompost⁷⁶, ki je v 4. členu določil, da je hišno kompostiranje in kompostiranje v mali komunalni kompostarni prepovedano za živalske stranske proizvode kategorije 3, med katere se v skladu s tem pravilnikom uvrščajo tudi organski kuhinjski odpadki, ki sodijo med ločene frakcije komunalnih odpadkov s klasifikacijsko številko "20 01 08" in jih je treba v skladu s Pravilnikom o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki predajati izvajalcem javne službe.

Ocenjujemo, da določbe Pravilnika o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki in določbe Pravilnika o predelavi biološko razgradljivih odpadkov v kompost glede hišnega kompostiranja med seboj niso bile usklajene. Kljub temu, da je Pravilnik o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki opredelil možnost

⁷³ Uradni list RS, št. 62/08.

⁷⁴ Ločeno zbiranje organskih kuhinjskih odpadkov so morali izvajalci kot del javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov na predpisanih območjih zagotoviti najkasneje do 31. 12. 2005.

⁷⁵ Kompostiranje v malih komunalnih kompostarnah so morali izvajalci kot del izvajanja javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov zagotoviti najkasneje do 31. 12. 2007.

⁷⁶ Uradni list RS, št. 42/04.

hišnega kompostiranja organskih kuhinjskih odpadkov v gospodinjstvih kot alternativo prepuščanju organskih kuhinjskih odpadkov izvajalcu javne službe, pa je Pravilnik o predelavi biološko razgradljivih odpadkov v kompost določil, da je treba organske kuhinjske odpadke predajati izvajalcem javne službe, saj hišno kompostiranje organskih kuhinjskih odpadkov s tem pravilnikom ni bilo dovoljeno. V skladu s 13. členom Pravilnika o predelavi bioloških odpadkov je bilo živalske stranske proizvode kategorije 3 mogoče kompostirati v kompostarnah, če je upravljavec kompostarne izpolnjeval zahteve predpisov na področju veterine, ki urejajo zdravstvena pravila za živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi.

Evropska Komisija je oktobra 2002 zaradi možnih posledic odstranjevanja in predelave živalskih odpadkov in tveganja za zdravje ljudi, ki nastane zaradi tranzita stranskih živalskih proizvodov, sprejela Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1774/2002 z dne 3. oktobra 2002 o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi⁷⁷ (v nadaljevanju: uredba 1774/2002). Uredba 1774/2002 je opredelila snovi kategorije 3, ki med drugimi vključujejo tudi nekdanja živila živalskega izvora in nekdanja živila, ki vsebujejo proizvode živalskega izvora, pa tudi odpadke iz gostinskih dejavnosti, razen odpadkov iz gostinskih dejavnosti, ki nastajajo na prevoznih sredstvih v mednarodnem prevozu. Organskih kuhinjskih odpadkov, ki nastajajo v gospodinjstvih, uredba 1774/2002 med snovmi kategorije 3 izrecno ne omenja. Za snovi kategorije 3 uredba 1774/2002 določa posebne pogoje zbiranja, prevoza in obdelave.

Februarja 2006 je bila sprejeta Uredba Komisije (ES) št. 197/2006 z dne 3. februarja 2006 o prehodnih ukrepih na podlagi Uredbe (ES) 1774/2002 glede zbiranja prevoza, obdelave, uporabe in odstranjevanja nekdanjih živil⁷⁸ (v nadaljevanju: uredba št. 197/2006), s katero so bila državam članicam Evropske unije zaradi strogosti zahtev odobrena nekatera odstopanja, ki se nanašajo na nadaljnjo uporabo nacionalnih predpisov za zbiranje, prevoz in odstranjevanje nekdanjih živil živalskega izvora⁷⁹. Uredba je bila v veljavi do 31. 7. 2007, njena veljavnost pa je bila podaljšana z Uredbo Komisije (ES) št. 832/2007 z dne 16. julija 2007 o spremembi Uredbe (ES) št. 197/2006 glede uporabe nekdanjih živil in podaljšanja veljavnosti prehodnih ukrepov v zvezi s takimi živil⁸⁰, in sicer do 31. 7. 2009. Države članice lahko za nekdanja živila dovolijo, da so odstranjena kot odpadki z zakopavanjem na odlagališču v skladu z direktivo o odlaganju odpadkov, ali obdelana v alternativnih sistemih, ki so odobreni zaradi zmanjšanja tveganja za zdravje živali in ljudi, če se pridobljene snovi za odstranitev pošiljajo v sežigalnico ali napravo za so-sežig, in se ne uporabljajo kot posamezna krmila, organsko gnojilo ali kot sredstva za izboljšanje tal.

Ukrep Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor je ugotovilo, da se določbe Pravilnika o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki ne izvajajo v celoti, saj je bilo iz sortirnih analiz razvidno, da je delež biološko razgradljivih snovi v komunalnih odpadkih, ki se odlagajo, zelo presežen. Izvajalci javnih služb niso uvedli ločenega zbiranja organskih kuhinjskih odpadkov na vseh območjih, kjer je bilo izvajanje javne službe predpisano, in niso vzpostavili zadostnega števila malih komunalnih kompostarn. Pravilnik o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki ni predvideval kazenskih sankcij ob neizpolnjevanju predpisanih zahtev. Ministrstvo za okolje in prostor je zato pripravilo Uredbo o obdelavi biološko razgradljivih odpadkov in

⁷⁷ UL L 273, 10. 10. 2002.

⁷⁸ UL L 32, 4. 2. 2006.

⁷⁹ Odstopanja od uredbe 1774/2002 so bila prvič odobrena na podlagi Uredbe Komisije (ES) št. 813/2003 z dne 12. maja 2003 o prehodnih ukrepih Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) 1774/2002, (UL L, 117, 13. 5. 2003), in sicer do 31. 12. 2005.

⁸⁰ UL L 185, 17. 7. 2007.

Uredbo o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki, s katerimi je tudi poenotilo opredelitve živalskih stranskih proizvodov z opredelitvijo tega pojma v uredbi 1774/2002.

Uredba o obdelavi biološko razgradljivih odpadkov opredeljuje živalske stranske proizvode kategorije 3 v skladu z uredbo 1774/2002 in opredeljuje hišno kompostiranje kot kompostiranje biološko razgradljivih odpadkov, ki nastajajo v posameznem gospodinjstvu kot kuhinjski odpadki ali zeleni vrtni odpad, vendar je prepovedano dajanje tako pridelanega komposta v promet in širšo uporabo izven območja, kjer je bil kompost pridelan.

Z Uredbo o ravnanju z biološko razgradljivimi odpadki ni več predvidene možnosti izvajanja kompostiranja v malih komunalnih kompostarnah v okviru izvajanja javne službe, določene pa so bile tudi kazenske sankcije ob nespoštovanju določil uredbe. Uredba v prvem odstavku 11. člena določa, da morajo izvajalci javne službe zagotoviti povzročiteljem kuhinjskih odpadkov iz gospodinjstev možnost prepuščanja kuhinjskih odpadkov v posebnem zabojniku ali posodi, in sicer ločeno od drugih ločeno zbranih komunalnih odpadkov, prav tako pa tudi od zelenega vrtnega odpada. Če izvajalec v okviru javne službe kot ločeno zbrano frakcijo zbira zeleni vrtni odpad, mora zagotoviti, da se kuhinjski odpadki zbirajo ločeno od zelenega vrtnega odpada. V uredbi ni predvidene možnosti, da se povzročitelji kuhinjskih odpadkov, ki imajo možnost lastnega kompostiranja, ne bi vključili v izvajanje javne službe ločenega zbiranja kuhinjskih odpadkov, kot je pred uveljavitvijo uredbe omogočal Pravilnik o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki.

Čeprav v Uredbi o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki ni predvidene možnosti lastnega kompostiranja kuhinjskih odpadkov in s tem možnosti povzročiteljem teh odpadkov, da se ob izpolnjevanju predpisanih pogojev ne vključijo v izvajanje javne službe ločenega zbiranja kuhinjskih odpadkov in kompostiranja kuhinjskih odpadkov v malih komunalnih kompostarnah, pa uredba pojma "hišni kompostnik" in "mala komunalna kompostarna" opredeljuje, kljub temu da določa obvezno izvajanje javne službe z ločenim zbiranjem kuhinjskih odpadkov, ne pa možnosti izvajanja javne službe tudi s hišnim kompostiranjem ali v mali komunalni kompostarni. Druga alineja tretjega odstavka 12. člena uredbe še določa, da so izvajalci javne službe dolžni povzročitelje kuhinjskih odpadkov redno obveščati o obveznem izločanju vseh kuhinjskih odpadkov iz komunalnih odpadkov in njihovem obveznem prepuščanju kot ločeno zbrano frakcijo izvajalcu javne službe ali o možnosti lastne predelave v kompost v hišnem kompostniku.

Ocenjujemo, da iz opredelitve javne službe ločenega zbiranja bioloških kuhinjskih odpadkov v 11. členu uredbe izhaja, da se ta lahko izvaja zgolj tako, da morajo povzročitelji kuhinjske odpadke predajati izvajalcu javne službe v posebnem zabojniku ali posodi, za kar pa glede na opredelitev pojmov ni mogoče šteti hišnega kompostnika. Navedbe pojma hišni kompostnik v uredbi in navajanje obveznosti obveščanja o možnostih lastnega kompostiranja so v uredbo vnesle nejasnosti, predvsem zato, ker je Pravilnik o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki tako možnost v okviru izvajanja javne službe dopuščal. Menimo, da bi moralo Ministrstvo za okolje in prostor pripraviti predlog sprememb uredbe ter natančneje opredeliti pogoje uporabe hišnega kompostnika in kompostiranja kot izvajanja javne službe, vrste odpadkov, ki se jih lahko kompostira na hišnem kompostniku, ter določiti morebitne izjeme pri izvajanju javne službe ločenega zbiranja kuhinjskih odpadkov ob izvajanju lastnega kompostiranja v hišnih kompostnikih, če je takšno ravnanje v okviru izvajanja javne službe dovoljeno.

4.1.1.1.e Ministrstvo za okolje in prostor ni enotno opredelilo pojma delež "ločeno zbrane frakcije". V odredbi o ločenem zbiranju je določeno, da se med ločeno zbrane frakcije uvrščajo tudi kosovni odpadki, medtem ko se v skladu z navedbo Ministrstva za okolje in prostor delež ločeno zbranih frakcij ugotavlja

kot seštevek podskupin "ločeno zbrane frakcije"⁸¹ in "odpadna embalaža, ki je komunalni odpadki"⁸² v vseh zbranih komunalnih odpadkih. Kosovni odpadki v skladu z opredelitvijo iz odredbe o ločenem zbiranju ne sodijo med ločeno zbrane frakcije. Iz podatkov o količinah odpadkov, zbranih z javnim odvozom, ki jih javno objavlja Statistični urad Republike Slovenije⁸³ (v nadaljevanju: statistični urad), je razvidno, da kosovni odpadki niso uvrščeni med ločeno zbrane frakcije, temveč so prikazani posebej. Statistični urad kosovne odpadke v skladu s klasifikacijskim seznamom odpadkov uvršča med druge komunalne odpadke in ne med ločeno zbrane frakcije, kot določa odredba o ločenem zbiranju. Delež zbranih kosovnih odpadkov na ravni države znaša nekaj več kot pet odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov, zato je pomembno, da je v uporabi enotno uvrščanje teh odpadkov, ker imajo pomemben vpliv na delež ločeno zbranih frakcij.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Do razlik pri opredelitvi pojmov in prikazovanju podatkov odpadkov med Ministrstvom za okolje in prostor in statističnim uradom prihaja, ker statistični urad pri prikazovanju statistik upošteva določila Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. 11. 2002 o statistiki odpadkov. V skladu z uredbo med odpadke iz gospodinjstev in njim podobne odpadke sodijo mešani komunalni odpadki, kosovni odpadki in drugi tovrstni odpadki. Ministrstvo za okolje in prostor bo v letu 2009 pri pripravi sprememb in dopolnitev odredbe o ločenem zbiranju določno opredelilo pojem "ločeno zbrane frakcije" ob upoštevanju opredelitev vrst gospodinskih odpadkov iz navedene uredbe.

4.1.1.2 Infrastruktura ločenega zbiranja

4.1.1.2.a Obveznost postavitve infrastrukture za ločeno zbiranje frakcij je določena v odredbi o ločenem zbiranju. Količina ločeno zbranih frakcij na prebivalca je zelo odvisna od števila zbiralnic na prebivalca (povezava s točko 3.1.3). Vsi izvajalci so presegali predpisani standard postavitve zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij, pa izločitvenega potenciala kljub temu niso uspeli doseči. Ocenjujemo, da Ministrstvo za okolje in prostor standarda postavitve zbiralnic ni določilo ob poznavanju možnih rezultatov ločenega zbiranja glede na predpisani standard postavitve zbiralnic, oziroma ob poznavanju različnih kombinacij načinov in oblik ločenega zbiranja, s katerimi bi bilo mogoče doseči predpisane cilje.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor je opredelilo najmanjši obseg in vsebino izvajanja javne službe pri ravnanju z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki, lokalne skupnosti pa lahko v občinskih predpisih opredelijo strožje standarde ali določijo širši obseg ločenega zbiranja frakcij, če ob izvajanju najmanjšega obsega ne uspejo zagotoviti izpolnjevanja pogojev predpisov, ki urejajo ravnanje z odpadki.

Ministrstvo za okolje in prostor bi moralo določati standarde postavitve infrastrukture ločenega zbiranja tako, da bi bilo cilje mogoče doseči v načrtovanem času, ob razumnih stroških, ob upoštevanju obstoječe cenovne politike ter v skladu z vzpostavljeno politiko ravnanja z odpadki. Predvsem v strateških dokumentih bi moralo predvideti načine in kombinacije različnih oblik ločenega zbiranja, na podlagi česar bi lahko lokalne skupnosti in izvajalci načrtovali izvajanje javne službe, ki bi zagotovila uspešno doseganje ciljev. Ministrstvo za okolje bi moralo predvideti tudi nadzor in sankcije, če predpisani cilji ne bi bili doseženi.

⁸¹ Klasifikacijska podskupina odpadkov "20 01".

⁸² Klasifikacijska podskupina odpadkov "15 01".

⁸³ Javni odvoz in odlagališča odpadkov, Slovenija, 2007, 9. 10. 2008.

4.1.1.2.b Za ločeno zbiranje bioloških odpadkov Ministrstvo za okolje in prostor ni določilo standardov za postavitve zabojnikov, kljub temu, da je v izločitvenem potencialu predviden precejšen delež izločenih bioloških komunalnih odpadkov, da so določene precejšnje omejitve odlaganja biološko razgradljivih sestavin in da ni vzpostavljena infrastruktura obdelave bioloških odpadkov. Velik izločitveni delež bioloških odpadkov je dosegla zgolj družba Komunalno podjetje Vrhnika s postavitvijo zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov na vsakih pet prebivalcev in postavitvijo lastne kompostarne (povezava s točko 3.1.3.b). Za doseganje tako velikega izločitvenega deleža je treba območje na gosto preskrbeti z zabojniki za zbiranje bioloških odpadkov.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor je v Pravilniku o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki in Uredbi o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki določilo minimalni obseg izvajanja javne službe, v operativnih programih odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 in iz leta 2008 pa delež izločenih biološko razgradljivih odpadkov. Natančnejša opredelitev izvajanja javne službe je prepuščena lokalnim skupnostim.

4.1.1.3 Naprave za obdelavo ločeno zbranih komunalnih odpadkov in upravljanje odlagališč komunalnih odpadkov

Obstoj naprav za obdelavo ločeno zbranih komunalnih odpadkov zelo vpliva na večje deleže ločeno zbranih komunalnih odpadkov, medtem ko upravljanje odlagališč ob hkratnem izvajanju javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov vpliva na nižje količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov zaradi ugodnejših pogojev odlaganja, predvsem nižje lastne cene za to storitev (povezava s točko 3.1.4).

Iz operativnega programa odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 je mogoče ugotoviti, da je za doseganje zastavljenih ciljev ravnanja s komunalnimi odpadki v Sloveniji najprimernejši regijski oziroma medobčinski koncept. V regijskih centrih naj bi potekala predelava ločeno zbranih frakcij in bioloških odpadkov ter obdelava mešanih komunalnih odpadkov, da bi tudi po opravljenem ločenem zbiranju predpisanih frakcij zagotovili izločitev čim večjega deleža še uporabnih frakcij iz mešanih komunalnih odpadkov in tako čim bolj zmanjšali preostanek komunalnih odpadkov, ki jih je treba odložiti. Uporabne frakcije so predvsem lahke gorljive frakcije⁸⁴ z visoko kalorično vrednostjo, za katere je možna termična obdelava.

⁸⁴ To so različne vrste embalaže iz plastike, ki niso bile izločene ob ločenem zbiranju, in nekatere biološko razgradljive sestavine komunalnih odpadkov.

Infrastruktura posameznega regijskega centra obsega sortirnico⁸⁵, kompostarno bioloških odpadkov⁸⁶, objekt za mehansko biološko obdelavo⁸⁷ oziroma stabilizacijo⁸⁸ odpadkov, objekt za termično obdelavo odpadkov in odlagališče preostanka odpadkov. Načrtovana je bila gradnja dvanajstih regijskih centrov⁸⁹, kjer bi predelovali in odstranjevali odpadke za več občin hkrati.

Pri regijskem konceptu ravnanja s komunalnimi odpadki se aktivnosti izvajajo na treh ravneh:

- na lokalni oziroma občinski ravni, kjer poteka zbiranje in ločevanje odpadkov na izvoru;
- na regijski oziroma medobčinski ravni, kjer poteka naknadno sortiranje, obdelava odpadkov, recikliranje in ponovna uporaba ločeno zbranih frakcij, trženje sekundarnih surovin, kompostiranje bioloških odpadkov, odlaganje preostanka odpadkov ter priprava odpadkov za nadaljnjo termično obdelavo;
- na nad-regijski ravni, kjer poteka termična obdelava preostankov odpadkov s hkratnim izkoristkom energije ter odlaganje preostankov odpadkov po termični obdelavi.

⁸⁵ Sortirnice ločeno zbranih frakcij, predvsem embalaže in papirja, ker se je v praksi izkazalo, da se v zabojnikih, kjer se zbirajo ločene frakcije, poleg frakcij pojavlja še med 10 in 20 odstotki različnih nečistoč, ki jih je treba pred oddajo frakcij v nadaljnjo predelavo izločiti. Opravi se sortiranje in razvrščanje zbranih frakcij glede na material, iz katerega so izdelane, in glede na to, kako je mogoče posamezne podskupine frakcij predati v nadaljnjo predelavo.

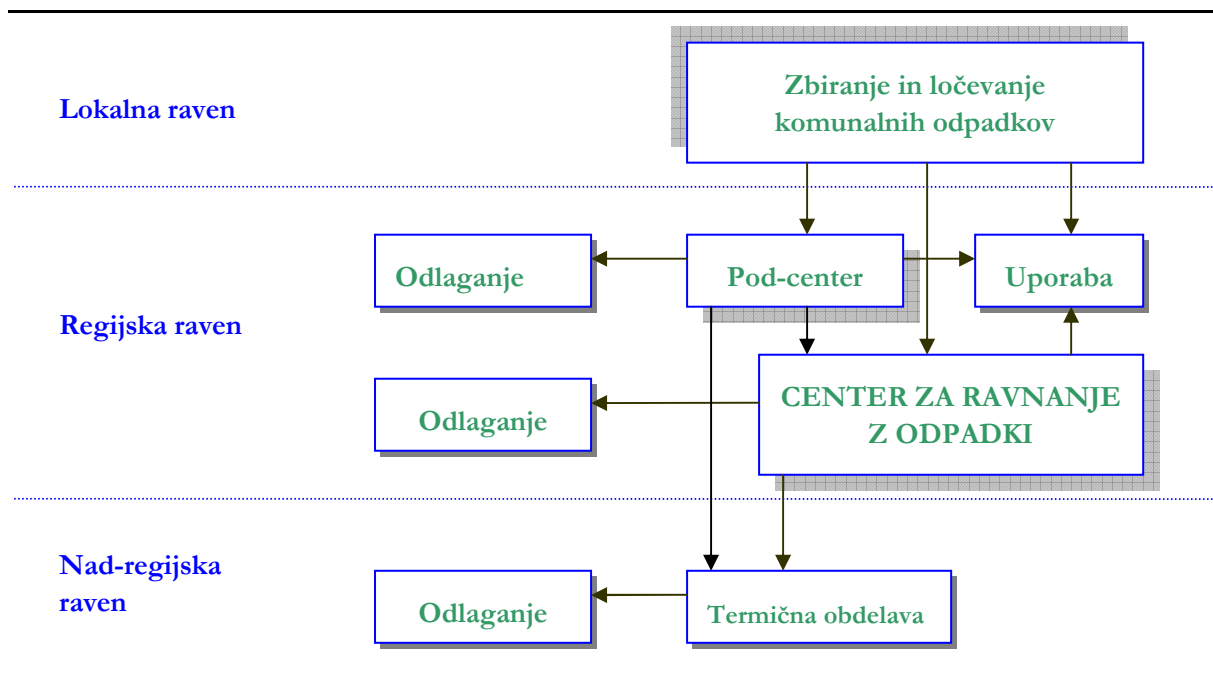
⁸⁶ Kompostiranje je aerobni ali anaerobni proces, pri katerem se organske snovi s pomočjo mikroorganizmov pretvorijo v huminske snovi, ogljikov dioksid, amonij in fosfat ter mineralne snovi. Tehnologije kompostiranja so različne; poteka lahko zunaj v kopah, na pokritih ali polzaprtih površinah, kjer je mogoče doseči kontrolirano vlaženje, ali pa v zaprtih objektih, kjer se temperatura, vlaga in količina zraka stalno preverjajo.

⁸⁷ Postopki, s katerimi se iz zbranih mešanih komunalnih odpadkov predhodno izloči frakcije uporabnih snovi, preostanek pa se pripravi za odlaganje.

⁸⁸ Postopki, s katerimi se iz zbranih mešanih komunalnih odpadkov predhodno izloči frakcije uporabnih snovi, iz preostanka pa se pripravi gorljive frakcije, te pa se termično obdelajo z energetske izrabo.

⁸⁹ Načrtovana je bila gradnja centrov za ravnanje z odpadki za Savinjsko regijo, Spodnje Podravje, Dolenjsko, Novo Gorico, Južno Primorsko, Zasavje, Pomurje, Slovenske Konjice, Osrednjo Slovenijo, Koroško in dveh centrov za Gorenjsko.

Slika 15: Splošni koncept ravnanja s komunalnimi odpadki v Sloveniji

Vir: Operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2004.

Po načrtih iz operativnega programa odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 bi morala večina regijskih centrov za ravnanje z odpadki v Sloveniji začeti delovati najkasneje do konca leta 2007, centra v Ljubljani in na Koroškem pa do konca leta 2008. Stroški gradnje regijskih centrov so bili ocenjeni na skupaj 132 milijonov evrov, načrtovani viri gradnje centrov so bila sredstva iz proračunov lokalnih skupnosti⁹⁰, sredstva Kohezijskega sklada⁹¹, sredstva okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov⁹² (v nadaljevanju: okoljska dajatev) in sredstva državnega proračuna⁹³. Predvidenih je bilo še 67 milijonov evrov⁹⁴ za zapiranje, rekonstrukcijo in prilagajanje obstoječih odlagališč komunalnih odpadkov iz sredstev državnega proračuna in 104 milijone evrov⁹⁵ za gradnjo naprav za sežiganje odpadkov na nad-regijski ravni iz sredstev državnega proračuna ter sredstev Kohezijskega sklada⁹⁶. V Sloveniji do konca leta 2007 v celoti še ni začel obratovati noben od načrtovanih regijskih centrov ravnanja z odpadki. Poteka približno polovica načrtovanih projektov, ob koncu leta 2008 pa je v celoti

⁹⁰ 35 odstotkov vseh sredstev.

⁹¹ 30 odstotkov vseh sredstev.

⁹² Okoljska dajatev se obračunava na podlagi Uredbe o okoljski dajatvi zaradi onesnaževanja okolja zaradi odlaganja odpadkov (Uradni list RS, št. 129/04, 68/05, 28/06, 132/06, 71/07, 85/07), v višini 18 odstotkov vseh sredstev.

⁹³ 16 odstotkov vseh sredstev.

⁹⁴ Od tega 38 odstotkov iz sredstev zbrane takse za odlaganje odpadkov, 3,2 odstotka iz državnega proračuna, vir za preostanek pa ni bil določen.

⁹⁵ Od tega bi 96 odstotkov načrtovanih sredstev pridobili iz Kohezijskega sklada, preostanek pa bi bil zagotovljen v državnem proračunu.

⁹⁶ 75 odstotkov sredstev bi bilo zagotovljenih iz državnega proračuna, 25 pa iz sredstev Kohezijskega sklada.

deloval le regijski center za Savinjsko regijo Bukovžlak v Celju. Večinoma se je izvajala prva faza, sanacija ali prilagoditev obstoječih odlagališč, oziroma gradnja novih odlagališč, v skladu s predpisanimi standardi.

4.1.1.3.a Infrastruktura za obdelavo komunalnih odpadkov in ločeno zbranih frakcij do konca leta 2007 v Sloveniji ni bila zgrajena. Za gradnjo regijskih centrov je bilo v obdobju od leta 2005 do leta 2007 v povprečju namenjenih le deset odstotkov vseh načrtovanih sredstev. V skladu s 149. členom ZVO-1 dejavnosti zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov in odlaganje komunalnih odpadkov sodi med obvezne občinske gospodarske javne službe, zato je gradnja infrastrukture v pristojnosti občin. Razlog, da projekti niso bili izvedeni, je v večini primerov prepočasno dogovarjanje med občinami zaradi njihovih različnih interesov za izvedbo projektov in zamujanje rokov za pripravo potrebnih projektov, zaradi česar ni bilo mogoče pridobiti predvidenih sredstev iz Kohezijskega sklada v obdobju do leta 2007.

Gradnja regijskih centrov, ki obsegajo objekte za predelavo ločeno zbranih frakcij, objekte za termično in mehansko biološko obdelavo komunalnih odpadkov, je nujna, saj neobdelani odloženi komunalni odpadki ne izpolnjujejo okoljskih parametrov in omejitev, ki jim je treba zadostiti ob odlaganju odpadkov v skladu z direktivo o odlaganju odpadkov in Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališčih.

V skladu z določili direktive o odpadkih in Uredbe o odlaganju odpadkov na odlagališčih se morajo vsa odlagališča komunalnih odpadkov do 15. 7. 2009 prilagoditi predpisanim zahtevam, če pa jih ne izpolnjujejo, morajo prenehati obratovati. S 16. 7. 2009 vsem obstoječim odlagališčem komunalnih odpadkov, razen odlagališču komunalnih odpadkov Barje v Ljubljani⁹⁷, poteče veljavnost okoljevarstvenih dovoljenj, ki so bila izdana za obratovanje odlagališč, zato odpadkov tja ne bo mogoče več odlagati. Glede na majhen delež ločeno zbranih frakcij in bioloških odpadkov ter velik delež neobdelanih komunalnih odpadkov, ki jih je v Sloveniji treba odložiti, pa ne ustrezajo predpisanim okoljskim parametrom, ter glede na dejstvo, da regijski projekti ravnanja s komunalnimi odpadki niso zaključeni, po 16. 7. 2009 ne bo zadostnega odlagalnega prostora za odlaganje zbranih neobdelanih komunalnih odpadkov. Kapacitete odlagališča na Barju ne bodo zadoščale za vse komunalne odpadke, ki bi jih bilo treba odložiti.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor je izdelalo okvirne smernice za ekonomično gradnjo centrov. Vsakemu nosilcu projekta je posredovalo natančna navodila za pripravo dokumentacije za pridobitev sredstev iz Kohezijskega sklada. Zaradi zamud pri dogovorih med občinami si je Ministrstvo za okolje in prostor prizadevalo uskladiti zahteve posameznih občin za njihovo vključitev v regijske projekte s predstavitvami na skupnih srečanjih, čeprav ni imelo pravega vzpoda, da bi občine prisililo k čim prejšnjemu dogovoru. Operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2008 je bil pripravljen na podlagi tedaj realne predpostavke, da se sprejme pokrajinska zakonodaja, saj bi bila umestitev regijskih objektov lažja, ker bi občine v okviru skupnih regij lažje sprejemale dolgoročneje odločitve.

Ocenjujemo, da bi moralo Ministrstvo za okolje in prostor v večji meri spremljati in nadzorovati dogovore o gradnji regijskih centrov, oziroma ustrezno določiti odgovornosti in pristojnost za izvedbo teh projektov, da bi bilo v predvidenem roku mogoče zagotoviti predpisano ravnanje s komunalnimi odpadki.

4.1.1.3.b Projekti gradnje objektov za termično obdelavo odpadkov na nad-regijski ravni, za izvedbo katerih je odgovorna država, so zastali⁹⁸, kljub temu da je tudi iz operativnega programa odstranjevanja odpadkov iz leta 2008 mogoče ugotoviti, da brez termične obdelave zastavljenih ciljev pri ravnanju s

⁹⁷ V postopku izdaje okoljevarstvenih dovoljenj za obratovanje po 16. 7. 2009 sta še dve dovoljenji odlagališčem komunalnih odpadkov.

⁹⁸ Velik problem je umestitev teh objektov v prostor in pridobitev soglasij lokalnih skupnosti k postavitvi objektov.

komunalnimi odpadki ne bo mogoče doseči. Projekti za gradnjo teh naprav niso bili pripravljeni, določene tudi niso bile lokacije za njihovo postavitve.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Umestitev objektov za termično obdelavo odpadkov je smiselna na območjih z več kot 200 tisoč prebivalcev. Ministrstvo za okolje in prostor je zato večji poudarek namenilo postavitvi objektov za mehansko in biološko obdelavo ter objektov za termično obdelavo komunalnih odpadkov na regijski ravni. Z Mestno občino Maribor je 27. 10. 2008 podpisalo dogovor o gradnji regijskega centra za ravnanje z odpadki, v okviru katerega je predviden tudi objekt za termično obdelavo komunalnih odpadkov. Podoben dogovor o gradnji regijskega centra, ki bo vključeval objekt za termično obdelavo odpadkov, je bil podpisan tudi z Mestno občino Ljubljana.

Naprave za termično obdelavo komunalnih odpadkov niso bile umeščene v okolje v skladu z načrtovanimi roki, zato izvajalci javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov niso imeli ustreznih podlag za načrtovanje ravnanja z zbranimi komunalnimi odpadki, saj je odločitev o končnem ravnanju z zbranimi odpadki pomembna za odločanje izvajalcev o postavitvi ustrezne infrastrukture za ravnanje z zbranimi komunalnimi odpadki.

Kot je razvidno iz ugotovitev v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2008, je gradnja sežigalnic na nad-regijski ravni tudi v prihodnje malo verjetna.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Umestitev objekta za termično obdelavo odpadkov mora biti urejena v soglasju z občino, kamor je objekt umeščen. Glede na pripravo državnega lokacijskega načrta za postavitev objektov v Ljubljani in Mariboru pa je pričakovati, da bosta objekta uspešno umeščena v prostor.

Ocenjujemo, da Ministrstvo za okolje in prostor gradnje objektov za termično obdelavo ni ustrezno časovno načrtovalo, da bi bilo mogoče zagotoviti odlaganje odpadkov, ki ustrezajo predpisanim zahtevam do 16. 7. 2009.

4.1.1.3.c S proučitvijo operativnega programa odstranjevanja odpadkov in podatkov Ministrstva za okolje in prostor ter izvajalcev javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov o gradnji infrastrukture za ravnanje s komunalnimi odpadki smo ugotovili, da ocene skupnih potrebnih kapacitet temeljijo le na predpostavki maksimalnega izločitvenega potenciala ločeno zbranih odpadkov iz nastalih komunalnih odpadkov, analiza dejanskega stanja o potrebnih kapacitetah za obdelavo pa ni bila opravljena. Projektna dokumentacija za večino regijskih centrov še ni dokončno izdelana, projekti pa se nenehno spreminjajo.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor zahteva spremembe projektne dokumentacije zaradi upoštevanja ciljev iz slovenske in evropske zakonodaje, saj projektanti pripravljajo pomanjkljivo dokumentacijo za predimenzionirane objekte, ker ne upoštevajo deležev odpadkov, ki naj bi bili pred nadaljnjo obdelavo izločeni. Ministrstvo za okolje in prostor glede priprave projektne dokumentacij sodeluje z Evropsko komisijo v okviru skupine "Jaspers", da bi zagotovilo čim boljše pripravo zahtevane dokumentacije in pospešitev pridobivanja sredstev kohezijskega sklada.

Ocenjujemo, da operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 ni bil realna in ustrezna podlaga za odločitve o načinih ravnanja s komunalnimi odpadki v Sloveniji. Roki za dokončanje projektov so bili načrtovani nerealno, saj niso bile ustrezno določene potrebne kapacitete objektov za obdelavo komunalnih odpadkov ter postavitve in razmestitev potrebne infrastrukture.

4.1.1.3.d Kot vir financiranja gradnje regijskih centrov so predvidena sredstva občinskih proračunov, okoljska dajatev, sredstva državnega proračuna in sredstva Kohezijskega sklada. Struktura financiranja

gradnje sortirnic, ki delujejo v okviru regijskih centrov, ni ustrezna in upravičena glede na opredelitev odgovornosti in pristojnosti za izvajanje posameznih aktivnosti ravnanja z odpadki. Izvajalci javne službe morajo zbrano odpadno embalažo predajati družbam za ravnanje z odpadno embalažo, ki morajo zagotoviti ustrezne postopke ravnanja s to embalažo (povezava s točko 4.2.3.2). Naknadno sortiranje zbrane odpadne embalaže ni opredeljeno kot javna služba in ga mora zagotoviti družba za ravnanje z odpadno embalažo, potem ko jo prevzame. Financiranje gradnje sortirnic iz javnih sredstev zato ni ustrezno in bi ga morale zagotoviti družbe za ravnanje z odpadno embalažo.

4.1.1.3.e Približno petina vrednosti investicij v regijske centre ravnanja z odpadki naj bi se financirala z okoljsko dajatvijo, ki se plačuje zaradi onesnaževanja tal in zraka z odlaganjem odpadkov na odlagališčih za inertne, nenevarne in nevarne odpadke. Okoljska dajatev se plačuje za odpadke, ki jih je upravljavec odlagališča odložil na odlagališče v posameznem letu in je prihodek državnega proračuna, namenjen izvedbi operativnih programov varstva okolja s področja ravnanja s komunalnimi odpadki, vključno z izvedbo pripravljalnih del za gradnjo ter izvedbo gradnje objektov infrastrukture državne gospodarske javne službe sežiganja komunalnih odpadkov. Zavezanec za plačilo okoljske dajatve je upravljavec odlagališča. Osnova za določitev okoljske dajatve je število enot obremenitve tal in zraka⁹⁹ v posameznem koledarskem letu. Upravljavec odlagališča je lahko oproščen plačila okoljske dajatve za odlaganje komunalnih odpadkov na podlagi ugotovitve o dejanski izvedbi del, ki jih je opravil za zmanjšanje obremenjevanja tal do zneska, vloženega v izvedbo, če so bili izpolnjeni pogoji za:

- izvedbo sanacijskih ali drugih del za prilagoditev obstoječega odlagališča za odlaganje nenevarnih odpadkov predpisanim zahtevam¹⁰⁰;
- gradnjo objektov ali nakup naprav, namenjenih obdelavi odpadkov, da bi se zmanjšalo obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na obstoječem odlagališču nenevarnih odpadkov v obdobju, ki je za obdelavo odpadkov določeno v predpisih s področja ravnanja z odpadki¹⁰¹;
- gradnjo novega odlagališča s kapaciteto najmanj 500 tisoč ton komunalnih odpadkov¹⁰² ter
- širitev obstoječega odlagališča za odlaganje nenevarnih odpadkov, če je več kot 70 odstotkov širitve odlagališča namenjene odlaganju komunalnih odpadkov¹⁰³.

Iz opredelitve oprostitev, ki so jih lahko uveljavljali upravljavci odlagališč, je razvidno, da je bila okoljska dajatev namenjena tako prilagoditvam obstoječih in gradnji novih odlagališč komunalnih odpadkov kakor tudi gradnji objektov, s katerimi bi zmanjšali količino odloženih odpadkov. Iz podatkov o porabi oprostitev zbrane okoljske dajatve (tabela 4) je razvidno, da je bilo leta 2005 več kot polovico zbrane okoljske dajatve porabljene za sanacijo obstoječih ali gradnjo novih odlagališč, v letu 2006 pa približno 44 odstotkov zbrane okoljske dajatve. Gradnji objektov ali naprav za zmanjšanje obremenjevanja okolja je bilo leta 2005 namenjenih 43 odstotkov zbranih sredstev okoljske dajatve, leta 2006 pa 56 odstotkov. Spodbujanju ločenega zbiranja komunalnih odpadkov iz okoljske dajatve leta 2005 ni bilo namenjenih sredstev, leta 2006 pa 13 odstotkov.

⁹⁹ Cenovna enota obremenitve tal določi vlada s sklepom na predlog Ministrstva za okolje in prostor.

¹⁰⁰ Oprostitev je bilo mogoče uveljavljati najkasneje do 31. 12. 2008.

¹⁰¹ Primerjati opombo 100.

¹⁰² Oprostitev je bilo mogoče uveljavljati najkasneje do 31. 12. 2006.

¹⁰³ Primerjati opombo 100.

Tabela 4: Poraba okoljske dajatve za oprostitev za leti 2005 in 2006

Oprostitev	2005		2006	
	v evrih	delež v odstotkih	v evrih	delež v odstotkih
Izvedba sanacijskih del	1.647.251	20	0	0
Gradnja objektov ali naprav za zmanjšanje obremenjevanja okolja na odlagališču	3.608.474	43	5.895.693	56
• zbiralnice	0	0	1.196.169	11
• sortirnice	884.481	11	1.720.934	16
• zbirni centri	1.733.575	20	1.791.992	17
• priprava gradnje regijskih centrov	990.418	12	0	0
• objekti za mehansko biološko predelavo	0	0	1.014.212	10
• male kompostarne	0	0	172.386	2
Gradnja novega odlagališča in objektov na odlagališču	2.066.016	25	4.589.182	44
Širitev obstoječega odlagališča	976.122	12	0	0
Skupaj	8.297.863	100	10.484.876	100

Vir: podatki agencije o porabi oprostitev okoljske dajatve v letih 2005 in 2006.

Okoljska dajatev za leti 2005 in 2006 ni delovala kot instrument spodbujanja ločenega zbiranja odpadkov in zmanjšanja količin komunalnih odpadkov, ki so namenjeni odlaganju, saj je bilo približno polovico sredstev v obeh letih namenjenih ureditvi ali gradnji odlagališč.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor je izdelalo Uredbo o onesnaževanju okolja zaradi odlaganja odpadkov, kot dodaten instrument vzpodbujanja ločenega zbiranja komunalnih odpadkov pa je predvidelo uvedbo finančnih jamstev v spremembah in dopolnitvah Uredbe o odlaganju odpadkov na odlagališčih. V spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja namerava občinam v okviru okoljskih dajatev omogočiti pobiranje posebne dajatve za ločeno zbiranje odpadkov.

4.1.1.3.f Ob koncu leta 2007 v Sloveniji ni bilo zgrajenih zadostnih kapacitet za obdelavo zbranih komunalnih odpadkov. Večinoma so potekale sanacije in prilagoditve obstoječih odlagališč ter širitve in gradnje novih v skladu s predpisanimi standardi. Ker infrastruktura za obdelavo zbranih komunalnih odpadkov ni bila ustrezna, je bil prevladujoč način njihovega odstranjevanja še vedno odlaganje na odlagališča. Tako niso bili doseženi naslednji okoljski cilji:

- Skupna količina odloženih odpadkov v letu 2007 je presegla načrtovane količine, namenjene odlaganju, za 37 odstotkov. Do vzpostavitve ustrezne infrastrukture za obdelavo komunalnih odpadkov ni mogoče pričakovati opaznega zmanjšanja skupne količin odloženih komunalnih odpadkov, ker drugačne možnosti ravnanja z njimi ne obstajajo (povezava s točkama 3.1.2 in 3.1.4).
- Količina odloženih biološko razgradljivih sestavin komunalnih odpadkov presega zakonsko predpisane vrednosti. Po podatkih opravljenih sortirnih analiz¹⁰⁴ odloženih komunalnih odpadkov, ki

¹⁰⁴ V skladu z Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališčih je izvajanje sortirnih analiz odpadkov obvezno od marca 2006 dalje.

so jih Ministrstvu za okolje in prostor posredovali upravljavci odlagališč¹⁰⁵, so mešani komunalni odpadki vsebovali od 23 odstotkov¹⁰⁶ do 66 odstotkov¹⁰⁷ biološko razgradljivih snovi, v povprečju pa približno 42 odstotkov. Po podatkih iz poročil o odloženih komunalnih odpadkih je bilo leta 2007 evidentiranih 35 tisoč ton biološko razgradljivih snovi, odloženih na odlagališča, kar je približno pet odstotkov vseh odloženih komunalnih odpadkov. V skladu z določili Uredbe o odlaganju odpadkov na odlagališčih bi lahko komunalni odpadki, odloženi na odlagališča leta 2007, vsebovali največ 38 odstotkov biološko razgradljivih sestavin. Iz razpoložljivih podatkov pa ocenjujemo, da je bil dovoljeni delež presežen za približno deset odstotnih točk. Razlog za visoko vsebnost biološko razgradljivih snovi v odloženih odpadkih je, da infrastruktura za predelavo ločeno zbranih bioloških odpadkov še ni zgrajena, zato si zbiralci komunalnih odpadkov niso prizadevali uvajati pospešenega ločenega zbiranja.

- Preseženi so okoljski parametri odloženih komunalnih odpadkov. Mejne vrednosti okoljskih parametrov preostanka komunalnih odpadkov so bile določene ob predpostavki, da se odlagajo le ostanki komunalnih odpadkov po njihovi termični in mehansko biološki obdelavi. Ker objekti za toplotno in mehansko biološko obdelavo komunalnih odpadkov niso bili zgrajeni, okoljskih ciljev pri odloženih komunalnih odpadkih tudi v prihodnje, do postavitve objektov, ne bo mogoče dosegati.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor meni, da nekaj časa niso bile zasedene vse razpoložljive kapacitete, namenjene predelavi bioloških odpadkov, saj je izdalo okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje devetih kompostarn in petih bioplinarn. Izvajalci javnih služb niso zgradili potrebne infrastrukture za predelavo bioloških odpadkov, za predelavo zbrane odpadne embalaže pa skrbijo družbe za ravnanje z odpadno embalažo.

4.1.1.3.g Kot prikazuje točka 3.1.4, so količine ločeno zbranih frakcij večje, kadar izvajalci javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov hkrati niso tudi upravljavci odlagališča, kamor odlagajo komunalne odpadke. Posledica je višja cena, ki jo morajo plačevati izvajalci javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov za odlaganje zbranih odpadkov, hkrati pa je kontrola upravljavca odlagališča o strukturi pripeljanih odpadkov večja, zato si izvajalci prizadevajo pospeševati ločeno zbiranje komunalnih odpadkov. Ministrstvo za okolje in prostor bi moralo to dejstvo dosledno upoštevati in v predpisih določiti, da upravljavci odlagališč in regijskih centrov ne morejo biti hkrati tudi izvajalci javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, kadar gre pri odlaganju za regijsko raven, pa pristojnost izvajanja te javne službe prenesti na državo ali pokrajine.

4.1.1.4 Cena izvajanja javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki

Veljavne cene, ki jih izvajalci zaračunavajo gospodinjstvom, in lastne cene izvajanja posameznih dejavnosti ravnanja z odpadki, se med izvajalci zelo razlikujejo (povezava s točkama 3.1.5.a in 3.1.5.b). Razlike v lastnih cenah lahko kažejo na različno učinkovitost poslovanja pri izvajanju dejavnosti ravnanja z odpadki, ali pa na zagotavljanje različnega standarda izvajanja storitve (na primer večja pogostost praznjenja posod, ponudba ločenega zbiranja različnih frakcij), razlike v veljavnih cenah pa kažejo, da Ministrstvo za okolje in prostor dejavnika cena ni obravnavalo kot instrument, s katerim bi lahko vplivalo na količino ločeno

¹⁰⁵ Ministrstvo za okolje in prostor je prejelo sortirne analize za 17 od skupaj 46 odlagališč komunalnih odpadkov, na katerih je bilo odloženih približno 49 odstotkov vseh komunalnih odpadkov v Sloveniji.

¹⁰⁶ Odlagališče Ostri Vrh v Logatcu, julij 2007.

¹⁰⁷ Odlagališče Tuncovec, december 2007.

zbranih komunalnih odpadkov. Večja količina ločeno zbranih frakcij povečuje stroške izvajanja storitve in povečuje ceno zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov. Financiranje izvajanja storitev ločenega zbiranja iz cene izvajanja javne službe ni stimulatивно za gospodinjstva, saj morajo ta ob večjih količinah ločeno zbranih frakcij plačevati višjo ceno ravnanja s komunalnimi odpadki (povezava s točko 4.2.3.1).

4.2 Ravnanje z zbrano odpadno embalažo

4.2.1 Cilji ravnanja z zbrano odpadno embalažo

Ravnanje z zbrano odpadno embalažo¹⁰⁸ v državah članicah Evropske unije ureja Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta o embalaži in odpadni embalaži 94/62/ES¹⁰⁹ (v nadaljevanju: direktiva o embalaži in odpadni embalaži). Različne vrste odpadne embalaže so frakcija, ki predstavlja približno 65 odstotkov¹¹⁰ mase mešanih komunalnih odpadkov, zato je urejen poseben sistem ravnanja s to embalažo, da bi se zagotovilo doseganje predpisanih ciljev ravnanja. Vzpostavljen je bil z Operativnim programom ravnanja z embalažo in odpadno embalažo za obdobje od 2002 do konca 2007 (v nadaljevanju: operativni program ravnanja z embalažo), Pravilnikom o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo¹¹¹ in Uredbo o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo¹¹². V skladu z direktivo o embalaži in odpadni embalaži¹¹³ mora Slovenija do 31. 12. 2012:

- zagotoviti predelavo odpadne embalaže¹¹⁴ za najmanj 60 odstotkov celotne mase odpadne embalaže;
- reciklirati¹¹⁵ najmanj 55 in največ 80 odstotkov celotne mase odpadne embalaže;
- za posamezno vrsto embalažnega materiala, vsebovanega v celotni masi odpadne embalaže, reciklirati najmanj 60 odstotkov celotne mase za steklo, papir in karton, najmanj 50 odstotkov za kovine, najmanj 22,5 odstotka za plastiko¹¹⁶ in najmanj 15 odstotkov za les.

V skladu s 56. členom Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo mora Slovenija najpozneje do 31. 12. 2007 doseči naslednje delne okoljske cilje:

- zagotoviti predelavo¹¹⁷ za najmanj 50 in največ 65 odstotkov celotne mase odpadne embalaže ter

¹⁰⁸ Odpadna embalaža je tista, ki je opredeljena kot odpadki v skladu s Pravilnikom o ravnanju z odpadki. Nastaja kot odpadki pri opravljanju proizvodne, trgovinske in storitvene dejavnosti ter pri izvajanju del v kmetijstvu, gozdarstvu, prometu in drugih dejavnostih.

¹⁰⁹ UL L 365, 31.12.1994.

¹¹⁰ Ocena iz operativnega programa odstranjevanja odpadkov iz leta 2008.

¹¹¹ Uradni list RS, št. 104/00, 12/02.

¹¹² Uradni list RS, št. 84/06.

¹¹³ Ciljne deleže je dokončno določila Direktiva 2004/12/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. 2. 2004 o spremembi Direktive 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži (UL L 47, 18. 2. 2004).

¹¹⁴ Predelava odpadne embalaže je vsak postopek predelave odpadkov iz predpisa, ki ureja ravnanje z odpadki, in je uporaben za predelavo odpadne embalaže. Za predelavo se šteje tudi energetska predelava.

¹¹⁵ Postopki predelave odpadne embalaže v material za izdelavo nove embalaže ali za druge namene. Za recikliranje se ne šteje energetska predelava odpadne embalaže.

¹¹⁶ Upošteva se le material, ki se ponovno reciklira v plastiko.

¹¹⁷ Vključno z energetsko predelavo.

- reciklirati najmanj 25 odstotkov in največ 45 odstotkov celotne mase odpadne embalaže, ki je bila dana v promet, pri tem pa mora delež reciklirane mase posameznih materialov, papirja, stekla, plastike, kovine in lesa znašati najmanj 15 odstotkov.

Da bi se zagotovilo ustrezno ravnanje z embalažo v njenem celotnem življenjskem krogu, so v sistem ravnanja z odpadno embalažo vključeni naslednji udeleženci:

- povzročitelji nastanka embalaže, ki jo dajejo na trg, in sicer embalerji¹¹⁸, pridobitelji embaliranega blaga¹¹⁹, proizvajalci¹²⁰ in pridobitelji embalaže¹²¹;
- končni uporabniki¹²², pri katerih nastaja odpadna embalaža;
- izvajalci javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov, ki zbirajo odpadno komunalno embalažo¹²³ in jo predajajo družbam za ravnanje z odpadno embalažo¹²⁴, in
- družbe za ravnanje z odpadno embalažo, ki morajo prevzemati odpadno embalažo in zanjo zagotavljati predpisano ravnanje.

Osrednjo vlogo v sistemu ravnanja z odpadno embalažo imajo družbe za ravnanje z odpadno embalažo. Tem družbam morajo končni uporabniki predajati vso nastalo odpadno embalažo, izvajalci pa zbrano odpadno embalažo, ki je komunalni odpadki. Družbe morajo za zbrano odpadno embalažo zagotavljati ravnanje, ki med drugim obsega ponovno uporabo, predelavo ali odstranjevanje. Povzročitelji embalaže, ki so vključeni v sistem, morajo družbi za ravnanje z odpadno embalažo za vso embalažo, ki so jo dali na trg, povrniti stroške (v nadaljevanju: embalažnina), ki bodo nastali, ko se bo ta embalaža vrnila v sistem kot odpadna embalaža in bo zanjo treba zagotoviti predpisano ravnanje. Z embalažnino pojmujeemo naslednje stroške, ki nastajajo v sistemu ravnanja z odpadno embalažo:

- stroške prevzemanja odpadne embalaže od izvajalcev javne službe,
- stroške v skladu z 19. členom Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo, ki jih morajo družbe za ravnanje z odpadno embalažo plačevati izvajalcem javne službe,

¹¹⁸ Oseba, ki v skladu s predpisi zaradi dajanja v promet kot dejavnost embalira ali pakira blago pod svojo blagovno znamko, ali ga polni v embalažo, na kateri je oznaka njene blagovne znamke zaradi dajanja v promet ali za lastno uporabo.

¹¹⁹ Oseba, ki zaradi izvajanja dejavnosti trgovine embalirano blago pridobi v drugi državi članici Evropske unije in ga vnese v Slovenijo, ali uvozi iz tretjih držav, za dajanje v promet ali lastno uporabo zaradi izvajanja svoje dejavnosti.

¹²⁰ Oseba, ki v skladu s predpisi kot dejavnost izdeluje embalažo zaradi dajanja v promet ali za lastno uporabo zaradi izvajanja svoje dejavnosti.

¹²¹ Oseba, ki zaradi izvajanja trgovine embalažo pridobi v drugi državi članici Evropske unije in jo vnese v Slovenijo ali uvozi iz tretjih držav, da bi jo dala v promet ali za lastno uporabo zaradi izvajanja svoje dejavnosti.

¹²² Fizična ali pravna oseba, ki zaradi končne uporabe ali potrošnje embaliranega blaga embalažo loči od blaga, ali jo izprazni ter embalažo zavrže, tako da nastane odpadna embalaža. Končni uporabnik je tudi trgovec, ki zaradi nadaljnje prodaje blaga embalažo loči od blaga ali jo izprazni in embalažo zavrže.

¹²³ Odpadna embalaža, ki je komunalni odpadki, je odpadna prodajna embalaža, ki nastane kot odpadki v gospodinjstvu ali kot po naravi nastanka in sestavi gospodinjskim podoben odpadki iz industrije, obrti, storitvenih dejavnosti ali javnega sektorja.

¹²⁴ To so gospodarske družbe, ki morajo za opravljanje dejavnosti ravnanja z odpadno embalažo pridobiti okoljevarstveno dovoljenje, ki ga izda Ministrstvo za okolje in prostor.

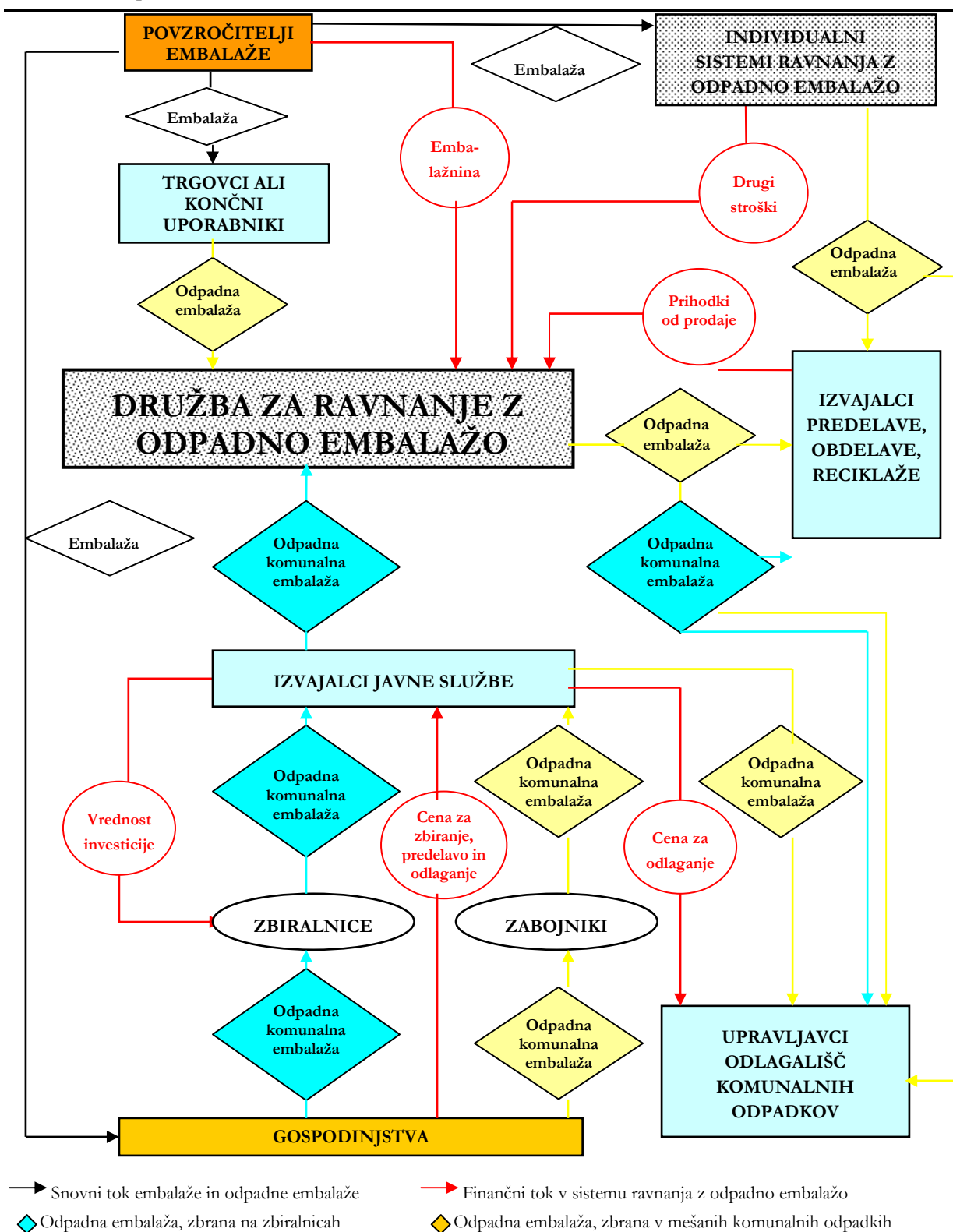
- stroške prevzemanja odpadne embalaže neposredno od distributerjev ali končnih uporabnikov in
- stroške ponovne uporabe, predelave ali odstranjevanja prevzete odpadne embalaže.

Končni uporabniki, ki so vključeni v sistem posamezne družbe za ravnanje z zbrano odpadno embalažo, morajo družbi predati vso nastalo odpadno embalažo, izvajalci pa ji morajo brezplačno predajati odpadno komunalno embalažo, ki jo ločeno zberejo v zbiralnicah in zbirnih centrih.

Embalerji, pridobitelji blaga in proizvajalci ali pridobitelji embalaže lahko odpadno embalažo, ki ni komunalni odpadki, pri končnih uporabnikih zbirajo tudi sami in zagotavljajo njeno ponovno uporabo ali predelavo, če za to izpolnjujejo pogoje in so vpisani v evidenco individualnih sistemov ravnanja z odpadno embalažo.

Udeležence sistema, snovni tok nastale in odpadne embalaže med udeleženci sistema ter tok plačil za izvajanje storitev v sistemu ravnanja z odpadno embalažo prikazuje slika 16.

Slika 16: Snovni tok nastale in odpadne embalaže ter plačila za izvajanje storitev v sistemu ravnanja z odpadno embalažo

4.2.2 Pomanjkljivosti ureditve sistema ravnanja z odpadno embalažo

4.2.2.1 Razvrščanje odpadne embalaže

V 6. in 7. točki prvega odstavka 3. člena Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo sta opredeljena pojma "odpadna embalaža, ki je komunalni odpadek" in "odpadna embalaža, ki ni komunalni odpadek"¹²⁵. V drugem odstavku uredbe je določeno, da mora Ministrstvo za okolje in prostor objaviti podrobnejša navodila o razvrščanju odpadne embalaže v skladu s 6. in 7. točko prvega odstavka 3. člena te uredbe na svojih spletnih straneh.

Ministrstvo za okolje in prostor ni pripravilo navodil o razvrščanju embalaže in jih ni objavilo na svojih spletnih straneh.

4.2.2.2 Določitev deležev prevzemanja odpadne embalaže

V sistemu ravnanja z odpadno embalažo lahko deluje ena ali več družb za ravnanje z odpadno embalažo. V skladu z drugim odstavkom 18. člena Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo mora, kadar ravnanje z odpadno embalažo, ki je komunalni odpadek, ureja več družb za ravnanje z odpadno embalažo, izvajalec javne službe zagotoviti vsaki od družb za ravnanje z odpadno embalažo prevzem odpadne embalaže po deležih, ki jih v skladu z uredbo objavi Ministrstvo za okolje in prostor na svojih spletnih straneh. V skladu s sedmim odstavkom 19. člena mora Ministrstvo za okolje in prostor določiti tudi dodatne količine odpadne embalaže, ki jih morajo družbe za ravnanje z odpadno embalažo prevzeti pri izvajalcih javne službe zaradi medsebojnega izravnave obveznega prevzema letnih količin odpadne embalaže.

V Sloveniji so po podatkih agencije registrirane štiri družbe za ravnanje z odpadno embalažo:

- SLOPAK, družba za ravnanje z odpadno embalažo, d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju: družba SLOPAK),
- INTERSEROH, zbiranje in predelava odpadnih surovin, d. o. o., Trzin (v nadaljevanju: družba INTERSEROH),
- Ekodin, družba za gospodarjenje z odpadnimi materiali in snovmi, d. o. o., Ljubljana in
- Surovina, družba za predelavo odpadkov, d. d., Maribor.

V obdobju, na katerega se nanaša revizija, sta sistema ravnanja z odpadno embalažo vzpostavili in poročali Ministrstvu za okolje in prostor o njunem poslovanju družbi SLOPAK in INTERSEROH. V sistem družbe SLOPAK je bilo v letu 2007 vključenih 1.528 končnih uporabnikov in 55 izvajalcev, v sistem družbe INTERSEROH pa 342 končnih uporabnikov in 11 izvajalcev.

4.2.2.2.a Ministrstvo za okolje in prostor kljub delovanju več družb za ravnanje z odpadno embalažo ni določilo deležev prevzemanja odpadne embalaže pri izvajalcih javne službe, določilo pa tudi ni dodatnih količin prevzemanja odpadne embalaže zaradi medsebojne izravnave. Ministrstvo za okolje in prostor tako ni opredelilo pomembnih parametrov poslovanja družb za ravnanje z odpadno embalažo, kot so njihovi tržni deleži pri prevzemanju odpadne komunalne embalaže, v poslovanje izvajalcev javne službe, ki zbirajo

¹²⁵ Odpadna embalaža, ki nastaja pri opravljanju proizvodne, trgovinske in storitvene dejavnosti ter pri izvajanju del v kmetijstvu, gozdarstvu, ribištvu in prometu.

odpadno komunalno embalažo, pa je vneslo negotovost, komu so dolžni predajati zbrano odpadno embalažo in pod kakšnimi pogoji.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

V letu 2009 bo Ministrstvo za okolje in prostor pripravilo izravnalno shemo kot prilogo Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo. V izravnalni shemi bodo upoštevali rezultate testnega uvajanja elektronskega poročanja zbiralcev odpadkov o odpadni komunalni embalaži, ki je bilo uvedeno 1. 1. 2009. Pri določitvi deležev bo upoštevana tudi gostota poseljenosti in logistika, ki jo morajo zagotavljati zbiralci, da lahko družbi za ravnanje z odpadno embalažo oddajajo odpadno komunalno embalažo.

4.2.2.2.b S predpisom iz tretjega odstavka 19. člena Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo bi moralo Ministrstvo za okolje in prostor letne količine odpadne komunalne embalaže, ki jo mora posamezni izvajalec javne službe po posameznih občinah zbrati in oddati družbi za ravnanje z odpadno embalažo, določiti v operativnem programu varstva okolja na področju ravnanja z odpadno embalažo.

Ministrstvo za okolje in prostor v operativnem programu ravnanja z odpadno embalažo ali v katerem drugem dokumentu ni določilo letnih količin odpadne komunalne embalaže, ki jo morajo izvajalci javne službe zbrati po posameznih občinah in jo predati družbam za ravnanje z odpadno embalažo.

4.2.2.3 Določitev stroškov v sistemu ravnanja z odpadno embalažo

4.2.2.3.a Druga točka četrtega odstavka 19. člena Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo določa, da so stroški družbe za ravnanje z odpadno embalažo:

- stroški izvajalca javne službe za prevzeto odpadno prodajno in skupinsko embalažo, ki ni komunalni odpadek;
- stroški skladiščenja odpadne embalaže, ki je komunalni odpadek, vključno z ločeno zbranimi nevarnimi frakcijami komunalnih odpadkov v zbirnih centrih ali centru za obdelavo komunalnih odpadkov za čas skladiščenja, ki presega sedem dni;
- stroški prevzemanja odpadne embalaže, ki je komunalni odpadek, vključno z ločeno zbranimi nevarnimi frakcijami komunalnih odpadkov v skladišču zbirnega centra ali v centru za obdelavo komunalnih odpadkov pred njihovo nadaljnjo obdelavo ali odstranjevanjem (npr. nakladanje, tehtanje prevzete odpadne embalaže in podobna opravila pri prevzemanju odpadne embalaže);
- vsi drugi stroški, o katerih se zaradi prevzema odpadne embalaže dogovorita izvajalec javne službe in družba za ravnanje z odpadno embalažo.

V skladu s sedmim odstavkom 19. člena Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo podrobnejša merila za določanje višine stroškov določi Ministrstvo za okolje in prostor. Ministrstvo za okolje in prostor meril za določitev višine stroškov ni določilo.

4.2.2.3.b Pogoji poslovanja med udeleženci v sistemu in družbo za ravnanje z embalažo se urejajo pogodbeno, kar Ministrstvu za okolje in prostor ne zagotavlja ustrezne možnosti nadzora načina financiranja in delovanja sistema. Pogodbeni način urejanja pogojev poslovanja ni primeren za izvajalce javnih služb, ki delujejo v javnem interesu. Način določanja stroškov izvajalcev, ki nastajajo v sistemu ravnanja z odpadno embalažo, bi moral biti enoznačno urejen s predpisom, saj se ti stroški krijejo iz javnih sredstev, zato ne morejo biti predmet pogajanj z izvajalci.

4.2.3 Financiranje delovanja sistema ravnanja z odpadno embalažo

Transparenten načina financiranja, ki ima vpliv na vse udeležence sistema ravnanja z odpadno embalažo, da bi si prizadevali zbrati čim večje količine odpadne embalaže, za katero morajo biti zagotovljene predpisane stopnje reciklaže in predelave, je ključen za učinkovito delovanje sistema. Način financiranja mora vzpodbujati:

- gospodinjstva, da bi čim bolj ločeno zbirala odpadno komunalno embalažo in jo odlagala v za to namenjene zbiralnice;
- izvajalce javne službe, da bi zagotovili ločeno zbiranje in predajo čim večjih količin odpadne komunalne embalaže;
- družbe za ravnanje z odpadno embalažo, da bi si prizadevale zbrati in zagotoviti ravnanje za čim večje količine tako zbrane odpadne embalaže, ki ni komunalni odpadek, kot tudi odpadne embalaže, ki je komunalni odpadek.

V nadaljevanju prikazujemo vpliv sedanjega načina financiranja ravnanja z odpadno embalažo prek cene za zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov na različne udeležence sistema in primerjavo vzpostavljenega sistema s financiranjem prek embalažnine. Analizirali smo vpliv na udeležence sistema, ki imajo opravka z odpadno embalažo, ki je komunalni odpadek.

4.2.3.1 Vpliv na gospodinjstva

Ločeno zbiranje odpadne komunalne embalaže se v sedanjem sistemu financira prek cene za zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, ki jo izvajalci zaračunavajo gospodinjstvom. Če gospodinjstva ločeno zberejo več odpadne komunalne embalaže, to pomeni višje stroške za izvajalce, saj morajo zagotoviti pogostejši odvoz ločeno zbranih frakcij ter nabavo in vzdrževanje zabojnikov za ločeno zbiranje. Višje stroške zaračunavajo gospodinjstvom, kar pomeni, da bodo ta plačevala več, če bodo ločeno zbrala več odpadne embalaže. Sedanji sistem ne omogoča zaračunavanja nižjega zneska storitve gospodinjstvom, ki so bolj osveščena in ločeno zberejo več odpadne embalaže, temveč vsa gospodinjstva plačujejo enako ali celo več zaradi višjih stroškov ločenega zbiranja. Sedanji sistem financiranja ni zasnovan na temeljnem okoljskem načelu "povzročitelj onesnaževanja mora plačati", saj vsa gospodinjstva plačujejo enako, ne glede na to, koliko odpadne komunalne embalaže so posamezniki zbrali ločeno. Če bi se stroški infrastrukture za ločeno zbiranje, obdelavo teh frakcij in stroški ločenega zbiranja odpadne embalaže krili prek embalažnine, bi se načelo "povzročitelj onesnaževanja mora plačati" uresničevalo v večji meri. Embalažnina se plačuje glede na količino embalaže, dane na trg, in ne pavšalno. Plačujejo jo potrošniki, ki kupujejo izdelke, in hkrati embalažo, v kateri so izdelki shranjeni. Če bi se ločeno zbiranje odpadne komunalne embalaže financiralo iz embalažnine, bi gospodinjstva plačevala storitev zbiranja in odvoza zgolj za mešane komunalne odpadke, ne pa tudi za ločeno zbrano komunalno embalažo. Ker bi bilo v mešanih komunalnih odpadkih manj odpadne embalaže, bi gospodinjstva plačevala manj zaradi nižjih količin, za katere bi bilo treba zagotoviti odvoz in odlaganje.

Ocenjujemo, da sedanji način financiranja ne motivira gospodinjstev, da bi si prizadevala ločeno zbirati večje količine odpadne embalaže.

4.2.3.2 Vpliv na izvajalce javne službe

4.2.3.2.a Izvajalci javne službe morajo zbrano komunalno odpadno embalažo v skladu s prvim odstavkom 19. člena Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo predajati družbam za ravnanje z odpadno embalažo brezplačno, ne da bi lahko za njeno zbiranje, prevoz in druge stroške zahtevali povračilo. Vse stroške zbiranja odpadne komunalne embalaže morajo kriti prek cene za zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, ki jo zaračunavajo gospodinjstvom. Družbe za ravnanje z odpadno embalažo povrnejo izvajalcem javne službe le strošek prevoza odpadne embalaže od zbirnih centrov do mesta, kjer družbe odpadno embalažo prevzemajo. Večja količina ločeno zbrane komunalne odpadne embalaže za izvajalca ne pomeni večjih prihodkov, temveč mu ob dani veljavni ceni ravnanja s komunalnimi odpadki povzroča zgolj večje stroške, ki jih ne more pokriti z večjimi prihodki. Izvajalci zato niso motivirani zbirati in družbam za ravnanje z odpadno embalažo predajati več odpadne komunalne embalaže, saj večja količina zbrane odpadne embalaže za izvajalca pomeni zgolj večji strošek (na primer: večji stroški pogostejšega praznjenja posod, nakup in vzdrževanje večjega števila posod za ločeno zbiranje), ne pa tudi večjega prihodka.

Če bi se nakup zabojnikov za ločeno zbiranje in stroški zbiranja ter odvoza ločeno zbranih frakcij financirali iz embalažnine, izvajalci zaradi izvajanja ločenega zbiranja odpadne komunalne embalaže ne bi imeli dodatnih stroškov in v dejavnosti zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov ne bi poslovali z izgubo. Ocenjujemo, da sedanji sistem financiranja ne motivira izvajalcev, da bi zagotavljali ločeno zbiranje in predajo čim večjih količin odpadne komunalne embalaže.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Finančno motivacijo izvajalcev bi lahko dosegli, če bi bili uveljavljeni stroški odlaganja komunalnih odpadkov v ceni za izvajanje javne službe v celoti, saj bi ta presegla dodatne stroške ločenega zbiranja.

4.2.3.2.b Nekatere vrste zbrane odpadne komunalne embalaže so izdelane iz materialov, ki se lahko uporabijo kot surovina za izdelavo novih izdelkov, zato jih je mogoče na trgu prodati. Izvajalci morajo družbam za ravnanje z odpadno embalažo brezplačno predajati vso zbrano odpadno embalažo, družbe pa lahko uporabne vrste odpadne komunalne embalaže prodajo in s prodajo pridobijo dodatne prihodke, kljub temu da so prejele embalažnino za pokrivanje stroškov ravnanja z vso odpadno embalažo v sistemu, torej tudi za tisto, ki so jo prodale. Prihodki od prodaje odpadne embalaže so prihodki družbe, ki jih družbi ni treba nameniti za financiranje delovanja sistema, saj se za stroške postavitve in gradnje infrastrukture za zbiranje in ravnanje z zbrano odpadno embalažo in stroške zbiranja zagotavljajo javna sredstva.

4.2.3.2.c Sortiranje in naknadno prebiranje ločeno zbranih frakcij se izvaja na regijski ravni v sortirnicah, ki delujejo v okviru regijskih centrov (povezava s točkama 4.1.1.3 in 4.1.1.3.d). Sortirnice so namenjene predvsem razvrščanju različnih vrst ločeno zbranih frakcij glede na material, iz katerega so izdelane, da bi jih bilo mogoče lažje predati v nadaljnjo predelavo. Sredstva za gradnjo sortirnic v okviru regijskih centrov se zagotavljajo iz javnih sredstev, kljub temu da so njihove storitve namenjene predvsem družbam za ravnanje z odpadno embalažo, da lahko odpadno embalažo predajajo predelovalcem sortirano glede na material, iz katerega so izdelane.

Ocenjujemo, da financiranje gradnje sortirnic iz javnih sredstev ni ustrezno, saj so storitve sortirnic namenjene predvsem družbam za ravnanje z odpadno embalažo, ki so gospodarske družbe in poslujejo v

skladu z Zakonom o gospodarskih družbah¹²⁶, in ne izvajalcem javne službe ali osebam javnega prava, ki delujejo v okviru javnega sektorja. Glede na to, da je sortiranje zbrane odpadne embalaže namenjeno predvsem družbam za ravnanje z odpadno embalažo, bi morale te sortiranje zagotavljati same, oziroma financirati gradnjo sortirnice iz zbrane embalažnine.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Sortirnice bi morale biti namenjene razvrščanju mešanih komunalnih odpadkov, ne pa razvrščanju ločeno zbranih frakcij. Izvajalci javnih služb lahko sortiranje ločeno zbranih frakcij izvajajo kot podizvajalci družb za ravnanje z odpadno embalažo, izven izvajanja javne službe.

4.2.3.3 Vpliv na družbe za ravnanje z odpadno embalažo

Družba za ravnanje z odpadno embalažo prejme embalažnino od povzročiteljev nastanka embalaže, ki so vključeni v njen sistem, ko je embalaža dana na trg, ne glede na to, ali se ta embalaža kasneje vrne v sistem kot odpadna embalaža, oziroma odpadna komunalna embalaža in je zanjo zagotovljeno ravnanje v skladu s predpisi, ali ne. Zbrane odpadne komunalne embalaže je največ 30 odstotkov vse zbrane količine odpadne embalaže, kar pomeni, da večina ni bila ločeno zbrana, temveč je bila odložena na odlagališča skupaj z mešanimi komunalnimi odpadki (povezava s točko 5.3.2.2). Za embalažo, ki je bila odložena, ni bilo zagotovljeno ravnanje v skladu s predpisi, kljub temu da je družba za ravnanje z odpadno embalažo tudi za to odpadno komunalno embalažo prejela embalažnino, s katero bi morala zagotoviti predpisana ravnanja.

Ocenjujemo, da sedanja ureditev ne zagotavlja preglednosti ravnanja z zbrano embalažnino v družbah za ravnanje z odpadno embalažo, ker v Uredbi o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo niso dovolj natančno opredeljeni:

- način določanja embalažnine za posamezne vrste ali skupine odpadne embalaže glede na stroške recikliranja ali predelave;
- nameni porabe zbrane embalažnine pri ravnanju z zbrano odpadno embalažo;
- način porabe oziroma vračilo embalažnine, kadar za vso embalažo udeležencev sistema, dano na trg, niso bila zagotovljena predpisana ravnanja.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor je 21. 4. 2009 objavilo deleže družb za ravnanje z odpadno embalažo pri prevzemanju odpadne embalaže in pripravilo osnutek Uredbe o izravnavi stroškov izvajanja načrtov ravnanja in finančnem jamstvu za izvedbo načrtov ravnanja z določenimi vrstami odpadkov.

4.2.3.4 Primerjava financiranja sistema prek cene izvajanja javne službe in prek embalažnine

Način financiranja sistema prek cene za izvajanje storitve javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov ima vrsto slabosti, zaradi katerih sistem ravnanja z odpadno embalažo ne spodbuja udeležencev, da bi si prizadevali zbrati čim večje količine odpadne embalaže (povezava s točkami 4.2.3.1, 4.2.3.2 in 4.2.3.3). Slika 17 prikazuje primerjavo sedanjega načina financiranja sistema prek cene za izvajanje javne

¹²⁶ Uradni list RS, št. 42/06, 60/06.

službe s financiranjem prek embalažnine, ob predpostavki, da je zagotovljena preglednost financiranja delovanja sistema z embalažnino (povezava s točko 4.2.3.3). Za vsakega udeleženca v sistemu ravnanja z odpadno embalažo prikazujemo vpliv obeh načinov financiranja in posledice delovanja obeh sistemov.

Slika 17: Financiranje sistema ravnanja z embalažo prek cene izvajanja javne službe in z embalažnino

Financiranje sistema z embalažnino		Financiranje sistema prek cene javne službe	
Vpliv na interes udeleženca v sistemu	Udeleženec v sistemu	Naloga udeleženca	Vpliv na interes udeleženca v sistemu
✓ POZITIVEN: nižja cena, ker bo manj odloženih odpadkov	Gospodinjstvo	Ločevanje komunalnih odpadkov	✗ NEGATIVEN: višja cena zaradi večjih stroškov
✓ POZITIVEN: nižji stroški izvajanja javne službe, večji presežek	Izvajalec javne službe	Zbiranje in predaja ločeno zbrane embalaže	✗ NEGATIVEN: višji stroški izvajanja javne službe, manjši dobiček
✓ POZITIVEN: več izločenih frakcij, manjša potreba po prostoru za odlaganje	Občina	Zagotavljanje odlagališnega prostora	✗ NEGATIVEN: manj izločenih frakcij, večja potreba po prostoru za odlaganje
✗ NEGATIVEN: izguba neupravičenega prihodka na račun prejete embalažnine	Družba za ravnanje z odpadno embalažo	Prevzem in predaja embalaže v predelavo	✓ POZITIVEN: izogibanje pogodbenim obveznostim in uporaba embalažnine za namene, ki niso povezani z ravnanjem z odpadki
✓ POZITIVEN: vpliv na končne potrošnike, da kupujejo izdelke z manj embalaže	Povzročitelj odpadne embalaže	Zmanjšanje količine nastale embalaže	○ NIMA VPLIVA

Kot prikazuje slika 17, so vplivi financiranja sistema z embalažnino za vse udeležence v sistemu večinoma pozitivni. Uvedba financiranja sistema prek embalažnine z natančno opredeljenim načinom določitve in nameni porabe bi:

- omogočila večjo preglednost financiranja sistema ravnanja z odpadno embalažo;
- spodbudila gospodinjstva in izvajalce javne službe k večjemu ločenemu zbiranju odpadne embalaže;
- onemogočila družbam za ravnanje z odpadno embalažo pridobivati prihodke, ki jih zaradi pomanjkljivih opredelitev namenov porabe v sedanjih predpisih lahko neupravičeno pridobivajo.

5. SPREMLJANJE IN NADZOR DELOVANJA SISTEMA LOČENEGA ZBIRANJA

Preverili smo, ali je Ministrstvo za okolje in prostor vzpostavilo učinkovit sistem spremljanja in nadzora delovanja sistema ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ki na podlagi zbranih podatkov omogoča ustrezen nadzor gibanja vseh pomembnih kategorij za doseganje zastavljenih ciljev in ukrepanje ob nedoseganju teh ciljev. Preverili smo, ali so vzpostavljene točne, popolne in verodostojne evidence ločenega zbiranja, ali je Ministrstvo za okolje in prostor redno spremljalo zbrane rezultate, izvajanje ukrepov in doseganje ciljev ter ali je o izvajanju ukrepov in doseganju ciljev ustrezno poročalo.

5.1 Spremljanje in poročanje o izvajanju operativnega programa odstranjevanja odpadkov

Vlada je ob sprejetju operativnega programa odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 določila, da morajo vsi nosilci ukrepov o izpolnjevanju svojih obveznosti poročati Ministrstvu za okolje in prostor, ki mora za vsako koledarsko leto pripraviti zbirno poročilo in ga predložiti vladi.

5.1.a Ugotovili smo, da Ministrstvo za okolje in prostor ni vzpostavilo sistema poročanja nosilcev ukrepov o njihovem izvajanju in sistema spremljanja zbranih podatkov ter za nobeno koledarsko leto veljavnosti operativnega programa ni poročalo vladi o rezultatih izvajanja operativnega programa.

Pojasnilo Ministrstvo za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor vladi sicer ni posredovalo zbirnega poročila o izvajanju operativnega programa, vendar je bila vlada seznanjena z izvajanjem nekaterih delov tega programa prek drugih dokumentov, kot so Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov iz odlagališč. Vlada je leta 2008 sprejela Operativni program odstranjevanja odpadkov, ki je nadomestil operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2004.

Spremljanje izvajanja operativnega programa odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 bi bilo nujno, saj v obdobju veljavnosti tega operativnega programa cilji ločenega zbiranja odpadkov in cilji v zvezi z odlaganjem komunalnih odpadkov niso bili doseženi. Spremljanje doseganja ciljev po nosilcih ukrepov bi bilo potrebno, da bi Ministrstvo za okolje in prostor lahko sproti bolj natančno ugotavljalo odgovornost posameznega nosilca, zakaj cilji niso bili doseženi in hkrati določilo popravljalne ukrepe za doseganje ciljev na ravni države.

5.1.b V operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2008 je določeno, da je treba za zagotovitev uspešnosti in transparentnosti izvajanja javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki po posameznih občinah objavljati seznam izvajalcev javnih služb in njihove dosežene rezultate. Ugotavljamo, da tak seznam še ni bil objavljen.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Objava rezultatov o količinah ločeno zbranih frakcij bo temeljila na podlagi obveznega poročanja izvajalcev o zbranih količinah komunalnih odpadkov. Dolgoročno bo za izvajanje takih nalog na podlagi novelacije Zakona o gospodarskih javnih službah za taka opravila ustanovljena regulatorna agencija.

Vlada ob sprejetju operativnega programa odstranjevanja odpadkov iz leta 2008 ni posebej določila načina spremljanja izvajanja tega programa in poročanja o doseženih rezultatih, pa tudi Ministrstvo za okolje in prostor ob pripravi operativnega programa ni izdelalo sistema spremljanja doseženih rezultatov. Ocenjujemo, da je celovito spremljanje operativnega programa odstranjevanja odpadkov iz leta 2008 nujno, ker v obdobju veljavnosti predhodnega operativnega programa ni bil dosežen noben od zastavljenih ciljev glede odlaganja komunalnih odpadkov, saj ni bila zgrajena potrebna infrastruktura za obdelavo komunalnih odpadkov in niso bile upoštevane omejitve in pogoji odlaganja, doseženi pa tudi niso bili ciljni deleži izločanja frakcij in bioloških komunalnih odpadkov.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Zaradi zaostajanja pri gradnji regijskih centrov ravnanja z odpadki Ministrstvo za okolje in prostor pripravlja celovito poročilo, s katerim namerava seznaniti vlado o dejanskem stanju, predvidenimi rešitvami za posamezne regijske centre v okviru potrjenih kobezijskih projektov in terminskim načrtom gradnje ter obratovanja teh centrov.

5.2 Spremljanje in nadzor ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami

5.2.1 Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov

Nekateri izvajalci so napačno razvrščali in evidentirali ločeno zbrane komunalne odpadke, kar je vplivalo na dosežene rezultate ločenega zbiranja posameznega izvajalca, pa tudi na rezultate na ravni države (povezava s točko 3.1.1).

5.2.1.a Ocenjujemo, da so bile v obdobju, na katerega se nanaša revizija, na ravni države in pri posameznih izvajalcih v okviru "drugih tovrstnih odpadkov", označenih s klasifikacijsko številko "20 01 99", evidentirane prevelike količine odpadkov. Eden od izvajalcev je v tej skupini evidentiral mešane komunalne odpadke, kar pomeni, da količine ločeno zbranih frakcij niso bile ustrezno prikazane. Ker je bilo več kot 83 odstotkov tako evidentiranih odpadkov zbranih pri štirih izvajalcih, bi moralo Ministrstvo za okolje in prostor ob pripravi in oddaji zbirnih podatkov v obdelavo statističnemu uradu preveriti ustreznost evidentiranja "drugih tovrstnih odpadkov" pri izvajalcih, ki izkazujejo večje količine teh odpadkov kot v povprečju drugi izvajalci.

Ukrepi Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor izdeluje nov informacijski sistem, v katerem bi se prek skupnega strežnika evidentirali vsi masni tokovi odpadkov v Sloveniji. Leta 2009 poteka testiranje modula "Evidenčni list" z več vključenimi testnimi strankami.

5.2.1.b Izvajalci ne evidentirajo enotno ločeno zbranih bioloških odpadkov. Nekateri izvajalci so zbrane organske kuhinjske odpadke, označene s klasifikacijsko številko "20 01 08", evidentirali kot odpadke, primerne za kompostiranje, s klasifikacijsko številko "20 02 01". Takšno evidentiranje vpliva na prenizko izkazovanje količin ločeno zbranih frakcij, saj se organski kuhinjski odpadki uvrščajo med ločeno

zbrane frakcije, odpadki, primerni za kompostiranje, pa ne. Ministrstvo za okolje in prostor bi moralo ob pripravi zbirnih podatkov in pred njihovo oddajo statističnemu uradu v obdelavo preveriti ustreznost evidentiranja posameznih kategorij bioloških odpadkov pri izvajalcih, ki odstopajo od povprečnih izkazanih količin teh odpadkov pri drugih izvajalcih.

5.2.2 Doseganje zastavljenih ciljev

5.2.2.a Ministrstvo za okolje in prostor ni izdelalo sistema spremljanja doseganja zastavljenih ciljev pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov.

5.2.2.b Ministrstvo za okolje in prostor ni izvajalo analiz, zakaj načrtovani deleži ločenega zbiranja niso doseženi. V obdobju, na katerega se nanaša revizija, za pospešitev ločenega zbiranja ni uvedlo nobenega instrumenta, s katerim bi skušalo zagotoviti doseganje zastavljenih ciljev. Kljub zavedanju o precejšnjih razlikah v deležih ločeno zbranih frakcij med posameznimi izvajalci teh razlik ni ugotavljalo, ni skušalo najti razlogov zanje in jih odpravljati.

Kljub temu, da ima Ministrstvo za okolje in prostor vse podatke o načinih ravnanja s komunalnimi odpadki ter o doseženih deležih ločeno zbranih frakcij na ravni države in pri posameznih izvajalcih in je bilo seznanjeno z dejstvom, da so ti deleži precej manjši od načrtovanih deležev izločitvenega potenciala, je ob novelaciji operativnega programa odstranjevanja odpadkov v letu 2008 aktivnosti ravnanja s komunalnimi odpadki načrtovalo ob enakih izločitvenih deležih in določilo enake roke za njihovo doseganje, kot so bili načrtovani že v operativnem programu iz leta 2004. Ocenjujemo, da je operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2008 pripravljen na podlagi nerealnih predpostavk, kar zmanjšuje možnost njegove realizacije v predpisanih rokih.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor je na podlagi poročanja o nekaterih ločeno zbranih komunalnih odpadkih pridobilo podatke o izvajanju javne službe, na primer, da niso bile v roku vzpostavljene male komunalne kompostarne, oziroma o pomankljivostih pri zbiranju odpadnih jedilnih olj.

5.2.3 Doseganje standardov postavitve infrastrukture ločenega zbiranja

Ministrstvo za okolje in prostor ni izvedlo analize doseženih rezultatov ločenega zbiranja, da bi ugotovilo razloge, zakaj načrtovani deleži izločitvenega potenciala posameznih frakcij niso bili doseženi (povezava s točko 5.2.2). Ministrstvo za okolje in prostor tako ni ugotavljalo, ali je predpisani standard postavitve zbiralnic ločenih frakcij ustrezen ali ne in ali je ob doseganju predpisanega standarda sploh mogoče doseči načrtovani izločitveni potencial, oziroma s kakšnimi stroški je ta potencial mogoče doseči.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor je leta 2004 izdelalo študijo, s katero je preverilo, ali občine spoštujejo predpisane standarde postavitve zbiralnic za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov.

Iz končnega poročila "Spremljanje standardov izvajanja obveznih lokalnih javnih služb ravnanja z odpadki"¹²⁷ je razvidno, da je bila opravljena analiza postavitve zbiralnic glede na določila odredbe o

¹²⁷ Inštitut za vodarstvo, d. o. o., Ljubljana, november 2004.

ločenem zbiranju. Ugotovljeno je bilo, da je bil zahtevani standard postavitve zbiralnic v večini občin presežen. Ugotavljamo pa, da v tej analizi ni bila opravljena kvalitativna analiza povezave doseganja zahtevanega standarda postavitve zbiralnic, oziroma druge infrastrukture za ločeno zbiranje s količinami ločeno zbranih frakcij.

5.2.4 Cena izvajanja javne službe

Iz analize lastnih cen izvajanja dejavnosti ravnanja z odpadki je razvidno, da so stroški izvajanja dejavnosti pri različnih izvajalcih zelo različni (povezava s točkama 3.1.5.b in 3.1.5.d). Standardi organiziranja javnih služb niso pri vseh izvajalcih enotni, zato je učinkovitost poslovanja med izvajalci zelo različna.

Ministrstvo za okolje in prostor ima nekaj podatkov o lastnih cenah izvajanja dejavnosti pri ravnanju z odpadki, saj predpisi določajo, da je ob vložitvi prošnje za spremembo cene, ki jo lahko izvajalci zaračunavajo gospodinjstvom, treba priložiti tudi kalkulacijo lastne cene izvajanja te dejavnosti. Ministrstvo za okolje in prostor teh podatkov ni analiziralo in ni ugotavljalo razlogov za nastale razlike. V obdobju, za katerega je bila izvedena analiza, Ministrstvo za okolje in prostor z načinom oblikovanja tarifnega sistema pri izvajanju javne službe ni vplivalo na količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov.

5.2.5 Stroški vzpostavitve in izvajanja sistema ločenega zbiranja

Ministrstvo za okolje in prostor ni spremljalo stroškov vzpostavitve in izvajanja sistema ločenega zbiranja.

Okvirna ocena teh stroškov, ki je navedena v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2008, je povzeta po opravljeni študiji, izdelani za gradnjo regijskega centra ravnanja z odpadki Bukovžlak v Celju.

Ministrstvo za okolje in prostor bi moralo ob pripravi operativnega programa ravnanja s komunalnimi odpadki, oziroma ločeno zbranimi frakcijami izvesti tudi analizo stroškov ločenega zbiranja, ki jih zahteva uvedba in vzpostavitev različnih sistemov. Tako bi lahko presojalo o določitvi ciljev ločenega zbiranja na podlagi realnih predpostavk o višini stroškov za izvedbo investicij, potrebnih za doseganje zastavljenega cilja in odločanju o načinih doseganja tega cilja.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo bo ob pripravi operativnega programa ločenega zbiranja frakcij komunalnih odpadkov izvedlo analizo stroškov ločenega zbiranja komunalnih odpadkov.

5.2.6 Izvajanje akcij osveščanja prebivalstva o ločenem zbiranju

Ministrstvo za okolje in prostor nima podatkov o izvedenih akcijah osveščanja, ki so jih izvajali posamezni izvajalci, in stroških izvajanja teh akcij. Glede na to, da ni opravilo analize rezultatov ločenega zbiranja in nima podatkov o izvedenih akcijah, ni seznanjeno z vplivom izvajanja posameznih akcij na dosežene rezultate ločenega zbiranja.

V letu 2007 je Ministrstvo za okolje in prostor izdalo tri publikacije, ki se nanašajo na preprečevanje nastajanja odpadkov, in jih posredovalo osnovnim in srednjim šolam, vsem javnim knjižnicam ter nevladnim organizacijam.

Ministrstvo za okolje in prostor bi moralo ob pripravi operativnega programa ravnanja s komunalnimi odpadki in ločeno zbranimi frakcijami proučiti vpliv posameznih oblik osveščanja na količine ločeno zbranih frakcij, kar bi izvajalci uporabili pri načrtovanju in izbiri oblik izvajanja teh akcij, da bi lažje načrtovali doseganje zastavljenih ciljev.

5.3 Spremljanje in nadzor ravnanja z odpadno embalažo

Preverjali smo, ali ima Ministrstvo za okolje in prostor celovite in ustrezne podatke o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo ter ali na podlagi teh podatkov ugotavlja, ali so bili doseženi zastavljeni okoljski cilji ravnanja z odpadno embalažo.

5.3.1 Poročanje o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo

V Uredbi o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo so določene naslednje oblike in načini poročanja o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo:

- embalerji, pridobitelji blaga in proizvajalci embalaže morajo v skladu z 11. členom uredbe Ministrstvu za okolje in prostor za vsako trimesečje sporočiti podatke o embalaži, dani v promet, če letna količina te embalaže presega deset ton¹²⁸, drugače jim o nastali embalaži ni treba poročati; na podlagi teh podatkov Ministrstvo za okolje in prostor vodi evidenco o dajanju embalaže v promet;
- družbe za ravnanje z odpadno embalažo morajo v skladu s 46. členom uredbe Ministrstvu za okolje in prostor vsako leto predložiti poročilo o ravnanju z odpadno embalažo v preteklem letu;
- osebe, ki so vključene v individualne sisteme ravnanja z odpadno embalažo, morajo Ministrstvu za okolje in prostor v skladu s 47. členom uredbe vsako leto poročati o embalaži, dani v promet, in o ravnanju z odpadno embalažo;
- končni uporabniki morajo v skladu z 48. členom uredbe Ministrstvu za okolje in prostor vsako leto poročati o embalaži, ki so jo pridobili ali uvozili za svoje potrebe, in o ravnanju s to embalažo.

V skladu z drugim odstavkom 51. člena Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo mora Ministrstvo za okolje in prostor vsako leto posredovati podatke o ravnanju z odpadno embalažo, kot določa tretji odstavek 12. člena direktive o embalaži in odpadni embalaži¹²⁹, Evropski komisiji, in sicer najpozneje 18 mesecev po koncu vsakega koledarskega leta. Ministrstvo za okolje in prostor je zahtevane podatke pridobilo iz posredovanih poročil različnih zavezancev in podatke za leti 2005 in 2006 in jih posredovalo Evropski komisiji v skladu s predpisanim rokom.

5.3.1.a Drugi odstavek 24. člena Uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo v tretjem odstavku določa, da mora Ministrstvo za okolje in prostor pripraviti

¹²⁸ V skladu z Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Uradni list RS, št. 110/07) do 15 ton.

¹²⁹ To so podatki o nastali, ponovno uporabljeni, reciklirani in toplotno obdelani embalaži glede na material, iz katerega je bila izdelana.

analizo poročil družb o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo in jo objaviti na svojih spletnih straneh. Do izdaje osnutka revizijskega poročila je agencija pripravila poročilo o uresničevanju ciljev pri ravnanju z odpadno embalažo za leto 2005. Agencija pa ni analizirala podatkov o nastali embalaži in zbrani odpadni embalaži za leti 2006 in 2007, kljub temu da so zavezanci svoja poročila o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo oddali v predpisanem roku. Agencija bi morala podatke o odpadni embalaži analizirati, da bi lahko sproti ugotavljala doseganje zastavljenih okoljskih ciljev ravnanja z odpadno embalažo in pomanjkljivosti delovanja tega sistema.

5.3.1.b Tretji odstavek 24. člena navedene uredbe določa, da mora Ministrstvo za okolje in prostor pripraviti analizo poročil o ravnanju z odpadno embalažo. Glede na to, da je pri ravnanju z odpadno embalažo treba izpolniti zastavljene okoljske cilje v določenem časovnem obdobju, zgolj določitev obveznosti priprave analize ni zadostna in bi morala uredba podrobneje določati vsebino in namen analize ter rok, v katerem mora biti pripravljena in objavljena. Kot obvezen sestavni del analize bi morala biti opredeljena primerjava količin nastale embalaže ter zbrane odpadne embalaže iz različnih virov podatkov, ki jih zbira agencija.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

Poročilo o ravnanju z odpadno embalažo za leto 2006 je bilo izdelano kot kazalec okolja, ki je objavljen na spletnih straneh agencije, poročilo za leto 2007 pa je v izdelavi. V okviru operativnega programa ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami bodo analizirani tokovi komunalne in nekomunalne odpadne embalaže, na podlagi rezultatov analize pa bodo določeni cilji, ki jih morajo pri ravnanju z odpadno embalažo doseči družbe za ravnanje z odpadno embalažo.

5.3.2 Podatki o količinah nastale embalaže, zbrane odpadne embalaže, ravnanju z zbrano odpadno embalažo

Ker poročili o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo za leti 2006 in 2007 nista bili pripravljena, smo zbrali podatke o količinah nastale embalaže, odpadne embalaže iz proizvodne in trgovske dejavnosti ter odpadne komunalne embalaže, ki jih iz različnih virov zbira agencija, da bi ugotovili, ali bodo doseženi cilji ravnanja z odpadno embalažo. Ugotovili smo, da se podatki iz različnih virov med seboj nekoliko razlikujejo. Agencija ni ugotavljala vzrokov razlik in jih ni ustrezno pojasnjevala, zato so razlike lahko nastale zaradi napačnega evidentiranja zbranih količin odpadne embalaže ali pa so podatki izkazani tako, da bi bilo prikazano doseganje zastavljenih okoljskih ciljev. Osredotočili smo se na primerjave treh kategorij podatkov, in sicer nastale odpade embalaže v Sloveniji, zbrane odpadne embalaže in zbrane komunalne odpadne embalaže.

5.3.2.1 Nastala embalaža

Tabela 5 prikazuje podatke o količinah nastale embalaže iz različnih virov, iz katerih podatke zbira agencija.

Tabela 5: Embalaža, dana na trg v Sloveniji v letih 2005, 2006 in 2007

	v tisoč tonah		
Vir podatka o nastali embalaži	2005	2006	2007
Ocena agencije o količini nastale embalaže	169 ¹³⁰	204 ¹³¹	212 ¹³²
Poročila individualnih zavezancev	0	0	ni podatka
Poročila sistemov za ravnanje z odpadno embalažo (skupaj)	148	193	191
• od tega družba SLOPAK	144	154	172
• od tega družba INTERSEROH	4	12	19
• od tega zavezanci, ki dajo na trg manj kot 10 ton oziroma 15 ton embalaže	ni podatka	27	ni podatka

Viri: podatki zavezancev za poročanje in podatki Ministrstva za okolje in prostor o nastali embalaži v letih 2005, 2006 in 2007.

Podatki o nastali embalaži za leta 2005, 2006 in 2007 so pomanjkljivi, saj ni podatkov o embalaži, dani na trg, vključeni v sistem ravnanja z odpadno embalažo družbe INTERSEROH, ter embalaži, dani na trg, vključeni v individualne sisteme ravnanja z odpadno embalažo, čeprav bi ti o nastali embalaži morali poročati. Ministrstvo za okolje in prostor je podatke o nastali embalaži v Sloveniji, ki jih je sporočilo Evropski komisiji, ocenilo, ne da bi ob tem pridobilo manjkajoče podatke tudi od družb za ravnanje z odpadno embalažo in individualnih sistemov.

5.3.2.2 Zbrana odpadna embalaža

Tabela 6 prikazuje podatke o količinah zbrane odpadne embalaže iz različnih virov, iz katerih podatke zbira agencija.

Tabela 6: Zbrana odpadna embalaža v letih 2005, 2006 in 2007

	v tisoč tonah		
Zbrana odpadna embalaža	2005	2006	2007
Količina zbrane odpadne embalaže skupaj	85	89	112
Količina zbrane odpadne nekomunalne embalaže skupaj	61	62	84
• od tega družba SLOPAK	50	51	65
• od tega družba INTERSEROH	11	11	18
• od tega individualni sistemi	0	0	1
Količina zbrane odpadne komunalne embalaže skupaj	24	27	28
• od tega družba SLOPAK	24	27	27
• od tega družba INTERSEROH	0	0	1

Vir: podatki zavezancev za poročanje in podatki Ministrstva za okolje in prostor o nastali embalaži v letih 2005, 2006 in 2007.

¹³⁰ Podatek je iz Analize letnih poročil o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo za leto 2005, november 2006.

¹³¹ Podatek je iz Poročila o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo v letu 2006 za Evropsko komisijo.

¹³² Podatek je posredovala Carinska uprava Republike Slovenije.

5.3.2.2.a Družbe za ravnanje z odpadno embalažo so v obdobju od leta 2005 do leta 2007 zbrale približno 50 odstotkov vse evidentirane nastale embalaže. Med zbrano odpadno embalažo je delež zbrane komunalne embalaže v obdobju, na katerega se nanaša revizija, v posameznem letu znašal med 25 in 30 odstotki. Glede na to, da je po ocenah Ministrstva za okolje in prostor odpadne komunalne embalaže v vsej odpadni embalaži okrog 50 odstotkov, ocenjujemo, da so deleži zbrane odpadne komunalne embalaže premajhni zaradi neučinkovitosti delovanja sistema (povezava s točko 4.2.3). Ministrstvo za okolje in prostor bi moralo ciljne deleže zbrane odpadne komunalne embalaže, ki jo morajo zbrati družbe za ravnanje z odpadno embalažo, določati posebej.

Pojasnilo Ministrstva za okolje in prostor

V okviru operativnega programa ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami bodo analizirani tokovi komunalne in nekomunalne odpadne embalaže in določeni cilji, ki jih morajo doseči družbe za ravnanje z odpadno embalažo.

5.3.2.2.b Primerjali smo podatke o zbrani odpadni komunalni embalaži iz poročil o zbranih komunalnih odpadkih izvajalcev in podatke o zbrani komunalni embalaži iz poročil družb za ravnanje z odpadno embalažo. Iz primerjave je razvidno, da so družbe za ravnanje z odpadno embalažo zbrale približno 80 odstotkov količine odpadne komunalne embalaže, o kateri so poročali izvajalci javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov. Agencija ni primerjala obeh podatkov in ni pojasnjevala vzrokov za nastale razlike v teh podatkih.

5.3.2.3 Ravnanje z zbrano odpadno embalažo

Tabela 7 prikazuje podatke o količinah predelane odpadne embalaže iz različnih virov, iz katerih podatke zbira agencija.

Tabela 7: Predelana odpadna embalaža v letih 2005, 2006 in 2007

	v tisoč tonah		
Predelana odpadna embalaža	2005	2006	2007
Količina predelane odpadne embalaže skupaj	85	83	99
Količina predelane odpadne nekomunalne embalaže	61	56	ni relevanten ¹³³
• od tega družba SLOPAK	50	50	87 ¹³⁴
• od tega družba INTERSEROH	11	6	10
• od tega individualni sistemi	0	0	1
Količina predelane odpadne komunalne embalaže	24	27	ni relevanten ¹³⁵
• od tega družba SLOPAK	24	27	87 ¹³⁶
• od tega družba INTERSEROH	0	0	1

Vir: podatki zavezancev za poročanje in podatki Ministrstva za okolje in prostor o nastali embalaži v letih 2005, 2006 in 2007.

5.3.2.3.a S primerjavo podatkov o zbrani in predelani odpadni embalaži lahko ugotovimo, da sta količini zbrane in predelane odpadne embalaže za leti 2005 in 2006 pri največji družbi za ravnanje z odpadno embalažo, družbi SLOPAK, enaki. Ocenjujemo, da ta podatek ni točen, saj iz podatkov o zbrani in predelani odpadni embalaži za družbo INTERSEROH lahko razberemo, da je bila v letu 2006 predelana približno polovica zbrane odpadne embalaže, v letu 2007 pa je bilo predelane približno 55 odstotkov zbrane odpadne embalaže. Za leto 2007 je družba SLOPAK poročala, da je predelala 78 odstotkov vse zbrane odpadne embalaže, kar ocenjujemo kot bolj realen podatek. Iz podatkov poročil predelovalcev komunalnih odpadkov je razvidno, da je bilo leta 2006 predelanih 51 tisoč ton in 68 tisoč ton odpadne komunalne embalaže leta 2007, kar je v posameznem letu za približno 30 odstotkov manj, kot je mogoče ugotoviti iz poročil družb za ravnanje z odpadno embalažo. Agencija ni primerjala podatkov o predelavi zbrane odpadne embalaže iz različnih virov in ni pojasnjevala nastalih razlik. Evropski komisiji je sporočala podatke o zbrani in predelani odpadni embalaži na podlagi količin, ki so jih sporočale družbe za ravnanje z odpadno embalažo. V letih 2005, 2006 in 2007 je poslovanje družb za ravnanje z odpadno embalažo sicer preverjal Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor (v nadaljevanju: inšpektorat), vendar predaja embalaže v predelavo ni bila predmet inšpekcijskih pregledov.

¹³³ Seštevek ni relevanten, ker družba SLOPAK ni zagotovila ločenega podatka o predelani nekomunalni in komunalni embalaži.

¹³⁴ Družba SLOPAK za leto 2007 ni ločevala podatkov o predelani komunalni in nekomunalni embalaži, temveč je prikazovala podatke o obeh kategorijah skupaj. Seštevek za obe kategoriji znaša 87 tisoč ton.

¹³⁵ Seštevek ni relevanten, ker družba SLOPAK ni zagotovila ločenega podatka o predelani nekomunalni in komunalni embalaži.

¹³⁶ Družba SLOPAK za leto 2007 ni ločevala podatkov o predelani komunalni in nekomunalni embalaži, temveč je prikazovala podatke o obeh kategorijah skupaj. Seštevek za obe kategoriji znaša 87 tisoč ton.

5.3.2.3.b Iz poročil upravljavcev odlagališč o odlaganju komunalnih odpadkov je razvidno, da je bilo leta 2005 na odlagališča pripeljano in odloženo 9.741 ton, 4.726 tisoč ton leta 2006 in 1.322 tisoč ton odpadne komunalne embalaže leta 2007. Za nadzor, ali izvajalci zbrano odpadno embalažo predajajo družbam za ravnanje z odpadno embalažo, je pristojen inšpektorat. V skladu z drugim odstavkom 44. člena Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo je ločeno zbrano odpadno embalažo, ki je komunalni odpadki, prepovedano odlagati na odlagališča. Ocenjujemo, da bi moralo Ministrstvo za okolje in prostor kljub temu, da so se količine odložene komunalne embalaže od leta 2005 zmanjševale, ob prejemu poročil o odloženih komunalnih odpadkih redno spremljati in ugotavljati, kateri izvajalci odlagajo odpadno komunalno embalažo, inšpektorat pa bi moral preveriti razloge odlaganja.

5.3.2.4 Stroški ravnanja z zbrano odpadno embalažo

V sistemu financiranja ravnanja z odpadno embalažo določitev višine in nameni porabe embalažnine niso pregledno urejeni (povezava s točko 4.2.3.3). Družba za ravnanje z odpadno embalažo je lahko pridobila embalažnino, ne da bi jo porabila za zagotovitev ravnanja z embalažo v skladu s predpisi. V 24. členu Uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo je določeno, da morajo družbe v letnih poročilih o ravnanju z odpadno embalažo poročati tudi o prihodkih, odhodkih in stroških, povezanih z ravnanjem z odpadno embalažo.

Za zagotovitev preglednosti porabe embalažnine v letnih poročilih bi morale družbe med prihodki, odhodki in stroški, povezanimi z ravnanjem z odpadno embalažo, posebej izkazovati zbrano embalažnino, porabo le-te za ravnanje z odpadno embalažo ter višino in porabo preostanka embalažnine, ki ni bila porabljena za zagotavljanje predpisane ravnanja za odpadno embalažo, ki se ni vrnila v sistem.

5.3.3 Delovanje Komisije za embalažo in odpadno embalažo

V skladu s prvim do tretjim odstavkom 50. člena Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo je morala biti ustanovljena Komisija za embalažo in odpadno embalažo (v nadaljevanju: komisija), ki deluje kot posvetovalno telo Ministrstva za okolje in prostor v zvezi z vprašanji o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo. Komisija mora spremljati stanje pri ravnanju z embalažo in odpadno embalažo ter svetovati Ministrstvu za okolje in prostor pri uveljavljanju ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje količine odpadne embalaže in njenih škodljivih vplivov na okolje ter v zvezi z organizacijo ravnanja z odpadno embalažo. Člane komisije imenuje Ministrstvo za okolje in prostor.

Minister, pristojen za okolje, je ustanovil komisijo 15. 3. 2002. Komisija se je sestala na šestih sejah, zadnja seja komisije je bila 21. 11. 2005. Med opredeljenimi nalogami komisije je tudi spremljanje stanja pri ravnanju z embalažo in odpadno embalažo. Ker z določili Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo ni bilo ukinjeno delovanje komisije, bi morala ta redno opravljati svoje delo tudi od 21. 11. 2005, predvsem pri spremljanju stanja na tem področju, še predvsem zato, ker agencija ni redno analizirala zbranih podatkov o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo.

6. LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV V DRUŽBI SNAGA LJUBLJANA

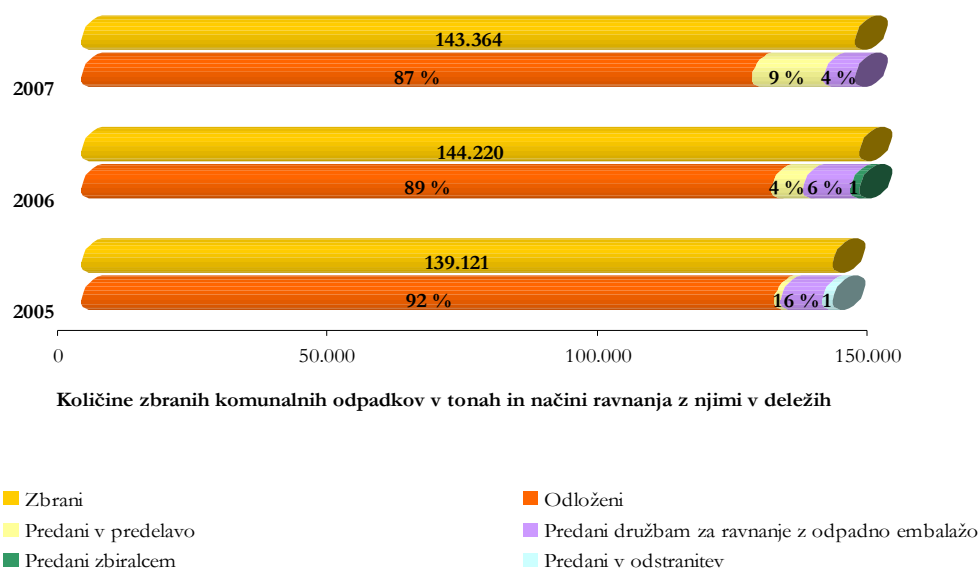
6.1 Rezultati ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Družba Snaga Ljubljana je leta 2007 zbrala 143 tisoč ton komunalnih odpadkov iz gospodinjstev in njim podobnih komunalnih odpadkov iz proizvodnih in storitvenih dejavnosti, kar je skoraj petina vseh komunalnih odpadkov, zbranih v tem letu v Sloveniji. Delež komunalnih odpadkov, zbranih pri gospodinjstvih, je znašal 86 odstotkov, delež komunalnih odpadkov, zbranih pri pravnih osebah, ki izvajajo proizvodne in storitvene dejavnosti, pa 14 odstotkov. Na odlagališče Barje je bilo odloženih 87 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov, devet odstotkov je bilo predanih v različne postopke predelave, štiri odstotke vseh zbranih komunalnih odpadkov pa je bilo predanih družbam za ravnanje z odpadno embalažo.

Odloženi so bili vsi zbrani mešani komunalni odpadki, vsi zbrani kosovni odpadki in vsi zbrani odpadki, ki se uvrščajo med druge komunalne odpadke.

V predelavo so bile predane vse ločeno zbrane frakcije, in sicer odpadna embalaža družbi za ravnanje z odpadno embalažo, druge ločeno zbrane frakcije so bile predane različnim predelovalcem, vsi ločeno zbrani biološki odpadki pa so bili predani v predelavo družbi Koto, d. d., Ljubljana.

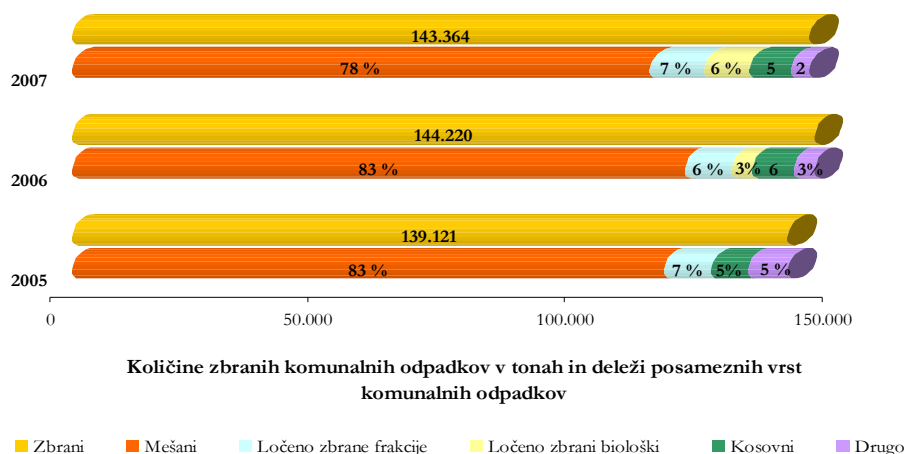
Slika 18: Zbrani komunalni odpadki in načini ravnanja z njimi v letih 2005, 2006 in 2007

Viri: letna poročila o zbranih komunalnih odpadkih družbe Snaga Ljubljana za leta 2005, 2006 in 2007.

19 odstotkov vseh komunalnih odpadkov je družba Snaga Ljubljana zbrala ločeno, od teh je bilo sedem odstotkov ločeno zbranih frakcij, šest odstotkov ločeno zbranih bioloških odpadkov in šest odstotkov zbranih kosovnih odpadkov. Dva odstotka vseh zbranih komunalnih odpadkov predstavljajo drugi komunalni odpadki, in sicer odpadki od čiščenja cest¹³⁷ in odpadki z živilskih trgov¹³⁸.

Slika 19: Zbrani komunalni odpadki in deleži posameznih vrst komunalnih odpadkov v letih 2005, 2006 in 2007

Vir: letna poročila o zbranih komunalnih odpadkih družbe Snaga Ljubljana za leta 2005, 2006 in 2007.

¹³⁷ 2.832 ton.

¹³⁸ 645 ton.

V primerjavi s predhodnim letom je družba Snaga Ljubljana leta 2007 rezultate ločenega zbiranja izboljšala, saj se je delež ločeno zbranih frakcij v vseh zbranih komunalnih odpadkih povečal za eno odstotno točko, delež ločeno zbranih bioloških odpadkov pa za 3,4 odstotne točke. Delež zbranih kosovnih odpadkov ostaja v vseh treh letih na približno enaki ravni, in sicer nekaj več kot pet odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov. Rezultati ločenega zbiranja komunalnih odpadkov v družbi Snaga za malo manj kot tri odstotne točke zaostajajo za povprečnimi slovenskimi rezultati, medtem ko delež zbranih bioloških odpadkov presega povprečni slovenski delež za dve odstotni točki.

Pojasnilo družbe Snaga Ljubljana

Družba Snaga Ljubljana bi lahko dosegala boljše rezultate ločenega zbiranja in večje izločene deleže posameznih komunalnih odpadkov, če v Mestni občini Ljubljana ne bi deloval "vzporedni sistem" ločenega zbiranja odpadnega papirja, ki ga izvajajo nekateri zbiralci sekundarnih surovin tako, da so postavili zabojnike za zbiranje odpadnega papirja. Sistem je še iz obdobja pred letom 2004, ko ločenega zbiranja frakcij še ni bilo treba izvajati kot del javne službe. Družba Snaga Ljubljana je problem večkrat predstavila Inšpektoratu Mestne uprave Mestne občine Ljubljana in predlagala odstranitev teh zabojnikov. Inšpektorat je leta 2006 z odločbo družbi Papir Servis, d. d., Ljubljana odredil odstranitev zabojnikov, vendar je ta izdano odločbo izpodbijala in sprožila upravni spor. Postopek pri Upravnem sodišču še ni zaključen in zabojniki še niso bili odstranjeni. Družba Snaga Ljubljana ocenjuje, da zaradi vzporednega sistema zbere vsaj deset odstotkov odpadnega papirja manj, kot bi ga lahko zbrala, če bi se ločeno zbiranje v celoti izvajalo v okviru javne službe. Izkazani deleži ločeno zbranih frakcij so zato v poročilih o zbranih komunalnih odpadkih manjši.

Družba Snaga Ljubljana je še opozorila, da je razlog za razlike med izvajalci pri ločeno zbranih bioloških odpadkih tudi tip poseljenosti. Velja splošna zakonitost, da je v večstanovanjskih strnjenih naseljih količina in čistoča ločeno zbranih bioloških odpadkov manjša kot na področju individualne poselitve. Družba Snaga Ljubljana ima zato v Ljubljani kot izrazito strnjeno območje poselitve slabše izhodišče. Tudi način prikazovanja deležev ločeno zbranih frakcij v vseh zbranih komunalnih odpadkih ne zagotavlja primerljivosti rezultatov med izvajalci javne službe v Sloveniji. Položaj družbe Snaga Ljubljana je specifičen, saj je v Mestni občini Ljubljana v primerjavi z drugimi deli Slovenije precej več proizvodnih obratov in storitvenih dejavnosti, v katerih nastajajo mešani komunalni odpadki, ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami v teh dejavnostih pa se ne izvaja v okviru javne službe. Zbiranje zgolj komunalnih odpadkov pri gospodarskih subjektih, ne pa tudi ločenih frakcij, vpliva na manjše deleže ločeno zbranih frakcij, ki jih zbere družba Snaga Ljubljana v primerjavi z drugimi izvajalci, kateri ni tolikšne koncentracije subjektov, ki opravljajo poslovno dejavnost.

Iz primerjave podatkov o izvoru¹³⁹ mešanih komunalnih odpadkov za leto 2007 družbe Snaga Ljubljana, drugih izvajalcev in za slovensko povprečje je mogoče ugotoviti, da je družba Snaga Ljubljana 86 odstotkov vseh mešanih komunalnih odpadkov zbrala pri gospodinjstvih, preostanek pa pri gospodarskih subjektih. Drugi izvajalci so pri gospodinjstvih zbrali med 66 in 100 odstotki vseh mešanih komunalnih odpadkov, v povprečju pa 85 odstotkov. Podatek o zbranih komunalnih odpadkih v gospodinjstvih za slovensko povprečje znaša 79 odstotkov. Iz podatkov je razvidno, da družba Snaga Ljubljana pri gospodinjstvih zbere več mešanih komunalnih odpadkov kot drugi izvajalci v povprečju, zato ocenjujemo, da njeni zbrani mešani komunalni odpadki pri gospodarskih subjektih ne vplivajo na skupno količino zbranih mešanih odpadkov bolj, kot to velja za slovensko povprečje. Iz podatkov o izvoru ločeno zbranih frakcijah je razvidno, da družba Snaga Ljubljana vse frakcije zbere pri gospodinjstvih, medtem ko drugi izvajalci v povprečju pri gospodinjstvih zberejo 95 odstotkov, pri drugih subjektih pa pet odstotkov vseh ločeno zbranih frakcij.

¹³⁹ V poročilih so zbrani komunalni odpadki evidentirani glede na izvor njihovega nastanka, in sicer kot odpadki iz gospodinjstev, odpadki iz proizvodnih dejavnosti in odpadki iz javnih služb.

6.2 Dejavniki, ki vplivajo na ločeno zbiranje komunalnih odpadkov

6.2.1 Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov

Preverili smo, ali družba Snaga Ljubljana evidentira ločeno zbrane frakcije v skladu s klasifikacijskim seznamom odpadkov iz Pravilnika o ravnanju z odpadki. Ugotavljali smo pravilnost klasificiranja ločeno zbranih količin posameznih frakcij in točnost podatkov tako, da smo letne količine ločeno zbranih frakcij primerjali z vsoto mesečnih rekapitulacij teh frakcij. Podrobnejše preveritve evidentiranja smo izvedli za oktober 2005, oktober 2006 in oktober 2007, pri tem pa smo preverili skladnost podatkov na evidenčnih in tehtalnih listih za posamezno ločeno zbrano frakcijo. Preverili smo tudi predajanje zbrane odpadne komunalne embalaže družbi za ravnanje z odpadno embalažo.

Ugotovili smo, da količine, evidentirane na evidenčnih listih, ustrezajo količinam, navedenim na tehtalnih listih. Družba Snaga Ljubljana je ustrezno klasificirala in evidentirala posamezne vrste ločeno zbranih frakcij, vso zbrano odpadno komunalno embalažo pa predala družbi za ravnanje z odpadno embalažo.

Za ravnanje z odpadno embalažo je družba Snaga Ljubljana v skladu z Uredbo o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo sklenila pogodbo¹⁴⁰ z družbo SLOPAK. Pogodba določa količine odpadne embalaže, ki naj bi jih družba Snaga Ljubljana v posameznem letu predvidoma prepustila družbi SLOPAK. S pogodbo določene predvidene količine so bile presežene v vseh letih, v letu 2007 za skoraj 100 odstotkov.

6.2.2 Načrtovanje in doseganje ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Preverili smo, ali je družba Snaga Ljubljana v poslovnih načrtih in programih ločenega zbiranja komunalnih odpadkov načrtovala:

- merljive, določne, jasne in časovno opredeljene cilje povečevanja količin ločeno zbranih komunalnih odpadkov;
- deleže izločenih frakcij in bioloških odpadkov v skladu z izločitvenim potencialom ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ki ga je predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004, in pogoje, ki jim morajo ustrezati odloženi mešani komunalni odpadki;
- deleže ločenega zbiranja v skladu s strateškimi opredelitvami lokalnih skupnosti o ravnanju s komunalnimi odpadki.

¹⁴⁰ Pogodba št. 01/NSIJS-03 je bila sklenjena 20. 1. 2004. Še pred sklenitvijo pogodbe je bil med družbo Snaga Ljubljana in družbo SLOPAK sklenjen dogovor o prevzemu odpadne embalaže izvajalcev javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki št. 01/DK-03, 19. 11. 2003 za obdobje od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2007, ki določa, da mora družba SLOPAK redno prevzemati vso ločeno zbrano komunalno odpadno embalažo, ki jo zbere družba Snaga Ljubljana ter zagotavljati njeno ponovno uporabo, reciklažo, predelavo ali odstranjevanje. Družba Snaga Ljubljana je dolžna brezplačno prepustiti vso ločeno zbrano odpadno embalažo, ki je komunalni odpadek, družbi SLOPAK.

Preverili smo tudi, ali je družba Snaga Ljubljana dosegala zastavljene poslovne cilje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov in ciljne deleže izločitvenega potenciala, ki jih je predvidelo Ministrstvo za okolje.

Družba Snaga Ljubljana je v letih 2005, 2006 in 2007 načrtovala količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov v absolutnih zneskih, in sicer na podlagi doseženih rezultatov v preteklih letih ter na podlagi načrtovane količine mešanih komunalnih odpadkov, za katere naj bi v letu 2013 v novem Regijskem centru ravnanja z odpadki Ljubljana na Barju (v nadaljevanju: regijski center Barje) zagotovila mehansko biološko obdelavo. Družba cilje povečevanja ločeno zbranih količin komunalnih odpadkov načrtuje mesečno in letno, proporcionalno glede na to, da bo lahko v letu 2013 zagotovila obdelavo za največ 108,5 tisoč ton mešanih komunalnih odpadkov. Družba si je za cilj ravnanja s komunalnimi odpadki v letih 2005, 2006 in 2007 zastavila tudi redno informiranje in osveščanje uporabnikov svojih storitev s poudarkom na stimuliranju ločenega zbiranja bioloških odpadkov.

Na ravni države je Ministrstvo za okolje in prostor opredelilo ciljne deleže izločanja posameznih frakcij iz komunalnih odpadkov, ki naj bi bili doseženi do leta 2008 in do leta 2013 (slika 2), ob tem pa ni jasno določilo nosilcev teh ciljev. Z Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališča je Ministrstvo za okolje in prostor določilo pogoje in omejitve odlaganja, ki jih morajo izpolnjevati odloženi komunalni odpadki (slika 2). Pogoji in omejitve odlaganja¹⁴¹ določajo sestavo in lastnosti zbranih komunalnih odpadkov, saj odpadkov, ki teh pogojev in omejitev ne izpolnjujejo, ni dovoljeno odlagati na odlagališča.

Na lokalni ravni je Mestna občina Ljubljana leta 2001 sprejela Operativni program gospodarjenja z odpadki "Ravnanje s komunalnimi odpadki"¹⁴² (v nadaljevanju: operativni program ravnanja s komunalnimi odpadki). Operativni program ravnanja s komunalnimi odpadki določa cilje okvirno in splošno, in sicer da je treba na območju izvajanja javne službe skrbeti za zmanjševanje količine nastalih komunalnih odpadkov, omogočati uporabnikom oddajo ločeno zbranih frakcij na zbiralnicah ter pospeševati njihovo predelavo in reciklažo. Mestna občina Ljubljana pripravlja nov operativni program ravnanja s komunalnimi odpadki, ki pa do konca leta 2008 ni bil sprejet.

6.2.2.a Družba Snaga Ljubljana je v poslovnih načrtih določila merljive, določne, jasne in časovno opredeljene cilje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ki izhajajo iz načrtovanih kapacitet obdelave komunalnih odpadkov v regijskem centru Barje, ki naj bi pričel obratovati leta 2013. Pri načrtovanju ciljev ločenega zbiranja pa ni upoštevala ciljnih deležev izločenih frakcij komunalnih odpadkov, ki jih je določilo Ministrstvo za okolje in prostor, ter omejitev in pogojev sestave in lastnosti komunalnih odpadkov, ki jih je dovoljeno odlagati.

6.2.2.b Iz letnih poročil o poslovanju družbe Snaga Ljubljana za leta 2005, 2006 in 2007 je mogoče ugotoviti, da je družba zastavljene poslovne cilje povečevanja količin ločeno zbranih frakcij stalno presegala, in sicer v letu 2005 za 1,8 odstotka, v letu 2006 za 18,2 odstotka in v letu 2007 za 14,5 odstotka. Pri doseganju zastavljenih količin ločeno zbranih bioloških odpadkov je v letu 2006 zaostajala za načrtovanimi količinami zaradi dvomesečnega zamika pri začetku uvajanja ločenega zbiranja bioloških odpadkov, v letu 2007 pa je bila načrtovana količina ločeno zbranih bioloških odpadkov dosežena. Družba

¹⁴¹ To so delež biološko razgradljivih sestavin v odloženem preostanku komunalnih odpadkov, delež skupnega ogljika v biološko razgradljivih sestavinah odloženega preostanka ter kurilna vrednost odloženega preostanka.

¹⁴² Operativni program ureja ravnanje s komunalnimi odpadki in njim podobnimi odpadki iz proizvodne in storitvene dejavnosti.

Snaga Ljubljana je izdelala sistem rednega mesečnega spremljanja uresničevanja zastavljenih ciljev. Ob odstopanjih od načrtovanih količin izvede analizo, s katero ugotovi razloge odstopanj, in ob preseganju zastavljenih ciljev nemudoma ukrepa. Družba Snaga Ljubljana o uresničevanju zastavljenih ciljev redno poroča v letnih poročilih.

Če primerjamo realizirane deleže ločeno zbranih komunalnih odpadkov pri družbi Snaga Ljubljana z izločitvenim potencialom frakcij komunalnih odpadkov, ki ga je določilo Ministrstvo za okolje in prostor v operativnem programu iz leta 2004 (tabela 8), ugotovimo, da družba Snaga Ljubljana zaostaja za ciljnim deleži, predvsem pri ločeno zbranih frakcijah, pa tudi pri ločeno zbranih bioloških odpadkih. V predelavo je družba Snaga Ljubljana leta 2007 predala približno 70 odstotkov vseh ločeno zbranih komunalnih odpadkov, kar ustreza ciljnemu deležu, ki ga je predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor. Družba Snaga Ljubljana je presegla načrtovani delež predelave ločeno zbranih frakcij, kakor tudi bioloških odpadkov, ni pa dosegla ciljnega deleža predelave za kosovne odpadke. Vsi zbrani kosovni odpadki so bili leta 2007 odloženi na odlagališče Barje in niso bili predani v predelavo.

Tabela 8: Primerjava med ciljnim vrednostmi izločitvenega potenciala ločeno zbranih odpadkov in doseženimi rezultati ločenega zbiranja ter predaje v predelavo družbe Snaga Ljubljana v letu 2007

Izločeni komunalni odpadki	Izločeni deleži frakcij		Predaja frakcij v predelavo	
	Cilj	Rezultat	Cilj ¹⁴³	Rezultat ¹⁴⁴
Ločene frakcije	15	7	66	100 ¹⁴⁵
Kosovni odpadki	5	6	50	0
Biološki odpadki	13	6	85	100
Skupaj	33	19	71¹⁴⁶	70¹⁴⁷

Viri: Operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 in podatki družbe Snaga Ljubljana o zbranih komunalnih odpadkih leta 2007.

¹⁴³ Ciljni delež predelave je določen kot delež ciljne količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, določene v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004, za katero bi bilo treba zagotoviti predelavo.

¹⁴⁴ Dosežen rezultat predelave smo ugotavljali kot delež dosežene količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, predanih v predelavo, pri posameznem izvajalcu.

¹⁴⁵ Upoštevali smo tudi količine ločeno zbranih frakcij, predane družbam za ravnanje z odpadno embalažo, in količine, predane drugim zbiralcem.

¹⁴⁶ Glede na to, da je ciljni delež posamezne frakcije, predane v predelavo, določen kot delež ciljne količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, za katero je treba zagotoviti predelavo, je skupni ciljni delež predelave določen kot skupna ciljna količina vseh ločeno zbranih frakcij, ki naj bi bila predana v predelavo, v celotni načrtovani količini ločeno zbranih frakcij.

¹⁴⁷ Skupni delež ločeno zbranih frakcij, predanih v predelavo, je izračunan kot količina ločeno zbranih frakcij, predanih v predelavo, glede na celotno količino ločeno zbranih komunalnih odpadkov.

6.2.2.c Družba Snaga Ljubljana je leta 2007 izvedla dve sortirni analizi zbranih mešanih komunalnih odpadkov, s katerima je ugotovila, da je vsebnost biološko razgradljivih snovi v mešanih komunalnih odpadkih v povprečju 55-odstotna. V izdanem okoljevarstvenem dovoljenju za obratovanje odlagališča nenevarnih odpadkov Barje, kjer se odlagajo tudi zbrani mešani komunalni odpadki družbe Snaga Ljubljana, je Ministrstvo za okolje in prostor določilo, da je vsebnost biološko razgradljivih snovi v preostanku odloženih komunalnih odpadkov v letu 2007 lahko največ 32-odstotna, od leta 2013 pa največ 18-odstotna. Količina biološko razgradljivih sestavin v mešanih komunalnih odpadkih je leta 2007 za 23 odstotnih točk preseгла dovoljeno vsebnost biološko razgradljivih sestavin.

6.2.3 Število zbiralnic, zbirnih centrov in zabojnikov za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov

6.2.3.1 Namestitev zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov

V skladu s 6. členom odredbe o ločenem zbiranju je treba na območjih mestnih jeder in večjih stanovanjskih naselij urediti zbiralnico za ločeno zbiranje na vsakih 500 prebivalcev. Zbiralnice morajo biti opremljene za ločeno zbiranje papirja ter odpadne embalaže iz papirja ali lepenke, stekla in plastike. Operativni program ravnanja s komunalnimi odpadki Mestne občine Ljubljana določa, da je treba na območju izvajanja javne službe zagotoviti vsaj eno zbiralnico za ločeno zbiranje frakcij komunalnih odpadkov na 270 prebivalcev.

6.2.3.1.a Družba Snaga Ljubljana je pričela z uvajanjem ločenega zbiranja komunalnih odpadkov septembra 2002, konec marca 2004 pa je ločeno zbiranje komunalnih odpadkov uvedla na celotnem območju Mestne občine Ljubljana in v preostalih osmih občinah, kjer izvaja zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov. Konec leta 2005 je na območju izvajanja javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov namestila 1.530 zbiralnic, pri tem je v povprečju zagotovila eno zbiralnico za 216 prebivalcev. Konec leta 2006 je bilo nameščenih 1.626 zbiralnic, kar pomeni v povprečju eno zbiralnico za 203 prebivalce. Konec leta 2007 pa je bilo nameščenih 1.789 zbiralnic, kar je v povprečju ena zbiralnica na 184 prebivalcev. Največ, 90 odstotkov vseh zbiralnic, je nameščenih v Mestni občini Ljubljana, druge so v ostalih občinah.

6.2.3.1.b Družba Snaga Ljubljana je zadostila oziroma preseгла zahteve glede števila zbiralnic na prebivalca iz odredbe o ločenem zbiranju in operativnega programa. Povečevanje števila nameščenih zbiralnic je vplivalo na povečanje količin ločeno zbranih frakcij, saj so bile te leta 2007 za 38 odstotkov višje od količin ločeno zbranih frakcij ob koncu leta 2005.

6.2.3.1.c Ločeno zbiranje bioloških odpadkov iz gospodinjstev je družba Snaga Ljubljana pričela uvajati novembra 2005 v Mestni občini Ljubljana, na območju Šiške. Namestila je 1.062 zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov, do septembra 2006 pa je zbiranje in prevoz organskih odpadkov iz gospodinjstev vzpostavila na celotnem območju izvajanja javne službe. Do konca leta 2006 je namestila 14.959 posod za zbiranje organskih odpadkov, v letu 2007 pa je njihovo število še povečala, tako da je skupno število posod ob koncu leta znašalo 15.398. Povečevanje števila nameščenih posod za zbiranje bioloških odpadkov je vplivalo na povečanje ločeno zbranih količin bioloških odpadkov. Leta 2007 je količina ločeno zbranih organskih odpadkov za 22-krat preseгла zbrano količino iz leta 2005.

6.2.3.1.d Na podlagi preveritev pogostosti odvoza komunalnih odpadkov za oktober 2005, oktober 2006 in oktober 2007 smo ugotovili, da družba Snaga Ljubljana izvaja odvoze ločeno zbranega papirja in odpadne embalaže vsakih 10 dni, stekla pa vsakih 20 dni. Ločeno zbrane biološke odpadke je odvažala dvakrat mesečno v predelih pretežno individualne gradnje, enkrat tedensko v predelih pretežno blokovske gradnje ter dvakrat tedensko v ožjem mestnem središču. Navedena pogostost odvozov je v skladu z določili odlokov o izvajanju javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov, ki so jih sprejele občine, kjer družba Snaga Ljubljana izvaja javno službo zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov ter v skladu z letnimi programi ravnanja s komunalnimi odpadki.

6.2.3.2 Postavitev zbirnih centrov

V skladu s 15. členom odredbe o ločenem zbiranju je treba v okviru izvajanja javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov vzpostaviti zbirni center na območju vsake občine in za vsako naselje z več kot osem tisoč prebivalci, v naseljih z več kot 25 tisoč prebivalci je treba zagotoviti najmanj dva zbirna centra, v naseljih z več kot 100 tisoč prebivalci pa najmanj en zbirni center na vsakih 80 tisoč prebivalcev.

Ugotavljamo, da bi morala družba Snaga Ljubljana glede na določila odredbe o ločenem zbiranju na območju izvajanja javne službe urediti 11 zbirnih centrov. Do konca leta 2007 sta bila vzpostavljena le dva zbirna centra, in sicer v Mestni občini Ljubljana na Barju in Občini Vodice. Na območju Mestne občine Ljubljana do konca leta 2007 niso bili vzpostavljeni zbirni centri na območjih Moste - Polje, Šiška - Bežigrad in Šentvid - Vižmarje. V nobeni od primestnih občin, razen v Občini Vodice, zbirni centri niso bili urejeni.

Pojasnilo družbe Snaga Ljubljana

Družba Snaga Ljubljana namerava v prihodnje urediti več manjših zbirnih centrov, tudi v samem središču Ljubljane.

6.2.4 Naprave za obdelavo komunalnih odpadkov in upravljanje odlagališča teh odpadkov

Na območju, kjer družba Snaga Ljubljana izvaja javno službo zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, ne obratujejo naprave za obdelavo ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Regijski center Barje, ki bo v skladu z opredelitvami iz operativnega programa odstranjevanja odpadkov iz leta 2008 zagotavljal obdelavo zbranih komunalnih odpadkov za območja izvajanja javne službe družbe Snaga Ljubljana, bo pričel obratovati leta 2013. Družba Snaga Ljubljana cilje ločenega zbiranja načrtuje v skladu z načrtovanimi kapacitetami regijskega centra Barje za obdelavo ločeno zbranih frakcij in bioloških ter mešanih komunalnih odpadkov (povezava s točko 6.2.2). V obdobju, na katerega se nanaša revizija, obstoj naprav za obdelavo komunalnih odpadkov ni imel izrazitega vpliva na količine ločeno zbranih frakcij družbe Snaga Ljubljana.

V obdobju, na katerega se nanaša revizija, je bila družba Snaga Ljubljana upravljavka odlagališča Barje. Kot prikazujeta sliki 6 in 7, je družba Snaga Ljubljana preseгла povprečni slovenski delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov in povprečno količino ločeno zbranih komunalnih odpadkov na prebivalca v Sloveniji kljub temu, da je bila upravljavka odlagališča komunalnih odpadkov. Upravljanje odlagališča pri družbi Snaga Ljubljana ni pomembno vplivalo na količino ločeno zbranih odpadkov.

6.2.5 Cena ravnanja s komunalnimi odpadki

Na podlagi primerjave komponent veljavne cene ravnanja s komunalnimi odpadki za gospodinjstva med izvajalci ugotavljamo, da je bila cena zbiranja in odvoza družbe Snaga Ljubljana, ki je leta 2007 znašala 5,75 evra za kubični meter komunalnih odpadkov, med najnižjimi. Veljavna cena odlaganja komunalnih odpadkov, ki je znašala 1,82 evra za kubični meter komunalnih odpadkov, je bila med izvajalci najnižja (slika 10). Skupaj je družba Snaga Ljubljana gospodinjstvom v letu 2007 za odvoz in odlaganje komunalnih odpadkov zaračunavala 7,57 evra za kubični meter, kar je najnižja cena ravnanja z odpadki med izvajalci.

Lastna cena zbiranja in odvoza je znašala 5,72 evra za kubični meter komunalnih odpadkov in je bila med izvajalci najnižja, kar pomeni, da so bili stroški zbiranja in odvoza kubičnega metra zbranih odpadkov te družbe najnižji. Lastna cena je bila za tri cente nižja od veljavne cene zbiranja in odvoza, kar pomeni, da je družba Snaga Ljubljana to javno službo izvajala z dobičkom. Lastna cena odlaganja komunalnih odpadkov, ki je znašala 3,06 evra na kubični meter, je bila najnižja med izvajalci (slika 10). Lastna cena odlaganja je bila za 1,24 evra višja od veljavne cene, kar pomeni, da je družba Snaga Ljubljana pri izvajanju te javne službe ustvarjala izgubo. Na odlagališču Barje je družba Snaga Ljubljana odlagala tudi komunalne odpadke, ki so jih zbrali drugi izvajalci. Tem je zaračunavala 9 evrov za kubični meter odloženih komunalnih odpadkov.

Veljavna cena ravnanja z odpadki¹⁴⁸ družbe Snaga Ljubljana je v letu 2007 za gospodinjstvo znašala 7,57 evra na kubični meter, lastna cena ravnanja z odpadki pa 8,78 evra na kubični meter in je bila najnižja med izvajalci (slika 10). Ob navedeni veljavni ceni zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov je družba Snaga Ljubljana dosegala slovenske povprečne deleže ločeno zbranih komunalnih odpadkov in povprečne količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov na prebivalca. Ob najnižji lastni ceni zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov je družba Snaga Ljubljana dosegala večje deleže ločeno zbranih odpadkov in večje količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov na prebivalca kot družbi SIMBIO in Komunala Novo mesto, kar pomeni, da je poslovala bolj učinkovito kot ti družbi, saj je ob nižjih stroških ločeno zbrala večje količine komunalnih odpadkov.

6.2.6 Akcije osveščanja prebivalstva za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov

Družba Snaga Ljubljana je v obdobju od leta 2005 do leta 2007 izvajala številne akcije osveščanja prebivalstva o pomenu ločenega zbiranja komunalnih odpadkov. Izvajala je vse vrste promocij, izobraževanj in drugih akcij, kakršne so izvajali tudi drugi izvajalci. Stroški izvajanja akcij osveščanja so znašali 1,6 evra na tono ločeno zbranih odpadkov in so bili najnižji v primerjavi z drugimi izvajalci (slika 12).

Ukrepi družbe Snaga Ljubljana

Družba Snaga Ljubljana je leta 2008 izvajala številne promocijske akcije ločenega zbiranja odpadkov, oblikovala celostno podobo predstavitev pomena ločenega zbiranja odpadkov, izvedla nagradno igro za pospešitev ločenega zbiranja "Ločuj – zmaguj" in opozarjala občane na nepravilnosti pri ločevanju odpadkov z opozorilnimi nalepkami na posodah za zbiranje bioloških odpadkov. Da bi zagotovila celovit nadzor pravilnosti ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, je leta 2008

¹⁴⁸ Vključeni sta veljavni ceni za zbiranje in prevoz ter za odlaganje komunalnih odpadkov.

skupaj z Inšpektoratom Mestne uprave Mestne občine Ljubljana nadzirala, ali občani pravilno ločujejo komunalne odpadke. Akcija, ki je potekala maja 2008, je imela ob promocijskem učinku tudi dejanske posledice zaradi neustreznega ločevanja komunalnih odpadkov. Predstavniki inšpektorata so skupaj z delavci družbe Snaga Ljubljana preverjali, ali občani ločujejo odpadke v skladu s predpisi. Ugotavljali so kršitelje in kaznovali tiste, ki komunalnih odpadkov niso ustrezno ločevali. Akcija je imela velik odziv med občani, pa tudi v medijih. Učinek izvedene akcije je bil velik; na območju, kjer je bila izvedena, se je količina ločeno zbranih odpadkov, predvsem papirja in embalaže, v naslednjem mesecu povečala skoraj za polovico. Družba Snaga Ljubljana je na podlagi rezultatov te akcije povečala frekvenco praznjenja zabojnikov za ločeno zbiranje papirja in embalaže. Poostren nadzor ločevanja komunalnih odpadkov namerava družba Snaga Ljubljana izvajati tudi v letu 2009.

6.3 Stroški in prihodki ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

S primerjavo stroškov vzpostavitve infrastrukture, preračunanih na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov za leta 2005, 2006 in 2007, smo ugotovili, da so bili stroški vzpostavitve infrastrukture med nižjimi v primerjavi z drugimi izvajalci. Stroške vzpostavitve in količine ločeno zbranih odpadkov na prebivalca prikazuje slika 13.

Prihodki na tono ločeno zbranih frakcij, ki jih je dosegla družba Snaga Ljubljana s prodajo teh frakcij v letih 2005, 2006 in 2007, so primerljivi s prihodki drugih izvajalcev. Prikazuje jih slika 14.

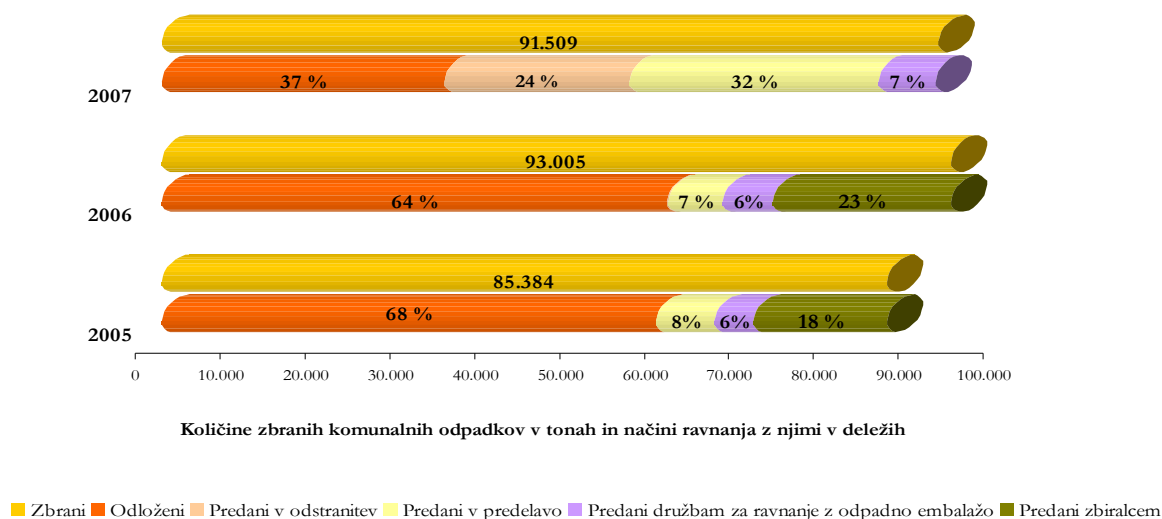
Družba Snaga Ljubljana je v obdobju od leta 2005 do leta 2007 pri ravnanju z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki poslovala učinkovito, saj je ob najnižji lastni ceni ravnanja s komunalnimi odpadki ter najnižjih stroških ločenega zbiranja povečevala količine ločeno zbranih frakcij.

7. LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV V DRUŽBI SNAGA MARIBOR

7.1 Rezultati ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Družba Snaga Maribor je leta 2007 zbrala 91.509 ton komunalnih odpadkov, kar predstavlja 11 odstotkov vseh komunalnih odpadkov, ki so bili v tem letu zbrani v Sloveniji. Pri gospodinjstvih je bilo zbranih 77 odstotkov vseh komunalnih odpadkov, preostanek pa pri pravnih osebah iz proizvodnih in poslovnih dejavnosti ter izvajalci javnih komunalnih služb. Na odlagališča Bukovžlak, Pragersko in Dogoš je bilo odloženih 37 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov, odstranjevalcem je bilo predanih 24 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov, v postopke predelave 32 odstotkov, družbi za ravnanje z odpadno embalažo pa 7 odstotkov. Načine ravnanja z zbranimi komunalnimi odpadki prikazuje slika 20.

Slika 20: Zbrani komunalni odpadki in načini ravnanja z njimi v letih 2005, 2006 in 2007

Viri: letna poročila o zbranih komunalnih odpadkih družbe Snaga Maribor za leta 2005, 2006 in 2007.

Leta 2007 je družba Snaga Maribor odložila 33.295 ton zbranih komunalnih odpadkov, in sicer:

- 32.523 ton mešanih komunalnih odpadkov (36 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov oziroma 60 odstotkov mešanih komunalnih odpadkov),

- 609 ton zbranih kosovnih odpadkov (0,7 odstotka vseh zbranih komunalnih odpadkov oziroma pet odstotkov vseh zbranih kosovnih odpadkov) in
- 163 ton ločeno zbranih frakcij (0,2 odstotka vseh zbranih komunalnih odpadkov oziroma 1,5 odstotka ločeno zbranih frakcij).

Različnim odstranjevalcem je družba Snaga Maribor predala 21.727 tisoč ton komunalnih odpadkov, in sicer:

- družbi Papir Servis, d. d., Ljubljana (v nadaljevanju: družba Papir Servis) 21.535 ton mešanih komunalnih odpadkov (24 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov oziroma 40 odstotkov mešanih komunalnih odpadkov) in
- drugim odstranjevalcem 192 ton ločeno zbranih frakcij (0,2 odstotka vseh komunalnih odpadkov oziroma 1,8 odstotka ločeno zbranih frakcij).

V različne postopke predelave je družba Snaga Maribor predala 29.427 ton komunalnih odpadkov, in sicer:

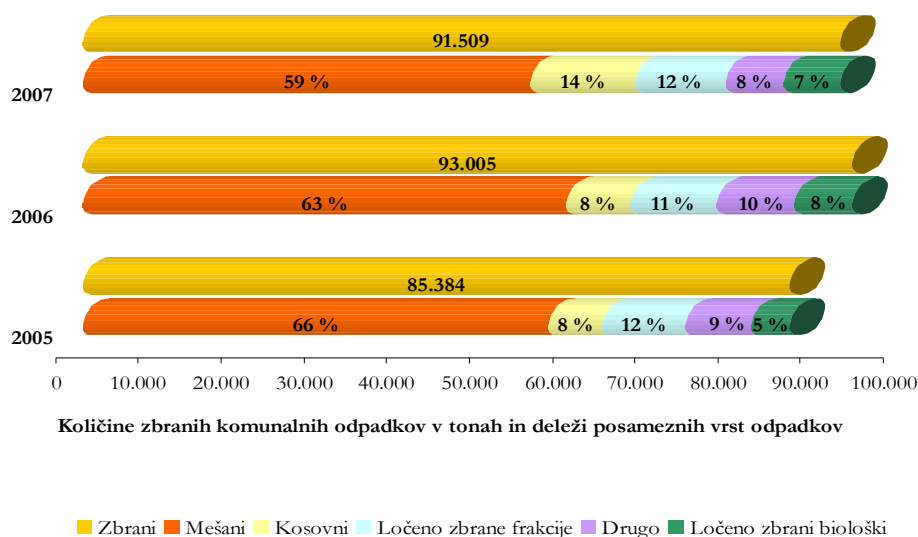
- 12.085 ton zbranih kosovnih odpadkov (13 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov oziroma 95 odstotkov vseh ločeno zbranih frakcij),
- 6.697 ton ločeno zbranih bioloških odpadkov (7 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov oziroma celotna količina vseh ločeno zbranih bioloških odpadkov),
- 3.521 ton ločeno zbranih frakcij (4 odstotke vseh zbranih komunalnih odpadkov oziroma 32 odstotkov vseh ločeno zbranih frakcij),
- 28 ton mešanih komunalnih odpadkov (0,03 odstotka vseh zbranih komunalnih odpadkov oziroma 0,05 odstotka vseh zbranih mešanih komunalnih odpadkov) in
- 7.096 drugih zbranih komunalnih odpadkov, in sicer 4.983 ton grezničnega mulja (5 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov) in 2.113 ton odpadkov od čiščenja cest (2 odstotka vseh zbranih komunalnih odpadkov).

Družba Snaga Maribor je družbi za ravnanje z odpadno embalažo predala 6.656 ton odpadne embalaže (7 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov oziroma celotno količino ločeno zbrane odpadne embalaže). V tujino je predala 394 ton komunalnih odpadkov, in sicer vse ločeno zbrane kovine, na skladiščenje pa 10 ton komunalnih odpadkov.

Leta 2007 je bila struktura zbranih komunalnih odpadkov (slika 21) družbe Snaga Maribor naslednja:

- delež mešanih komunalnih odpadkov je znašal 59 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov;
- delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov je znašal 33 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov; pri tem je bil delež zbranih kosovnih odpadkov 14 odstotkov, delež ločeno zbranih frakcij 12 odstotkov in delež ločeno zbranih bioloških odpadkov sedem odstotkov;
- delež drugih komunalnih odpadkov je znašal osem odstotkov; pri tem je bil delež grezničnega mulja šest odstotkov in delež odpadkov iz čiščenja cest dva odstotka.

Slika 21: Zbrani komunalni odpadki in njihova struktura v letih 2005, 2006 in 2007

Viri: letna poročila o zbranih komunalnih odpadkih družbe Snaga Maribor za leta 2005, 2006 in 2007.

Delež ločeno zbranih frakcij v vseh komunalnih odpadkih je leta 2007 znašal približno 12 odstotkov, kar je za dve odstotni točki več kot povprečni slovenski delež (slika 6). Delež ločeno zbranih frakcij je v obdobju, na katerega se nanaša revizija, ostajal na približno enaki ravni. Količina ločeno zbranih frakcij na prebivalca¹⁴⁹ je znašala 66 kilogramov, kar je za 23 kilogramov več, kot je znašalo slovensko povprečje¹⁵⁰ (slika 7).

Delež ločeno zbranih bioloških odpadkov v vseh komunalnih odpadkih je leta 2007 znašal sedem odstotkov in je bil od povprečnega slovenskega deleža večji za 3 odstotne točke (slika 6). Delež ločeno zbranih bioloških odpadkov se je v primerjavi z letom 2005 povečal za 2 odstotni točki, v primerjavi z letom 2006 pa zmanjšal za eno odstotno točko. Količina ločeno zbranih bioloških odpadkov na prebivalca je leta 2007 znašala 41 kilogramov, kar je za 25 kilogramov več od slovenske povprečne količine ločeno zbranih bioloških odpadkov na prebivalca (slika 7).

Delež zbranih kosovnih odpadkov v vseh komunalnih odpadkih je leta 2007 znašal 14 odstotkov in se je v obdobju, na katerega se nanaša revizija, povečal za šest odstotnih točk.

¹⁴⁹ Upoštevano je število prebivalcev z območja izvajanja javne službe družbe Snaga Maribor.

¹⁵⁰ Upoštevano je število prebivalcev Slovenije.

7.2 Dejavniki, ki vplivajo na ločeno zbiranje komunalnih odpadkov

7.2.1 Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov

Preverili smo, ali je družba Snaga Maribor evidentirala ločeno zbrane komunalne odpadke v skladu s klasifikacijskim seznamom odpadkov iz Pravilnika o ravnanju z odpadki. Ugotavljali smo pravilnost razvrščanja posameznih vrst ločeno zbranih komunalnih odpadkov in točnost podatkov tako, da smo letne količine primerjali z vsoto mesečnih rekapitulacij. Podrobnejše preveritve evidentiranja smo izvedli za oktober 2005, oktober 2006 in oktober 2007; pri tem smo primerjali skladnost podatkov na evidenčnih in tehtalnih listih za posamezno vrsto ločeno zbranih odpadkov. Preverili smo tudi predajanje zbrane odpadne komunalne embalaže družbi za ravnanje z odpadno embalažo.

Za ravnanje z odpadno embalažo je družba Snaga Maribor v skladu z Uredbo o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo sklenila pogodbo z družbo SLOPAK, d. o. o., Ljubljana.

Ugotovili smo, da so količine vseh ločeno zbranih frakcij, navedene v letnih poročilih o zbranih komunalnih odpadkih, v skladu z mesečnimi rekapitulacijami zbranih količin posameznih frakcij in da so količine v izbranem vzorcu v skladu s količinami, navedenimi na posameznih evidenčnih listih, katerih podlaga so bili tehtalni listi. Vso zbrano odpadno komunalno embalažo je družba Snaga Maribor predala družbi za ravnanje z zbrano odpadno embalažo.

Pri evidentiranju in klasificiranju ločeno zbranih frakcij in odpadne embalaže smo ugotovili naslednje pomanjkljivosti:

7.2.1.a V letih 2005 in 2006 je družba Snaga Maribor v klasifikacijski skupini "ločeno zbrane kovinske frakcije" izkazovala precej večje količine kot leta 2007 zaradi uvrščanja zbrane električne in elektronske opreme v to klasifikacijsko skupino, kljub temu da se ta oprema ne evidentira v okviru ločeno zbranih frakcij, temveč v posebni skupini. Leta 2007 je družba Snaga Maribor spremenila način evidentiranja in pričela električno in elektronsko opremo ustrezno evidentirati.

7.2.1.b V obdobju od leta 2005 do 2007 družba Snaga Maribor ni posebej evidentirala ločeno zbranih količin odpadne kovinske embalaže, temveč je vso zbrano odpadno komunalno embalažo, ki jo je zbrala v zabojnikih za zbiranje odpadne embalaže v zbiralnicah, evidentirala kot odpadno komunalno embalažo iz plastike.

7.2.1.c V letih 2006 in 2007 je družba Snaga Maribor evidentirala ločeno zbrani odpadni papir skupaj z odpadno papirno embalažo v okviru klasifikacijske skupine "15 01 01", kamor se uvršča odpadna papirna embalaža, ker ni ločevala obeh zbranih vrst komunalnih odpadkov.

7.2.1.d Ločeno zbrane biološke komunalne odpadke, ki jih je družba Snaga Maribor prevzemala od gospodinjstev v zabojnikih za biološke odpadke, je v letih 2005 in 2006 v celoti evidentirala kot kuhinjske odpadke v klasifikacijski skupini "20 01 08". Leta 2007 je spremenila način evidentiranja ločeno zbranih bioloških odpadkov pri gospodinjstvih in jih začela v celoti evidentirati kot odpadke z vrtov in parkov v klasifikacijski skupini "20 02 01", čeprav se njihova struktura ni spremenila.

Pojasnilo družbe Snaga Maribor

V letih 2005 in 2006 je družba Snaga Maribor s klasifikacijsko številko "20 01 08" evidentirala vse ločeno zbrane biološke odpadke iz gospodinjstev in biološke kuhinjske odpadke pravnih oseb. Vsi biološki odpadki iz gospodinjstev so bili odloženi na odlagališče Bukovžlak, biološki kuhinjski odpadki pravnih oseb pa predani v predelavo družbi Letnik Saubermacher, d. o. o., Lenart. S klasifikacijsko številko "20 02 01" so bili evidentirani vrtni odpadki, zbrani v zbirnih centrih. Leta 2007 je družba Snaga Maribor s klasifikacijsko številko "20 01 08" evidentirala le kuhinjske biološke odpadke, zbrane pri pravnih osebah. Biološke odpadke, zbrane pri gospodinjstvih, je evidentirala s klasifikacijsko številko "20 02 01" in jih v celoti predajala družbi Papir Servis za predelavo v kompost v kompostarnah Vrhnika in Ptuj.

Ocenjujemo, da je opisani način evidentiranja ločeno zbranih frakcij in bioloških odpadkov povzročil, da v letnih poročilih prikazane količine ločeno zbranih frakcij in odpadne embalaže ter zbranih bioloških odpadkov iz gospodinjstev, ki vsebujejo tako kuhinjske odpadke kot odpadke z vrtov in parkov, niso bile točne in niso izkazovale dejanskega stanja vseh ločeno zbranih frakcij in bioloških komunalnih odpadkov.

7.2.2 Načrtovanje in doseganje ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Preverili smo, ali je družba Snaga Maribor v poslovnih načrtih in programih ločenega zbiranja komunalnih odpadkov načrtovala:

- merljive, določne, jasne in časovno opredeljene cilje povečevanja količin ločeno zbranih komunalnih odpadkov;
- deleže izločenih frakcij in bioloških odpadkov v skladu z izločitvenim potencialom ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ki ga je predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004, in pogoje, ki jim morajo ustrezati odloženi mešani komunalni odpadki;
- deleže ločenega zbiranja v skladu s strateškimi opredelitvami lokalnih skupnosti o ravnanju s komunalnimi odpadki.

Preverili smo tudi, ali je družba Snaga Maribor dosegala zastavljene poslovne cilje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov in ciljne deleže izločitvenega potenciala, ki jih je predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor.

Družba Snaga Maribor je v letnih poslovnih načrtih in programih ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami načrtovala količine ločeno zbranih frakcij komunalnih odpadkov, ki naj bi jih dosegla v letih 2005, 2006 in 2007 v absolutnih zneskih, ter kot odstotno povečanje glede na dosežene rezultate v preteklem letu. Poleg povečevanja količin ločeno zbranih frakcij je načrtovala tudi povečevanje števila zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij, gradnjo zbirnih centrov na območjih izvajanja javne službe, kjer ti centri še niso bili vzpostavljeni, ter izvajanje nadaljnjih akcij osveščanja občanov o pomenu ločenega zbiranja komunalnih odpadkov.

Na ravni države je Ministrstvo za okolje in prostor opredelilo ciljne deleže izločanja posameznih frakcij iz komunalnih odpadkov, ki naj bi bili doseženi do leta 2008 in do leta 2013 (slika 2). Z Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališča so določeni pogoji in omejitve odlaganja, ki jih je treba izpolnjevati ob odlaganju komunalnih odpadkov (slika 2). Pogoji in omejitve odlaganja¹⁵¹ določajo sestavo in lastnosti zbranih komunalnih odpadkov, saj odpadkov, ki teh zahtev ne izpolnjujejo, ni dovoljeno odložiti na odlagališča.

¹⁵¹ To so delež biološko razgradljivih sestavin v odloženem preostanku komunalnih odpadkov, delež skupnega ogljika v biološko razgradljivih sestavinah odloženega preostanka ter kurilna vrednost odloženega preostanka.

Na lokalni ravni je Mestna občina Maribor leta 2001 sprejela Lokalno agendo 21 – Program varstva okolja za Maribor (v nadaljevanju: Lokalna agenda 21), ki določa cilje pri ravnanju z odpadki kot prednostne cilje varstva okolja. Cilji ravnanja z odpadki so opredeljeni splošno, kot obveznost:

- vzpostavitve okoljsko učinkovitega sistema gospodarjenja z odpadki z gradnjo infrastrukture za ravnanje z odpadki in odlaganje ostanka odpadkov,
- zmanjševanja nastanka in nevarnostnega potenciala odpadkov na izvoru ter
- povečevanja snovne in energetske izrabe odpadkov ter zmanjševanje emisij toplogrednih plinov zaradi odloženih odpadkov.

Mestna občina Maribor je leta 2003 sprejela Program ravnanja z odpadki v Mestni občini Maribor, leta 2005 pa Program ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami v Mestni občini Maribor za obdobje od leta 2005 do leta 2008. Leta 2008 sta bila sprejeta še Program celovitega ravnanja z odpadki Mestne občine Maribor ter Občinski program varstva okolja za Maribor za obdobje od leta 2008 do leta 2013. Našteti programi opisujejo predvsem dejansko stanje pri ravnanju z odpadki in opredeljujejo splošne cilje na tem področju.

7.2.2.a Cilje, ki so opredeljevali povečanje količin ločeno zbranih frakcij, je družba Snaga Maribor načrtovala določno, jasno in časovno opredeljeno, pri tem pa je bila mogoča tudi njihova merljivost.

7.2.2.b Pri načrtovanju ciljev ravnanja z odpadki v obdobju od leta 2005 do leta 2007 je družba Snaga Maribor upoštevala splošne cilje in usmeritve iz Lokalne agende 21, kakor tudi iz kasnejših programov. Pri načrtovanju ciljev ravnanja z odpadki pa družba Snaga Maribor ni upoštevala ciljnih deležev izločitvenega potenciala, ki jih je v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor.

7.2.2.c Če primerjamo podatke o doseženih količinah ločeno zbranih frakcij iz letnih poročil družbe Snaga Maribor z načrtovanimi, ugotovimo, da družba leta 2005 ni uresničila načrtovanih količin ločeno zbranih frakcij, saj jih je zbrala za 14 odstotkov manj, kot je načrtovala. Leta 2006 je družba načrtovane količine presegla za 19 odstotkov, leta 2007 pa za 0,4 odstotka.

Če primerjamo realizirane deleže ločeno zbranih komunalnih odpadkov pri družbi Snaga Maribor s ciljnim deleži izločitvenega potenciala frakcij komunalnih odpadkov (tabela 9), ugotovimo, da je družba Snaga Maribor dosegla skupni ciljni izločitveni delež za leto 2008. Pri deležu ločeno zbranih frakcij je za ciljnim deležem zaostala za tri odstotne točke, pri deležu ločeno zbranih bioloških odpadkov pa za šest odstotnih točk. Presegla je ciljni delež zbranih kosovnih odpadkov, in sicer za devet odstotnih točk.

Tabela 9: Primerjava med ciljnim deleži izločitvenega potenciala in doseženimi rezultati ločenega zbiranja komunalnih odpadkov ter predaje v predelavo družbe Snaga Maribor v letu 2007

v odstotkih

Izločeni komunalni odpadki	Izločeni deleži frakcij		Predaja frakcij v predelavo	
	Cilj	Rezultat	Cilj ¹⁵²	Rezultat ¹⁵³ glede na načrtovano
Ločene frakcije	15	12	66	94 ¹⁵⁴
Kosovni odpadki	5	14	50	95
Biološki odpadki	13	7	85	98
Skupaj	33	33	71¹⁵⁵	96¹⁵⁶

Viri: Operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 in podatki družbe Snaga Maribor o zbranih komunalnih odpadkih v letu 2007.

7.2.2.d Družba Snaga Maribor je presegla ciljne deleže predaje v predelavo tako pri skupnem deležu, kakor tudi pri posameznih vrstah ločeno zbranih komunalnih odpadkov.

7.2.2.e Družba Snaga Maribor je začela uvajati ločeno zbiranje bioloških odpadkov v Mestni občini Maribor leta 1997, nato pa ga je razširila še na občine Ruše, Selnica in Lovrenc na Pohorju. Druge občine na območju izvajanja javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov se niso vključile v organizirani sistem zbiranja bioloških odpadkov, saj naj bi povzročitelji teh odpadkov sami zagotovili kompostiranje v hišnih kompostnikih.

Družba Snaga Maribor je maja 2008 opravila sortirno analizo¹⁵⁷ mešanih komunalnih odpadkov, ki jih je odlagala na odlagališče Dogoš. Ugotovila je, da je znašal delež biološko razgradljivih snovi v teh odpadkih 44 odstotkov. Dovoljeni deleži biološko razgradljivih sestavin v odloženih komunalnih odpadkov so leta 2007 na odlagališčih, kamor je družba odlagala komunalne odpadke, znašali med

¹⁵² Ciljni delež predelave je določen kot delež ciljne količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, določene v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004, za katere bi bilo treba zagotoviti predelavo.

¹⁵³ Dosežen rezultat predelave smo ugotavljali kot delež ločeno zbranih količin posamezne vrste komunalnih odpadkov, predane v predelavo.

¹⁵⁴ Upoštevali smo tudi količine ločeno zbranih frakcij, predane družbam za ravnanje z odpadno embalažo, in količine, predane drugim zbiralcem.

¹⁵⁵ Glede na to, da je ciljni delež posamezne frakcije, predane v predelavo, določen kot delež ciljne količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, za katero je treba zagotoviti predelavo, je skupni ciljni delež predelave določen kot skupna ciljna količina vseh ločeno zbranih frakcij, ki naj bi bila predana v predelavo, v celotni načrtovani količini ločeno zbranih frakcij.

¹⁵⁶ Skupni delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov, predanih v predelavo, je izračunan kot količina ločeno zbranih komunalnih odpadkov, predanih v predelavo, glede na celotno količino ločeno zbranih komunalnih odpadkov.

¹⁵⁷ Ocena mešanih komunalnih odpadkov na odlagališču Dogoš, Zavod za zdravstveno varstvo Celje, maj 2008.

21 odstotki¹⁵⁸ in 23 odstotki¹⁵⁹. Delež biološko razgradljivih sestavin v zbranih odpadkih družbe Snaga Maribor, ki so bili namenjeni odlaganju, je za več kot 20 odstotnih točk presegal dovoljena deleža biološko razgradljivih sestavin v odloženih komunalnih odpadkih.

7.2.2.f Preverili smo pogostost odvoza ločeno zbranih komunalnih odpadkov za oktober 2005, oktober 2006 in oktober 2007 v Mestni občini Maribor. Ugotovili smo, da je družba Snaga Maribor opravljala odvoz ločeno zbranih frakcij iz zbiralnic v povprečju enkrat mesečno, odvoz ločeno zbranih bioloških komunalnih odpadkov pa dvakrat mesečno. Pogostost odvoza je bila v skladu z določbami 21. člena Odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki¹⁶⁰ Mestne občine Maribor (v nadaljevanju: odlok o ravnanju s komunalnimi odpadki) o pogostosti odvoza komunalnih odpadkov.

7.2.3 Število zbiralnic, zbirnih centrov in zabojnikov za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov

7.2.3.1 Namestitev zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov

V skladu s 6. členom odredbe o ločenem zbiranju je treba na območjih mestnih jeder in večjih stanovanjskih naselij urediti zbiralnico za ločeno zbiranje na vsakih 500 prebivalcev. Zbiralnice morajo biti opremljene za ločeno zbiranje papirja ter odpadne embalaže iz papirja ali lepenke, stekla in plastike. Odlok o ravnanju s komunalnimi odpadki v 10. členu določa, da mora biti na območju mestne občine urejena najmanj ena zbiralnica ločenih frakcij za največ 200 prebivalcev s stalnim prebivališčem v mestni občini.

7.2.3.1.a Do konca leta 2005 je družba Snaga Maribor na celotnem območju izvajanja javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov namestila 1.339 zbiralnic in pri tem v povprečju zagotovila eno zbiralnico za 123 prebivalcev. Konec leta 2006 je bilo nameščenih 1.371 zbiralnic, kar pomeni v povprečju eno zbiralnico za 120 prebivalcev, konec leta 2007 pa 1.428 zbiralnic, kar je v povprečju ena zbiralnica na 116 prebivalcev. Največ, 60 odstotkov vseh zbiralnic, je nameščenih v Mestni občini Maribor, druge pa so v primestnih občinah.

Družba Snaga Maribor je z namestitvijo zbiralnic zadostila oziroma presegla zahteve glede števila zbiralnic na prebivalca iz odredbe o ločenem zbiranju in odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki. Povečevanje števila nameščenih zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij je vplivalo na povečanje količin ločeno zbranih frakcij. Družba Snaga Maribor je zagotovila gostejšo postavitev zbiralnic kot večina drugih izvajalcev (slika 8).

7.2.3.1.b Leta 2005 je bilo na območju izvajanja javne službe družbe Snaga Maribor nameščenih 8.350 zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov, kar je v povprečju en zabojnik za 20 prebivalcev, do konca leta 2006 pa je bilo nameščenih 8.775 zabojnikov, kar je v povprečju en zabojnik za

¹⁵⁸ V skladu z izdanim okoljevarstvenim dovoljenjem št. 35468-12/2005 (35468-26/2004) z dne 25. 8. 2005 je bilo na odlagališče Bukovžlak dovoljeno odložiti 12.741 ton biološko razgradljivih sestavin komunalnih odpadkov, kar znaša 21 odstotkov celotne količine odpadkov, ki jo je bilo dovoljeno odložiti na to odlagališče.

¹⁵⁹ V skladu z izdanim okoljevarstvenim dovoljenjem št. 35468-11/2006-26 z dne 3. 5. 2007 je bilo v letu 2007 na odlagališče Dogošje dovoljeno odložiti 13.756 ton biološko razgradljivih sestavin komunalnih odpadkov, kar znaša 23 odstotkov celotne dovoljene količine komunalnih odpadkov za odlaganje.

¹⁶⁰ Medobčinski uradni vestnik Štajerske in Koroške, št. 15/03, 4/06.

19 prebivalcev. Ob koncu leta 2007 je število zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov znašalo 9.128, kar je v povprečju en zabojnik za 18 prebivalcev (slika 9). Povečevanje števila nameščenih zabojnikov za zbiranje bioloških odpadkov je vplivalo na povečanje količin ločeno zbranih bioloških odpadkov, predvsem v letu 2006. Ob nameščenih dodatnih 425 zabojnikih je bilo ločeno zbranih za 53,4 odstotka več bioloških odpadkov kot v letu 2005. Kljub namestitvi dodatnih 353 zabojnikov se v letu 2007 količina zbranih bioloških odpadkov v primerjavi z letom 2006 ni povečala, temveč se je ob enaki pogostosti odvoza odpadkov v obeh letih zmanjšala za skoraj štiri odstotke.

Pojasnilo družbe Snaga Maribor

Količina ločeno zbranih odpadkov se je leta 2007 v primerjavi z letom 2006 zmanjšala zaradi suše. Leta 2008 je družba Snaga Maribor v primerjavi z letom 2007 ločeno zbrala za 23 odstotkov več bioloških odpadkov.

7.2.3.2 Postavitev zbirnih centrov

V skladu s 15. členom odredbe o ločenem zbiranju je treba v okviru javne službe zbiranje in prevoz odpadkov vzpostaviti zbirni center na območju vsake občine in za vsako naselje z več kot osem tisoč prebivalci, v naseljih z več kot 25 tisoč prebivalci je treba zagotoviti najmanj dva zbirna centra, v naseljih z več kot 100 tisoč prebivalci pa najmanj en zbirni center na vsakih 80 tisoč prebivalcev.

Družba Snaga Maribor bi morala glede na določila odredbe o ločenem zbiranju na območju izvajanja javne službe urediti 11 zbirnih centrov. Do konca leta 2007 družba ni vzpostavila zadostnega števila zbirnih centrov, da bi bile izpolnjene zahteve iz odredbe. Do konca leta 2007 je bilo vzpostavljenih deset zbirnih centrov, in sicer trije v Mestni občini Maribor¹⁶¹ in sedem v občinah Hoče - Slivnica, Rače - Fram, Starše, Ruše, Lovrenc na Pohorju, Kungoti in Miklavž na Dravskem polju. V občinah Pesnica in Selnica ob Dravi zbirna centra še nista vzpostavljena.

7.2.4 Naprave za obdelavo komunalnih odpadkov

Na območju, kjer družba Snaga Maribor izvaja javno službo zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, do konca leta 2007 niso obratovalle naprave za obdelavo ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Mestna občina Maribor je leta 2003 izdelala investicijski program za gradnjo objekta mehanske in biološke obdelave komunalnih odpadkov, ki naj bi obsegala kompostarno¹⁶² in objekt za mehansko biološko obdelavo¹⁶³ komunalnih odpadkov iz območja Mestne občine Maribor. Po oceni iz investicijskega programa naj bi z obdelavo odpadkov zagotovili znatno zmanjšanje količine odloženih komunalnih odpadkov, in sicer na 11 do 13 odstotkov. Do konca leta 2008 je bila zaključena prva faza investicije; postavljen je bil skelet objekta, kamor je mogoče namestiti napravo za predelavo bioloških odpadkov v kompost.

¹⁶¹ V skladu z odredbo o ločenem zbiranju bi v Mestni občini Maribor zadostovala dva zbirna centra.

¹⁶² Zmogljivost kompostarne je predelava sedem tisoč ton bioloških odpadkov letno, tako da se na odlagališče odloži pet odstotkov prvotne bioloških odpadkov, ki so bili predani v predelavo.

¹⁶³ Zmogljivost objekta je mehansko biološka obdelava približno 40 tisoč ton komunalnih odpadkov letno, tako da se na odlagališče odloži 30 odstotkov prvotne mase komunalnih odpadkov, za katere je bila zagotovljena obdelava.

Gradnja objektov za mehansko biološko obdelavo komunalnih odpadkov v Mestni občini Maribor do konca leta 2008 ni bila zaključena zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. V skladu z opredelitvami regijskega koncepta ravnanja z odpadki iz operativnega programa odstranjevanja komunalnih odpadkov iz leta 2008 je Ministrstvo za okolje in prostor predvidelo vključitev občin, kjer družba Snaga Maribor izvaja zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, v projekt "Center za ravnanje z odpadki Podravje" z odlagališčem Dobrava pri Ormožu. Projekt ravnanja z odpadki Mestne občine Maribor ni bil opredeljen kot regijski projekt, zato ni bil sofinanciran iz državnih sredstev ter sredstev okoljske dajatve zaradi odlaganja odpadkov, Mestna občina Maribor pa ni imela zadostnih sredstev za dokončanje gradnje objekta.

V obdobju, na katerega se nanaša revizija, naprave za obdelavo komunalnih odpadkov na območju izvajanja zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov niso obstajale, zato ta dejavnik ni imel izrazitega vpliva na količine ločeno zbranih frakcij družbe Snaga Maribor.

7.2.5 Upravljanje odlagališča komunalnih odpadkov

Družba Snaga Maribor v letih 2005, 2006 in 2007 ni bila upravljavka odlagališč komunalnih odpadkov, kamor bi lahko odložila zbrane komunalne odpadke, za katere ni zagotovila drugačnega ravnanja. Na odlagališču Pobrežje, katerega upravljavka je bila, je odpadke prenehala odlagati leta 2004¹⁶⁴. Ostanke komunalnih odpadkov, ki jih je zbrala v Občini Slovenska Bistrica, je odlagala na odlagališče v Pragerskem.

Pomanjkanje odlagalnega prostora je družba Snaga Maribor skušala reševati s sklenitvijo pogodb o odlaganju odpadkov na odlagališču Bukovžlak v Celju¹⁶⁵ in s predajo komunalnih odpadkov družbi Surovina, d. d., Maribor (v nadaljevanju: družba Surovina), ki naj bi z obdelavo odpadkov pred odlaganjem dosegla zmanjšanje njihove mase za 54 odstotkov. Po začetku izvajanja pogodbe se je izkazalo, da dogovorjeno zmanjšanje mase odpadkov ne bo mogoče, saj družba Surovina ni imela ustreznih naprav za obdelavo odpadkov. Družbi sta se zato z aneksom k pogodbi dogovorili za 12,5-odstotno zmanjšanje mase prevzetih odpadkov, kljub temu pa je družba Snaga Maribor med izvajanjem pogodbe ugotovila, da s postopki razvrščanja in drobljenja prevzetih odpadkov družba Surovina dosega zgolj petodstotno zmanjšanje njihove mase. Obdelani odpadki so bili balirani, družba Snaga pa jih od leta 2004 začasno skladišči v skladišču baliranih odpadkov Dogoš. V skladu z okoljevarstvenim soglasjem je bilo balirane odpadke v skladišču Dogoš dovoljeno začasno skladiščiti do leta 2006. V letu 2006 je bil načrtovan pričetek obratovanja naprave za mehansko biološko obdelavo odpadkov, ki naj bi jo v okviru projekta CEGOR zgradili v Mestni občini Maribor in kjer bi bilo mogoče začasno skladiščene balirane odpadke ustrezno obdelati, da bi zadostili pogojem za odlaganje. Do konca leta 2007 je bila v okviru projekta CEGOR zaključena prva etapa prve faze gradnje kompostarne, gradnja naprave za mehansko biološko obdelavo odpadkov pa se ni pričela.

7.2.5.a Glede na to, da poslovanje z družbo Surovina ni potekalo v skladu s sklenjeno pogodbo, saj ni bilo opravljeno pogodbeno dogovorjeno zmanjšanje količine prevzetih odpadkov, ter da je v skladišču

¹⁶⁴ Na odlagališču Pobrežje je družba Snaga Maribor od leta 2005 do 2007 izvajala zapiralna dela; do konca leta 2007 Ministrstvo za okolje in prostor še ni izdalo odločbe o zaprtju tega odlagališča.

¹⁶⁵ Pogodbi o odlaganju odpadkov na odlagališču Bukovžlak v Celju, 26. 3. 2004 in 29. 3. 2006, sklenjeni z Mestno občino Celje in upravljavcem odlagališča Bukovžlak, družbo Javne naprave Javno podjetje, d. o. o., Celje.

Dogoše pričelo primanjkovati prostora za začasno skladiščenje baliranih odpadkov, je družba Snaga Maribor izvedla javne razpise za prevzem, obdelavo in distribucijo oziroma odstranjevanje kosovnih odpadkov, ločeno zbranih bioloških odpadkov ter ostalih odpadkov. Kot najugodnejši ponudnik je bila izbrana družba Papir Servis, s katero je družba Snaga Maribor sklenila pogodbe o prevzemu, obdelavi in distribuciji oziroma odstranjevanju kosovnih odpadkov, bioloških odpadkov in ostalih odpadkov za obdobje štirih let, to je do konca leta 2010. V pogodbah je bilo dogovorjeno, da je treba pred odložitvijo odpadke obdelati, da bi se zmanjšala njihova masa, in sicer masa mešanih komunalnih odpadkov za najmanj 30 odstotkov, masa kosovnih odpadkov za najmanj 70 odstotkov in masa bioloških odpadkov za najmanj 15 odstotkov. Drugi člen pogodbe določa predajo 34.360 ton zbranih komunalnih odpadkov družbi Papir Servis v nadaljnjo predelavo. Za rešitev problema začasnega skladiščenja baliranih odpadkov na Dogošah je bil junija 2006 izdelan program prilagoditve skladišča v odlagališče, julija 2006 pa je družba Snaga Maribor na Ministrstvo za okolje in prostor vložila vlogo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za obratovanje odlagališča Dogoše.

Ministrstvo za okolje in prostor je program prilagoditve za odlagališče Dogoše potrdilo 3. 5. 2007 in 28. 12. 2006 izdalo odločbo o potrditvi programa. 3. 5. 2007 je Ministrstvo za okolje in prostor za obratovanje odlagališča Dogoše izdalo še okoljevarstveno dovoljenje, v skladu s katerim lahko družba Snaga Maribor na odlagališču Dogoše odlaga mešane komunalne odpadke od konca leta 2008. Na odlagališče je od izdaje okoljevarstvenega soglasja do prenehanja obratovanja dovoljeno odložiti 66 tisoč ton odpadkov. Po pridobitvi odločbe o potrditvi programa prilagoditve skladišča Dogoše in okoljevarstvenega dovoljenja v odlagališče je družba Snaga Maribor začasno skladiščene komunalne odpadke na tem odlagališču odložila, z odlaganjem odpadkov pa je pričela novembra 2007. Odlaganje odpadkov družbe Snaga Maribor v obdobju od leta 2005 do leta 2007 prikazuje tabela 10.

Tabela 10: Odlaganje odpadkov družbe Snaga Maribor v letih 2005, 2006 in 2007

Odlagališče	2005		2006		2007	
	Količina v tonah	Delež v odstotkih	Količina v tonah	Delež v odstotkih	Količina v tonah	Delež v odstotkih
Bukovžlak	13.385	23	13.042	22	15.460	46
Pragersko	4.940	9	5.928	10	7.166	22
Dogoše	39.696 ¹⁶⁶	68	40.567	68	10.659 ¹⁶⁷	32
Odlagališče ¹⁶⁸ Leskovec	/	/	/	/	27.084	
Skupaj	58.021	100	59.537	100	33.285	100
Skupaj z odlagališčem Leskovec	/	/	/	/	60.369	/

Vir: podatki letnega poročila o zbranih komunalnih odpadkih družbe Snaga Maribor.

¹⁶⁶ Podatek se nanaša na balirane odpadke, ki so bili skladiščeni v Dogošah.

¹⁶⁷ V tej količini so vključene 8.003 tone preostanka komunalnih odpadkov po obdelavi v družbi Papir Servis.

¹⁶⁸ Na odlagališče Leskovec so bili odloženi odpadki družbe Snaga Maribor, ki jih je pred odlaganjem predala družbi Papir Servis v obdelavo. Podatek o količini odloženih odpadkov je posredovala družba CEROD, ki je upravljavka odlagališča Leskovec, glede na to, da podatek ni razviden iz letnih poročil o zbranih in odloženih odpadkih družbe Snaga Maribor.

Pojasnilo družbe Snaga Maribor

V začetku leta 2006, ko je družba Snaga Maribor pripravljala strokovne podlage za izvedbo javnega razpisa za prevzem, obdelavo in odstranjevanje komunalnih odpadkov, ni bilo zakonskih in tehničnih pogojev za načrtovanje odlaganja odpadkov na takratnem skladišču baliranih odpadkov v Dogošah. V skladu z določili Pravilnika o odlaganju odpadkov preureditev skladišča v Dogošah v odlagališče nenevarnih odpadkov ni bila možna, ker skladišče ni izpolnjevalo zahtev 31. člena Pravilnika o odlaganju, saj ni bilo od stanovanjskih in drugih stavb oddaljeno več kot 300 metrov, prav tako pa niso bili izpolnjeni pogoji iz 32. člena pravilnika, saj geološka sestava tal tedanjega skladišča ni ustrezala predpisanim zahtevam.

Ugotavljamo, da sta 31. in 32. člen Uredbe o odlaganju na odlagališčih marca 2006 ohranila enake pogoje, za načrtovanje odlagališča glede oddaljenosti od stanovanjskih in drugih stavb ter glede geološke sestave kot člena Pravilnika o odlaganju odpadkov, ki imata enaki številki, zato sprememba predpisov o odlaganju odpadkov ni imela vpliva na načrtovanje odlagališča odpadkov v Dogošah.

7.2.5.b Vzporedno z izvajanjem javnega razpisa za izbiro ponudnika prevzema, obdelave in distribucije oziroma odstranjevanja odpadkov je družba Snaga Maribor izvajala tudi druge aktivnosti, da bi zagotovila nemoteno odlaganje zbranih komunalnih odpadkov. Skupaj s podžupanom Mestne občine Maribor je z družbo GIM, družbo za promet z nepremičninami, d. o. o., Maribor (v nadaljevanju: družba GIM), podpisala pismo o nameri za najem zemljišč v katastrski občini Spuhlja za odlaganje nenevarnih komunalnih odpadkov. Dogovorjeno je bilo, da se najem zemljišč refundira iz sredstev proračuna Mestne občine Maribor. Pogodbo o najemu zemljišč¹⁶⁹ v katastrski občini Spuhlja (v nadaljevanju: najemna pogodba) sta družbi GIM in Snaga Maribor sklenili 9. 8. 2006. Drugi člen pogodbe določa, da mesečna najemnina za prvih deset let najema znaša 0,26 evra na kvadratni meter najetih zemljišč, po preteku desetih let pa 0,026 evra na kvadratni meter. Mesečna najemnina ne vključuje plačila nadomestila za stavbno zemljišče, stroškov pridobitve vseh potrebnih soglasij in dovoljenj za odlaganje odpadkov, stroškov obratovanja odlagališča ter stroškov sanacije odlagališča po končanem odlaganju. Mesečni znesek najemnine za zemljišča, kjer je bilo možno odlaganje odpadkov, je znašal 15.872 evra. Družba Snaga Maribor v obdobju, za katerega se nanaša revizija, najetega prostora ni uporabljala za odlaganje odpadkov.

Pojasnilo družbe Snaga Maribor

Najemna pogodba se v letih 2006, 2007 in 2008 ni izvajala, saj na podlagi pogodbe ni bilo izvedeno nobeno plačilo, prav tako pa niso bila refundirana sredstva iz proračuna Mestne občine Maribor.

7.2.5.c Šesti člen pogodbe o prevzemu, obdelavi in distribuciji, oziroma odstranjevanju ostalih odpadkov, ki je bila sklenjena z družbo Papir Servis, določa ceno ravnanja z odpadki, in sicer po komponentah:

- 12,26 evra za logistiko do prevzema odpadkov,
- 24,62 evra za prevzem odpadkov in njihovo obdelavo,
- 23,33 evra za logistiko od obdelave odpadkov do njihovega odstranjevanja ter
- 66,77 evra za odstranjevanje in odlaganje odpadkov.

Šesti člen pogodbe tudi določa, da se dogovorjena cena lahko spremeni enkrat ali izjemoma večkrat letno, če se spremenijo fizični elementi predmeta pogodbe (način ali vrsta distribucije, lokacija odstranjevanja ali odlaganja odpadkov), ali se poveča delež zmanjšanja mase odpadkov (zmanjšajo se količine odpadkov za odlaganje). O spremembi cene se morata pogodbeni stranki predhodno dogovoriti in uskladiti, v smislu ravnanja dobrega gospodarja, v skladu s predpisi in ob upoštevanju pravil pri izvajanju javne gospodarske službe naročnika.

¹⁶⁹ Najemna pogodba, št. 1792, 9. 8. 2006 za najem 61.045 kvadratnih metrov zemljišč.

Pri zaračunavanju storitve ravnanja z odpadki se upošteva pogodbeno dogovorjeno zmanjšanje mase odpadkov, ne glede na dejansko zmanjšanje njihove mase. Skupne pogodbene cene izvedbe vseh storitev, ob upoštevanju pogodbeno dogovorjenega zmanjšanja mase posamezne vrste komunalnih odpadkov, so znašale:

- 99,95 evra za predajo ene tone mešanih komunalnih odpadkov,
- 58,03 evra za predajo ene tone kosovnih odpadkov in
- 107,58 evra za predajo ene tone bioloških odpadkov.

Družba Papir Servis je preostanek komunalnih odpadkov po obdelavi (v nadaljevanju: preostanek odpadkov) odlagala na odlagališče Leskovec, ki deluje v Centru za ravnanje z odpadki Dolenjska. Cena odlaganja ene tone komunalnih odpadkov na tem odlagališču je leta 2007 znašala 67,18 evra.

7.2.5.d Pri preveritvah izvajanja pogodbe o obdelavi in odstranjevanju ostalih komunalnih odpadkov, kosovnih odpadkov in bioloških odpadkov smo ugotovili, da je družba Papir Servis družbi Snaga Maribor v letu 2007 zaračunala obdelavo in odstranjevanje 40.762 ton predanih mešanih in kosovnih odpadkov. Po opravljeni obdelavi odpadkov je družba Papir Servis leta 2007 na odlagališče Leskovec odložila 27.083 ton preostanka odpadkov, na odlagališče Dogoš, ki ga upravlja družba Snaga Maribor, pa 8.003 tone preostanka ostanka odpadkov od avgusta do decembra 2007. Družba Snaga Maribor z družbo Papir Servis pogojev odlaganja odpadkov na odlagališču v Dogošah pred začetkom odlaganja ni pogodbeno uredila.

Pojasnilo družbe Snaga Maribor

V skladu z okoljevarstvenim dovoljenjem je bilo mogoče pričeti odlagati odpadke na odlagališču Dogoš novembra 2007. Družba Snaga je zato od družbe Papir Servis zahtevala, da se del odpadkov po opravljeni obdelavi odloži na odlagališču. Odpadki so bili vrnjeni družbi Snaga Maribor na njeno željo za zapolnitev medprostorov med skladovnicami pri dograjevanju pilotnih polj na odlagališču Dogoš za postavitve sistema odplinjevanja pred začetkom odlaganja odpadkov.

Družba Snaga Maribor je družbi Papir Servis za odložitve 8.003 ton preostanka odpadkov zaračunala stroške prevoza odpadkov do odlagališča Dogoš in odlaganja teh odpadkov na odlagališče Dogoš z dvema računoma v skupnem znesku 736.199,54 evra. Cene, po katerih je zaračunala prevoz preostanka odpadkov do odlagališča in njihovo odlaganje na odlagališču Dogoš, so bile enake cenam, ki so bile dogovorjene s pogodbami o prevzemu, obdelavi in distribuciji oziroma odstranjevanju odpadkov¹⁷⁰ in po katerih je družba Snaga Maribor plačala obe storitvi družbi Papir Servis ob predaji zbranih komunalnih odpadkov. Družba Papir Servis je plačilo obeh računov zavrnila z obrazložitvijo, da še ni sklenjene ustrezne medsebojne pogodbe o odlaganju odpadkov na Dogošah. Družba Snaga Maribor je zato družbi Papir Servis izstavila dobropisa v znesku obeh računov in za zaračunani znesek zmanjšala terjatve do družbe Papir Servis v poslovnih knjigah.

Pojasnilo družbe Snaga Maribor

Družba Snaga Maribor je družbi Papir Servis predlagala sklenitev aneksa k pogodbi o prevzemu, obdelavi in distribuciji, oziroma obdelavi ostalih odpadkov, s katerim bi družbi uredili odlaganje odpadkov na odlagališču Dogoš, pri tem pa bi cena prevoza ene tone odpadkov do odlagališča znašala 12 evrov, cena odlaganja ene tone odpadkov pa 40 evrov. Trajanje pogodbenega razmerja bi se podaljšalo za tri leta, to je do konca leta 2013. Družba Papir Servis se ni strinjala s predlogom družbe Snaga Maribor glede cen odlaganja odpadkov na Dogošah, ker je imela za odlaganje že sklenjene pogodbe s tretjimi osebami, ki jih ni mogla prekiniti, zato je družbi Snaga Maribor v podpis ponudila predlog aneksa, s katerim bi se družbi

¹⁷⁰ Družba Snaga Maribor je stroške prevoza zaračunala po ceni 23,33 evra za tono odpadkov, stroške odlaganja pa po ceni 66,77 evra za tono.

dogovorili za ceno prevoza ene tone odpadkov v znesku 9 evrov, ceno odlaganja ene tone odpadkov v znesku 25 evrov in plačilo rezerviranih količin pri tretjih strankah, ki ob negativnem saldu letno poračunajo in uskladijo (končni poračun) po dosegu razpisane količine.

Ukrep družbe Snaga Maribor

Družba Snaga Maribor je z družbo Papir Servis k pogodbam o obdelavi in odstranjevanju odpadkov sklenila generalni aneks št. 1, ki ureja odlaganje obdelanih odpadkov družbe Papir Servis na odlagališču Dogoš. Cena prevoza ene tone odpadkov znaša 9,50 evra, cena odlaganja ene tone odpadkov pa 28,50 evra ter plačilo rezerviranih količin pri tretjih strankah ob negativnem saldu, ki se letno poračuna in uskladi. Družbi sta z generalnim aneksom št. 1 podaljšali tudi trajanje pogodbenega razmerja za tri leta, do konca leta 2013.

Maja 2008 sta družbi k pogodbi o prevzemu, obdelavi in distribuciji oziroma odstranjevanju ostalih odpadkov sklenili generalni aneks št. 2, s katerim sta se dogovorili o povišanju posameznih komponent cen ravnanja z odpadki iz pogodbe od 1. 5. 2008 za pet odstotkov, od 1. 6. 2008 pa še za nadaljnjih pet odstotkov.

7.2.5.e Ocenjujemo, da družba Snaga Maribor v letu 2007 pri ravnanju s komunalnimi odpadki, ki jih je predajala v obdelavo in odstranjevanje družbi Papir Servis, ni ravnala učinkovito. Odlaganja preostanka odpadkov na odlagališču Dogoš pred pričetkom odlaganja z družbo Papir Servis ni uredila s pogodbo, kot omogoča šesti člen pogodbe o prevzemu, obdelavi in distribuciji oziroma odstranjevanju ostalih odpadkov; s tem ni poskrbela za ustrezno pravno podlago za zaračunavanje storitev odlaganja odpadkov na odlagališču, ki ga je upravljala, oziroma ni ustrezno pogodbeno uredila plačevanja storitev obdelave odpadkov, kadar je preostanek odpadkov po obdelavi odlagala na odlagališču Dogoš. Glede na to, da je od pridobitve odločbe o potrditvi programa prilagoditve ob koncu leta 2006 do začetka odlaganja odpadkov na odlagališče Dogoš minilo več kot deset mesecev, bi v tem času družba Snaga Maribor lahko ustrezno pogodbeno uredila odlaganje odpadkov na odlagališču Dogoš. Čeprav je ob predaji komunalnih odpadkov družbi Papir Servis poleg stroškov prevoza odpadkov do objekta za obdelavo in stroškov obdelave odpadkov plačala tudi stroške prevoza in odlaganja preostanka komunalnih odpadkov po obdelavi, pa ob odlaganju teh odpadkov na odlagališče Dogoš ni imela ustrezne pravne podlage, da bi lahko družbi Papir Servis zaračunala stroške prevoza preostanka odpadkov, ki ga je opravila, in odlaganje teh odpadkov na odlagališču, ki ga je upravljala. Leta 2007 zato storitev prevoza in odlaganja odpadkov družbi Papir Servis ni zaračunala, čeprav je sama za enake in neopravljene storitve pri teh odpadkih družbi Papir Servis plačala 736.199,54 evra. Kot prikazuje slika 22, je družba Snaga Maribor za vsako tono komunalnih odpadkov, ki so bili predani v obdelavo družbi Papir Servis, preostanek pa odložen na odlagališču Dogoš, plačala 63,07 evra, medtem ko sama odlaganja na odlagališču Dogoš ni zaračunala, ker odlaganja na tem odlagališču ni ustrezno pogodbeno uredila.

Slika 22: Razlika med plačilom družbe Snaga Maribor za odlaganje ene tone preostanka odpadkov na odlagališču Dogoš in stroški odlaganja ene tone preostanka odpadkov na tem odlagališču v letu 2007

Komponenta cene	Plačilo družbe Snage Maribor za obdelavo in odlaganje odpadkov z upoštevanjem zmanjšanja njihove mase po obdelavi v evrih	Stroški odlaganja preostanka odpadkov na odlagališče Dogoš v evrih	Preveč plačana razlika za odlaganje na odlagališče Dogoš v evrih
2007			
Logistika do prevzema	12,26	12,26	0
Obdelava	24,62	24,62	0
Prevoz do odlagališča	16,33	0	16,33
Odlaganje	46,74	0	46,74
Skupaj	99,95	36,88	63,07

Vir: izračun računskega sodišča na podlagi podatkov iz pogodbe o obdelavi in odstranjevanju mešanih komunalnih odpadkov.

Družba Snaga Maribor tudi v letu 2008, kljub sklenitvi generalnega aneksa št. 1 k pogodbi o obdelavi in odstranjevanju odpadkov, ni zagotovila učinkovitega ravnanja z odpadki, ki jih predaja v obdelavo in odstranjevanje družbi Papir Servis, kadar se preostanki odpadkov odlagajo na odlagališču Dogoš. Generalni aneks št. 1 v 3. členu določa, da mora družba Papir Servis družbi Snaga Maribor za prevoz ene tone preostanka odpadkov do odlagališča Dogoš plačati 9,50 evra, za odložitev ene tone preostanka odpadkov na odlagališču Dogoš pa 28,50 evra, kar skupaj znaša 38 evrov. Ob tem družba Snaga Maribor ob predaji ene tone mešanih komunalnih odpadkov družbi Papir Servis za prevoz preostanka odpadkov do odlagališča in odlaganje teh odpadkov v skladu s sklenjeno pogodbo o obdelavi in odlaganju odpadkov plačuje 63,07 evra¹⁷¹. Če družba Papir Servis preostanke odpadkov odloži na odlagališče Dogoš, ima ob neupoštevanju morebitnega plačila rezervacije odlagalnega prostora na odlagališču Leskovec¹⁷² za 25,07 evra nižje stroške, kot bi jih imela, če bi odpadke odlagala na odlagališče Leskovec. Družba Snaga

¹⁷¹ Pri izračunu smo upoštevali pogodbeni komponenti cene, in sicer 23,33 evra za prevoz odpadkov od obdelave do odstranjevanja in 66,77 evra za odstranjevanje oziroma odlaganje preostanka odpadkov, ter pogodbeno zmanjšanje mase predanih mešanih komunalnih odpadkov po opravljeni obdelavi za 30 odstotkov.

¹⁷² Za to si je v aneksu št. 1. družba Papir Servis izgovorila pravico do poročuna in zaračunavanja stroškov neizkoriščenega odlagalnega prostora družbi Snaga Maribor.

Maribor je zaradi določitve nižjih cen prevoza preostankov odpadkov do odlagališča Dogoš in njihovega odlaganja na tem odlagališču v aneksu od obeh cen v pogodbi o obdelavi in odstranjevanju, za vsako tono odpadkov, odloženih na odlagališču Dogoš (slika 23), pridobila manj prihodkov, kot bi jih, če bi v razmerju do družbe Papir Servis ali drugega povzročitelja odpadkov uveljavila ceno za odlaganje odpadkov v Dogošah, primerljivo s ceno, ki jo družba Papir Servis plačuje na odlagališču Leskovec.

Slika 23: Razlika med plačilom družbe Snaga Maribor za odlaganje ene tone preostanka odpadkov na odlagališču Dogoš in stroški odlaganja ene tone preostanka odpadkov na tem odlagališču v letu 2008

Komponenta cene	Plačilo za ravnanje z odpadki ob zmanjšanju njihove mase po obdelavi; generalni aneks št. 1, v evrih	Plačilo za ravnanje z odpadki ob zmanjšanju njihove mase po obdelavi; generalni aneks št. 2, v evrih	Stroški odlaganja preostanka odpadkov na odlagališču Dogoš v evrih		Preveč plačana razlika za odlaganje na odlagališču Dogoš v evrih	
			Gen. aneks	Gen. aneks	Gen. aneks	Gen. aneks
2008						
Logistika do prevzema	12,26	13,52	12,26	13,52	0	0
Obdelava	24,62	27,14	24,62	27,14	0	0
Prevoz do odlagališča	16,33	18,00	9,50	9,50	6,83	8,50
Odlaganje	46,74	51,53	28,50	28,50	18,24	23,03
Skupaj	99,95	110,19	74,88	78,66	25,07	31,53

Vir: izračun računskega sodišča na podlagi podatkov iz pogodbe o obdelavi in odstranjevanju mešanih komunalnih odpadkov in aneksa.

Poleg neustreznega dogovora o ceni odlaganja odpadkov na odlagališču Dogoš je družba Snaga Maribor pristala na podaljšanja izvajanja pogodbe o prevzemu, obdelavi in logistiki oziroma odstranjevanju odpadkov za tri leta. Za podaljšanje pogodbenega razmerja bi morala v skladu s 17. členom Zakona o javnih naročilih¹⁷³ izvesti nov postopek javnega naročila, s tem pa tudi ni zagotovila učinkovitega ravnanja z odpadki, ki jih je predajala družbi Papir Servis, vse do leta 2013. S sklenitvijo generalnega aneksa št. 2 in pristankom na povišanje cen ravnanja z odpadki iz pogodbe o prevzemu, obdelavi, logistiki oziroma odstranjevanju ostalih odpadkov, je učinkovitost ravnanja z odpadki od junija 2008 še poslabšala. Za vsako tono odpadkov, predanih družbi Papir Servis, ki so bili odloženi na odlagališču Dogoš, je od junija 2008 plačevala 31,53 evrov več, kot bi lahko ustvarila pri odlaganju odpadkov na

¹⁷³ Uradni list RS, št. 39/00, 102/00-popr., 2/04.

odlagališču Dogoš, če bi v razmerju z družbo Papir Servis ali drugimi povzročitelji odpadkov uredila stroške odlaganja na odlagališču Dogoš v primerljivi višini, kot jo plačuje ob predaji komunalnih odpadkov družbi Papir Servis.

7.2.5.f Dejstvo, da družba Snaga Maribor ni bila upravljavka odlagališča komunalnih odpadkov, kamor bi lahko odložila celotno količino zbranih komunalnih odpadkov, je pozitivno vplivalo na pospeševanje ločenega zbiranja frakcij in bioloških komunalnih odpadkov, saj so bili doseženi deleži in količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov višji od slovenskega povprečja. Družba Snaga Maribor pa ob tem ni zagotovila učinkovitega ravnanja s komunalnimi odpadki, ki jih je predajala v obdelavo in odstranjevanje družbi Papir Servis in jih je ta odlagala na odlagališče Dogoš, ker:

- v letu 2007 za mešane komunalne odpadke, ki jih je predala v obdelavo družbi Papir Servis in so bili odloženi na odlagališču Dogoš ni ustvarila prihodkov, čeprav je sama za prevoz in odlaganje teh odpadkov Papir Servisu plačala 63,07 evra za tono oziroma 736.199,54 evrov (slika 22);
- se ni dogovorila za ustrezno ceno odlaganja komunalnih odpadkov na odlagališču Dogoš v letu 2008, saj je do 1. 5. 2008 za vsako tono predanih komunalnih odpadkov v obdelavo družbi Papir Servis zaračunavala 25,07 evra manj, od 1. 6. 2008 pa 31,53 evra manj, kot je sama plačevala za prevoz in odlaganje teh odpadkov Papir Servisu (slika 23).

Ukrep družbe Snaga Maribor

Družbi Snaga Maribor in Papir Servis sta 23. 6. 2009 k pogodbi o prevzemu, obdelavi in distribuciji, oziroma odstranjevanju ostalih odpadkov sklenili generalni aneks št. 3, v katerem sta določili ceni 51,33 evrov in 18 evrov za odlaganje in prevoz ene tone odpadkov na odlagališče Dogoš.

7.2.5.g Za odlaganje komunalnih odpadkov je morala družba Snaga Maribor plačevati višjo ceno, kot bi sicer znašala cena odlaganja na lastnem odlagališču. Vpliv na visoko ceno odlaganja imajo tudi odločitve družbe Snaga Maribor, ki so povzročile neučinkovito ravnanje. Veljavna cena, ki jo je družba leta 2007 zaračunavala gospodinjstvom, je znašala 13,94 evra za kubični meter komunalnih odpadkov. Slika 10 prikazuje, da je bila veljavna cena za odlaganje družbe Snaga Maribor sedemkrat višja kot veljavna cena za odlaganje odpadkov, ki jo je gospodinjstvom zaračunavala družba Snaga Ljubljana. Ta družba je sama upravljala odlagališče komunalnih odpadkov in je v primerjavi z drugimi izvajalci gospodinjstvom zaračunavala najnižjo ceno za odlaganje.

7.2.6 Cena ravnanja s komunalnimi odpadki

S primerjavo komponent veljavne cene ravnanja z odpadki ugotavljamo, da je družba Snaga Maribor gospodinjstvom v obdobju od leta 2005 do leta 2007 zaračunavala ceno zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov, ki je leta 2007 znašala 6,59 evra na kubični meter zbranih komunalnih odpadkov in je bila v primerjavi z drugimi izvajalci med višjimi. Veljavna cena za odlaganje komunalnih odpadkov je znašala 13,94 evra za kubični meter odpeljanih komunalnih odpadkov in je bila v primerjavi z drugimi izvajalci najvišja (slika 10). Družba Snaga Maribor je gospodinjstvom zaračunavala tudi ceno za obdelavo odpadkov, ki je znašala 8,73 evra za kubični meter komunalnih odpadkov. Skupaj je družba Snaga Maribor leta 2007 gospodinjstvom za odvoz, obdelavo in odlaganje komunalnih odpadkov zaračunavala 29,26 evra na kubični meter zbranih komunalnih odpadkov, kar je bila najvišja cena ravnanja z odpadki v primerjavi z drugimi izvajalci.

V skladu s Slovenskim računovodskim standardom (2006)¹⁷⁴ (v nadaljevanju: SRS) 35.24 mora javno podjetje¹⁷⁵ ugotavljati dobiček ali izgubo za posamezne gospodarske javne službe, za druge dejavnosti, ki jih opravlja, in za podjetje kot celoto. V skladu s SRS 35.25 mora izgubo zaradi razlike med najvišjimi prodajnimi cenami proizvodov oziroma storitev gospodarskih javnih služb, ki jih je določila država ali lokalna skupnost, in njihovimi stroškovnimi cenami, predstaviti v pojasnilih k računovodskim izkazom¹⁷⁶.

7.2.6.a Družba Snaga Maribor v letih 2005, 2006 in 2007 v letnih poročilih ni ugotavljala dobička ali izgube za posamezne gospodarske javne službe in za druge dejavnosti, ki jih je opravljala, tako da bi lahko v skladu s SRS 35.25 prikazovala razlike med najvišjimi prodajnimi cenami, ki jih je za izvajanje gospodarskih javnih služb določila država, in njihovimi stroškovnimi cenami. Na podlagi računovodskih podatkov o poslovanju družbe Snaga Maribor zato ni bilo mogoče pridobiti podatkov o dobičku ali izgubi pri izvajanju posameznih gospodarskih javnih služb in stroškovnih cenah izvajanja teh dejavnosti.

Pojasnilo družbe Snaga Maribor

Družba Snaga Maribor je spremljala računovodsko izkazovanje prihodkov in odhodkov v glavni knjigi po dejavnostih in občinah, izpis prihodkov in odhodkov je analitično izkazan po stroškovnih mestih nosilcev storitev. Pri izkazovanju podbilanc poslovanja po dejavnostih in občinah v letnem poročilu pa zaradi celovitega pregleda poslovanja na področju ravnanja z odpadki podbilance zbiranja in odvoza odpadkov vključujejo tudi prihodke in odhodke predelave in končnega prevzema pri zunanjem izvajalcu.

7.2.6.b Družba Snaga Maribor ni ugotavljala poslovnega izida ločeno za izvajanje javnih služb zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov ter odlaganja komunalnih odpadkov in ni izkazovala in pojasnjevala razlik med cenami, ki jih je določila država, in stroškovnimi cenami pri izvajanju teh dejavnosti. Na podlagi računovodskih podatkov je lahko izračunala le skupno stroškovno ceno ravnanja s komunalnimi odpadki, ki je leta 2007 znašala 31,84 evra na kubični meter. Veljavna cena ravnanja z odpadki¹⁷⁷ družbe Snaga Maribor je v letu 2007 za gospodinjstvo znašala 29,26 evra na kubični meter zbranih odpadkov. Lastna cena je bila za 2,58 evra višja od veljavne cene, zato je družba pri ravnanju s komunalnimi odpadki poslovala z izgubo.

Ukrepi družbe Snaga Maribor

Družba Snaga Maribor je v letu 2008 uvedla računovodenje ob določitvi sodil za razporejanje sredstev in obveznosti do njihovih virov, prihodkov in odhodkov na gospodarske javne službe in druge dejavnosti tako, da je lahko v letnem poročilu za leto 2008 prikazala poslovni izid posebej za posamezne gospodarske javne službe in druge dejavnosti. V letnem poročilu za leto 2008 posebej prikazuje tudi razliko med prihodki na podlagi prodajnih cen storitev gospodarskih javnih služb, ki jih je določila država, in prihodki, doseženimi na podlagi stroškovnih cen.

¹⁷⁴ Uradni list RS, št. 118/05.

¹⁷⁵ Z javnimi podjetji so v skladu s SRS 35 mišljene vse pravne osebe, ki v skladu s predpisi opravljajo gospodarske javne službe, ne glede na organizacijsko obliko in ne glede na to, ali so te službe njihova celotna dejavnost, ali njihov del.

¹⁷⁶ Od leta 2007 morajo podjetja, ki so jim bile podeljene posebne ali izključne pravice za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, zagotavljati ločene računovodske evidence za posamezne dejavnosti tudi v skladu s 7. in 8. členom Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, 53/07).

¹⁷⁷ Vključeni sta veljavni ceni za zbiranje in prevoz, obdelavo ter za odlaganje komunalnih odpadkov.

7.2.6.c Čeprav je bila lastna cena 3,6-krat višja od lastne cene družbe Snaga Ljubljana, ki je poslovala z najnižjo lastno ceno ravnanja s komunalnimi odpadki, pa družba Snaga Maribor ni dosegla 3,6-krat višji delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov kot družba Snaga Ljubljana, temveč zgolj 1,8-krat višjega. Lastna cena ravnanja z odpadki družbe Snaga Maribor je bila za 1,78 evra višja od lastne cene družbe Komunalno podjetje Vrhnika, pri tem pa je družba Komunalno podjetje Vrhnika dosegla 2,2-krat večji delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov kot družba Snaga Maribor.

7.2.6.d Družba Snaga Maribor pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov ni poslovala učinkovito, saj ob najvišji lastni ceni ravnanja z odpadki ni dosegla največjih deležev ločeno zbranih odpadkov in je za njimi zaostajala za 21 odstotnih točk, oziroma je bila količina ločeno zbranih odpadkov na prebivalca za 51 odstotkov nižja od količine ločeno zbranih odpadkov na prebivalca najuspešnejšega izvajalca.

7.2.7 Akcije osveščanja prebivalstva za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov

Družba Snaga Maribor je v obdobju od leta 2005 do 2007 načrtovala izvedbo številnih akcij osveščanja prebivalstva o pomenu ločenega zbiranja komunalnih odpadkov (promocij, izobraževanj in organizacij raznih prireditev in drugih akcij). Družba Snaga Maribor je v letih 2005, 2006 in 2007 izdajala predvsem brošure o pomenu ločenega zbiranja ter izvajala izobraževalne obiske v vrtcih in šolah in še druge prireditve za otroke, povezane z osveščanjem o ločenem zbiranju. V primerjavi z drugimi izvajalci je bilo število izvedenih izobraževanj precej večje.

Družba Snaga Maribor v obdobju, na katerega se nanaša revizija, ni neposredno nadzirala občanov pri ločevanju komunalnih odpadkov in jih opozarjala na neustrezno odlaganje ločeno zbranih komunalnih odpadkov v zabojnike. Takšnega nadzora tudi ni izvajala občinska inšpekcijska služba, ki je pri ravnanju z odpadki, kjer družba Snaga Maribor opravlja javno službo zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, preverjala predvsem vključenost povzročiteljev odpadkov v organizirani sistem zbiranja komunalnih odpadkov. Ocenjujemo, da bi morala družba Snaga Maribor v sodelovanju z inšpekcijskimi službami vzpostaviti ustrezen nadzor ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, da bi tudi tako vplivala na povečanje deležev ločeno zbranih odpadkov na območju izvajanja javne službe.

Stroški izvedbe aktivnosti osveščanja na tono ločeno zbranih frakcij so leta 2007 znašali 10,62 evra in so bili med nižjimi stroški na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov v primerjavi z drugimi izvajalci (slika 12).

7.3 Stroški in prihodki ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

S primerjavo stroškov vzpostavitve infrastrukture, preračunanih na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov za leto 2007, smo ugotovili, da so ti stroški znašali 5,7 evra na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov in so bili najnižji v primerjavi z drugimi izvajalci. Družba Snaga Maribor je zabojnike za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov postopoma nameščala od leta 1997, zato so bili ti stroški v letu 2007 nižji kot pri drugih izvajalcih (slika 13).

Družba Snaga Maribor je v letu 2007 s prodajo ustvarila 26 evrov prihodkov na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov, ki izvirajo predvsem iz prodaje ločeno zbranih kovin. Prihodki od prodaje ločeno zbranih komunalnih odpadkov so bili v primerjavi z drugimi izvajalci najvišji. Prihodke od prodaje ločeno zbranih komunalnih odpadkov pri izvajalci prikazuje slika 14.

8. LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV V DRUŽBI SIMBIO

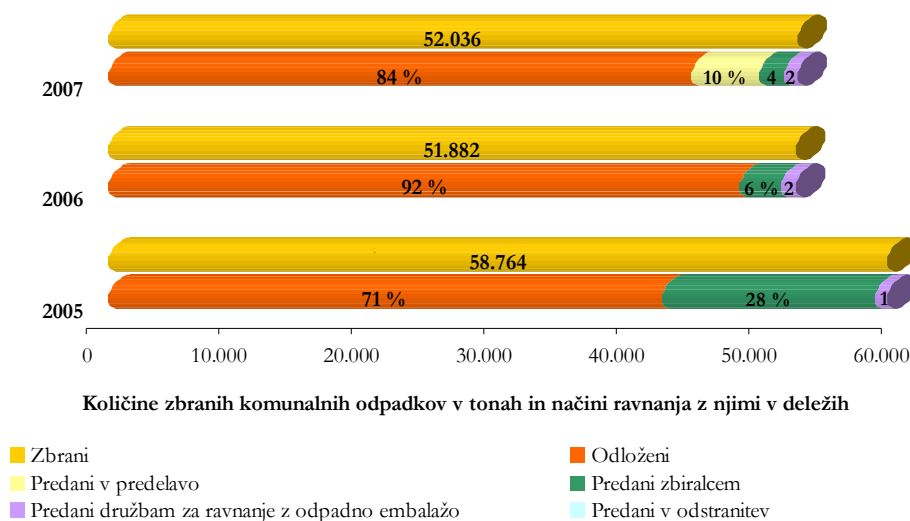
8.1 Rezultati ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Družba SIMBIO je v letu 2007 zbrala 52 tisoč ton komunalnih odpadkov, kar je malo več kot šest odstotkov vseh komunalnih odpadkov, ki so bili v tem letu zbrani v Sloveniji. 96 odstotkov komunalnih odpadkov je bilo zbranih pri gospodinjstvih, preostanek pa pri pravnih osebah iz proizvodnih in poslovnih dejavnosti. Na odlagališču Bukovžlak je bilo odloženih 84 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov. Deset odstotkov zbranih komunalnih odpadkov je bilo predanih v različne postopke predelave, štiri odstotke različnim zbiralcem odpadkov, dva odstotka pa družbam za ravnanje z odpadno embalažo.

Odloženi so bili vsi zbrani mešani komunalni odpadki (77 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov), vsi zbrani kosovni odpadki (5 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov) ter majhen delež ločeno zbranih frakcij in zbrani odpadki z vrtov (skupaj približno 0,6 odstotka vseh zbranih komunalnih odpadkov).

V predelavo so bili predani drugi komunalni odpadki (vsi odpadki iz čiščenja komunalne odpadne vode) ter manjši delež ločeno zbranih frakcij in ločeno zbranih bioloških odpadkov. Različnim zbiralcem je bilo predanih približno 60 odstotkov ločeno zbranih frakcij, vsa odpadna embalaža pa je bila predana družbam za ravnanje z odpadno embalažo.

Slika 24: Zbrani komunalni odpadki in načini ravnanja z njimi v letih 2005, 2006 in 2007

Viri: letna poročila o zbranih komunalnih odpadkih družbe SIMBIO v letih 2005, 2006 in 2007.

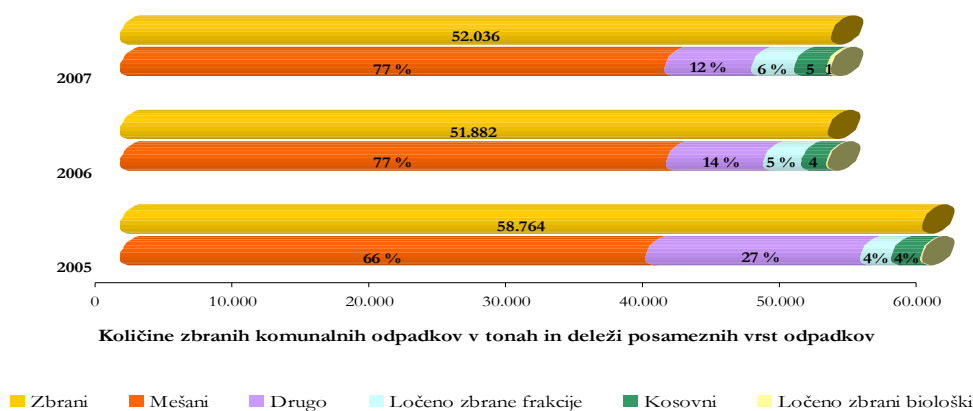
Družba SIMBIO je ločeno zbrala 12 odstotkov komunalnih odpadkov, od teh je bilo sedem odstotkov ločeno zbranih frakcij in pet odstotkov zbranih kosovnih odpadkov.

Družba SIMBIO v letih 2005, 2006 in 2007 izkazuje velik delež drugih komunalnih odpadkov¹⁷⁸. V letu 2005 je delež teh odpadkov znašal 27 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov. Skoraj 26 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov je predstavljal greznični mulj, ki ga je družba SIMBO predajala v predelavo Čistilni napravi Celje. Leta 2006 je greznični mulj predstavljal 3 odstotke vseh zbranih komunalnih odpadkov in je bil tudi predan v predelavo Čistilni napravi Celje. V letu 2006 je družba SIMBIO prenehala zbirati greznični mulj, saj ga odtlej prevzemajo posebni zbiralci. V letu 2006 so bili med drugimi komunalnimi odpadki evidentirani predvsem odpadki iz čiščenja komunalne odpadne vode, ki so predstavljali skoraj deset odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov. Ti odpadki so bili v celoti odloženi. Malo manj kot odstotek zbranih komunalnih odpadkov so predstavljali drugi odpadki, ki niso biološko razgradljivi¹⁷⁹ in so bili prav tako odloženi. V letu 2007 je bilo med drugimi komunalnimi odpadki največ odpadkov iz čiščenja komunalnih odpadnih voda, skoraj 10 odstotkov zbranih komunalnih odpadkov, ki jih je družba SIMBIO predala v predelavo. Preostanek drugih komunalnih odpadkov, dva odstotka vseh zbranih komunalnih odpadkov, so predstavljali drugi odpadki, ki niso biološko razgradljivi in odpadki od čiščenja cest. Ti odpadki so bili v celoti odloženi.

¹⁷⁸ Drugi komunalni odpadki so evidentirani v okviru klasifikacijske skupine "20 03" drugi komunalni odpadki.

¹⁷⁹ Drugi odpadki, ki niso biološko razgradljivi, so evidentirani v okviru klasifikacijske skupine odpadkov "20 02 03".

Slika 25: Zbrani, ločeno zbrani in odloženi komunalni odpadki v letih 2005, 2006 in 2007

Viri: letna poročila o zbranih komunalnih odpadkih družbe SIMBIO v letih 2005, 2006 in 2007.

V primerjavi z letoma 2005 in 2006 je družba SIMBIO leta 2007 rezultate ločenega zbiranja nekoliko izboljšala, saj je delež ločeno zbranih frakcij v vseh zbranih komunalnih odpadkih v primerjavi z letom 2006 povečala za eno odstotno točko, v primerjavi z letom 2005 pa za dve odstotni točki. Družba SIMBIO je ločeno zbiranje bioloških odpadkov začela uvajati šele leta 2007, zato je delež ločeno zbranih bioloških odpadkov v letu 2007 znašal zgolj 0,6 odstotka. Delež zbranih kosovnih odpadkov je leta 2007 znašal pet odstotkov in se je v primerjavi z letom poprej povečal za dobro odstotno točko. Kljub temu, da so se količine ločeno zbranih frakcij povečevale, je njihov delež leta 2007 še vedno zaostajal za slovenskim povprečnim deležem za tri odstotne točke, delež ločeno zbranih bioloških odpadkov pa za štiri odstotne točke.

Pojasnilo družbe SIMBIO

Družba SIMBIO ima popolne podatke o količinah in sestavi pripeljanih odpadkov le za zbirni center v Bukovščaku. Občine Vransko, Prebold, Žalec, Polzela in Vojnik imajo neposredne dogovore z družbama Surovina, d. d., Celje (v nadaljevanju: družba Surovina) in Dinos, d. o. o., Celje (v nadaljevanju: družba Dinos) za odvoz uporabnih sekundarnih surovin iz zbirnih centrov. Iz teh zbirnih centrov družba SIMBIO odvaža le mešane komunalne odpadke, zato bi ob upoštevanju odpadkov, ki jih odvažata navedeni družbi, dosegala večje deleže ločeno zbranih odpadkov. Družba SIMBIO ocenjuje, da je leta 2007 družba Surovina iz zbirnih centrov odpeljala približno 450 ton sekundarnih surovin, družba Dinos pa najmanj 2.500 ton sekundarnih surovin izločenih iz komunalnih odpadkov. Z upoštevanjem teh količin bi se delež ločeno zbranih frakcij na območju, kjer družba SIMBIO izvaja javno službo, precej povečal.

Iz podatkov o odpeljanih odpadkih družb Surovina in Dinos iz zbirnih centrov občin Vransko, Prebold, Žalec, Polzela in Vojnik ni natančno razviden izvor odpadkov, količina in vrsta zbranih odpadkov. Tako evidentiranih odpadkov ni mogoče obravnavati kot komunalne odpadke družbe SIMBIO, saj tudi niso bili vključeni v letna poročila družbe SIMBIO o zbranih komunalnih odpadkih.

8.2 Dejavniki, ki vplivajo na ločeno zbiranje komunalnih odpadkov

8.2.1 Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov

Preverili smo, ali družba SIMBIO evidentira ločeno zbrane frakcije v skladu s klasifikacijskim seznamom odpadkov iz Pravilnika o ravnanju z odpadki. Ugotavljali smo pravilnost klasificiranja ločeno zbranih količin posameznih frakcij in točnost podatkov tako, da smo letne količine primerjali z vsoto mesečnih rekapitulacij. Podrobnejše preveritve evidentiranja smo izvedli za oktober 2005, oktober 2006 in oktober 2007, pri tem pa smo preverili skladnost podatkov na evidenčnih in tehtalnih listih za posamezno ločeno zbrano frakcijo. Preverili smo tudi predajanje zbrane odpadne komunalne embalaže družbi za ravnanje z odpadno embalažo.

Količine ločeno zbranih frakcij, evidentirane na evidenčnih listih, ustrezajo količinam, navedenim na tehtalnih listih. Družba SIMBIO je ustrezno klasificirala in evidentirala posamezne vrste ločeno zbranih frakcij, vso zbrano odpadno komunalno embalažo pa predala družbi za ravnanje z odpadno embalažo.

Iz letnih poročil o zbranih komunalnih odpadkih je mogoče ugotoviti, da je družba SIMBIO v letih 2006 in 2007 vse mešane komunalne odpadke zbrala pri gospodinjstvih, pri pravnih osebah iz proizvodne in poslovne dejavnosti pa v obeh letih teh odpadkov ni zbirala, čeprav je iz letnih poročil razvidno, da je leta 2005 pri njih zbrala približno petino vseh mešanih komunalnih odpadkov. V letu 2005 je družba SIMBIO pri pravnih osebah iz proizvodne in poslovne dejavnosti zbrala približno 16 odstotkov vseh ločeno zbranih frakcij, v letih 2006 in 2007 pa približno 30 odstotkov.

Število pogodb o zbiranju komunalnih odpadkov pri pravnih osebah se med leti ni bistveno spremenilo, količina ločeno zbranih frakcij pa se je leta 2007 v primerjavi z letom 2005 povečala za več kot 100 odstotkov. Ocenjujemo, da je družba SIMBIO v letih 2006 in 2007 neustrezno evidentirala zbrane mešane komunalne odpadke glede na izvor, zato letna poročila o zbranih komunalnih odpadkih ne izkazujejo točnih podatkov o zbranih komunalnih odpadkih iz različnih virov.

Ukrepi družbe SIMBIO

Družba SIMBIO je v letu 2008 preuredila zbiranje podatkov o zbranih komunalnih odpadkih tako, da je uvedla sistem evidentiranja odpadkov na podlagi delovnih nalogov smetarskih vozil. Podatke za izračun deležev komunalnih odpadkov iz posameznih virov pridobiva iz evidence uporabnikov in odjemnih mest za vsako opravljeno vožnjo smetarskega vozila.

8.2.2 Načrtovanje in doseganje ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Preverili smo, ali je družba SIMBIO v poslovnih načrtih in programih ločenega zbiranja komunalnih odpadkov načrtovala:

- merljive, določne, jasne in časovno opredeljene cilje povečevanja količin ločeno zbranih komunalnih odpadkov;
- deleže izločenih frakcij in bioloških odpadkov v skladu z izločitvenim potencialom ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ki ga je predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004, in pogoje, ki jim morajo ustrezati odloženi mešani komunalni odpadki;

- deleže ločenega zbiranja v skladu s strateškimi opredelitvami lokalnih skupnosti o ravnanju s komunalnimi odpadki.

Preverili smo tudi, ali je družba SIMBIO dosegala zastavljene poslovne cilje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov in ciljne deleže izločitvenega potenciala, ki jih je predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor.

Družba SIMBIO je v letnih poslovnih načrtih, programih ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami in v načrtu ravnanja z odpadki¹⁸⁰ načrtovala količine ločeno zbranih frakcij komunalnih odpadkov, ki naj bi jih dosegla v letih 2005, 2006 in 2007 v absolutnih zneskih ter kot odstotno povečanje glede na doseženi rezultat v preteklem letu, ter glede na povečanje kapacitet novo nameščenih zbiralnic v letih 2005, 2006 in 2007 ter tudi pričakovanih učinkov izvedenih akcij osveščanja prebivalstva. Poleg povečevanja količin ločeno zbranih frakcij je načrtovala tudi zmanjšanje količine odloženih odpadkov in povečanje ponovne uporabe sekundarnih surovin. Med cilji družbe SIMBIO v okviru ravnanja s komunalnimi odpadki in ločenim zbiranjem komunalnih odpadkov so še aktivnosti za vključitev čim večjega števila prebivalcev v organiziran odvoz komunalnih odpadkov do konca leta 2008, povečevanje števila zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij ter nadaljnja gradnja zbirnih centrov.

Na ravni države je Ministrstvo za okolje in prostor opredelilo ciljne deleže izločanja posameznih frakcij iz komunalnih odpadkov, ki naj bi bili doseženi do leta 2008 in do leta 2013 (slika 2). Z Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališča so določeni pogoji in omejitve odlaganja, ki jih je treba izpolnjevati ob odlaganju komunalnih odpadkov (slika 2). Pogoji in omejitve odlaganja¹⁸¹ določajo sestavo in lastnosti zbranih komunalnih odpadkov, saj odpadkov, ki teh zahtev ne izpolnjujejo, ni dovoljeno odložiti na odlagališča.

Na lokalni ravni je Občina Celje leta 1993 sprejela Strategijo za ravnanje z odpadki na območju Občine Celje (v nadaljevanju: strategija ravnanja z odpadki). Poglavitne opredelitve te strategije so splošni cilji, kot je doseganje čim višje stopnje ločevanja odpadkov na izvoru, ureditev čim več zbiralnic za ločeno zbiranje odpadkov, zagotovitev dodatnega sortiranja odpadkov na odlagališču za izločitev nevarnih odpadkov in sekundarnih surovin, zagotovitev doslednega kompostiranja bioloških odpadkov ter priprava načrtov ravnanja z različnimi vrstami odpadkov. V strategiji ravnanja z odpadki so bili določeni kratkoročni cilji do leta 1995, srednjeročni do konca leta 1998 in dolgoročni cilji ravnanja s komunalnimi odpadki na območju Mestne občine Celje. Splošne cilje ravnanja s komunalnimi odpadki na lokalni ravni določa tudi Odlok o ravnanju s komunalnimi odpadki v Mestni občini Celje¹⁸², med drugim tudi pomembnost ločenega zbiranja odpadkov na izvoru njihovega nastanka ter pomembnost vračanja koristnih odpadkov v ponovno uporabo in predelavo.

8.2.2.a Družba SIMBIO je v poslovnih načrtih, programih ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami ter v načrtu ravnanja z odpadki določila merljive, določne, jasne in časovno opredeljene cilje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ki izhajajo iz ocene možnega doseganja ločeno zbranih količin na podlagi preteklih rezultatov in ocene vpliva dodatno uvedenih zmogljivosti infrastrukture za ločeno zbiranje. Družba SIMBIO med poslovnimi cilji ni načrtovala povečanja ločeno zbranih količin bioloških odpadkov, ker v tem obdobju ločenega zbiranja teh odpadkov še ni izvajala.

¹⁸⁰ Izdelan septembra 2006 in dopolnjen junija 2007.

¹⁸¹ To so delež biološko razgradljivih sestavin v odloženem preostanku komunalnih odpadkov, delež skupnega ogljika v biološko razgradljivih sestavinah odloženega preostanka in kurilna vrednost odloženega preostanka.

¹⁸² Uradni list RS, št. 67/99.

8.2.2.b Družba SIMBIO je pri načrtovanju ciljev ločenega zbiranja upoštevala načela ravnanja s komunalnimi odpadki, ki jih je uveljavila lokalna strategija ravnanja z odpadki, ni pa upoštevala ciljnih deležev izločenih frakcij komunalnih odpadkov, ki jih je določilo Ministrstvo za okolje in prostor, ter omejitev in pogojev sestave ter lastnosti komunalnih odpadkov, ki jih je dovoljeno odlagati.

8.2.2.c Iz letnih poročil o poslovanju družbe SIMBIO za leta 2005, 2006 in 2007 je mogoče ugotoviti, da je družba zastavljene poslovne cilje povečevanja količin ločeno zbranih frakcij dosegala oziroma je za njimi nekoliko zaostajala. V letu 2007 je za načrtovanimi količinami ločeno zbranih frakcij zaostala za približno pet odstotkov.

Če primerjamo realizirane deleže ločeno zbranih komunalnih odpadkov pri družbi SIMBIO z izločitvenim potencialom frakcij komunalnih odpadkov, ki ga je določilo Ministrstvo za okolje in prostor v operativnem programu iz leta 2004 (tabela 11), ugotovimo, da družba SIMBIO zelo zaostaja za ciljnim izločitvenimi deleži, tako pri deležu ločeno zbranih frakcij, še posebej pa pri deležu ločeno zbranih bioloških odpadkov.

8.2.2.d V predelavo je družba SIMBIO leta 2007 predala približno polovico vseh ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Za ciljnim deležem je zaostala predvsem pri kosovnih odpadkih, ki so bili leta 2007 vsi odloženi, pa tudi pri predaji bioloških odpadkov v predelavo, saj jih je bilo odloženih skoraj 70 odstotkov.

Tabela 11: Primerjava med ciljnimi vrednostmi izločitvenega potenciala ločeno zbranih odpadkov in doseženimi rezultati ločenega zbiranja ter predaje v predelavo družbi SIMBIO v letu 2007

Izločeni komunalni odpadki	v odstotkih			
	Izločeni deleži frakcij		Predaja frakcij v predelavo	
	Cilj	Rezultat	Cilj ¹⁸³	Rezultat ¹⁸⁴
Ločene frakcije	15	6	66	92 ¹⁸⁵
Kosovni odpadki	5	5	50	0
Biološki odpadki	13	0,6	85	31
Skupaj	33	19	71¹⁸⁶	51¹⁸⁷

Viri: Operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 in podatki družbe SIMBIO o zbranih komunalnih odpadkih leta 2007.

8.2.2.e Družba SIMBIO je začela uvajati ločeno zbiranje bioloških odpadkov oktobra 2007, kar je tudi razlog za majhne deleže ločeno zbranih bioloških odpadkov v obdobju od leta 2005 do leta 2007. V letih 2005 in 2006 je večino ločeno zbranih bioloških odpadkov zbrala pri pravnih osebah iz proizvodnih in poslovnih dejavnosti. S poskusnim uvajanjem ločenega zbiranja bioloških odpadkov je pričela v ožjem mestnem jedru Mestne občine Celje, kjer je namestila 2.200 zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov, in nekaterih primestnih naseljih. Lastnikom individualnih gradenj je v skladu s Pravilnikom o ravnanju z organskimi kuhinjskimi odpadki ponudila možnost kompostiranja bioloških odpadkov v hišnem kompostniku, vendar se je večina občanov odločila za organizirani odvoz ločeno zbranih bioloških odpadkov. Družba SIMBIO je gospodinjstvom zagotovila brezplačne zabojnike za lažje ločevanje bioloških odpadkov. V skladu s pravilnikom so morali izvajalci javne službe ločeno zbiranje bioloških kuhinjskih odpadkov obvezno vzpostaviti do 31. 12. 2005, kar pomeni, da družba SIMBIO v predpisanem roku ni zagotovila ločenega zbiranja teh odpadkov.

Pojasnilo družbe SIMBIO

V letu 2008 je družba SIMBIO uvedla ločeno zbiranje bioloških kuhinjskih odpadkov tudi v Občini Šentjur. Družba SIMBIO je pričetek ločenega zbiranja bioloških odpadkov prilagodila možnostim predelave bioloških odpadkov, saj je

¹⁸³ Ciljni delež predelave je določen kot delež ciljne količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, določene v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004, za katero bi bilo treba zagotoviti predelavo.

¹⁸⁴ Dosežen rezultat predelave smo ugotavljali kot delež dosežene količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, predanih v predelavo, pri posameznem revidirancu.

¹⁸⁵ Upoštevali smo tudi količine ločeno zbranih frakcij, predane družbam za ravnanje z odpadno embalažo, in količine, predane drugim zbiralcem.

¹⁸⁶ Glede na to, da je ciljni delež posamezne frakcije, predane v predelavo, določen kot delež ciljne količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, za katero je treba zagotoviti predelavo, je skupni ciljni delež predelave določen kot skupna ciljna količina vseh ločeno zbranih frakcij, ki naj bi bila predana v predelavo, v celotni načrtovani količini ločeno zbranih frakcij.

¹⁸⁷ Skupni delež ločeno zbranih frakcij, predanih v predelavo, je izračunan kot količina ločeno zbranih frakcij, predanih v predelavo, glede na celotno količino ločeno zbranih komunalnih odpadkov.

kompostarna v okviru regijskega centra ravnanja z odpadki pričela obratovati konec leta 2007. Na odločitev o začetku ločenega zbiranja bioloških odpadkov je vplivala predvsem stroškovna učinkovitost izvajanja gospodarske javne službe, saj povečanih stroškov zaradi ločenega zbiranja bioloških odpadkov družba SIMBIO ne bi mogla v celoti vključiti v ceno za izvajanje gospodarske javne službe.

8.2.2.f Družba SIMBIO je v obdobju od leta 2005 do leta 2007 izvedla pet sortirnih analiz, s katerimi je ugotovila, da zbrani mešani komunalni odpadki, ki so namenjeni odlaganju, vsebujejo od 46 do 55 odstotkov biološko razgradljivih sestavin. V skladu z izdanim okoljevarstvenim dovoljenjem za obratovanje odlagališča komunalnih odpadkov Bukovžlak, kjer družba SIMBIO odlaga zbrane mešane komunalne odpadke, je Ministrstvo za okolje in prostor določilo največje količine biološko razgradljivih odpadkov¹⁸⁸, ki jih je bilo dovoljeno letno odložiti na to odlagališče. Iz opravljenih sortirnih analiz je mogoče ugotoviti, da so mešani komunalni odpadki leta 2007 v povprečju vsebovali 51 odstotkov biološko razgradljivih sestavin, na odlagališče pa je bilo v skladu z izdanim okoljevarstvenim dovoljenjem dovoljeno odlagati komunalne odpadke z 21-odstotnim deležem teh sestavin. Dejanska količina odloženih biološko razgradljivih sestavin na odlagališče Bukovžlak je v letu 2007 za 173 odstotkov presegala dovoljeno količino, vsebnost biološko razgradljivih sestavin v mešanih komunalnih odpadkih pa je za 30 odstotnih točk presegla dovoljeno vsebnost teh sestavin. Ocenjujemo, da je neizvajanje ločenega zbiranja bioloških odpadkov zelo vplivalo na preseganje količin teh sestavin v mešanih komunalnih odpadkih.

8.2.3 Število zbiralnic, zbirnih centrov in zabojnikov za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov

8.2.3.1 Namestitev zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov

V skladu s 6. členom odredbe o ločenem zbiranju je treba na območjih mestnih jeder in večjih stanovanjskih naselij urediti zbiralnico za ločeno zbiranje na vsakih 500 prebivalcev. Zbiralnice morajo biti opremljene za ločeno zbiranje papirja ter odpadne embalaže iz papirja ali lepenke, stekla in plastike.

Družba SIMBIO je pričela z uvajanjem ločenega zbiranja komunalnih odpadkov leta 2000, ko je namestila nekaj zbiralnic na območju Mestne občine Celje. Ločeno zbiranje frakcij komunalnih odpadkov je kasneje razširila tudi na druge občine, kjer izvaja javno službo zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov. Konec leta 2005 je družba SIMBIO na celotnem območju izvajanja javne službe namestila 495 zbiralnic; pri tem je v povprečju zagotovila eno zbiralnico za 246 prebivalcev, konec leta 2006 sta bili nameščeni 502 zbiralnici, kar je v povprečju ena zbiralnica za 243 prebivalcev, konec leta 2007 pa je bilo nameščenih 512 zbiralnic, kar je v povprečju ena zbiralnica na 238 prebivalcev. Največ, skoraj 50 odstotkov, zbiralnic je nameščenih v Mestni občini Celje, druge pa so v ostalih občinah, kjer družba SIMBIO izvaja javno službo zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov.

¹⁸⁸ V skladu z okoljevarstvenim dovoljenjem je bilo na odlagališče Bukovžlak leta 2005 dovoljeno odložiti 19.170 ton oziroma 30 odstotkov biološko razgradljivih odpadkov, leta 2006 18.083 ton oziroma 27 odstotkov, leta 2007 pa največ 12.741 ton oziroma 21 odstotkov dovoljene količine odloženih odpadkov.

8.2.3.1.a Družba SIMBIO je z namestitvijo zbiralnic zadostila oziroma preseгла zahteve glede števila prebivalcev na zbiralnico iz odredbe o ločenem zbiranju. Predpisi na lokalni ravni niso opredelili standarda postavitve zbiralnic, saj 9. člen Odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki v Mestni občini Celje določa le, da so povzročitelji odpadkov dolžni papir in steklo zbirati v tipiziranih posodah za papir in steklo, kjer so organizirani ekološki otoki, ne določa pa prostorske razporejenosti in gostote postavitve teh otokov.

8.2.3.1.b Na podlagi podatkov o deležih ločeno zbranih frakcij in količinah ločeno zbranih frakcij na prebivalca ocenjujemo, da je povečevanje števila nameščenih zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij vplivalo na povečanje količin ločeno zbranih frakcij, saj so bile te leta 2007 za 38 odstotkov večje od ločeno zbranih količin ob koncu leta 2005.

8.2.3.1.c Ker je družba SIMBIO začela ločeno zbiranje bioloških odpadkov uvajati šele konec leta 2007 s poskusnim zbiranjem organskih odpadkov v ožjem mestnem jedru Mestne občine Celje, učinki ločenega zbiranja še niso vidni. Delež ločeno zbranih bioloških odpadkov je bil leta 2007 nižji kot en odstotek.

8.2.3.1.d Na podlagi preveritev pogostosti izvajanja odvozov komunalnih odpadkov za oktober 2005, oktober 2006 in oktober 2007 smo ugotovili, da družba SIMBIO izvaja odvoze posameznih ločeno zbranih frakcij in ločeno zbranih bioloških odpadkov dvakrat oziroma trikrat mesečno, glede na različna območja poselitve, kot določa program ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami. Glede na dejanske potrebe izvaja odvoz posameznih vrst ločeno zbranih frakcij tudi pogostejše od načrtovanih.

8.2.3.2 Postavitev zbirnih centrov

V skladu s 15. členom odredbe o ločenem zbiranju je treba v okviru javne službe zbiranje in prevoz odpadkov vzpostaviti zbirni center na območju vsake občine in za vsako naselje z več kot osem tisoč prebivalci, v naseljih z več kot 25 tisoč prebivalci je treba zagotoviti najmanj dva zbirna centra, v naseljih z več kot 100 tisoč prebivalci pa najmanj en zbirni center na vsakih 80 tisoč prebivalcev.

Družba SIMBIO bi morala glede na določila odredbe na območju izvajanja javne službe urediti devet zbirnih centrov, vendar do konca leta 2007 ni vzpostavila zadostnega števila centrov, da bi bile izpolnjene zahteve iz odredbe. Do konca leta 2007 je bilo vzpostavljenih šest zbirnih centrov, in sicer v Mestni občini Celje na odlagališču Bukovžlak in v občinah Žalec, Prebold, Polzela, Braslovče, Vransko. Glede na določbe odredbe bi bilo treba vzpostaviti še dodatni zbirni center v Mestni občini Celje ter zbirna centra v občinah Šentjur in Štore.

Pojasnilo družbe SIMBIO

V gradnji je zbirni center Vojnik, kamor bodo lahko frakcije komunalnih odpadkov odlagali tudi prebivalci Občine Dobrna. Zbirni center Bukovžlak je bil načrtovan kot zbirni center za Mestno občino Celje in tudi za občini Štore in Šentjur, ker je v bližini vseh treh občin, je večje dimenzije in kakovostno opremljen za sprejem večje količine odpadkov. Družba SIMBIO ugotavlja, da je takšna rešitev ustrezna, saj je lokacija centra ugodna, obiskanost centra pa zelo številna. Zbirni centri v manjših občinah so ponavadi zaradi ekonomike poslovanja odprti le nekaj ur tedensko in so slabše opremljeni, ker cena izvajanja javne službe ne omogoča dragega poslovanja zbirnih centrov. Družba SIMBIO ocenjuje, da bi bila gradnja zbirnih centrov v Mestni občini Celje, Občini Šentjur in Občini Štore neracionalna in nepotrebna. Ustrezno bi bilo treba spremeniti oziroma dopolniti 15. člen odredbe o ločenem zbiranju, da bi bila mogoča večja fleksibilnost postavitve zbirnih centrov glede na velikost in lego posameznih občin.

8.2.4 Naprave za obdelavo komunalnih odpadkov in upravljanje odlagališča teh odpadkov

Na območju, kjer družba SIMBIO izvaja javno službo zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, do konca leta 2007 niso obratovale naprave za obdelavo ločeno zbranih komunalnih odpadkov. V letu 2008 je na območju odlagališča odpadkov Bukovžlak začel obratovati regijski center ravnanja z odpadki. Od marca 2008 deluje sortirnica, v kateri poteka prebiranje ločeno zbranih frakcij, junija 2008 pa je pričela poskusno delovati tudi kompostarna. Ob koncu leta 2008 sta bili dokončana objekt za mehansko biološko obdelavo mešanih komunalnih odpadkov in objekt za termično obdelavo lahke gorljive frakcije, ki je produkt mehansko biološke obdelave. V obdobju, na katerega se nanaša revizija, naprave za obdelavo komunalnih odpadkov v okviru regijskega centra še niso pričele obratovati, zato niso imele izrazitega vpliva na količine ločeno zbranih frakcij družbe SIMBIO.

V obdobju, na katerega se nanaša revizija, je bila družba SIMBIO upravljavka odlagališča Bukovžlak. Kot prikazujeta sliki 6 in 7, je družba SIMBIO zelo zaostajala za deležem ločeno zbranih frakcij in bioloških odpadkov ter količino ločeno zbranih odpadkov na prebivalca za povprečjem Slovenije. Dejstvo, da je bila družba SIMBIO poleg izvajanja javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov hkrati tudi upravljavka odlagališča komunalnih odpadkov Bukovžlak, ni pozitivno vplivalo na pospeševanje ločenega zbiranja frakcij in bioloških komunalnih odpadkov. Obe funkciji nista bili ustrezno razmejeni, zato ni bila zagotovljena ustrezna kontrola pripeljanih komunalnih odpadkov, ki jih je bilo treba odložiti. Upravljanje z odlagališčem je družbi SIMBIO omogočilo ugodnejšo ceno odlaganja komunalnih odpadkov, kar družbe ni spodbujalo k pospešenemu ločenemu zbiranju komunalnih odpadkov. Vpliv veljavne in lastne cene na ločeno zbrane količine podrobneje prikazujemo v točki 8.2.5.

8.2.5 Cena ravnanja s komunalnimi odpadki

S primerjavo komponent veljavne cene ravnanja z odpadki ugotavljamo, da je družba SIMBIO gospodinjstvom v obdobju od leta 2005 do leta 2007 zaračunavala ceno zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov, ki je leta 2007 znašala 7,47 evra na kubični meter zbranih komunalnih odpadkov in je bila v primerjavi z drugimi izvajalci med višjimi. Veljavna cena za odlaganje komunalnih odpadkov je znašala 2,93 evra in je bila v primerjavi z drugimi izvajalci med najnižjimi (slika 10). Skupaj je družba SIMBIO leta 2007 gospodinjstvom za odvoz in odlaganje komunalnih odpadkov zaračunavala 10,4 evra na kubični meter zbranih komunalnih odpadkov.

Lastna cena zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov je leta 2007 znašala 6,7 evra za kubični meter zbranih komunalnih odpadkov in je bila v primerjavi z drugimi izvajalci med višjimi, kar pomeni, da je družba zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov izvajala z višjimi stroški kot nekateri drugi izvajalci. Lastna cena zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov je bila leta 2007 za 77 centov nižja od veljavne cene, zato je družba SIMBIO to javno službo izvajala z dobičkom. Lastna cena odlaganja komunalnih odpadkov je bila v primerjavi z drugimi izvajalci najnižja (slika 10). Znašala je 2,56 evra za kubični meter odloženih odpadkov in je bila za 37 centov nižja od veljavne cene, kar pomeni, da je družba SIMBIO tudi pri odlaganju komunalnih odpadkov poslovala z dobičkom. Na odlagališču Bukovžlak so v obdobju, na katerega se nanaša revizija, komunalne odpadke odlagali tudi drugi izvajalci javne službe zbiranja in odlaganja odpadkov. Tem izvajalcem je družba SIMBIO za odlaganje zaračunavala 6 evrov za kubični meter odloženih odpadkov.

Veljavna cena ravnanja z odpadki¹⁸⁹ družbe SIMBIO je v letu 2007 za gospodinjstvo znašala 10,4 evra na kubični meter, lastna cena ravnanja z odpadki pa 9,26 evra na kubični meter. Ob veljavni ceni ravnanja s komunalnimi odpadki, ki je bila višja od veljavne cene drugih izvajalcev, ki so uspeli dosegati slovenske povprečne deleže ločeno zbranih komunalnih odpadkov in povprečne količine ločeno zbranih odpadkov na prebivalca, družba SIMBIO povprečnih deležev oziroma količin ni uspela doseči in je za njimi zelo zaostala, kljub temu da je pri izvajanju obeh dejavnosti poslovala z dobičkom. Višja lastna cena in dosežene nižje količine ločeno zbranih frakcij kot pri drugih izvajalcih kažejo na neučinkovito poslovanje družbe SIMBIO pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov. Ocenjujemo, da predvsem dobiček, ki ga je družba dosegala z izvajanjem javne službe odlaganja komunalnih odpadkov, ni pozitivno vplival na povečevanje količin ločeno zbranih frakcij. Dobitek, ki ga je družba dosegla pri izvajanju zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov, pa kaže na dejstvo, da bi družba ob dani veljavni ceni lahko zagotavljala večji obseg ločenega zbiranja komunalnih odpadkov.

8.2.6 Akcije osveščanja prebivalstva za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov

Družba SIMBIO je v obdobju od leta 2005 do leta 2007 izvajala številne akcije osveščanja prebivalstva o pomenu ločenega zbiranja komunalnih odpadkov. Izvajanje akcij je okrepila predvsem v letu 2007, ko se je začela gradnja regijskega centra. Izvajala je v glavnem vse vrste promocij, izobraževanj in drugih akcij, kakršne so izvajali tudi drugi izvajalci javne službe. Stroški izvajanja akcij osveščanja prebivalstva so v letu 2007 znašali 9,9 evra na tono ločeno zbranih frakcij in so bili med nižjimi v primerjavi s stroški izvajanja akcij drugih izvajalcev (slika 12).

8.3 Stroški in prihodki ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

S primerjavo stroškov vzpostavitve infrastrukture, preračunanih na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov za leta 2005, 2006 in 2007 smo ugotovili, da so bili stroški vzpostavitve infrastrukture med višjimi v primerjavi z drugimi izvajalci. Stroške vzpostavitve in količine ločeno zbranih odpadkov na prebivalca prikazuje slika 13.

Prihodki na tono ločeno zbranih frakcij, ki jih je dosegla družba SIMBIO s prodajo teh frakcij v letih 2005, 2006 in 2007, so bili najvišji v primerjavi s prihodki drugih izvajalcev. Prikazuje jih slika 14.

Ocenjujemo, da družba SIMBIO v obdobju od leta 2005 do leta 2007 pri ravnanju z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki ni poslovala učinkovito, saj ob dani ceni ravnanja s komunalnimi odpadki in ob visokih stroških vzpostavitve sistema ločenega zbiranja ni povečevala količin ločeno zbranih komunalnih odpadkov, da bi dosegla vsaj povprečne slovenske deleže posameznih ločeno zbranih frakcij.

¹⁸⁹ Vključeni sta veljavni ceni za zbiranje in prevoz ter za odlaganje komunalnih odpadkov.

9. LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV V DRUŽBI KOMUNALA NOVO MESTO

9.1 Rezultati ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Družba Komunala Novo mesto je leta 2007 zbrala 23.573 ton komunalnih odpadkov¹⁹⁰, kar predstavlja 3 odstotke vseh komunalnih odpadkov, ki so bili v tem letu zbrani v Sloveniji. Pri gospodinjstvih je bilo zbranih 69 odstotkov vseh komunalnih odpadkov, preostanek pa pri pravnih osebah iz proizvodnih in poslovnih dejavnosti. Na odlagališče Leskovec je bilo odloženih 94 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov, šest odstotkov pa je bilo predanih v predelavo¹⁹¹. Načine ravnanja z zbranimi komunalnimi odpadki prikazuje slika 26.

Leta 2007 je družba Komunala Novo mesto odložila 22.045 ton zbranih komunalnih odpadkov, in sicer:

- 20.768 ton mešanih komunalnih odpadkov (88 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov oziroma vse zbrane mešane komunalne odpadke),
- 767 ton zbranih kosovnih odpadkov (3 odstotke vseh zbranih komunalnih odpadkov oziroma vse zbrane kosovne odpadke),
- 363 ton drugih komunalnih odpadkov (2 odstotka vseh zbranih komunalnih odpadkov),
- 128 ton ločeno zbranih bioloških odpadkov (0,5 odstotka vseh zbranih komunalnih odpadkov oziroma vse ločeno zbrane biološke odpadke) in
- 19 ton ločeno zbranih frakcij (1,2 odstotka vseh ločeno zbranih frakcij).

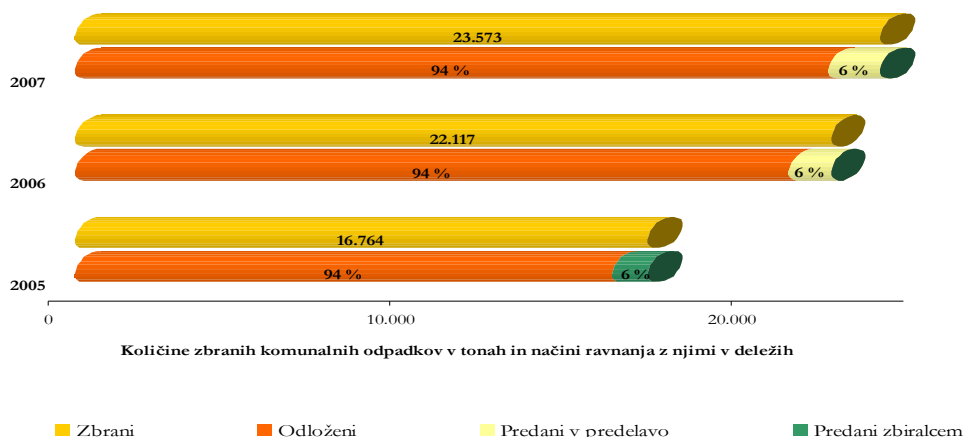
Predelovalcem je družba Komunala Novo mesto predala 1.528 ton komunalnih odpadkov, in sicer:

- 1.224 ton različnih ločeno zbranih frakcij in
- 254 ton zbrane odpadne embalaže, ki je bila predana družbi za ravnanje z odpadno embalažo.

¹⁹⁰ Večje količine zbranih komunalnih odpadkov v letih 2006 in 2007 v primerjavi z letom 2005 so predvsem posledica razširitve izvajanja javne službe zbiranja in prevoza odpadkov na občini Straža in Šmarješke Toplice.

¹⁹¹ Iz letnega poročila o zbranih komunalnih odpadkih za leto 2007 je razvidno, da je predaja zbrane odpadne embalaže družbi za ravnanje z odpadno embalažo evidentirana kot predaja predelovalcem in ne kot predaja družbi za ravnanje z odpadno embalažo.

Slika 26: Zbrani komunalni odpadki in načini ravnanja z njimi v letih 2005, 2006 in 2007

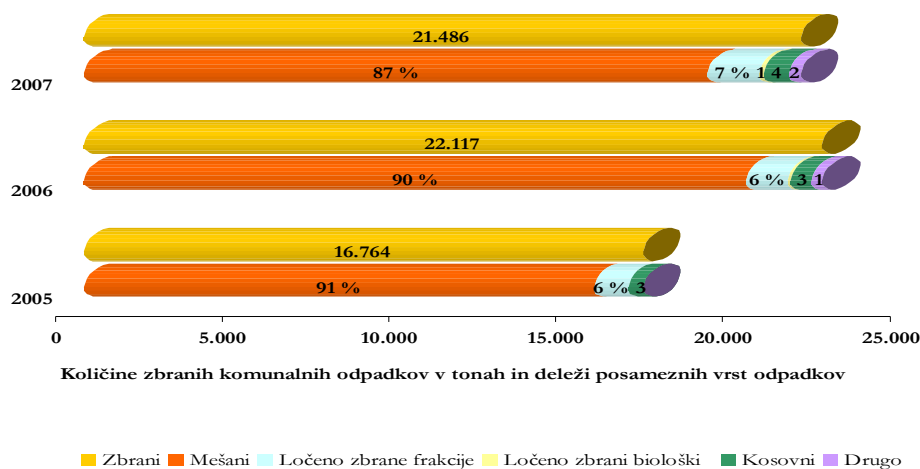

Viri: letna poročila o zbranih komunalnih odpadkih družbe Komunalna Novo mesto za leta 2005, 2006 in 2007.

Družba Komunalna Novo mesto je leta 2007 v Občini Šentjernej zbirala zgolj mešane komunalne odpadke, medtem ko je ločeno zbiranje komunalnih odpadkov izvajala družba EDŠ, d. o. o., Šentjernej. Iz nadaljnje analize smo izločili količino mešanih komunalnih odpadkov, ki so bili zbrani v Občini Šentjernej, da smo lahko pridobili realno oceno o poslovanju družbe Komunalna Novo mesto pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov. Struktura zbranih komunalnih odpadkov (slika 27) je bila naslednja:

- delež mešanih komunalnih odpadkov je znašal 87 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov;
- delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov je znašal 12 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov; pri tem je bil delež ločeno zbranih frakcij sedem odstotkov, delež zbranih kosovnih odpadkov štiri odstotke in delež ločeno zbranih bioloških odpadkov en odstotek;
- delež drugih komunalnih odpadkov (zemlja, kamenje in drugi odpadki, ki niso biološko razgradljivi) je znašal en odstotek.

Slika 27: Zbrani komunalni odpadki in njihova struktura v letih 2005, 2006 in 2007

Viri: letna poročila o zbranih komunalnih odpadkih družbe Komunala Novo mesto za leta 2005, 2006 in 2007.

Delež ločeno zbranih frakcij v vseh komunalnih odpadkih je leta 2007 znašal približno sedem odstotkov, kar je tri odstotne točke manj kot povprečni slovenski delež (slika 6). Delež ločeno zbranih frakcij je v obdobju, na katerega se nanaša revizija, ostajal na približno enaki ravni. Količina ločeno zbranih frakcij na prebivalca¹⁹² je znašala 28 kilogramov, kar je za 15 kilogramov manj, kot je znašalo slovensko povprečje¹⁹³ (slika 7).

Delež ločeno zbranih bioloških odpadkov v vseh komunalnih odpadkih je leta 2007 znašal en odstotek in je bil od povprečnega slovenskega deleža manjši za tri odstotne točke (slika 6). Delež ločeno zbranih bioloških odpadkov se je v primerjavi z letom 2005 povečal za eno odstotno točko. Količina ločeno zbranih bioloških odpadkov na prebivalca je leta 2007 znašala malo več kot dva kilograma, kar je za 14 kilogramov manj od slovenske povprečne količine ločeno zbranih bioloških odpadkov na prebivalca (slika 7).

Delež zbranih kosovnih odpadkov v vseh komunalnih odpadkih je leta 2007 znašal štiri odstotke in je v obdobju, na katerega se nanaša revizija, ostajal na enaki ravni.

9.2 Dejavniki, ki vplivajo na ločeno zbiranje komunalnih odpadkov

9.2.1 Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov

Preverili smo, ali je družba Komunala Novo mesto evidentirala ločeno zbrane komunalne odpadke v skladu s klasifikacijskim seznamom odpadkov iz Pravilnika o ravnanju z odpadki. Ugotavljali smo pravilnost razvrščanja posameznih vrst ločeno zbranih komunalnih odpadkov in točnost podatkov tako, da smo letne količine primerjali z vsoto mesečnih rekapitulacij. Podrobnejše preveritve evidentiranja smo izvedli za oktober 2005, oktober 2006 in oktober 2007; pri tem smo primerjali skladnost podatkov na

¹⁹² Upoštevano je število prebivalcev z območja izvajanja javne službe družbe Snaga Maribor.

¹⁹³ Upoštevano je število prebivalcev Slovenije.

evidenčnih in tehtalnih listih za posamezno vrsto ločeno zbranih odpadkov. Preverili smo tudi predajanje zbrane odpadne komunalne embalaže družbi za ravnanje z odpadno embalažo.

Za ravnanje z odpadno embalažo je družba Komunala Novo mesto v skladu z Uredbo o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo sklenila pogodbo z družbo SLOPAK.

Količine vseh ločeno zbranih frakcij, navedene v letnih poročilih o zbranih komunalnih odpadkih, so bile v skladu z mesečnimi rekapitulacijami zbranih količin posameznih frakcij. Količine ločeno zbranih frakcij v izbranem vzorcu so bile v skladu s količinami, ki so bile navedene na posameznih evidenčnih listih o ravnanju z odpadki. Podlaga za pripravo evidenčnih listov so bili tehtalni listi za posamezne vrste odpadkov.

Ugotovili smo, da družba Komunala Novo mesto oddaje odpadne embalaže ni evidentirala kot oddajo družbi za ravnanje z odpadno embalažo¹⁹⁴, temveč leta 2005 kot oddajo zbiralcem¹⁹⁵, v letih 2006 in 2007 pa kot "predajo komunalnih odpadkov z namenom predelave"¹⁹⁶ družbi Papir Servis. Iz evidenčnih listov, ki jih je ob prevzemu zbrane odpadne komunalne embalaže družbi Komunala Novo mesto izstavila družba SLOPAK, je razvidno, da je bila vsa zbrana odpadna komunalna embalaža predana tej družbi. Družba Papir Servis je podizvajalec družbe SLOPAK v skladu z okoljevarstvenim dovoljenjem, ki je bilo tej družbi izdano za ravnanje z odpadno embalažo. Družba Papir Servis zbrano odpadno embalažo prevzema na dogovorjenih zbirnih mestih, za ravnanje z zbrano odpadno embalažo pa je v skladu z določili Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo odgovorna družba SLOPAK. Tako evidentiranje ni ustrezno, saj na ravni države niso izkazane pravilne količine zbranih komunalnih odpadkov, predane v predelavo, in količine, oddane družbam za ravnanje z odpadno embalažo. Napačno evidentiranje predaje zbrane odpadne embalaže Ministrstvu za okolje in prostor ne omogoča navzkrižnih preveritev s količinami zbrane odpadne embalaže, ki jih prikazujejo družbe za ravnanje z odpadno embalažo.

9.2.2 Načrtovanje in doseganje ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Preverili smo, ali je družba Komunala Novo mesto v poslovnih načrtih in programih ločenega zbiranja komunalnih odpadkov načrtovala:

- merljive, določne, jasne in časovno opredeljene cilje povečevanja količin ločeno zbranih komunalnih odpadkov;
- deleže izločenih frakcij in bioloških odpadkov v skladu z izločitvenim potencialom ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ki ga je predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004, in pogoje, ki jim morajo ustrezati odloženi mešani komunalni odpadki;
- deleže ločenega zbiranja v skladu s strateškimi opredelitvami lokalnih skupnosti o ravnanju s komunalnimi odpadki.

Preverili smo tudi, ali je družba Komunala Novo mesto dosegala zastavljene poslovne cilje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov in ciljne deleže izločitvenega potenciala, ki jih je predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor.

¹⁹⁴ Stolpec "14" letnega poročila o zbranih komunalnih odpadkih (obrazec KO-Z).

¹⁹⁵ Stolpec "13" letnega poročila o zbranih komunalnih odpadkih (obrazec KO-Z).

¹⁹⁶ Stolpec "12" letnega poročila o zbranih komunalnih odpadkih iz let 2007, 2006 in 2005.

Družba Komunala Novo mesto je v letnih poslovnih načrtih načrtovala količine ločeno zbranih frakcij komunalnih odpadkov, ki naj bi jih dosegla v letih 2005, 2006 in 2007 v absolutnih zneskih. Poleg povečevanja količin ločeno zbranih frakcij je načrtovala tudi povečevanje števila zbiralnic za ločeno zbrane frakcije. Oba cilja sta sestavni del uravnoteženega sistema kazalnikov, ki ga je družba izdelala za spremljanje in ocenjevanje uspešnosti poslovanja.

Na ravni države je Ministrstvo za okolje in prostor opredelilo ciljne deleže izločanja posameznih frakcij iz komunalnih odpadkov, ki naj bi bili doseženi do leta 2008 in do leta 2013 (slika 2). Z Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališča so določeni pogoji in omejitve, ki jih je treba izpolnjevati ob odlaganju komunalnih odpadkov (slika 2). Pogoji in omejitve odlaganja¹⁹⁷ določajo sestavo in lastnosti zbranih komunalnih odpadkov, saj odpadkov, ki teh zahtev ne izpolnjujejo, ni dovoljeno odložiti na odlagališča.

Na lokalni ravni je bil marca 2002 izdelan Razvojni program ravnanja z odpadki Dolenjske (v nadaljevanju: razvojni program), ki je opredelil celovit pristop k ravnanju z odpadki v šestih občinah¹⁹⁸ dolenjske regije. Določeni so bili cilji zbiranja komunalnih odpadkov, načrtovan sistem prevoza, predelave in odstranjevanja odpadkov ter drugi pomembni vidiki ravnanja z odpadki. Načrtovani so bili potencialni masni tokovi komunalnih odpadkov in izločenih frakcij, pri tem naj bi bilo dolgoročno iz zbranih komunalnih odpadkov mogoče izločiti do 70 odstotkov različnih frakcij, preostanek pa bi bil namenjen odlaganju. Leta 2003 naj bi družba Komunala Novo mesto dosegla 6,3 odstotka ločeno zbranih frakcij in 11,7 odstotka ločeno zbranih bioloških odpadkov, v letu 2010 pa 20,4 odstotka ločeno zbranih frakcij in 15,7 odstotka ločeno zbranih bioloških odpadkov. Ločeno zbrane frakcije naj bi pred predajo v predelavo oddajala v sortirnico, ločeno zbrane biološke odpadke pa v kompostarno. Obe napravi naj bi delovali v okviru Centra za ravnanje z odpadki Dolenjske.

9.2.2.a Cilje, ki so opredeljevali povečanje količin ločeno zbranih frakcij, je družba Komunala Novo mesto načrtovala določno, jasno in časovno opredeljeno, pri tem pa je bila mogoča tudi njihova merljivost.

9.2.2.b Pri načrtovanju ciljev ravnanja z odpadki v obdobju od leta 2005 do leta 2007 družba Komunala Novo mesto ni upoštevala ciljnih izločitvenih deležev ločeno zbranih odpadkov, ki so bili načrtovani v razvojnem programu, in tudi ne ciljnih deležev izločitvenega potenciala, ki jih je v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor.

9.2.2.c Če primerjamo podatke o doseženih količinah ločeno zbranih frakcij iz letnih poročil družbe Komunala Novo mesto z načrtovanimi, ugotovimo, da je družba v letih 2005, 2006 in 2007 uresničila načrtovane količine ločeno zbranih frakcij. Količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov niso bile načrtovane tako, da bi družba lahko dosegla ciljne deleže iz razvojnega programa. Ciljni delež ločeno zbranih frakcij iz razvojnega programa za leto 2003 je bil dosežen šele leta 2007, medtem ko je družba leta 2007 močno zaostajala za ciljnim deležem ločeno zbranih bioloških odpadkov za leto 2003, pri tem pa je ločeno zbrala manj kot en odstotek teh odpadkov.

Če primerjamo realizirane deleže ločeno zbranih komunalnih odpadkov s ciljnim deležem izločitvenega potenciala frakcij komunalnih odpadkov (tabela 12), ugotovimo, da je družba Komunala Novo mesto v

¹⁹⁷ To so delež biološko razgradljivih sestavin v odloženem preostanku komunalnih odpadkov, delež skupnega ogljika v biološko razgradljivih sestavinah odloženega preostanka in kurilna vrednost odloženega preostanka.

¹⁹⁸ Vključene so bile občine Novo mesto, Šentjernej, Škocjan, Mirna Peč, Dolenjske Toplice in Žužemberk.

letu 2007 zaostajala za vsemi načrtovanimi izločitvenimi deleži. Za skupnim ciljnim izločitvenim deležem je zaostajala za 21 odstotnih točk, za ciljnim deležem ločeno zbranih frakcij za osem odstotnih točk, za deležem zbranih kosovnih odpadkov za eno odstotno točko, za deležem ločeno zbranih bioloških odpadkov pa za 12 odstotnih točk.

Tabela 12: Primerjava med ciljnim deleži izločitvenega potenciala in doseženimi rezultati ločenega zbiranja komunalnih odpadkov ter predaje v predelavo družbe Komunala Novo mesto v letu 2007

Izločeni komunalni odpadki	Izločeni deleži frakcij		Predaja frakcij v predelavo	
	Cilj	Rezultat	Cilj ¹⁹⁹	Rezultat ²⁰⁰ glede na načrtovano
Ločene frakcije	15	7	66	99 ²⁰¹
Kosovni odpadki	5	4	50	0
Biološki odpadki	13	1	85	0
Skupaj	33	12	71²⁰²	63²⁰³

Vir: Operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 in podatki družbe Komunala Novo mesto o zbranih komunalnih odpadkih v letu 2007.

9.2.2.d Družba Komunala Novo mesto je presegla ciljne deleže predaje v predelavo le pri ločeno zbranih frakcijah. Za kosovne in ločeno zbrane biološke odpadke v letu 2007 predelave sploh ni zagotavljala, zato je zaostala tudi za predvidenim skupnim deležem predaje v predelavo (tabela 12).

9.2.2.e Družba Komunala Novo mesto je začela uvajati ločeno zbiranje bioloških odpadkov v Mestni občini Novo mesto jeseni 2007, kjer je namestila 300 zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov in 700 hišnih kompostnikov za kompostiranje bioloških odpadkov na vrtovih občanov. V drugih občinah na območju izvajanja javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov družba organiziranega ločenega zbiranja bioloških odpadkov v obdobju, na katerega se nanaša revizija, ni izvajala.

¹⁹⁹ Ciljni delež predelave je določen kot delež ciljne količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, določene v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004, za katere bi bilo treba zagotoviti predelavo.

²⁰⁰ Dosežen rezultat predelave smo ugotavljali kot delež ločeno zbranih količin posamezne vrste komunalnih odpadkov, predane v predelavo.

²⁰¹ Upoštevali smo tudi količine ločeno zbranih frakcij, predane družbam za ravnanje z odpadno embalažo, in količine, predane drugim zbiralcem.

²⁰² Glede na to, da je ciljni delež posamezne frakcije, predane v predelavo, določen kot delež ciljne količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, za katero je treba zagotoviti predelavo, je skupni ciljni delež predelave določen kot skupna ciljna količina vseh ločeno zbranih frakcij, ki naj bi bila predana v predelavo, v celotni načrtovani količini ločeno zbranih frakcij.

²⁰³ Skupni delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov, predanih v predelavo, je izračunan kot količina ločeno zbranih komunalnih odpadkov, predanih v predelavo, glede na celotno količino ločeno zbranih komunalnih odpadkov.

Družba Komunala Novo mesto je leta 2007 opravila dve sortirni analizi²⁰⁴ mešanih komunalnih odpadkov, ki jih je odlagala na odlagališče Leskovec. Ugotovila je, da je julija 2007 znašal delež biološko razgradljivih snovi v teh odpadkih 50 odstotkov, decembra 2007 pa 47 odstotkov. Dovoljeni povprečni delež biološko razgradljivih sestavin v odloženih komunalnih odpadkih je leta 2007 v skladu z Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališčih znašal 32 odstotkov (slika 2). Iz opravljenih sortirnih analiz je mogoče ugotoviti, da je delež biološko razgradljivih sestavin v zbranih odpadkih družbe Komunala Novo mesto, ki so bili namenjeni odlaganju, za 15, oziroma 18 odstotnih točk presegal dovoljeni delež biološko razgradljivih sestavin v odloženih komunalnih odpadkih.

9.2.2.f Preverili smo pogostost odvoza ločeno zbranih komunalnih odpadkov za oktober 2005, oktober 2006 in oktober 2007 v Mestni občini Novo mesto. Ugotovili smo, da je družba Komunala Novo mesto opravljala odvoz zbranega odpadnega stekla iz zbiralnic v povprečju enkrat mesečno, odvoz zbrane odpadne embalaže dvakrat mesečno, odvoz zbranega odpadnega papirja pa enkrat tedensko. Pogostost odvoza je bila v skladu z določbami Operativnega programa izvajanja ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami družbe Komunala Novo mesto za leto 2007 in Terminskim planom zbiranja ločeno zbranih frakcij v letu 2007.

9.2.3 Število zbiralnic, zbirnih centrov in zabojnikov za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov

9.2.3.1 Namestitve zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov

V skladu s 6. členom odredbe o ločenem zbiranju je treba na območjih mestnih jeder in večjih stanovanjskih naselij urediti zbiralnico za ločeno zbiranje na vsakih 500 prebivalcev. Zbiralnice morajo biti opremljene za ločeno zbiranje papirja ter odpadne embalaže iz papirja ali lepenke, stekla in plastike.

9.2.3.1.a Do konca leta 2005 je družba Komunala Novo mesto na celotnem območju izvajanja javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov namestila 121 zbiralnic, pri tem pa je v povprečju zagotovila eno zbiralnico za 432 občanov. Konec leta 2006 se število zbiralnic v primerjavi z letom 2005 ni spremenilo, konec leta 2007 pa je bilo 124 zbiralnic, kar je v povprečju ena zbiralnica na 424 občanov. Največ, 64 odstotkov vseh zbiralnic, je v Mestni občini Novo mesto, druge pa so v ostalih občinah, kjer družba Komunala Novo mesto izvaja javno službo. Družba je v Mestni občini Novo mesto na zbiralnicah namestila dodatne zabojnike za zbiranje odpadnega papirja, tako da je število občanov na zabojnik za zbiranje odpadnega papirja manjše.

Družba Komunala Novo mesto je z namestitvijo zbiralnic v povprečju zadostila oziroma preseгла zahteve glede števila občanov na zbiralnico iz odredbe o ločenem zbiranju. V Občini Žužemberk, kjer je nameščena ena zbiralnica za 556 občanov, in v Občini Straža, kjer je nameščena ena zbiralnica za 519 občanov, zahteva o največjem številu občanov na zbiralnico iz odredbe o ločenem zbiranju ni bila dosežena. Povečanje števila nameščenih zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij v letu 2007 je nekoliko vplivalo na povečanje količin ločeno

²⁰⁴ Ocena odpadkov, Inštitut za celulozo in papir, Ljubljana, 20. 7. 2007 in Ocena odpadkov, Inštitut za celulozo in papir, Ljubljana, 21. 12. 2007.

zbranih frakcij. Družba Komunala Novo mesto je v primerjavi z drugimi izvajalci v povprečju zagotovila najredkejšo postavitev zbiralnic na območju izvajanja javne službe (slika 8).

Ukrepi družbe Komunala Novo mesto

Občina Žužemberk je v letu 2008 zagotovila postavitev dodatnih dveh zbiralnic, v letu 2009 pa načrtuje postavitev dodatnih treh zbiralnic. Občina Straža načrtuje postavitev dodatne zbiralnice v letu 2009. S postavitvijo dodatnih zbiralnic je bil dosežen predpisani standard postavitve zbiralnic.

9.2.3.1.b Družba Komunala Novo mesto je začela uvajati ločeno zbiranje bioloških odpadkov šele ob koncu leta 2007 (povezava s točko 9.2.2.e). V povprečju je bil nameščen en zabojnik za ločeno zbiranje bioloških odpadkov na območju izvajanja javne službe za 175 občanov oziroma za 109 občanov Mestne občine Novo mesto, glede na to, da so bili zabojniki nameščeni zgolj v tej občini. Kot prikazuje slika 9, je družba Komunala Novo mesto v primerjavi z drugimi izvajalci v povprečju namestila najmanjše število zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov, zato je dosegla najnižje količine ločeno zbranih bioloških odpadkov na prebivalca v primerjavi z drugimi izvajalci.

Pojasnilo družbe Komunala Novo mesto

Družba Komunala Novo mesto se za namestitve dodatnih posod za ločeno zbiranje bioloških odpadkov ni odločila, ker na območju izvajanja javne službe ni zagotovljena predelava teh odpadkov, prevoz teh odpadkov v druge regije pa bi povzročil nerazumno visoke stroške, ki jih ne bi bilo mogoče upravičiti v kalkulaciji cene izvajanja javne službe.

9.2.3.2 Postavitev zbirnih centrov

V skladu s 15. členom odredbe o ločenem zbiranju je treba v okviru javne službe zbiranje in prevoz odpadkov vzpostaviti zbirni center na območju vsake občine in za vsako naselje z več kot osem tisoč prebivalci, v naseljih z več kot 25 tisoč prebivalci je treba zagotoviti najmanj dva zbirna centra, v naseljih z več kot 100 tisoč prebivalci pa najmanj en zbirni center na vsakih 80 tisoč prebivalcev.

Družba Komunala Novo mesto bi morala glede na določila odredbe o ločenem zbiranju na območju izvajanja javne službe urediti en zbirni center v vsaki občini, razen v občinah Škocjan, Mirna Peč in Šmarješke Toplice. Do konca leta 2007 so obratovali zbirni centri v Mestni občini Novo mesto, Občini Šentjernej in Občini Žužemberk, zbirna centra v Občini Dolenjske Toplice in Občini Straža pa še nista bila urejena.

Pojasnilo družbe Komunala Novo mesto

Občini Dolenjske Toplice in Straža načrtujeta gradnjo lastnih zbirnih centrov v prihodnjih letih.

9.2.4 Naprave za obdelavo komunalnih odpadkov in upravljanje odlagališča teh odpadkov

Na območju, kjer družba Komunala Novo mesto izvaja javno službo zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, do konca leta 2007 niso obratovalle naprave za obdelavo ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Predvidena je bila gradnja Centra za ravnanje z odpadki Dolenjske, ki naj bi obsegal objekte in naprave za sortiranje ločeno zbranih frakcij, kompostiranje ločeno zbranih bioloških odpadkov, mehansko biološko obdelavo zbranih mešanih komunalnih odpadkov, začasno skladiščenje ločeno zbranih frakcij ter odlaganje preostanka komunalnih odpadkov. Do konca leta 2007 je bilo v okviru Centra za ravnanje z odpadki Dolenjske urejeno le odlagališče nenevarnih odpadkov Leskovec v skladu z Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališča.

V obdobju, na katerega se nanaša revizija, naprave za obdelavo komunalnih odpadkov na območju izvajanja zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov niso obstajale, zato ta dejavnik ni imel izrazitega vpliva na količine ločeno zbranih odpadkov družbe Komunala Novo mesto.

Pojasnilo družbe Komunala Novo mesto

Družba Komunala Novo mesto ni dosegla ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ker niso bile v roku postavljene naprave za mehansko biološko obdelavo odpadkov v regijskem centru ravnanja z odpadki Dolenjske, na kar kot izvajalka javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov nima vpliva. Družba tudi nima vpliva na izvajanje investicij v komunalno infrastrukturo, saj se sredstva zagotavljajo iz občinskih proračunov.

Družba Komunala Novo mesto od 1. 3. 2006 ni več upravljavka odlagališča Leskovec. Zaradi nizke veljavne in stroškovne cene odlaganja odpadkov (sliki 10 in 11 ter točka 9.2.5) tudi to dejstvo ni imelo vpliva na deleže ločeno zbranih odpadkov družbe Komunala Novo mesto, ki so bili najnižji v primerjavi z drugimi izvajalci.

9.2.5 Cena ravnanja s komunalnimi odpadki

S primerjavo komponent veljavne cene ravnanja z odpadki ugotavljamo, da je družba Komunala Novo mesto gospodinjstvom v obdobju od leta 2005 do leta 2007 zaračunavala ceno zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov, ki je leta 2007 znašala 5,06 evra na kubični meter zbranih komunalnih odpadkov in je bila v primerjavi z drugimi izvajalci najnižja. Veljavna cena za odlaganje komunalnih odpadkov je znašala 3,08 evra za kubični meter odpeljanih komunalnih odpadkov in je bila v primerjavi z drugimi izvajalci med nižjimi (slika 10). Skupaj je družba Komunala Novo mesto leta 2007 gospodinjstvom za odvoz in odlaganje komunalnih odpadkov zaračunavala 8,14 evra na kubični meter zbranih komunalnih odpadkov, kar je bilo v primerjavi z drugimi izvajalci med najnižjimi veljavnimi cenami ravnanja z odpadki.

Lastna cena zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov je znašala 5,71 evra za kubični meter zbranih komunalnih odpadkov in je bila v primerjavi z drugimi izvajalci najnižja, kar pomeni, da so bili stroški zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov najnižji v primerjavi z drugimi izvajalci, ob tem pa je družba dosegla deleže ločeno zbranih odpadkov, ki so bili med najnižjimi v primerjavi z drugimi revidiranimi izvajalci. Lastna cena zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov je bila leta 2007 za 0,65 evra višja od veljavne cene, zato je družba Komunala Novo mesto to javno službo izvajala z izgubo. Lastna cena odlaganja komunalnih odpadkov je znašala 4,72 evra za kubični meter odloženih odpadkov in je bila za 1,64 evra nižja od veljavne cene (slika 10), kar pomeni, da je družba Komunala Novo mesto tudi v dejavnosti odlaganja komunalnih odpadkov ustvarjala izgubo.

Veljavna cena ravnanja z odpadki²⁰⁵ družbe Komunala Novo mesto je leta 2007 za gospodinjstvo znašala 8,14 evra na kubični meter, lastna cena ravnanja z odpadki pa 10,43 evra na kubični meter. Čeprav je bila lastna cena zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov enaka lastni cene družbe Snaga Ljubljana, lastna cena ravnanja s komunalnimi odpadki pa za 19 odstotkov višja od lastne cene družbe Snaga Ljubljana, je ločeno zbrala 28 kilogramov komunalnih odpadkov manj kot družba Snaga Ljubljana in kot je znašalo slovensko povprečje. Ob tem je treba upoštevati še, da je znašala količina ločeno zbranih bioloških odpadkov družbe Snaga Ljubljana 27 kilogramov na občana, količina ločeno zbranih bioloških odpadkov družbe Komunala Novo mesto pa 2 kilograma na občana. Strošek zbiranja in odvoza bioloških odpadkov

²⁰⁵ Vključeni sta veljavni ceni za zbiranje in prevoz ter za odlaganje komunalnih odpadkov.

je v povprečju večji od stroškov zbiranja drugih ločeno zbranih frakcij, saj jih je treba pogosteje odvažati kot druge ločeno zbrane frakcije.

Ocenjujemo, da družba Komunala Novo mesto pri ravnanju z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki ni poslovala učinkovito, saj so ob enaki lastni ceni zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov in nižji lastni ceni ravnanja z odpadki drugi izvajalci dosegli večji delež ločeno zbranih odpadkov kot družba Komunala podjetje Novo mesto. Družba ob tem ni zagotovila ciljne stopnje oddaje ločeno zbranih odpadkov v predelavo.

9.2.6 Akcije osveščanja prebivalstva za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov

Družba Komunala Novo mesto je v obdobju od leta 2005 do leta 2007 načrtovala izvedbo številnih akcij osveščanja prebivalstva o pomenu ločenega zbiranja komunalnih odpadkov (promocij, izobraževanj in organizacij raznih prireditev in drugih akcij). V letih 2005, 2006 in 2007 je izdajala brošure o pomenu ločenega zbiranja, izvajala izobraževalne obiske v vrtcih in šolah in organizirala izobraževalne predstavitve ravnanja z odpadki v družbi.

Družba Komunala Novo mesto v obdobju, na katerega se nanaša revizija, ni neposredno nadzirala ravnanja občanov pri ločevanju komunalnih odpadkov. Takšnega nadzora tudi ni izvajala občinska inšpekcijska služba, ki je pri ravnanju z odpadki, kjer družba Komunala Novo mesto opravlja javno službo zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov, preverjala predvsem vključenost povzročiteljev odpadkov v organizirani sistem zbiranja komunalnih odpadkov.

Pojasnilo družbe Komunala Novo mesto

Družba Komunala Novo mesto je z različnimi oblikami osveščanja spodbujala občane za povečanje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, upoštevati pa je treba, da je na območju Dolenjske regije pomemben dejavnik, ki vpliva na količino ločeno zbranih komunalnih odpadkov, dejavnost romske populacije prebivalcev. Veliko romskih družin zbira odpadne materiale in ločene frakcije tako, da praznijo zabojnike za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov. Družba Komunala Novo mesto ocenjuje, da zaradi delovanja romske populacije v povprečju ločeno zbere vsaj za deset odstotkov manj komunalnih odpadkov, kot bi jih zbrala v drugih okoljih. Na ta dejavnik kot izvajalec javne službe nima vpliva.

Stroški izvedbe aktivnosti osveščanja na tono ločeno zbranih frakcij so leta 2007 znašali 15,9 evra. Kljub temu, da ti stroški niso bili med nižjimi stroški na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov v primerjavi z drugimi izvajalci, pa v obdobju, na katerega se nanaša revizija, niso imeli pomembnega vpliva na delež in količino ločeno zbranih odpadkov na občana (slika 12).

9.3 Stroški in prihodki ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

S primerjavo stroškov vzpostavitve infrastrukture, preračunane na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov za leto 2007, smo ugotovili, da so ti stroški znašali 20,3 evra na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov in so bili med višjimi v primerjavi z drugimi izvajalci. Družba Komunala Novo mesto je v letu 2007 na novo uredila tri zbiralnice, kar se je odrazilo v povečanju deleža ločeno zbranih frakcij (slika 13).

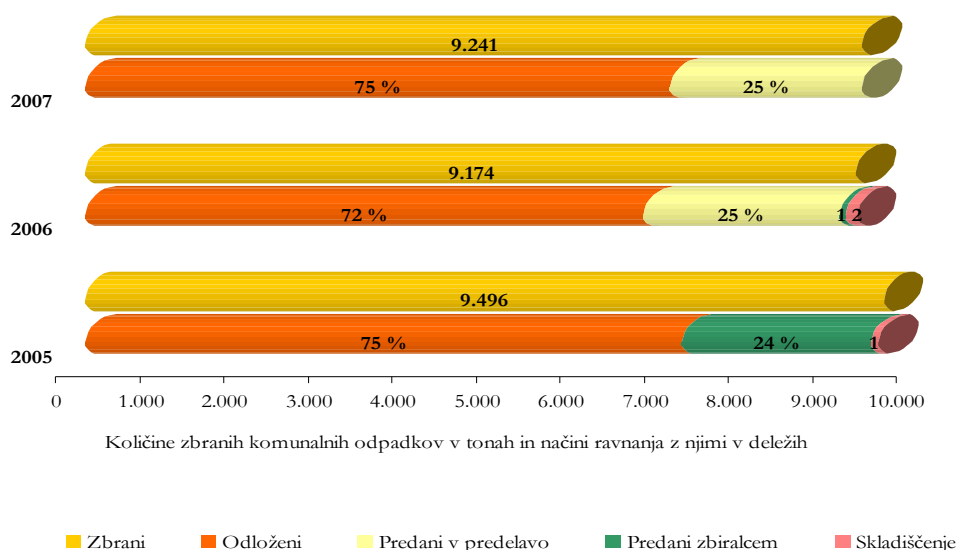
Družba Komunala Novo mesto je v letu 2007 s prodajo ustvarila 13 evrov prihodkov na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Prihodki od prodaje ločeno zbranih komunalnih odpadkov na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov so bili v primerjavi z drugimi izvajalci med nižjimi. Prihodke od prodaje ločeno zbranih komunalnih odpadkov pri izvajalcih prikazuje slika 14.

10. LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV V DRUŽBI JKP SLOVENSKE KONJICE

10.1 Rezultati ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Družba JKP Slovenske Konjice je leta 2007 zbrala 9.241 ton komunalnih odpadkov, kar predstavlja 1 odstotek vseh komunalnih odpadkov, ki so bili v tem letu zbrani v Sloveniji. Pri gospodinjstvih je bilo zbranih 96 odstotkov vseh komunalnih odpadkov, preostanek pa pri pravnih osebah iz proizvodnih in poslovnih dejavnosti. Po podatkih iz letnega poročila o zbranih komunalnih odpadkih v letu 2007 je bilo na odlagališče Centra za ravnanje z odpadki Slovenske Konjice odloženih 77 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov, 23 odstotkov pa je bilo predanih v različne postopke predelave. Načine ravnanja z zbranimi komunalnimi odpadki prikazuje slika 28.

Slika 28: Zbrani komunalni odpadki družbe JKP Slovenske Konjice in načini ravnanja z njimi v letih 2005, 2006 in 2007

Viri: letna poročila o zbranih komunalnih odpadkih družbe JKP Slovenske Konjice za leta 2005, 2006 in 2007.

Leta 2007 je družba JKP Slovenske Konjice odložila 6.952 ton zbranih komunalnih odpadkov, in sicer:

- 6.328 ton mešanih komunalnih odpadkov (68 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov oziroma vse zbrane mešane komunalne odpadke);
- 347 ton drugih odpadkov, neprimernih za kompostiranje²⁰⁶ (štiri odstotke vseh zbranih komunalnih odpadkov);
- 247 ton zbranih drugih tovrstnih odpadkov²⁰⁷ (tri odstotke vseh zbranih komunalnih odpadkov); ustreznost načina evidentiranja drugih tovrstnih odpadkov podrobneje pojasnujemo v točki 10.2.1.c;
- 30 ton različnih ločeno zbranih frakcij, ki so bile leta 2007 začasno skladiščene (0,3 odstotka vseh zbranih komunalnih odpadkov, oziroma sedem odstotkov vseh ločeno zbranih frakcij).

Iz letnega poročila o zbranih komunalnih odpadkih je razvidno, da je družba JKP Slovenske Konjice leta 2007 različnim predelovalcem predala 2.289 ton komunalnih odpadkov, in sicer:

- 1.274 ton ločeno zbranih kovin²⁰⁸ (14 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov),
- 442 ton različnih ločeno zbranih frakcij (pet odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov),
- 377 ton ločeno zbranih drugih tovrstnih odpadkov²⁰⁹ (štiri odstotke vseh zbranih komunalnih odpadkov) in
- 196 ton drugih komunalnih odpadkov²¹⁰ (2 odstotka vseh zbranih komunalnih odpadkov).

Iz letnega poročila o zbranih komunalnih odpadkih je razvidno, da je bila leta 2007 struktura zbranih komunalnih odpadkov (slika 29) družbe JKP Slovenske Konjice naslednja:

- delež mešanih komunalnih odpadkov je znašal 68 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov;
- delež ločeno zbranih kovin je znašal 14 odstotkov;
- delež "drugih tovrstnih odpadkov" je znašal sedem odstotkov;
- delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov je znašal šest odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov; pri tem je bil delež ločeno zbranih frakcij pet odstotkov, delež zbranih kosovnih odpadkov en odstotek, delež ločeno zbranih bioloških odpadkov pa je bil manjši od enega odstotka;
- delež drugih komunalnih odpadkov²¹¹ je znašal pet odstotkov.

²⁰⁶ Gre za "druge odpadke, neprimerne za kompostiranje", ki se evidentirajo s klasifikacijsko številko "20 02 03", v okviru skupine "20 02" Odpadki z vrtov in parkov.

²⁰⁷ Gre za "druge tovrstne odpadke", ki se evidentirajo s klasifikacijsko številko "20 01 99", v okviru klasifikacijske skupine "20 01" Ločeno zbrane frakcije.

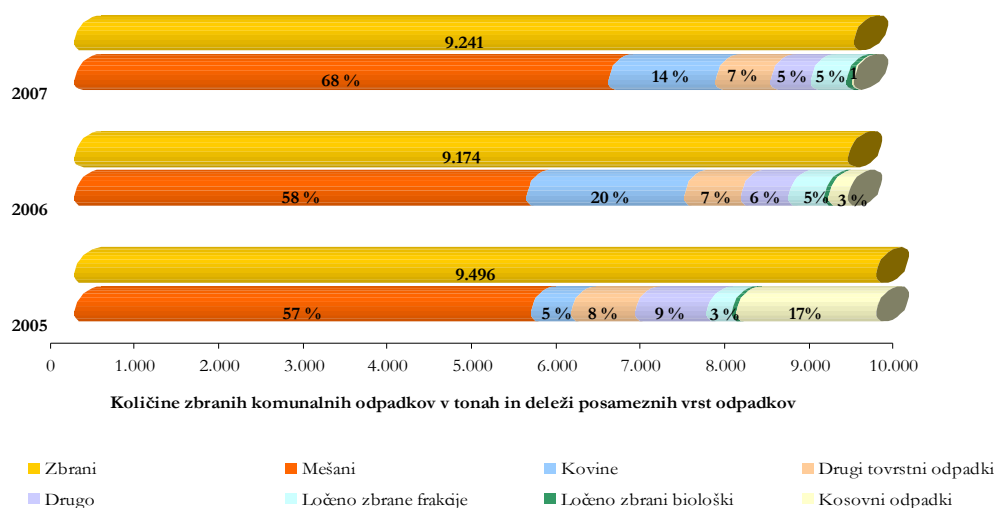
²⁰⁸ Delež ločeno zbranih kovin prikazujemo posebej, ker način njihovega evidentiranja ni bil ustrezen. Evidentiranje v okviru ločeno zbranih frakcij bi zato neustrezno povečevalo delež teh frakcij in onemogočilo primerljivost z drugimi izvajalci.

²⁰⁹ Delež ločeno zbranih drugih tovrstnih odpadkov, evidentiranih s klasifikacijsko številko "20 01 99" prikazujemo posebej, ker način njihovega evidentiranja ni bil ustrezen. Evidentiranje v okviru ločeno zbranih frakcij bi zato neustrezno povečevalo delež teh frakcij in onemogočilo primerljivost z drugimi revidiranci.

²¹⁰ Vključeni so odpadki, primerni za kompostiranje, zemlja, in kamenje, ki so bili uporabljeni za prekrivanje.

²¹¹ Zemlja, kamenje in drugi odpadki, ki niso biološko razgradljivi.

Slika 29: Zbrani komunalni odpadki družbe JKP Slovenske Konjice in njihova struktura v letih 2005, 2006 in 2007

Viri: letna poročila o zbranih komunalnih odpadkih družbe JKP Slovenske Konjice za leta 2005, 2006 in 2007.

Zaradi neustreznega in nekonsistentnega evidentiranja in prikazovanja ločeno zbranih odpadkov, predvsem ločeno zbranih kovin in drugih tovrstnih odpadkov v letnih poročilih o zbranih komunalnih odpadkih, so primerjave gibanja posameznih deležev med leti otežene. Podrobnosti o načinu evidentiranja prikazujejo točke 10.2.1.a, 10.2.1.b in 10.2.1.c. Primerjave med leti in drugimi izvajalci smo zato opravili tako, da smo ločeno zbrane kovine in druge tovrstne odpadke izločili iz deleža ločeno zbranih odpadkov.

Delež ločeno zbranih frakcij v vseh komunalnih odpadkih družbe JKP Slovenske Konjice je leta 2007 znašal približno pet odstotkov, kar je pet odstotnih točk manj kot povprečni slovenski delež (slika 6). Delež ločeno zbranih frakcij je v obdobju, na katerega se nanaša revizija, ostajal na približno enaki ravni. Količina ločeno zbranih frakcij na prebivalca²¹² je znašala 22 kilogramov, kar je za 21 kilogramov manj, kot je znašalo slovensko povprečje²¹³ (slika 7).

Delež ločeno zbranih bioloških odpadkov v vseh komunalnih odpadkih je leta 2007 znašal en odstotek in je bil od povprečnega slovenskega deleža manjši za tri odstotne točke (slika 6). Delež ločeno zbranih bioloških odpadkov se je v primerjavi z letom 2005 povečal za eno odstotno točko. Količina ločeno zbranih bioloških odpadkov na prebivalca je leta 2007 znašala približno štiri kilograme, kar je za 12 kilogramov manj od slovenske povprečne količine ločeno zbranih bioloških odpadkov na prebivalca (slika 7).

Delež zbranih kosovnih odpadkov v vseh komunalnih odpadkih je leta 2007 znašal manj kot en odstotek. Zaradi neenakega načina evidentiranja zbranih kosovnih odpadkov v letih 2005, 2006 in 2007 spreminjanja deležev teh odpadkov v zbranih komunalnih odpadkih med leti ni mogoče primerjati.

²¹² Upoštevano je število prebivalcev z območja izvajanja javne službe družbe Snaga Maribor.

²¹³ Upoštevano je število prebivalcev Slovenije.

10.2 Dejavniki, ki vplivajo na ločeno zbiranje komunalnih odpadkov

10.2.1 Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov

Preverili smo, ali je družba JKP Slovenske Konjice evidentirala ločeno zbrane komunalne odpadke v skladu s klasifikacijskim seznamom odpadkov iz Pravilnika o ravnanju z odpadki. Ugotavljali smo pravilnost razvrščanja posameznih vrst ločeno zbranih komunalnih odpadkov in točnost podatkov tako, da smo letne količine primerjali z vsoto mesečnih rekapitulacij. Podrobnejše preveritve evidentiranja smo izvedli za oktober 2005, oktober 2006 in oktober 2007; pri tem smo primerjali skladnost podatkov na evidenčnih in tehtalnih listih za posamezno vrsto ločeno zbranih odpadkov. Preverili smo tudi predajanje zbrane odpadne komunalne embalaže družbi za ravnanje z odpadno embalažo.

10.2.1.a Količine ločeno zbranih frakcij, ki jih je družba JKP Slovenske Konjice izkazovala v letnih poročilih o zbranih komunalnih odpadkih, so bile enake seštevkom količin iz mesečnih rekapitulacij zbranih količin posameznih frakcij, vendar pa količine ločeno zbranih frakcij, prikazane v mesečnih rekapitulacijah, niso bile v skladu s podatki o količinah na evidenčnih listih o ravnanju z odpadki in s podatki o količinah na tehtalnih listih. Največje razlike so bile med izkazanimi mesečnimi količinami ločeno zbranih kovin, kosovnih odpadkov in ločeno zbranih drugih tovrstnih odpadkov in podatki o zbranih količinah na tehtalnih in evidenčnih listih za te odpadke. Pri ločeno zbranih kovinah in kosovnih odpadkih smo ugotovili tudi velike razlike med izkazanimi podatki za posamezna leta, kar kaže na nedoslednost načina evidentiranja posameznih vrst zbranih odpadkov.

Tabela 13: Količine in deleži ločeno zbranih kovin, kosovnih odpadkov ter ločeno zbranih drugih tovrstnih odpadkov v letih 2005, 2006 in 2007 ter prvi polovici leta 2008

Leto	Zbrani komunalni odpadki	Ločeno zbrane kovine		Zbrani kosovni odpadki		Ločeno zbrani drugi tovrstni odpadki	
		Količina v tonah	Delež v odstotkih	Količina v tonah	Delež v odstotkih	Količina v tonah	Delež v odstotkih
2005	9.496	485	5	1.650	17	759	8
2006	9.174	1.870	20	226	2	672	7
2007	9.241	1.274	14	15	0,2	651	7
2008	9.139	16	0,18	159	2	618	7

Viri: letna poročila o zbranih odpadkih družbe JKP Slovenske Konjice za leta 2005, 2006 in 2007 ter poročilo o zbranih odpadkih v prvi polovici leta 2008.

10.2.1.b Družba JKP Slovenske Konjice je v letnih poročilih o zbranih komunalnih odpadkih za leta 2005, 2006 in 2007 izkazovala zelo različne deleže ločeno zbranih kovin, ki so znašali med pet in 20 odstotkov. V povprečju znaša delež ločeno zbranih kovin pri izvajalcih javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov manj kot en odstotek. S preveritvami podatkov iz tehtalnih listov za ločeno zbrane kovine za oktober 2005, 2006 in 2007 ni bilo mogoče potrditi pravilnosti in točnosti izkazanih mesečnih podatkov, saj

iz tehtalnih listov nista bila razvidna klasifikacijska številka in opis odpadka v skladu z opredelitvami iz klasifikacijskega seznama odpadkov, ki ga določa Pravilnik o ravnanju z odpadki. Iz letnih poročil o zbranih komunalnih odpadkih je razvidno, da so bile vse ločeno zbrane količine kovin predane v nadaljnjo predelavo.

Pojasnilo družbe EKO

Med ločeno zbranimi kovinami so v letnih poročilih o zbranih komunalnih odpadkih navedeni vsi zbrani odpadki z različno vsebnostjo kovin, ki so bili izloženi na odlagališču, kjer so bili vsi pripeljani zbrani odpadki najprej pregledani in presortirani. To so različni odpadki, med njimi tudi kosovni odpadki. Ti odpadki so bili predani družbi Dinos, d. o. o., Maribor (v nadaljevanju: družba Dinos), ki pa za prevzete odpadke ni izstavljala evidenčnih listov, ker je odpadke prevzemala brezplačno ali za zelo nizko ceno. Količina predanih kovin družbi Dinos je razvidna tudi iz mesečnih poročil, ki jih je skupaj z izstavljenimi računi za izvajanje storitev upravljanja odlagališča družba EKO izstavljala družbi JKP Slovenske Konjice.

Iz mesečnih poročil družbe EKO niso razvidne količine ločeno zbranih kovin, ki so navedene v mesečnih rekapitulacijah ločeno zbranih kovin in na podlagi katerih je bila ugotovljena količina ločeno zbranih kovin, ki je prikazana v letnih poročilih o zbranih komunalnih odpadkih. Prikazovanje celotne mase odpadkov, ki vsebujejo različne deleže kovin – pri tem pa v celotni masi nimajo nedvoumno določljivega in prevladujočega deleža kovine, temveč druge snovi – med ločeno zbranimi odpadki ni v skladu s Pravilnikom o ravnanju z odpadki in načinom evidentiranja ločeno zbranih kovin, ki ga uporabljajo drugi izvajalci javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov. V okviru klasifikacijske skupine ločeno zbrane kovine se izkazujejo le kovine, ki so bile zbrane na zbiralnicah in zbirnih centrih, ne pa celotna masa vseh zbranih odpadkov, ki vsebuje nedoločljiv delež kovin. Zbrane kosovne odpadke bi morala družba EKO evidentirati v okviru klasifikacijske skupine "20 03 07", kakor jih je evidentirala v letu 2005, ne glede na vsebnost kovin v teh odpadkih. Predaje kovin predelovalcem družba EKO ni izkazovala z evidenčnimi listi o ravnanju z odpadki, na podlagi katerih bi bilo mogoče nedvoumno ugotoviti vrsto odpadkov, predanih v predelavo. Količin ločeno zbranih kovin, ki jih je družba JKP Slovenske Konjice v letih 2005, 2006 in 2007 prikazovala v letnih poročilih o zbranih komunalnih odpadkih, zato nismo vključili v primerjavo z drugimi izvajalci, saj rezultati primerjav ne bi bili ustrezni.

Ukrepi družbe JKP Slovenske Konjice

Družba JKP Slovenske Konjice je v novembru in decembru 2007, ko je pričela sama upravljati odlagališče nenevarnih odpadkov, zagotovila dosledno evidentiranje ločeno zbranih kovin na podlagi tehtalnih listov. Predaja ločeno zbranih kovin v predelavo je evidentirana z evidenčnimi listi, ki jih je ob prevzemu izstavljala družba Dinos. Iz polletnega poročila o zbranih komunalnih odpadkih za leto 2008 je razvidno, da je delež ločeno zbranih kovin znašal 2 odstotka, kar je primerljivo z drugimi izvajalci.

10.2.1.c Iz letnih poročil o zbranih komunalnih odpadkih je mogoče ugotoviti, da je družba JKP Slovenske Konjice v letih 2005, 2006 in 2007 izkazovala sedem- do osemodstotni delež ločeno zbranih drugih tovrstnih odpadkov, evidentiranih v okviru klasifikacijske skupine "20 01 99". Delež teh odpadkov v vseh zbranih komunalnih odpadkih pri drugih izvajalcih v povprečju znaša manj kot 0,1 odstotka. Ugotovili smo, da so bili tako evidentirani odpadki družb Engrotuš, d. o. o., Celje, Konus Konex, d. o. o., Slovenske Konjice, Konitex, d. o. o., Slovenske Konjice in Unior, d. d., Zreče na podlagi opravljenih ocen odpadkov, ki jo je naročila družba EKO. Iz opisa odpadkov v vseh ocenah je razvidno, da gre za komunalnim odpadkom podobne odpadke, ki so enaki mešanim komunalnim odpadkom, le da nastajajo v proizvodnji in poslovnih prostorih družb zaradi bivanja zaposlenih ali gostov v teh prostorih. Iz ocen je mogoče ugotoviti, da je odpadke dovoljeno odložiti na odlagališču nenevarnih odpadkov, saj so po sestavi in lastnostih enaki mešanim komunalnim odpadkom. Odpadki vsebujejo ostanke embalaže pijač in hrane, papirne brisače za enkratno uporabo, higienske pripomočke in smeti, ki nastanejo pri čiščenju in

vzdrževanju prostorov. Kot je razvidno iz opisa odpadkov, gre po vrsti in sestavi odpadkov za mešanim komunalnim odpadkom enake odpadke iz poslovnih dejavnosti, in ne za ločeno zbrane frakcije, zato teh odpadkov nismo obravnavali kot ločeno zbrane odpadke, saj bi to onemogočilo primerljivost z drugimi izvajalci.

10.2.1.d V letih 2005, 2006 in 2007 družba EKO ni ustrezno razvrščala in evidentirala ločeno zbrane odpadne komunalne embalaže. V letih 2005 in 2006 je vso zbrano odpadno embalažo razvrščala med ločeno zbran papir, plastiko oziroma steklo. V letu 2007 je večino zbrane odpadne embalaže evidentirala kot zbrano mešano odpadno embalažo in je ni razvrščala glede na material, iz katerega je izdelana.

Ukrepi družbe JKP Slovenske Konjice

Družba JKP Slovenske Konjice je ob prevzemu upravljanja odlagališča pričela evidentirati ločeno zbrane frakcije in zbrano odpadno embalažo glede na vrsto odpadkov in material, iz katerega so izdelani, kar je razvidno iz podatkov na tehtalnih in evidenčnih listih o ravnanju z odpadki, ter iz polletnega poročila o zbranih odpadkih v prvi polovici leta 2008.

10.2.1.e Za ravnanje z odpadno embalažo je družba EKO sklenila pogodbo z družbo SLOPAK. Leta 2006 je družba EKO sklenila predpogodbo o prevzemanju odpadne embalaže z družbo INTERSEROH. Kljub sklenjenim pogodbam z družbami za ravnanje z zbrano odpadno embalažo družba EKO v letih 2005, 2006 in do novembra 2007 ni izkazovala predaje zbrane odpadne embalaže družbam za ravnanje z odpadno embalažo.

Ukrepi družbe JKP Slovenske Konjice

Od novembra 2007 družba JKP Slovenske Konjice predaja zbrano odpadno embalažo družbi SLOPAK, kar je razvidno iz evidenčnih listov o ravnanju z odpadki. Družba JKP Slovenske Konjice je predajo zbrane odpadne embalaže v skladu s 4. členom Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo pogodbeno uredila z družbo SLOPAK.

10.2.2 Načrtovanje in doseganje ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Preverili smo, ali je družba JKP Slovenske Konjice v svojih poslovnih načrtih in programih ločenega zbiranja komunalnih odpadkov načrtovala:

- merljive, določne, jasne in časovno opredeljene cilje povečevanja količin ločeno zbranih komunalnih odpadkov;
- deleže izločenih frakcij in bioloških odpadkov v skladu z izločitvenim potencialom ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ki ga je predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004, in pogoje, ki jim morajo ustrezati odloženi mešani komunalni odpadki;
- deleže ločenega zbiranja v skladu s strateškimi opredelitvami lokalnih skupnosti o ravnanju s komunalnimi odpadki.

Preverili smo tudi, ali je družba JKP Slovenske Konjice dosegala zastavljene poslovne cilje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov in ciljne deleže izločitvenega potenciala, ki jih je predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor.

Družba JKP Slovenske Konjice v letnih poslovnih načrtih in programih ločenega zbiranja komunalnih odpadkov za občine Slovenske Konjice, Zreče in Vitanje ni načrtovala količin ločeno zbranih komunalnih odpadkov, ki naj bi jih dosegla v letih 2005, 2006 in 2007. Družba JKP Slovenske Konjice je v poslovnih načrtih in programih ločenega zbiranja komunalnih odpadkov načrtovala predvsem gradnjo zbiralnic, nakup zabojnikov ter akcije osveščanja prebivalstva o pomenu ločenega zbiranja komunalnih odpadkov.

Na ravni države je Ministrstvo za okolje in prostor opredelilo ciljne deleže izločanja posameznih frakcij iz komunalnih odpadkov, ki naj bi bili doseženi do leta 2008 in do leta 2013 (slika 2). Z Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališča so določeni pogoji in omejitve, ki jih je treba izpolnjevati ob odlaganju komunalnih odpadkov (slika 2). Pogoji in omejitve odlaganja²¹⁴ določajo sestavo in kot posledico lastnosti zbranih komunalnih odpadkov, saj odpadkov, ki teh zahtev ne izpolnjujejo, ni dovoljeno odložiti na odlagališča.

Na ravni občin, kjer družba JKP Slovenske Konjice opravlja javno službo zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov, strateški dokumenti o ravnanju z odpadki niso bili pripravljeni in sprejeti. Okvirne cilje ravnanja z ločeno zbranimi odpadki v Občini Slovenske Konjice je določil Odlok o načinu opravljanja gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki Občine Slovenske Konjice²¹⁵ kot obveznost zagotavljanja učinkovitosti izločanja frakcij iz komunalnih odpadkov, obdelave komunalnih odpadkov pred njihovim odlaganjem ter večje stopnje predelave in ponovne uporabe ločeno zbranih frakcij.

10.2.2.a Ocenjujemo, da družba JKP Slovenske Konjice ciljev, povezanih s povečanjem količin ločeno zbranih frakcij, ni načrtovala določno, jasno in časovno opredeljeno in ni zagotovila njihove merljivosti. Družba JKP Slovenske Konjice ni določila načina spremljanja uresničevanja zastavljenih ciljev in poročanja o njihovem uresničevanju.

10.2.2.b Pri načrtovanju ciljev ravnanja z odpadki v obdobju od leta 2005 do leta 2007 družba JKP Slovenske Konjice ni upoštevala ciljnih izločitvenih deležev ločeno zbranih odpadkov, ki jih je v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor.

10.2.2.c Če primerjamo realizirane deleže ločeno zbranih komunalnih odpadkov s ciljnim deležem izločitvenega potenciala frakcij komunalnih odpadkov (tabela 14), ugotovimo, da je družba JKP Slovenske Konjice v letu 2007 zaostajala za vsemi načrtovanimi izločitvenimi deleži. Za skupnim ciljnim izločitvenim deležem je zaostajala za 25 odstotnih točk, za ciljnim deležem ločeno zbranih frakcij za 20 odstotnih točk, za deležem zbranih kosovnih odpadkov za pet odstotnih točk, za deležem ločeno zbranih bioloških odpadkov pa za 12 odstotnih točk.

²¹⁴ To so delež biološko razgradljivih sestavin v odloženem preostanku komunalnih odpadkov, delež skupnega ogljika v biološko razgradljivih sestavinah odloženega preostanka in kurilna vrednost odloženega preostanka.

²¹⁵ Uradni list RS, št. 75/04.

Tabela 14: Primerjava med ciljnim deleži izločitvenega potenciala in doseženimi rezultati ločenega zbiranja komunalnih odpadkov ter predaje v predelavo družbe JKP Slovenske Konjice v letu 2007

Izločeni komunalni odpadki	Izločeni deleži frakcij		Predaja frakcij v predelavo	
	Cilj	Rezultat	Cilj ²¹⁶	Rezultat ²¹⁷ glede na načrtovano
Ločene frakcije	15	5	66	93 ²¹⁸
Kosovni odpadki	5	0	50	0
Biološki odpadki	13	1	85	100
Skupaj	33	6	71²¹⁹	96²²⁰

Viri: Operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 in podatki družbe JKP Slovenske Konjice o zbranih komunalnih odpadkih v letu 2007.

10.2.2.d Družba JKP Slovenske Konjice je preseгла ciljne deleže predaje komunalnih odpadkov v predelavo pri ločeno zbranih frakcijah in pri ločeno zbranih bioloških odpadkih. Za kosovne odpadke v letu 2007 predelave ni zagotavljala (tabela 14). Količine zbranih kosovnih odpadkov in ločeno zbranih bioloških odpadkov so bile zelo majhne, zato doseženi deleži oddaje v predelavo ne odražajo uspešnosti poslovanja družbe JKP Slovenske Konjice v primerjavi z doseženimi deleži drugih izvajalcev, ki so ločeno zbrali večje količine posameznih vrst odpadkov.

10.2.2.e Družba JKP Slovenske Konjice še ni uvedla ločenega zbiranja bioloških odpadkov. V letih 2005, 2006 in 2007 je v letnih poročilih o zbranih komunalnih odpadkih izkazovala le zbrane biološke odpadke iz parkov in vrtov, ki so v letu 2007 znašali en odstotek vseh zbranih komunalnih odpadkov.

Pojasnilo družbe JKP Slovenske Konjice

Družba JKP Slovenske Konjice je ločeno zbiranje bioloških odpadkov v gospodinjstvih začela postopoma uvajati spomladi 2009.

²¹⁶ Ciljni delež predelave je določen kot delež ciljne količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, določene v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004, za katere bi bilo treba zagotoviti predelavo.

²¹⁷ Dosežen rezultat predelave smo ugotavljali kot delež ločeno zbranih količin posamezne vrste komunalnih odpadkov, predane v predelavo.

²¹⁸ Upoštevali smo tudi količine ločeno zbranih frakcij, predane družbam za ravnanje z odpadno embalažo, in količine, predane drugim zbiralcem.

²¹⁹ Glede na to, da je ciljni delež posamezne frakcije, predane v predelavo, določen kot delež ciljne količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, za katero je treba zagotoviti predelavo, je skupni ciljni delež predelave določen kot skupna ciljna količina vseh ločeno zbranih frakcij, ki naj bi bila predana v predelavo, v celotni načrtovani količini ločeno zbranih frakcij.

²²⁰ Skupni delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov, predanih v predelavo, je izračunan kot količina ločeno zbranih komunalnih odpadkov, predanih v predelavo, glede na celotno količino ločeno zbranih komunalnih odpadkov.

Družba JKP Slovenske Konjice je leta 2006 in 2007 opravila tri sortirne analize²²¹ mešanih komunalnih odpadkov, ki jih je odlagala na odlagališče v Centru za ravnanje z odpadki Slovenske Konjice. Ugotovila je, da je delež biološko razgradljivih snovi v teh odpadkih znašal novembra 2006 43 odstotkov, marca 2007 44 odstotkov, novembra 2007 pa je znašal 49 odstotkov. Dovoljeni povprečni delež biološko razgradljivih sestavin v odloženih komunalnih odpadkih je leta 2007 v skladu z Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališčih znašal 32 odstotkov (slika 2), v skladu z okoljevarstvenim dovoljenjem za obratovanje odlagališča nenevarnih odpadkov Centra za ravnanje z odpadki Slovenske Konjice pa 31 odstotkov. Iz opravljenih sortirnih analiz je mogoče ugotoviti, da je delež biološko razgradljivih sestavin v zbranih odpadkih družbe JKP Slovenske Konjice, ki so bili v letu 2007 namenjeni odlaganju, za 13 oziroma 18 odstotnih točk presegal dovoljeni delež biološko razgradljivih sestavin v komunalnih odpadkih, ki se jih odlaga na odlagališče v Slovenskih Konjicah.

10.2.2.f Preverili smo pogostost odvoza ločeno zbranih komunalnih odpadkov za oktober 2005, oktober 2006 in oktober 2007 v Občini Slovenske Konjice. Ugotovili smo, da je družba JKP Slovenske Konjice opravljala odvoz zbranega odpadnega stekla in zbrane odpadne embalaže iz zbiralnic v povprečju dvakrat mesečno, odvoz zbranega odpadnega papirja pa enkrat tedensko. Pogostost odvoza je bila v skladu z urnikom odvoza komunalnih odpadkov za leto 2005 in določbami programov ločenega zbiranja komunalnih odpadkov za leta 2005. V programih ločenega zbiranja za leti 2006 in 2007 pogostost odvoza ločeno zbranih odpadkov ni bila opredeljena.

Pojasnilo družbe JKP Slovenske Konjice

Družba JKP Slovenske Konjice odvoz ločeno zbranih odpadkov prilagaja potrebam; poleti odvažajo ločeno zbrane frakcije tedensko, pozimi pa dvakrat mesečno.

10.2.3 Število zbiralnic, zbirnih centrov in zabojnikov za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov

10.2.3.1 Namestitev zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov

V skladu s 6. členom odredbe o ločenem zbiranju je treba na območjih mestnih jeter in večjih stanovanjskih naselij urediti zbiralnico za ločeno zbiranje na vsakih 500 prebivalcev. Zbiralnice morajo biti opremljene za ločeno zbiranje papirja ter odpadne embalaže iz papirja ali lepenke, stekla in plastike.

10.2.3.1.a Do konca leta 2005 je družba JKP Slovenske Konjice na celotnem območju izvajanja javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov namestila 221 zbiralnic; pri tem je v povprečju zagotovila eno zbiralnico za 87 občanov. Konec leta 2006 je bilo nameščenih 230 zbiralnic, kar je v povprečju ena zbiralnica za 84 občanov. V letu 2007 je število zbiralnic ostalo na ravni iz leta 2006. Največ, 84 odstotkov vseh zbiralnic, je nameščenih v Občini Slovenske Konjice, ostale zbiralnice pa so nameščene v Občini Vitanje in Občini Zreče.

²²¹ Sejalna analiza mešanih komunalnih odpadkov št. KI-L14-1550/1, Kemijski inštitut, 22. 12. 2006, sejalna analiza mešanih komunalnih odpadkov št. KI-L14-1598, 29. 3. 2007 in ocena odpadkov družbe JKP Slovenske Konjice – mešani komunalni odpadki za leto 2007 št. 10/827-07, 10. 4. 2008.

Družba JKP Slovenske Konjice je z namestitvijo zbiralnic zadostila oziroma preseгла zahteve glede števila občanov na zbiralnico iz odredbe o ločenem zbiranju. Povečanje števila nameščenih zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij v letu 2006 ni vplivalo na povečanje količin ločeno zbranih frakcij. Družba JKP Slovenske Konjice je v primerjavi z drugimi izvajalci v povprečju zagotovila gostejšo postavitev zbiralnic na območju izvajanja javne službe, kljub temu pa je dosegla najnižje količine ločeno zbranih frakcij na prebivalca (slika 8).

10.2.3.1.b Družba JKP Slovenske Konjice še ni začela uvajati ločenega zbiranja bioloških odpadkov pri gospodinjstvih, zato primerjave o odvisnosti ločeno zbranih količin bioloških odpadkov od števila nameščenih zabojnikov z drugimi izvajalci niso mogoče (povezava s točko 10.2.2.e).

10.2.3.2 Postavitev zbirnih centrov

V skladu s 15. členom odredbe o ločenem zbiranju je treba v okviru javne službe zbiranje in prevoz odpadkov vzpostaviti zbirni center na območju vsake občine in za vsako naselje z več kot osem tisoč prebivalci, v naseljih z več kot 25 tisoč prebivalci je treba zagotoviti najmanj dva zbirna centra, v naseljih z več kot 100 tisoč prebivalci pa najmanj en zbirni center na vsakih 80 tisoč prebivalcev.

Družba JKP Slovenske Konjice je morala glede na določila odredbe o ločenem zbiranju na območju izvajanja javne službe urediti dva zbirna centra, enega v Občini Slovenske Konjice in enega v Občini Zreče. Do konca leta 2007 so bili na območju izvajanja javne službe družbe JKP Slovenske Konjice urejeni trije zbirni centri, v vsaki občini po eden. Družba JKP Slovenske Konjice je preseгла predpisane zahteve iz odredbe o ločenem zbiranju glede ureditve zbirnih centrov.

10.2.4 Naprave za obdelavo komunalnih odpadkov in upravljanje odlagališča teh odpadkov

Na območju, kjer družba JKP Slovenske Konjice izvaja javno službo zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, deluje Center za ravnanje z odpadki Slovenske Konjice. V centru obratuje sortirnica ločeno zbranih frakcij komunalnih odpadkov, kjer poteka naknadno prebiranje in razvrščanje ločeno zbranih frakcij glede na vrsto materiala, da jih je lažje oddati v predelavo. V okviru centra deluje odlagališče nenevarnih odpadkov do 15. 7. 2009.

10.2.4.a V obdobju, na katerega se nanaša revizija, obstoj sortirnice ni imel pomembnega vpliva na količino ločeno zbranih frakcij. Delež ločeno zbranih frakcij v vseh komunalnih odpadkih je bil med najmanjšimi med izvajalci in precej manjši od slovenskega povprečnega deleža.

10.2.4.b Kot je mogoče ugotoviti iz letnega poročila o zbranih komunalnih odpadkih v letu 2007, je delež odloženih komunalnih odpadkov na odlagališče znašal približno 75 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov, kar je precej boljši rezultat, kot velja za slovensko povprečje. Kot smo ugotovili, razmeroma majhen delež odpadkov ni posledica velikega deleža ločeno zbranih odpadkov na izvoru, temveč naknadnega razvrščanja in izločanja odpadkov, pripeljanih na odlagališče (povezava s točkami 10.2.1.a, 10.2.1.b in 10.2.1.c). Glede na to, da družba EKO ni vzpostavila evidentiranja posameznih ločeno zbranih vrst odpadkov, predvsem ločeno zbranih kovin, ki bi temeljil na ustreznih evidenčnih in tehtalnih listih, ni mogoče ugotoviti dejanskega deleža odloženih odpadkov, prav tako pa ni mogoče presojati vpliva obstoja odlagališča na količino ločeno zbranih komunalnih odpadkov.

10.2.5 Cena ravnanja s komunalnimi odpadki

Navodilo za oblikovanje cen storitev obveznih javnih služb²²² (v nadaljevanju: navodilo) v 15. členu določa, da morajo izvajalci javne službe ceno ravnanja s komunalnimi odpadki oblikovati ločeno za zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, obdelavo komunalnih odpadkov ter za odstranjevanje komunalnih odpadkov. 16. člen navodila določa, da se cene storitev oblikujejo za enoto posamezne storitve, ki je kilogram oziroma kubični meter komunalnih odpadkov, ki jih ustvari uporabnik javne službe.

10.2.5.a Družba JKP Slovenske Konjice je ceno ravnanja s komunalnimi odpadki določila avgusta 2000 in od takrat cene ni spreminjala. Cena je bila določena kot cena izvajanja javne službe in ni oblikovana ločeno za zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov ter za njihovo odstranjevanje. Cena je določena v skupnem znesku storitve za gospodinjstvo in ni določena na enoto storitve, kot določa 16. člen navodila. Družba JKP Slovenske Konjice cene ravnanja s komunalnimi odpadki v obdobju, na katerega se nanaša revizija, ni določila v skladu s 15. in 16. členom navodil.

10.2.5.b Drugi izvajalci so ceno ravnanja s komunalnimi odpadki oblikovali ločeno za posamezno storitev in jo gospodinjstvom zaračunavali za kilogram oziroma kubični meter ustvarjenih komunalnih odpadkov. Cena izvajanja javne službe družbe JKP Slovenske Konjice ni bila določena v skladu z navodilom, in ni bila primerljiva s ceno drugih izvajalcev, zato ni bilo mogoče primerjati veljavne in lastne cene družbe JKP Slovenske Konjice z drugimi izvajalci in izreči mnenja o učinkovitosti poslovanja družbe JKP Slovenske Konjice.

10.2.5.c V skladu s Slovenskim računovodskim standardom (2006)²²³ (v nadaljevanju: SRS) 35.24 mora javno podjetje²²⁴ ugotavljati dobiček ali izgubo za posamezne gospodarske javne službe, za druge dejavnosti, ki jih opravlja, in za podjetje kot celoto. V skladu s SRS 35.25 mora izgubo zaradi razlike med najvišjimi prodajnimi cenami proizvodov oziroma storitev gospodarskih javnih služb, ki jih je določila država ali lokalna skupnost, in njihovimi stroškovnimi cenami, predstaviti v pojasnilih k računovodskim izkazom.

Družba JKP Slovenske Konjice v letih 2005, 2006 in 2007 v letnih poročilih ni ugotavljala dobička ali izgube za posamezne gospodarske javne službe in za druge dejavnosti, ki jih je opravljala, tako da bi lahko v skladu s SRS 35.25 prikazovala razlike med najvišjimi prodajnimi cenami, ki jih je za izvajanje gospodarskih javnih služb določila država, in njihovimi stroškovnimi cenami. Na podlagi računovodskih podatkov o poslovanju družbe JKP Slovenske Konjice ni bilo mogoče pridobiti podatkov o dobičku ali izgubi pri izvajanju posameznih gospodarskih javnih služb in stroškovnih cenah izvajanja teh dejavnosti.

10.2.5.d Družba JKP Slovenske Konjice ni ločeno ugotavljala poslovnega izida za izvajanje javnih služb zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov ter odlaganja komunalnih odpadkov in ni izkazovala ter pojasnjevala razlik med cenami, ki jih je določila država, in stroškovnimi cenami pri izvajanju teh dejavnosti.

²²² Uradni list RS, št. 56/01.

²²³ Uradni list RS, št. 118/05.

²²⁴ Z javnimi podjetji so v skladu s SRS 35 mišljene vse pravne osebe, ki v skladu s predpisi opravljajo gospodarske javne službe, ne glede na organizacijsko obliko in ne glede na to, ali so te službe njihova celotna dejavnost ali njihov del.

10.2.6 Akcije osveščanja prebivalstva za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov

Družba JKP Slovenske Konjice je v obdobju od leta 2005 do leta 2007 načrtovala izvedbo številnih akcij osveščanja prebivalstva o pomenu ločenega zbiranja komunalnih odpadkov (promocij, izobraževanj in organizacij raznih prireditev in drugih akcij). Družba JKP Slovenske Konjice je v letih 2005, 2006 in 2007 izdajala brošure o pomenu ločenega zbiranja, izvajala izobraževalne obiske v vrtcih in šolah in organizirala izobraževalne predstavitve ravnanja z odpadki v družbi.

Družba JKP Slovenske Konjice v obdobju, na katerega se nanaša revizija, ni neposredno nadzirala ravnanja občanov pri ločevanju komunalnih odpadkov. Pri opozarjanju občanov na obveznosti ravnanja z odpadki je sodelovala tudi z občinsko inšpekcijsko službo, vendar pa ni izdelala celovitega sistema nadzora ravnanja občanov pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov, ker občinski odloki o ravnanju z odpadki ne omogočajo ukrepanja proti kršiteljem.

Septembra 2006 sta družbi EKO in JKP Slovenske Konjice izvedli poskusno zbiranje odpadne komunalne embalaže pri gospodinjstvih z "rumeno vrečo". V enem mesecu je bilo z rumeno vrečo zbranih 50 kilogramov odpadne embalaže na osebo, medtem ko se prek zbiralnic v povprečju zbere 12 kilogramov odpadne embalaže na osebo²²⁵. Zbiranje odpadne embalaže z rumeno vrečo je tudi stroškovno bolj učinkovito, saj so stroški vzdrževanja zbiralnic precej višji od stroškov nakupa vreč.

Ukrep družbe JKP Slovenske Konjice

Zaradi neučinkovitega ločevanja komunalnih odpadkov na izvoru je družba JKP Slovenske Konjice zasnovo in novembra 2008 uvedla ločeno zbiranje odpadne embalaže z "embalažno vrečo" ob nespremenjeni ceni ravnanja z odpadki za gospodinjstva, leta 2009 pa je ta sistem vpeljala tudi v občinah Vitanje in Zreče. Družba JKP Slovenske Konjice je februarja 2009 pričela s poskusnim projektom ločenega zbiranja bioloških odpadkov pri šestdesetih gospodinjstvih v Občini Slovenske Konjice, za 55 večstanovanjskih objektov pa je zagotovila posode za odlaganje bioloških odpadkov.

Stroški izvedbe aktivnosti osveščanja na tono ločeno zbranih odpadkov so leta 2007 znašali 4,6 evra. Ti stroški so bili v primerjavi s stroški drugih izvajalcev med najnižjimi, pri tem pa so bili tudi deleži ločeno zbranih odpadkov v primerjavi z drugimi izvajalci najmanjši (slika 12).

10.3 Stroški in prihodki ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Družba JKP Slovenske Konjice ni zagotovila točnega podatka o stroških vzpostavitve sistema ločenega zbiranja, saj ni zagotovila ustreznega računovodskega spremljanja stroškov ločenega zbiranja. Primerjave stroškov vzpostavitve ločenega zbiranja komunalnih odpadkov z drugimi izvajalci zato nismo opravili.

Družba JKP Slovenske Konjice je v letu 2007 s prodajo ustvarila 2 evra prihodkov na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Prihodki od prodaje ločeno zbranih komunalnih odpadkov so bili v primerjavi z drugimi izvajalci najnižji, čeprav je družba JKP Slovenske Konjice izkazovala velik delež ločeno zbranih kovin, predanih v predelavo, ki med ločeno zbranimi frakcijami dosegajo najvišje cene. Prihodke od prodaje ločeno zbranih komunalnih odpadkov pri izvajalcih prikazuje slika 14.

²²⁵ Poročilo o izvedbi sistema "Yellow bag", Okoljsko raziskovalni zavod, november 2006; podatek o količini ločeno zbranih frakcij v zbiralnicah na prebivalca je ocenjen podatek, ki izhaja iz opravljene statistike ločenega zbiranja komunalnih odpadkov v tujini.

11. LOČENO ZBIRANJE KOMUNALNIH ODPADKOV V DRUŽBI KOMUNALNO PODJETJE VRHNIKA

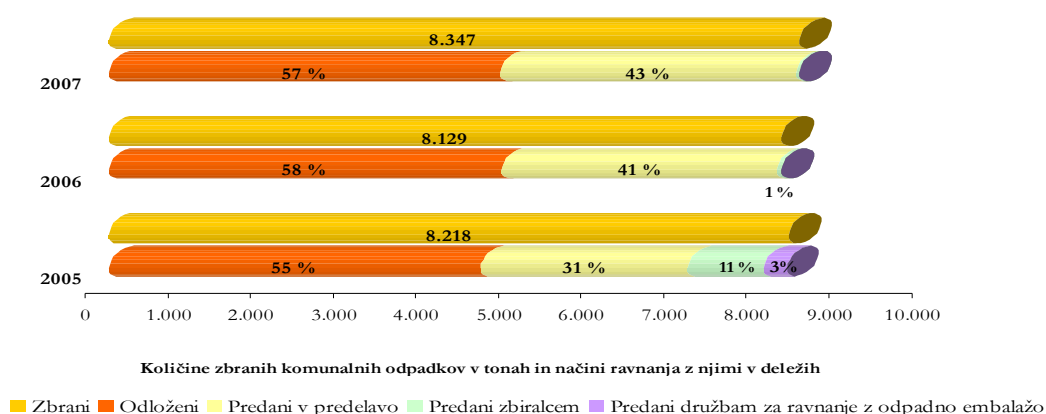
11.1 Rezultati ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Družba Komunalno podjetje Vrhnika je v letu 2007 zbrala 8.347 ton komunalnih odpadkov iz gospodinjstev in njim podobnih komunalnih odpadkov iz proizvodnih in storitvenih dejavnosti. Družba je zbrala en odstotek vseh komunalnih odpadkov, ki so bili zbrani v Sloveniji v tem letu.

Odloženi so bili vsi zbrani mešani komunalni odpadki (skoraj 55 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov) ter 77 odstotkov zbranih kosovnih odpadkov (nekaj več kot dva odstotka vseh zbranih komunalnih odpadkov).

V predelavo je bilo predanih 43 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov, in sicer vse ločeno zbrane frakcije (11 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov), vsi ločeno zbrani biološki odpadki (nekaj manj kot 32 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov) ter 23 odstotkov zbranih kosovnih odpadkov (približno 0,6 odstotka vseh zbranih komunalnih odpadkov).

Slika 30: Zbrani komunalni odpadki in načini ravnanja z njimi v letih 2005, 2006 in 2007

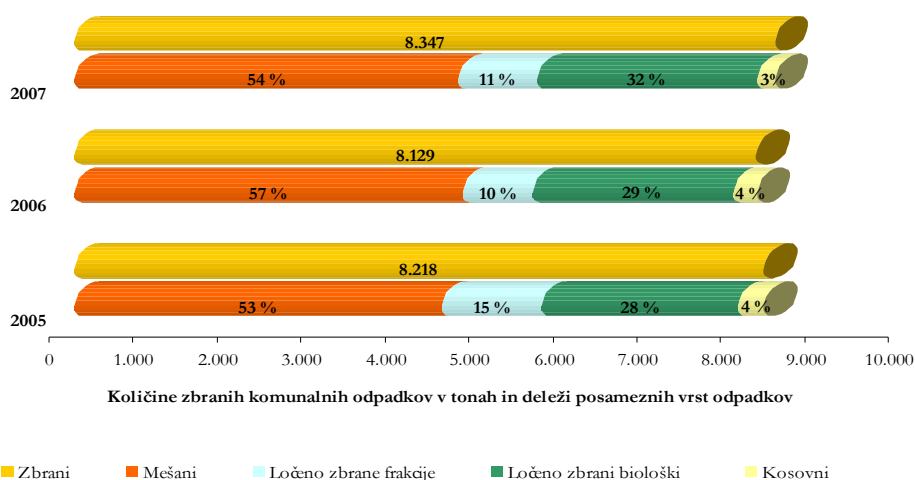

Viri: letna poročila o zbranih komunalnih odpadkih družbe Komunalno podjetje Vrhnika za leta 2005, 2006 in 2007.

Na odlagališči Barje in Ostri Vrh je družba v letu 2007 odložila 57 odstotkov vseh zbranih komunalnih odpadkov, 43 odstotkov zbranih komunalnih odpadkov pa je predala v predelavo družbi Center za ravnanje z odpadki Vrhnika, d. o. o., Vrhnika²²⁶ (v nadaljevanju: Center za ravnanje z odpadki Vrhnika).

Leta 2007 je družba Komunalno podjetje Vrhnika skupaj ločeno zbrala 43 odstotkov vseh komunalnih odpadkov in vse predala v predelavo. 32 odstotkov je bilo ločeno zbranih bioloških odpadkov, 11 odstotkov pa ločeno zbranih frakcij komunalnih odpadkov. Delež ločeno zbranih kosovnih odpadkov je znašal tri odstotke. Družba je v predelavo predala 23 odstotkov zbranih kosovnih odpadkov.

Slika 31: Zbrani komunalni odpadki in deleži ločeno zbranih posameznih vrst komunalnih odpadkov v letih 2005, 2006 in 2007

Viri: letna poročila o zbranih komunalnih odpadkih družbe Komunalno podjetje Vrhnika za leta 2005, 2006 in 2007.

Družba Komunalno podjetje Vrhnika je med vsemi izvajalci javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov najuspešnejša pri ločenem zbiranju bioloških odpadkov. Deleži teh odpadkov v vseh zbranih komunalnih odpadkih so v letih 2005, 2006 in 2007 znašali 28, 29 in 32 odstotkov in so vse od uvedbe ločenega zbiranja teh odpadkov naraščali. Povprečni slovenski delež je v letu 2007 presegla za 27 odstotnih točk (slika 6). Količina ločeno zbranih bioloških odpadkov na prebivalca²²⁷ je leta 2007 znašala 119 kilogramov, kar je za 114 kilogramov več od slovenske povprečne količine ločeno zbranih bioloških odpadkov na prebivalca²²⁸ (slika 7).

²²⁶ Center za ravnanje z odpadki Vrhnika je do 1. 7. 2005 deloval v okviru družbe Komunalno podjetje Vrhnika, od 1. 7. 2005 pa je začel delovati kot samostojen pravni subjekt, in sicer kot hčerinska družba družbe Komunalno podjetje Vrhnika. 1. 7. 2007 je družba Komunalno podjetje Vrhnika svoj poslovni delež v Centru za ravnanje z odpadki Vrhnika prodala.

²²⁷ Upoštevano je število prebivalcev z območja izvajanja javne službe družbe Komunalno podjetje Vrhnika.

²²⁸ Upoštevano je število prebivalcev Slovenije.

Pri ločenem zbiranju frakcij je družba Komunalno podjetje Vrhnika leta 2007 nekoliko preseгла slovenski povprečni delež, in sicer za eno odstotno točko. Količina ločeno zbranih frakcij na prebivalca na območju izvajanja javne službe je v letu 2007 znašala 43 kilogramov, kar je enako slovenski povprečni količini na prebivalca.

11.2 Dejavniki, ki vplivajo na ločeno zbiranje

11.2.1 Evidentiranje ločeno zbranih komunalnih odpadkov

Preverili smo, ali družba Komunalno podjetje Vrhnika evidentira ločeno zbrane komunalne odpadke v skladu s klasifikacijskim seznamom odpadkov iz Pravilnika o ravnanju z odpadki. Ugotavljali smo pravilnost razvrščanja posameznih vrst ločeno zbranih komunalnih odpadkov in točnost podatkov tako, da smo letne količine primerjali z vsoto mesečnih rekapitulacij. Podrobnejše preveritve evidentiranja smo izvedli za oktober 2005, oktober 2006 in oktober 2007; pri tem smo preverili skladnost podatkov na evidenčnih in tehtalnih listih za posamezno vrsto ločeno zbranih odpadkov. Preverili smo tudi predajanje zbrane odpadne komunalne embalaže družbi za ravnanje z odpadno embalažo.

Količine ločeno zbranih frakcij, evidentirane na evidenčnih listih, ustrezajo količinam, navedenim na tehtalnih listih. Družba je vse ločeno zbrane biološke odpadke in ločeno zbrane frakcije predala v nadaljnjo predelavo Centru za ravnanje z odpadki Vrhnika.

V skladu z drugim odstavkom 18. člena Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo mora izvajalec javne službe odpadno embalažo, ki je zbrana kot ločeno zbrana frakcija v zbiralnicah ali zbirnih centrih, predati družbi za ravnanje z odpadno embalažo. V skladu s četrtem odstavkom 18. člena iste uredbe morata način oddaje in prevzema odpadne embalaže družba za ravnanje z odpadno embalažo in izvajalec javne službe urediti s posebno pogodbo.

11.2.1.a Družba Komunalno podjetje Vrhnika je zbrane odpadne komunalne embalaže oddajala Centru za ravnanje z odpadki Vrhnika²²⁹, ki ni vpisan v seznam družb za ravnanje z odpadno embalažo s pridobljenim okoljevarstvenim dovoljenjem za opravljanje te dejavnosti. V okviru centra deluje sortirnica, kjer se opravlja prebiranje in sortiranje ločeno zbranih frakcij družbe Komunalno podjetje Vrhnika. Center za ravnanje z odpadki Vrhnika po opravljenem sortiranju ločeno zbrano odpadno embalažo preda družbi SLOPAK, družba za ravnanje z odpadno embalažo, d. o. o., Ljubljana, za kar se izdajo evidenčni listi. V letnih poročilih o zbranih komunalnih odpadkih je družba Komunalno podjetje Vrhnika evidentirala predajo vse zbrane odpadne komunalne embalaže Centru za ravnanje z odpadki Vrhnika kot predajo "predelovalcem". Predaja zbrane odpadne embalaže družbi za ravnanje z odpadno embalažo iz letnih poročil o zbranih komunalnih odpadkih za leti 2006 in 2007 ni razvidna.

Glede na to, da je družba Komunalno podjetje Vrhnika izvajalec javne službe, bi morala v skladu s četrtem odstavkom 18. člena Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo predajo odpadne komunalne embalaže urediti z družbo za ravnanje z odpadno embalažo s pogodbo in temu ustrezno zagotoviti evidentiranje predaje zbrane odpadne komunalne embalaže. Evidence o ravnanju z zbrano

²²⁹ Pogodba o prodaji poslovnega deleža Centra za ravnanje z odpadki Vrhnika, d. o. o. in Dogovor o sodelovanju, 31. 8. 2007.

odpadno embalažo na ravni države tako ne izkazujejo točnih podatkov o količini odpadne komunalne embalaže, ki je bila predana družbam za ravnanje z odpadno embalažo, saj ni znana natančna količina odpadne komunalne embalaže, ki so jo izvajalci javne službe predali tem družbam. Ministrstvo za okolje in prostor zato nima ustreznih kontrolnih podatkov za navzkrižne preveritve točnosti izkazanih podatkov o količini zbrane odpadne komunalne embalaže, ki jih morajo posredovati družbe za ravnanje z odpadno embalažo.

11.2.1.b Predaja zbranih bioloških odpadkov Centru za ravnanje z odpadki Vrhnika je evidentirana kot predaja zbranih biološko razgradljivih odpadkov z vrtov, označenih s klasifikacijsko številko "20 02 01". Družba Komunalno podjetje Vrhnika izvaja ločeno zbiranje vseh bioloških odpadkov, tako bioloških kuhinjskih odpadkov, označenih s številko "20 01 08", kakor tudi odpadkov z vrtov skupaj, tako da zbira obe vrsti odpadkov v istih zabojnikih. Kljub temu je iz letnih poročil o zbranih komunalnih odpadkih mogoče ugotoviti, da je družba zbirala le biološke odpadke z vrtov, ne pa tudi bioloških kuhinjskih odpadkov. V skladu z Uredbo o ravnanju z biološkimi kuhinjskimi odpadki bodo morali izvajalci javne službe do konca leta 2009²³⁰ oziroma do konca leta 2010, vzpostaviti zbiranje bioloških kuhinjskih odpadkov in odpadkov z vrtov v ločenih posodah. Čeprav družba Komunalno podjetje Vrhnika obe vrsti odpadkov zbira skupaj v istih zabojnikih in mora vzpostaviti obvezno ločeno zbiranje bioloških kuhinjskih odpadkov do konca leta 2009 oziroma do konca leta 2010, ocenjujemo, da bi tudi do vzpostavitve tega sistema morala zagotoviti evidentiranje obeh vrst odpadkov posebej, saj napačno evidentiranje vpliva na nepravilno izkazovanje količin posameznih ločeno zbranih bioloških odpadkov na ravni države.

11.2.2 Načrtovanje in doseganje ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

Preverili smo, ali je družba Komunalno podjetje Vrhnika v poslovnih načrtih in programih ločenega zbiranja komunalnih odpadkov načrtovala:

- merljive, določne, jasne in časovno opredeljene cilje povečevanja količin ločeno zbranih komunalnih odpadkov;
- deleže izločenih frakcij in bioloških odpadkov v skladu z izločitvenim potencialom ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ki ga je predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004, in pogoje, ki jim morajo ustrezati odloženi mešani komunalni odpadki;
- deleže ločenega zbiranja v skladu s strateškimi opredelitvami lokalnih skupnosti o ravnanju s komunalnimi odpadki.

Preverili smo tudi, ali je družba Komunalno podjetje Vrhnika dosegala zastavljene poslovne cilje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov in ciljne deleže izločitvenega potenciala, ki jih je predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor.

Družba Komunalno podjetje Vrhnika je v letnih poslovnih načrtih in programih ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami načrtovala količine ločeno zbranih frakcij komunalnih odpadkov, ki naj bi jih dosegla

²³⁰ Izvajalec mora zagotoviti ločeno zbiranje in prevzemanje kuhinjskih odpadkov pri povzročiteljih teh odpadkov iz gospodinjstev na zemljepisno zakroženih območjih poselitve z več kot dva tisoč prebivalci in gostoto poselitve več kot 20 prebivalcev na hektar najpozneje do 31. 12. 2009 ter na območjih poselitve z več kot dva tisoč prebivalci in z gostoto poselitve več kot deset prebivalcev na hektar najpozneje do 31. 12. 2010.

v letih 2005, 2006 in 2007 v absolutnih zneskih ter kot odstotno povečanje glede na dosežene rezultate v preteklem letu. Poleg povečevanja količin ločeno zbranih frakcij je načrtovala tudi povečevanje števila zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij ter gradnjo zbirnih centrov na območjih izvajanja javne službe, kjer ti centri še niso bili vzpostavljeni, ter izvajanje nadaljnjih akcij osveščanja občanov o pomenu ločenega zbiranja komunalnih odpadkov.

Na ravni države je Ministrstvo za okolje in prostor opredelilo ciljne deleže izločanja posameznih frakcij iz komunalnih odpadkov, ki naj bi bili doseženi do leta 2008 in do leta 2013 (slika 2). Z Uredbo o odlaganju odpadkov na odlagališča so določeni pogoji in omejitve odlaganja, ki jih je treba izpolnjevati ob odlaganju komunalnih odpadkov (slika 2). Pogoji in omejitve odlaganja²³¹ določajo sestavo in lastnosti zbranih komunalnih odpadkov, saj odpadkov, ki teh zahtev ne izpolnjujejo, ni dovoljeno odložiti na odlagališča komunalnih odpadkov.

Občina Vrhnika je sprejela Odlok o načinu opravljanja lokalne javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki²³² (v nadaljevanju: odlok), v katerem je opredelila način izvajanja javne službe v Občini Vrhnika, in sicer način ločenega zbiranja odpadkov, dolžnosti izvajalca javne službe ravnanja z odpadki, pravice in dolžnosti povzročiteljev, vire financiranja službe ravnanja z odpadki, oblikovanje cen, obračun storitev službe ravnanja z odpadki, ravnanje z odpadki pri pravnih osebah ter nadzor nad izvajanjem odloka. V 72. členu odloka je opredeljena obveznost priprave letnega programa zbiranja ločenih frakcij komunalnih odpadkov.

11.2.2.a Družba Komunalno podjetje Vrhnika je letno pripravljala programe zbiranja ločenih frakcij za občine, v katerih je izvajala javno službo. Družba Komunalno podjetje Vrhnika je v programih zbiranja ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami določila merljive, določne, jasne in časovno opredeljene cilje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov. V povprečju je letno načrtovala desetodstotno povečevanje količin ločeno zbranih frakcij in bioloških odpadkov.

11.2.2.b Družba Komunalno podjetje Vrhnika je pri načrtovanju ciljev ločenega zbiranja komunalnih odpadkov upoštevala določila o ločenem zbiranju, ki so bila opredeljena v odloku, ni pa upoštevala ciljnih deležev izločenih frakcij komunalnih odpadkov, ki jih je določilo Ministrstvo za okolje in prostor.

11.2.2.c Iz letnih poročil o poslovanju družbe Komunalno podjetje Vrhnika za leta 2005, 2006 in 2007 je mogoče ugotoviti, da je družba za zastavljenimi poslovnimi cilji povečevanja količin ločeno zbranih frakcij v letu 2005 zaostajala, saj so se ločeno zbrane količine vseh komunalnih odpadkov v primerjavi s predhodnim letom zmanjšale za sedem odstotkov. Leta 2006 so se količine povečale, kljub temu pa so zaostajale za načrtovanimi za pet odstotkov. Leta 2007 so se količine vseh ločeno zbranih komunalnih odpadkov povečale in presegle načrtovane za štiri odstotne točke. Najbolj, za 17 odstotkov, se je povečala količina ločeno zbranega odpadnega papirja, količina ločeno zbrane odpadne embalaže se je povečala za 12 odstotkov, stekla za 11 odstotkov, količina ločeno zbranih bioloških odpadkov pa za sedem odstotkov.

²³¹ To so delež biološko razgradljivih sestavin v odloženem preostanku komunalnih odpadkov, delež skupnega ogljika v biološko razgradljivih sestavinah odloženega preostanka ter kurilna vrednost odloženega preostanka.

²³² Naš časopis, februar 2002.

Pojasnilo družbe Komunalno podjetje Vrhnika

Količine ločeno zbranih frakcij so bile leta 2005 manjše, ker je družba Komunalno podjetje Vrhnika na ekoloških otokih zamenjala posode za ločeno zbiranje frakcij s posodami, ki imajo tipске odprtine za posamezne vrste odpadkov. Zaradi zamenjave posod se je izboljšala čistost ločeno zbranih frakcij, saj so se zmanjšale količine neustrezno odloženih odpadkov, s tem pa celotna količina odloženih ločeno zbranih frakcij.

11.2.2.d Če primerjamo realizirane deleže ločeno zbranih komunalnih odpadkov pri družbi Komunalno podjetje Vrhnika z izločitvenim potencialom posameznih vrst komunalnih odpadkov, ki ga je določilo Ministrstvo za okolje in prostor v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004, ugotovimo (tabela 15), da je družba Komunalno podjetje Vrhnika presegla skupni načrtovani delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov, in sicer za 13 odstotnih točk, pri tem pa je še posebej presegla načrtovani delež ločeno zbranih bioloških odpadkov, in sicer za 19 odstotnih točk. Za načrtovanim deležem ločeno zbranih frakcij je zaostala za štiri odstotne točke, za načrtovanim deležem zbranih kosovnih odpadkov pa za 2 odstotni točki. V postopke predelave je družba Komunalno podjetje Vrhnika leta 2007 predala približno 95 odstotkov vseh ločeno zbranih komunalnih odpadkov, kar je za 24 odstotnih točk več, kot znaša ciljni delež, ki ga je določilo Ministrstvo za okolje in prostor. Družba je presegla ciljne deleže predaje v predelavo za ločeno zbrane frakcije in za ločeno zbrane biološke odpadke, zaostala pa je predaji zbranih kosovnih odpadkov v različne postopke predelave.

Tabela 15: Primerjava med ciljnim deleži izločitvenega potenciala in doseženimi rezultati ločenega zbiranja komunalnih odpadkov ter predaje v predelavo družbe Komunalno podjetje Vrhnika v letu 2007

v odstotkih

Izločeni komunalni odpadki	Izločeni deleži frakcij		Predaja frakcij v predelavo ²³³	
	Cilj	Rezultat	Cilj ²³⁴	Rezultat ²³⁵ glede na načrtovano
Ločene frakcije	15	11	66	100 ²³⁶
Kosovni odpadki	5	3	50	23
Biološki odpadki	13	32	85	100
Skupaj	33	46	71²³⁷	95²³⁸

Viri: Operativni program odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 in podatki družbe Komunalno podjetje Vrhnika o zbranih komunalnih odpadkih leta 2007.

11.2.2.e Iz letnih poročil o zbranih komunalnih odpadkih družbe Komunalno podjetje Vrhnika lahko ugotovimo, da je družba v letu 2007 predvsem z doslednim ločenim zbiranjem bioloških odpadkov iz mešanih komunalnih odpadkov izločila skoraj 40 odstotkov biološko razgradljivih sestavin. Tudi iz opravljene ocene mešanih komunalnih odpadkov²³⁹ je mogoče ugotoviti, da odpadki, ki se odlagajo na odlagališče Ostri Vrh v Logatcu, v glavnem niso biološko razgradljivi in vsebujejo predvsem manjše količine plastike, stekla, pločevink, plastenk in steklenic, pepela in tetrapaka, ter da je delež biološko razgradljivih sestavin²⁴⁰ v zbranih komunalnih odpadkih majhen, čeprav v oceni ni opredeljeno, kolikšen je. Dosledno izločanje biološko razgradljivih sestavin iz zbranih komunalnih odpadkov Komunalnega podjetja Vrhnika se odraža tudi na deležu biološko razgradljivih sestavin odloženih odpadkov na

²³³ Glede na to, da za posameznega izvajalca iz evidenc o ravnanju s komunalnimi odpadki ni mogoče ugotoviti dejanske količine predelanih frakcij, smo upoštevali količino posameznih vrst komunalnih odpadkov, predanih v predelavo.

²³⁴ Ciljni delež predelave je določen kot delež ciljne količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, določene v operativnem programu odstranjevanja odpadkov iz leta 2004, za katere bi bilo treba zagotoviti predelavo.

²³⁵ Dosežen rezultat predelave smo ugotavljali kot delež ločeno zbranih količin posamezne vrste komunalnih odpadkov, predane v predelavo.

²³⁶ Upoštevali smo tudi količine ločeno zbranih frakcij, predane družbam za ravnanje z odpadno embalažo, in količine, predane drugim zbiralcem.

²³⁷ Glede na to, da je ciljni delež posamezne frakcije, predane v predelavo, določen kot delež ciljne količine posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov, za katero je treba zagotoviti predelavo, je skupni ciljni delež predelave določen kot skupna ciljna količina vseh ločeno zbranih frakcij, ki naj bi bila predana v predelavo, v celotni načrtovani količini ločeno zbranih frakcij.

²³⁸ Skupni delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov, predanih v predelavo, je izračunan kot količina ločeno zbranih komunalnih odpadkov, predanih v predelavo, glede na celotno količino ločeno zbranih komunalnih odpadkov.

²³⁹ Ocena mešanih komunalnih odpadkov iz družbe Komunalno podjetje Vrhnika št. KI-L14-1865, 18. 2. 2008.

²⁴⁰ Les, papir, slama in biomasa.

odlagališču Ostri Vrh pri Logatcu, ki je leta 2007 znašal 23 odstotkov in je bil najmanjši v Sloveniji ter eden redkih v primerjavi z drugimi odlagališči komunalnih odpadkov, ki je ustrezal predpisanim dovoljenim deležem teh sestavin v odloženih komunalnih odpadkih, ki jih določa Uredba o odlaganju odpadkov na odlagališčih.

11.2.3 Število zbiralnic, zbirnih centrov in zabojnikov za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov

11.2.3.1 Namestitve zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov

V skladu s 6. členom odredbe o ločenem zbiranju je treba na območjih mestnih jeder in večjih stanovanjskih naselij urediti zbirnico za ločeno zbiranje na vsakih 500 prebivalcev. Zbirnice morajo biti opremljene za ločeno zbiranje papirja ter odpadne embalaže iz papirja ali lepenke, stekla in plastike.

Družba Komunalno podjetje Vrhnika je začela uvajati ločeno zbiranje frakcij in bioloških komunalnih odpadkov sredi 90 let prejšnjega stoletja. Do konca leta 2005 je bilo na območju izvajanja javne službe nameščenih 79 zbiralnic; pri tem je v povprečju zagotovila eno zbirnico za 271 prebivalcev. Konec leta 2006 je bilo nameščenih 85 zbiralnic, kar je v povprečju ena zbirnica za 259 prebivalcev, konec leta 2007 pa 90 zbiralnic, kar je v povprečju ena zbirnica za 245 prebivalcev.

11.2.3.1.a Družba Komunalno podjetje Vrhnika je z namestitvijo zbiralnic zadostila oziroma preseгла zahteve glede predpisanega števila zbiralnic na prebivalca iz odredbe o ločenem zbiranju. Povečevanje števila nameščenih zbiralnic je vplivalo na povečanje količin ločeno zbranih frakcij predvsem v letu 2007, ko so se količine ločeno zbranih frakcij v povprečju povečale za 12 odstotkov.

Za ločeno zbiranje bioloških komunalnih odpadkov je bilo na območju izvajanja javne službe ob koncu leta 2005 nameščenih 4.272 posod, ob koncu leta 2006 4.382, ob koncu leta 2007 pa 4.472 posod. V povprečju je bila v letu 2007 nameščena ena posoda za pet oseb. Družba je posode za ločeno zbiranje bioloških odpadkov prebivalcem na območju izvajanja javne službe razdelila brezplačno. Prebivalcem, ki imajo možnost kompostiranja, je omogočila predelavo bioloških odpadkov na domačem vrtu z razdelitvijo brezplačnih hišnih kompostnikov.

11.2.3.1.b Družba Komunalno podjetje Vrhnika je naraščanje količin ločeno zbranih bioloških odpadkov zagotovila s stalnim povečevanjem števila nameščenih posod za zbiranje bioloških odpadkov. Leta 2007 se je ob namestitvi dodatnih 200 posod količina ločeno zbranih bioloških odpadkov v primerjavi z letom 2005 povečala za 9,6 odstotka.

11.2.3.1.c Na podlagi preveritev pogostosti odvoza ločeno zbranih komunalnih odpadkov za oktober 2005, oktober 2006 in oktober 2007 smo ugotovili, da je družba Komunalno podjetje Vrhnika izvajala odvoz ločeno zbranega odpadnega papirja in embalaže iz zbiralnic enkrat tedensko, odvoz steklene embalaže pa vsakih 14 dni. Zaboje z biološkimi odpadki je praznila enkrat tedensko. Pogostost odvoza za posamezne vrste ločeno zbranih bioloških odpadkov je bila v skladu z načrtovano pogostostjo, opredeljeno v Programu zbiranja ločenih frakcij za leta 2005, 2006 in 2007.

11.2.3.2 Postavitev zbirnih centrov

V skladu s 15. členom odredbe o ločenem zbiranju je treba v okviru javne službe zbiranje in prevoz odpadkov vzpostaviti zbirni center na območju vsake občine in za vsako naselje z več kot osem tisoč prebivalci, v naseljih z več kot 25 tisoč prebivalci je treba zagotoviti najmanj dva zbirna centra, v naseljih z več kot 100 tisoč prebivalci pa najmanj en zbirni center na vsakih 80 tisoč prebivalcev.

Družba Komunalno podjetje Vrhnika bi morala glede na določila odredbe o ločenem zbiranju na območju izvajanja javne službe urediti tri zbirne centre. V Občini Vrhnika je urejen zbirni center v okviru Centra za ravnanje z odpadki Vrhnika, ki sprejema odpadke iz vseh treh občin izvajanja javne službe. Glede na določila odredbe o ločenem zbiranju bi morala biti posebna zbirna centra urejena tudi v Občini Borovnica in v Občini Log - Dragomer, ki pa do konca leta 2008 nista bila vzpostavljena.

Pojasnilo družbe Komunalno podjetje Vrhnika

Družba Komunalno podjetje Vrhnika je občinama Borovnica in Log - Dragomer v letu 2006 posredovala dopisa, s katerima ju je opozorila, naj v skladu z odredbo o ločenem zbiranju uredita posebna zbirna centra na območju posamezne občine.

11.2.4 Naprave za obdelavo komunalnih odpadkov in upravljanje odlagališča komunalnih odpadkov

Na območju, kjer družba Komunalno podjetje Vrhnika izvaja javno službo zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, deluje Center za ravnanje z odpadki Vrhnika. V okviru centra delujeta sortirnica, v kateri poteka prebiranje in razvrščanje ločeno zbranih frakcij glede na material, iz katerega so izdelane, ter kompostarna ločeno zbranih bioloških odpadkov. Družba Komunalno podjetje Vrhnika je centru v nadaljnjo predelavo predala vse ločeno zbrane frakcije in biološke odpadke.

11.2.4.a V obdobju, na katerega se nanaša revizija, je imel obstoj Centra za ravnanje z odpadki Vrhnika pomemben vpliv na količino in deleže ločeno zbranih komunalnih odpadkov, saj je bil delež ločeno zbranih odpadkov v vseh komunalnih odpadkih med največjimi v Sloveniji.

11.2.4.b V obdobju, na katerega se nanaša revizija, družba Komunalno podjetje Vrhnika ni bila upravljavka odlagališča, na katerega je odlagala zbrane komunalne odpadke. Za odlaganje komunalnih odpadkov je zato morala plačevati višjo ceno, kot bi sicer znašala cena za odlaganje. Kot prikazuje slika 10, je bila lastna cena odlaganja trikrat višja kot pri družbah, ki so same upravljale odlagališča. Pri tem je pomembno, da je bila cena za odlaganje višja od cene za predelavo odpadkov, kar je vplivalo na prizadevanja družbe, da zbere čim več odpadkov ločeno in jih preda v predelavo. Za tono odloženih odpadkov je morala družba Komunalno podjetje Vrhnika plačati 85 evrov, medtem ko je obdelava tone komunalnih odpadkov znašala 60 evrov.

11.2.4.c Dejstvo, da družba Komunalno podjetje Vrhnika ni upravljala odlagališča komunalnih odpadkov, kamor je odlagala komunalne odpadke, je pozitivno vplivalo na pospeševanje ločenega zbiranja frakcij in bioloških komunalnih odpadkov, saj je bila veljavna cena odlaganja precej višja od cene, ki bi veljala za odlaganje, če bi družba upravljala lastno odlagališče komunalnih odpadkov. Vpliv veljavne in lastne cene na ločeno zbrane količine podrobneje prikazujemo v točki 11.2.5.

11.2.5 Cena ravnanja s komunalnimi odpadki

S primerjavo komponent veljavne cene ravnanja z odpadki ugotavljamo, da je družba Komunalno podjetje Vrhnika gospodinjstvom v obdobju od leta 2005 do leta 2007 zaračunavala ceno zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov, ki je leta 2007 znašala 13,72 evra na kubični meter zbranih komunalnih odpadkov, in je bila v primerjavi z drugimi izvajalci najvišja. Veljavna cena za odlaganje komunalnih odpadkov je znašala 7 evrov za kubični meter odpeljanih komunalnih odpadkov in je bila v primerjavi z drugimi izvajalci med višjimi (slika 10). Za obdelavo odpadkov je družba Komunalno podjetje Vrhnika gospodinjstvom zaračunavala 5,18 evra za kubični meter zbranih odpadkov. Skupaj je družba Komunalno podjetje Vrhnika leta 2007 gospodinjstvom za odvoz in odlaganje komunalnih odpadkov zaračunavala 25,9 evra na kubični meter zbranih komunalnih odpadkov.

Lastna cena zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov je leta 2007 znašala 16,66 evra za kubični meter zbranih komunalnih odpadkov in je bila v primerjavi z drugimi izvajalci najvišja. To pomeni, da so bili stroški zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov najvišji v primerjavi z drugimi izvajalci, hkrati pa je družba zbrala največje količine ločeno zbranih frakcij med izvajalci. Lastna cena zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov je bila leta 2007 za 2,94 evra višja od veljavne cene, zato je družba Komunalno podjetje Vrhnika to javno službo izvajala z izgubo. Lastna cena odlaganja komunalnih odpadkov je znašala 9,06 evra za kubični meter odloženih odpadkov in je bila za 2,06 evra nižja od veljavne cene (slika 10), kar pomeni, da je družba Komunalno podjetje Vrhnika tudi pri odlaganju komunalnih odpadkov ustvarjala izgubo.

Veljavna cena ravnanja z odpadki²⁴¹ družbe Komunalno podjetje Vrhnika je v letu 2007 za gospodinjstvo znašala 25,9 evra na kubični meter, lastna cena ravnanja z odpadki pa 30,06 evra na kubični meter. Čeprav je bila lastna cena 3,4-krat višja od lastne cene družbe Snaga Ljubljana, ki je poslovala z najnižjo lastno ceno ravnanja s komunalnimi odpadki, je družba Komunalno podjetje Vrhnika dosegla 3,3-krat večji delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov kot družba Snaga Ljubljana. Pri tem je treba upoštevati, da je bil med ločeno zbranimi odpadki največji delež ločeno zbranih bioloških odpadkov, ki jih družba odvaža najpogosteje, zato so povzročali najvišje stroške. Lastna cena ravnanja z odpadki družbe Komunalno podjetje Vrhnika je za 1,78 evra nižja od lastne cene družbe Snaga Maribor, pri tem pa je družba Komunalno podjetje Vrhnika dosegla 2,2-krat večji delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Ocenjujemo, da je družba Komunalno podjetje Vrhnika poslovala učinkovito, saj je ob nižji lastni ceni ravnanja z odpadki dosegla večji delež ločeno zbranih odpadkov kot nekateri drugi izvajalci, ki so ob tem imeli najvišje stroške. Poleg tega je družba zagotovila tudi najvišje stopnje oddaje ločeno zbranih odpadkov v predelavo.

11.2.6 Akcije osveščanja prebivalstva za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov

Družba Komunalno podjetje Vrhnika je v obdobju od leta 2005 do leta 2007 izvajala številne akcije osveščanja prebivalstva o pomenu ločenega zbiranja komunalnih odpadkov. Izvajala je največ različnih akcij med izvajalci, predvsem izobraževalnih akcij otrok in mladine s predstavitvami v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah.

²⁴¹ Vključeni sta veljavni ceni za zbiranje in prevoz ter za odlaganje komunalnih odpadkov.

Leta 2002 je družba Komunalno podjetje Vrhnika začela izvajati posebno akcijo "S Kokom ceneje", ki omogoča vsem, ki pripeljejo koristne odpadke v Center za ravnanje z odpadki Vrhnika in dosežejo predpisani bonus, znižanje mesečnega zneska za plačilo storitev ravnanja s komunalnimi odpadki. Družba akcijo kontinuirano izvaja že šesto leto.

Družba Komunalno podjetje Vrhnika ima izdelan sistem nadzora ravnanja občanov pri ločevanju komunalnih odpadkov. Ob neustreznem odlaganju frakcij ali bioloških odpadkov v zabojnike za mešane komunalne odpadke občanom na zabojnike pritrudi obvestilo, da odpadki pred odlaganjem niso bili ustrezno ločeni. Ob ponovni ugotovitvi kršitve družba Komunalno podjetje Vrhnika primer preda medobčinski inšpekciji, ki ima v skladu z odlokom možnost kaznovanja občanov ob nepravilnem odlaganju odpadkov.

Družba Komunalno podjetje Vrhnika je izdelala celovito zunanjo podobo ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ki jo uporablja na celotnem območju izvajanja javne službe. Pomembna komponenta javne podobe je koncept predstavljanja ločeno zbranih frakcij in bioloških odpadkov kot koristnih odpadkov, ki se jih lahko uporabi kot surovine za izdelavo novih predmetov. S takim pristopom družba spreminja ustaljene podobe o odpadkih kot zgolj neuporabnih predmetih brez nadaljnje funkcije.

Družba Komunalno podjetje Vrhnika vsako četrletje izda časopis "Ogrizek", ki ga razdeli vsem občanom območja, kjer izvaja javno službo zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, v katerem občane obvešča o vseh novostih in akcijah ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ki jih namerava izvajati.

Stroški izvajanja akcij osveščanja prebivalstva so v letu 2007 znašali 24,2 evra na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov in so se odražali na velikem deležu tako zbranih odpadkov (slika 12).

11.3 Stroški in prihodki ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

S primerjavo stroškov vzpostavitve infrastrukture, preračunanih na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov za leta 2005, 2006 in 2007, smo ugotovili, da so ti stroški znašali 11 evrov na tono ločeno zbranih komunalnih odpadkov. Družba Komunalno podjetje Vrhnika je s kontinuiranim vlaganjem v povečevanje števila zabojnikov za ločeno zbiranje, predvsem posod za ločeno zbiranje bioloških odpadkov ter z dovolj pogostimi odvozi ločeno zbranih bioloških odpadkov, zagotovila stalno rast količin in deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov.

Družba Komunalno podjetje Vrhnika je vse ločeno zbrane frakcije predala Centru za ravnanje z odpadki Vrhnika v predelavo. V skladu z dogovorom o sodelovanju, ki je bil sklenjen med družbo Komunalno podjetje Vrhnika in Centrom za ravnanje z odpadki Vrhnika, družba centru za predelavo odpadkov mesečno plačuje 20 odstotkov vseh zbranih prihodkov za ravnanje s komunalnimi odpadki, ki jih zbere od gospodinjev. V ceni ravnanja z odpadki, ki jo družba zaračunava gospodinjstvom, znaša cena za obdelavo komunalnih odpadkov 20 odstotkov. Družba Komunalno podjetje Vrhnika nima prihodkov od prodaje ločeno zbranih odpadkov, saj jih je predala v predelavo Centru za ravnanje z odpadki Vrhnika, ki trži surovine oziroma izdelke po opravljenih postopkih predelave. Prihodke od prodaje ločeno zbranih komunalnih odpadkov pri drugih izvajalcih prikazuje slika 14.

Ocenjujemo, da je družba Komunalno podjetje Vrhnika v obdobju od leta 2005 do leta 2007 pri ravnanju z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki poslovala učinkovito, saj je ob dani ceni ravnanja s komunalnimi

odpadki in ob stroških ločenega zbiranja, ki so bili nižji kot pri nekaterih drugih izvajalcih, dosegala večje deleže ločeno zbranih komunalnih odpadkov kot drugi izvajalci ter hkrati dosegala najvišje stopnje predaje ločeno zbranih komunalnih odpadkov v predelavo ter največji delež ločeno zbranih bioloških odpadkov v primerjavi z drugimi izvajalci.

12. MNENJE

Revidirali smo smotrnost ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki v obdobju od leta 2005 do leta 2007 pri Ministrstvu za okolje in prostor in pri šestih izvajalcih javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, in sicer družbi Snaga Javno podjetje, d. o. o., Ljubljana, družbi Snaga javno podjetje, d. o. o., Maribor, družbi SIMBIO, d. o. o., družba za ravnanje z odpadki, Celje, družbi Komunala Novo mesto, d. o. o., Novo mesto, družbi JKP, javno komunalno podjetje, d. o. o., Slovenske Konjice, in družbi Komunalno podjetje Vrhnika, d. d., Vrhnika.

Da bi lahko izrekli mnenje o učinkovitosti ravnanja z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki v Sloveniji, smo na Ministrstvu za okolje in prostor ocenjevali učinkovitost vzpostavitve in nadzora delovanja sistema ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, pri izvajalcih javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov pa učinkovitost in uspešnost njihovega poslovanja pri izvajanju ločenega zbiranja komunalnih odpadkov.

12.1 Mnenje o učinkovitosti poslovanja Ministrstva za okolje in prostor

Menimo, da Ministrstvo za okolje in prostor *ni vzpostavilo učinkovitega sistema ločenega zbiranja komunalnih odpadkov*, ker cilji ravnanja z odpadki, ki bi morali biti doseženi do leta 2008, niso bili doseženi. Za načrtovanimi ciljnim deleži ločeno zbranih odpadkov najbolj zaostajajo deleži ločeno zbranih bioloških odpadkov; teh odpadkov je bilo ločeno zbranih kar trikrat manj, kot je bilo načrtovano. Za načrtovanimi zelo zaostajajo tudi deleži komunalnih odpadkov, predanih v predelavo, saj je zaradi neučinkovite organiziranosti sistema prevladujoči način ravnanja s komunalnimi odpadki še vedno njihovo odlaganje na odlagališča, čeprav je tako ravnanje okoljsko najmanj primerno in ni v skladu s sprejeto petstopenjsko hierarhijo ravnanja z odpadki.

Ministrstvo za okolje in prostor sistema ločenega zbiranja komunalnih odpadkov *ni vzpostavilo tako, da bi lahko deloval učinkovito in bi bilo mogoče dosegati zastavljene cilje*, ker:

- ni pripravilo operativnega programa ravnanja s komunalnimi odpadki oziroma ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, v katerem bi bili na podlagi analize dejanskega stanja ravnanja z ločeno zbranimi odpadki in ugotovljenih dosedanjih pomanjkljivosti opredeljeni dosegljivi in realni cilji ter aktivnosti za njihovo doseganje;
- ciljnih deležev posameznih vrst ločeno zbranih odpadkov ni določilo ob upoštevanju poselitvenih posebnosti posameznih območij, kjer se izvaja ločeno zbiranje komunalnih odpadkov, zato ciljni deleži, ki naj bi jih dosegali posamezni izvajalci javne službe, niso bili ustrezno opredeljeni;
- ni natančno opredelilo skupin in vrst komunalnih odpadkov, ki so jih vključevali posamezni načrtovani ciljni deleži ločeno zbranih komunalnih odpadkov, kar je omogočalo različno pojmovanje doseganja ciljnih deležev;

- ni jasno opredelilo načina obveznega ločenega zbiranja bioloških odpadkov, kar vnaša negotovost v način izvajanja javne službe;
- ni proučilo ustreznosti določitve standardov gostote postavitve zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij, oziroma ni predvidelo alternativnih oblik ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, da bi bilo mogoče ob njihovem izvajanju doseči zastavljene cilje;
- ni določilo pristojnosti pri odlaganju komunalnih odpadkov tako, da bi bila gradnja regijskih centrov ravnanja z odpadki lahko zaključena v skladu s predvideno dinamiko in bi bila zagotovljena obdelava za vse komunalne odpadke pred njihovim odlaganjem; neobdelani komunalni odpadki, ki se odlagajo, ne ustrezajo predpisanim okoljskim parametrom, od 16. 7. 2009 pa v Republiki Sloveniji ni zadostnega prostora za odlaganje neobdelanih komunalnih odpadkov;
- ni določilo okoljske dajatve, ki se plačuje ob odlaganju komunalnih odpadkov tako, da bi v večji meri spodbujala gradnjo objektov za ravnanje s komunalnimi odpadki; okoljska dajatev je bila namenjena tudi sanaciji obstoječih odlagališč komunalnih odpadkov in gradnji novih ter
- ni oblikovalo politike določanja cen ravnanja s komunalnimi odpadki tako, da bi veljavne cene omogočale pokrivanje stroškov za izvajanje predpisanih standardov in normativov zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov, kar ni spodbujalo izvajalcev k večjemu ločenemu zbiranju komunalnih odpadkov; večje količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov v sedanjem sistemu predstavljajo zgolj dodatne stroške; sedanji sistem ne nagrajuje tistih uporabnikov storitev, ki ločeno zberejo večje količine komunalnih odpadkov.

Ministrstvo za okolje in prostor *ni vzpostavilo učinkovitega sistema ravnanja z odpadno embalažo*, ker ni določilo vseh potrebnih parametrov poslovanja posameznih udeležencev sistema. Ministrstvo za okolje in prostor ni določilo deležev odpadne komunalne embalaže, ki jih mora prevzemati posamezna družba za ravnanje z odpadno embalažo pri izvajalcih javne službe, in deležev, po katerih morajo ti predajati zbrano odpadno komunalno embalažo družbam za ravnanje z odpadno embalažo, ter ni vzpostavilo izravnalne sheme za ugotavljanje ustreznosti deležev predane odpadne embalaže posameznim družbam za ravnanje z odpadno embalažo. Ministrstvo za okolje in prostor tudi ni določilo meril in kriterijev za določitev posameznih vrst stroškov v sistemu ravnanja z odpadno embalažo.

Financiranje delovanja sistema ravnanja z odpadno embalažo ni učinkovito, saj nobenega od udeležencev sistema ne spodbuja, da bi si prizadeval zbrati večje količine odpadne embalaže in jo predajati v sistem. Financiranje sistema prek cene za izvajanje javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov povzroča vrsto pomanjkljivosti, ker ni zasnovano ob upoštevanju temeljnega okoljskega načela "povzročitelj onesnaženja plača". V sedanjem sistemu financiranja povzročajo večje količine ločeno zbrane odpadne komunalne embalaže višje stroške izvajanja storitev ločenega zbiranja in višjo ceno storitve, zato gospodinjstva in izvajalci javne službe niso stimulirani, da bi ločeno zbirali večje količine odpadne komunalne embalaže in jo predajali družbam za ravnanje z odpadno embalažo. Sedanji sistem ne omogoča preglednosti porabe embalažnine, ki je bila vplačana v sistem ravnanja z embalažo posamezne družbe za ravnanje z odpadno embalažo, saj jo te družbe pridobijo ne glede na to, ali jo porabijo za zagotavljanje ravnanja z odpadno embalažo v skladu s predpisi ali ne.

Ministrstvo za okolje in prostor *ni vzpostavilo učinkovitega sistema spremljanja izvajanja ločenega zbiranja komunalnih odpadkov*. V obdobju, na katerega se nanaša revizija, ni spremljalo izvajanja operativnega programa odstranjevanja odpadkov iz leta 2004 in ni poročalo vladi o njegovem izvajanju. Ministrstvo za okolje in prostor prav tako ni spremljalo doseganja načrtovanih ciljnih deležev izločanja posameznih frakcij in ni spremljalo oziroma analiziralo delovanja nobenega od dejavnikov, ki vpliva na količine ločeno zbranih frakcij.

Pri ravnanju z odpadno embalažo Ministrstvo za okolje in prostor ni zagotavljalo natančnih in popolnih podatkov o količinah nastale in zbrane odpadne embalaže, zato podatki o ravnanju z odpadno embalažo, ki jih je sporočalo Evropski komisiji, niso zanesljivi. Ministrstvo za okolje in prostor ni preverjalo točnosti in verodostojnosti podatkov družb za ravnanje z odpadno embalažo o količini predelane in reciklirane odpadne embalaže, ki so bili približno za tretjino večji od podatkov predelovalcev o predelani embalaži. Ocena o doseganju predpisanih okoljskih ciljev pri predelavi odpadne embalaže zato ni zanesljiva.

12.2 Mnenje o smotrnosti poslovanja družbe Snaga Ljubljana

12.2.1 Mnenje o uspešnosti poslovanja družbe Snaga Ljubljana

Menimo, da družba Snaga Javno podjetje, d. o. o., Ljubljana, pri ravnanju z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki v obdobju od leta 2005 do leta 2007 *ni poslovala uspešno*. Družba Snaga Ljubljana je sicer dosegala poslovne cilje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov, ki si jih je zastavila v poslovnih načrtih, in presegla slovenski povprečni delež ločeno zbranih bioloških odpadkov, ni pa dosegla ciljnih deležev izločitvenega potenciala, ki jih je določilo Ministrstvo za okolje in prostor, in ni dosegla ustrezne sestave bioloških odpadkov, ki bi ji morali ustrezati zbrani komunalni odpadki, da bi jih bilo dovoljeno odlagati. Družba Snaga Ljubljana je presegla zahtevane standarde gostote postavitve zbiralnic, ni pa zadostila zahtevam predpisov glede postavitve ustreznega števila zbirnih centrov.

12.2.2 Mnenje o učinkovitosti poslovanja družbe Snaga Ljubljana

Menimo, da je družba Snaga Javno podjetje, d. o. o., Ljubljana pri ravnanju z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki v obdobju od leta 2005 do leta 2007 *poslovala učinkovito*, saj je v primerjavi z drugimi izvajalci ob najnižji lastni ceni ravnanja s komunalnimi odpadki dosegla povprečni slovenski delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov ter večji delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov kot nekateri drugi izvajalci, ki so pri ravnanju s komunalnimi odpadki poslovali z višjimi stroški. Družba Snaga Ljubljana je za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov izvajala številne akcije ter uvajala nove oblike osveščanja in nadzora prebivalstva pri ravnanju s komunalnimi odpadki.

12.3 Mnenje o smotrnosti poslovanja družbe Snaga Maribor

12.3.1 Mnenje o uspešnosti poslovanja družbe Snaga Maribor

Menimo, da je Snaga javno podjetje, d. o. o., Maribor v obdobju od leta 2005 do leta 2007 pri ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami *poslovala uspešno*, saj je dosegla skupni ciljni izločitveni delež ločeno zbranih odpadkov, čeprav ni dosegla ciljnega deleža ločeno zbranih frakcij in ciljnega deleža bioloških odpadkov. Skupni delež je bil presežen predvsem zaradi velikega deleža zbranih kosovnih odpadkov, zaostajanje za ciljnim deležem izločenih bioloških odpadkov pa se kaže v preseganju dovoljene količine biološko razgradljivih sestavin v zbranih komunalnih odpadkih. V letu 2007 je presegla tudi ciljne deleže predaje posameznih vrst ločeno zbranih komunalnih odpadkov v predelavo.

Družba Snaga Maribor je presegla slovenski povprečni delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov, tako ločeno zbranih frakcij kakor tudi ločeno zbranih bioloških odpadkov. Presegla je zahtevane standarde gostote postavitve zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in vzpostavila najgostejšo mrežo zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij med izvajalci, ni pa zadostila zahtevam glede postavitve ustreznega števila zbirnih centrov. Pogostost odvoza komunalnih odpadkov je izvajala v skladu z načrtovanim odvozom komunalnih odpadkov.

12.3.2 Mnenje o učinkovitosti poslovanja družbe Snaga Maribor

Menimo, da Snaga javno podjetje, d. o. o., Maribor v obdobju od leta 2005 do leta 2007 pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov *ni poslovala učinkovito*. Ob najvišji veljavni ceni in najvišjih stroških ravnanja s komunalnimi odpadki je družba Snaga Maribor sicer ločeno zbrala več odpadkov od slovenskega povprečja, vendar ni uspela doseči največjih deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov, kljub temu da bi ji izvajanje aktivnosti, s katerimi bi povečala ločeno zbiranje odpadkov na izvoru, zmanjšalo stroške izvajanja dejavnosti.

Za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov je družba Snaga Maribor sicer izvajala številne akcije in izobraževala otroke in mladino, ni pa vzpostavila ustreznega nadzora ravnanja občanov pri ločevanju komunalnih odpadkov.

Na neučinkovitost poslovanja družbe Snaga Maribor je vplivalo tudi ravnanje pri dogovorih o predaji zbranih komunalnih odpadkov v obdelavo in odstranjevanje, saj stroškov odlaganja odpadkov po predelavi oziroma prihodkov za odlaganje odpadkov na odlagališču Dogoš je ni ustrezno pogodbeno uredila, zato je za vsako predano tono odpadkov, ki so bili odloženi na odlagališče Dogoš, ustvarila manj prihodkov, kot je v skladu z veljavno pogodbo plačala stroškov za odlaganje teh odpadkov na odlagališču Leskovec.

Družba Snaga Maribor ni spremljala učinkovitosti poslovanja pri izvajanju posameznih dejavnosti in gospodarskih javnih službah ravnanja s komunalnimi odpadki, saj ni ugotavljala stroškovnih cen izvajanja posameznih dejavnosti in jih ni primerjala z veljavnimi cenami.

12.4 Mnenje o smotrnosti poslovanja družbe SIMBIO

12.4.1 Mnenje o uspešnosti poslovanja družbe SIMBIO

Menimo, da SIMBIO, d. o. o., družba za ravnanje z odpadki, Celje v obdobju od leta 2005 do leta 2007 pri ravnanju z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki *ni poslovala uspešno*, saj ni dosegala povprečnih slovenskih deležev ločeno zbranih frakcij, še bolj pa je zaostajala pri doseganju deležev ločeno zbranih bioloških odpadkov. V obdobju, na katerega se nanaša revizija, je sicer zagotovila rast deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov, vendar pa leta 2007 ni dosegla cilja, ki si ga je zastavila v poslovnem načrtu. Družba SIMBIO ni dosegala ciljnih deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov, ki jih je določilo Ministrstvo za okolje in prostor. Mešani komunalni odpadki po sestavi niso ustrezali zahtevam, ki jim morajo ustrezati odloženi mešani komunalni odpadki, saj so presegali dovoljeno vsebnost biološko razgradljivih sestavin. Družba SIMBIO je presegla zahtevane standarde gostote postavitve zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij, ni pa zadostila zahtevam predpisov glede postavitve ustreznega števila zbirnih centrov.

12.4.2 Mnenje o učinkovitosti poslovanja družbe SIMBIO

Menimo, da družba SIMBIO, d. o. o., družba za ravnanje z odpadki, Celje v obdobju od leta 2005 do leta 2007 pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov *ni poslovala učinkovito*, saj ob višji veljavni ceni od drugih izvajalcev in lastni ceni, ki je bila nižja od veljavne cene, kar ji je pri ravnanju s komunalnimi odpadki omogočilo dosegati dobiček, ni dosegala slovenskega povprečnega deleža ločeno zbranih komunalnih odpadkov, kakor tudi ne ciljnih deležev, ki jih je določilo Ministrstvo za okolje in prostor. Družba SIMBIO je za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov izvajala številne akcije ter sodelovala tudi z občinskimi inšpekcijskimi službami. Stroški osveščanja so bili leta 2007 med nižjimi v primerjavi z drugimi izvajalci, učinki izvedenih akcij pa v tem letu še niso imeli vpliva na povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov.

12.5 Mnenje o smotrnosti poslovanja družbe Komunala Novo mesto

12.5.1 Mnenje o uspešnosti poslovanja družbe Komunala Novo mesto

Menimo, da Komunala Novo mesto, d. o. o., Novo mesto v obdobju od leta 2005 do leta 2007 pri ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami *ni poslovala uspešno*, saj ni dosegla skupnega ciljnega izločitvenega deleža ločeno zbranih komunalnih odpadkov, pa tudi ne ciljnega deleža ločeno zbranih frakcij in ciljnega deleža ločeno zbranih bioloških odpadkov. Družba Komunala Novo mesto ni dosegla načrtovanih izločenih deležev za posamezne vrste ločeno zbranih komunalnih odpadkov iz Razvojnega programa ravnanja z odpadki Dolenjske. V letu 2007 družba ni dosegla ciljnih deležev predaje ločeno zbranih bioloških komunalnih odpadkov in zbranih kosovnih odpadkov v predelavo.

Družba Komunala Novo mesto je zaostajala za slovenskim skupnim povprečnim deležem ločeno zbranih komunalnih odpadkov in povprečnim deležem ločeno zbranih frakcij, čeprav je presegla zahtevane standarde gostote postavitve zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij. Družba je še predvsem zaostajala za povprečnim slovenskim deležem ločeno zbranih bioloških odpadkov, saj je ločeno zbiranje bioloških odpadkov začela uvajati šele ob koncu leta 2007. Ker družba ni izvajala ločenega zbiranja bioloških odpadkov, je presegla dovoljeni delež biološko razgradljivih sestavin v zbranih komunalnih odpadkih, namenjenih odlaganju. Pogostost odvoza komunalnih odpadkov je družba izvajala v skladu z načrtovanim odvozom komunalnih odpadkov.

12.5.2 Mnenje o učinkovitosti poslovanja družbe Komunala Novo mesto

Menimo, da Komunala Novo mesto, d. o. o., Novo mesto v obdobju od leta 2005 do leta 2007 pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov *ni poslovala učinkovito*. Ob sicer najnižji veljavni in lastni ceni zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov in višji lastni ceni ravnanja s komunalnimi odpadki kot primerljivi izvajalci ni uspela dosegati tolikšnih deležev ločeno zbranih odpadkov, kot so jih dosegli ti izvajalci.

Za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov je družba Komunala Novo mesto izvajala številne akcije ter izobraževala otroke in mladino. Izvajanje akcij osveščanja v obdobju, na katerega se

nanaša revizija, ni imelo pomembnega vpliva na povečevanje deležev ločeno zbranih odpadkov. Družba Komunalno podjetje Novo mesto še ni vzpostavila ustreznega nadzora ravnanja občanov pri ločevanju komunalnih odpadkov.

12.6 Mnenje o smotrnosti poslovanja družbe JKP Slovenske Konjice

12.6.1 Mnenje o uspešnosti poslovanja družbe JKP Slovenske Konjice

Menimo, da družba JKP, javno komunalno podjetje, d. o. o., Slovenske Konjice v obdobju od leta 2005 do leta 2007 pri ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami *ni poslovala uspešno*, saj ni dosegla ciljnega izločitvenega deleža ločeno zbranih komunalnih odpadkov, pa tudi ne ciljnega deleža ločeno zbranih frakcij, ciljnega deleža zbranih kosovnih odpadkov in ciljnega deleža ločeno zbranih bioloških odpadkov, ki jih je določilo Ministrstvo za okolje in prostor.

Družba JKP Slovenske Konjice je zaostajala za slovenskim skupnim povprečnim deležem ločeno zbranih komunalnih odpadkov in povprečnim deležem ločeno zbranih frakcij, čeprav je presegla zahtevane standarde gostote postavitve zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij in zagotovila najgostejšo postavitev zbiralnic na območju izvajanja javne službe. Družba JKP Slovenske Konjice je še posebej zaostajala za povprečnim slovenskim deležem ločeno zbranih bioloških odpadkov, saj še ni uvedla ločenega zbiranja bioloških odpadkov pri gospodinjstvih. Ker družba JKP Slovenske Konjice ni izvajala ločenega zbiranja bioloških odpadkov, je presegla dovoljeni delež biološko razgradljivih sestavin v zbranih komunalnih odpadkih, namenjenih odlaganju.

12.6.2 Mnenje o učinkovitosti poslovanja družbe JKP Slovenske Konjice

Družba JKP, javno komunalno podjetje, d. o. o., Slovenske Konjice v obdobju od leta 2005 do leta 2007 ni oblikovala veljavne cene ravnanja s komunalnimi odpadki v skladu s predpisi in ni zagotovila ločenih računovodskih podatkov o izvajanju posameznih javnih služb ravnanja s komunalnimi odpadki, zato ni bilo mogoče opraviti primerjav stroškovne cene z veljavno ceno in s stroškovnimi cenami drugih izvajalcev. Ker neupoštevanje zahtev glede ločenega spremljanja stroškov, prihodkov in ločenega oblikovanja cene za posamezne gospodarske javne službe ravnanja z odpadki ne omogoča ustreznega načrtovanja in izvajanja dejavnosti, zaradi neprimerljivosti podatkov z drugimi izvajalci pa tudi ne omogoča spremljanja učinkovitosti poslovanja pri ravnanju z odpadki, menimo da družba JKP, javno komunalno podjetje, d. o. o., Slovenske Konjice v obdobju od leta 2005 do leta 2007 *ni poslovala učinkovito*.

Družba JKP Slovenske Konjice je sicer izvajala številne akcije osveščanja občanov o pomenu ločenega zbiranja komunalnih odpadkov ter izobraževala otroke in mladino, kar pa ni imelo pomembnega vpliva na povečevanje deležev ločeno zbranih odpadkov, saj so bili ti najnižji v primerjavi z drugimi izvajalci in so v obdobju, na katerega se nanaša revizija, ostajali nespremenjeni. Družba JKP Slovenske Konjice še ni vzpostavila ustreznega nadzora ravnanja občanov pri ločevanju komunalnih odpadkov.

12.7 Mnenje o smotrnosti poslovanja družbe Komunalno podjetje Vrhnika

12.7.1 Mnenje o uspešnosti poslovanja družbe Komunalno podjetje Vrhnika

Menimo, da je družba Komunalno podjetje Vrhnika, d. d., Vrhnika v obdobju od leta 2005 do leta 2007 pri ravnanju z ločeno zbranimi komunalnimi odpadki *poslovala uspešno*, saj je zelo presegla skupni povprečni slovenski delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov, še posebej pa povprečni slovenski delež ločeno zbranih bioloških odpadkov. Dosegla je največji delež ločeno zbranih bioloških odpadkov v primerjavi z drugimi slovenskimi izvajalci, presegla pa je tudi ciljni izločitveni delež vseh ločeno zbranih komunalnih odpadkov, še posebej ciljni izločitveni delež ločeno zbranih bioloških odpadkov. Družba Komunalno podjetje Vrhnika je v predelavo predala največji delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov med vsemi izvajalci, hkrati pa presegla tudi delež predaje v predelavo, ki ga je določilo Ministrstvo za okolje in prostor. Iz mešanih komunalnih odpadkov je uspela izločiti pretežni delež biološko razgradljivih sestavin, tako da so odloženi komunalni odpadki presegali predpisane zahteve. Družba Komunalno podjetje Vrhnika je presegla zahtevane standarde gostote postavitve zbiralnic za ločeno zbiranje frakcij, ni pa zadostila zahtevam glede postavitve ustreznega števila zbirnih centrov.

12.7.2 Mnenje o učinkovitosti poslovanja družbe Komunalno podjetje Vrhnika

Menimo, da je družba Komunalno podjetje Vrhnika, d. d., Vrhnika v obdobju od leta 2005 do leta 2007 pri ločenem zbiranju komunalnih odpadkov *poslovala učinkovito*. Ob nižjih stroških poslovanja je dosegla večje deleže ločeno zbranih odpadkov kot nekateri drugi izvajalci, hkrati pa presegla slovenske povprečne deleže ločeno zbranih komunalnih odpadkov, kakor tudi ciljne deleže, ki jih je določilo Ministrstvo za okolje in prostor. Družba Komunalno podjetje Vrhnika je za povečanje deležev ločeno zbranih komunalnih odpadkov izvajala številne akcije ter izobraževala otroke in mladino, v sodelovanju z občinskimi inšpekcijskimi službami pa nadzirala občane pri ločevanju komunalnih odpadkov. Menimo, da je predvsem izobraževanje otrok in mladine pripomoglo k rasti deležev ločeno zbranih frakcij, še posebej pa bioloških odpadkov.

13. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

Ministrstvo za okolje in prostor, družba Snaga javno podjetje, d. o. o., Maribor, družba SIMBIO, d. o. o., družba za ravnanje z odpadki, Celje, družba Komunala Novo mesto, d. o. o., Novo mesto, družba JKP, javno komunalno podjetje, d. o. o., Slovenske Konjice in družba Komunalno podjetje Vrhnika, d. d., Vrhnika morajo v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nesmotnosti v poslovanju, ki so bile razkrite z revizijo, in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

Izkaz popravljalnih ukrepov mora obsegati navedbo popravljalnih ukrepov in ustrezna dokazila o izvedenih popravljalnih ukrepih za odpravo ugotovljenih nepravilnosti.

Ministrstvo za okolje in prostor mora v odzivnem poročilu izkazati naslednje popravljalne ukrepe:

- izdelavo načrta aktivnosti priprave operativnega programa ravnanja s komunalnimi odpadki oziroma ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami ter aktivnosti za dopolnitve in spremembe odredbe o ločenem zbiranju z navedbo terminskega načrta izdelave in sprejetja programa ter predpisa in oseb, odgovornih za izvedbo posameznih aktivnosti, z opisom okvirne vsebine operativnega programa, in predpisa, v katerem morajo biti obravnavani vsaj naslednji dejavniki, ki vplivajo na količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov – točke 4.1.1.1.a, 4.1.1.1.b, 4.1.1.1.c, 5.2.2.a, 5.2.2.b in 5.2.3:
 - natančna določitev ciljev ločenega zbiranja frakcij in bioloških komunalnih odpadkov glede na posebnosti območij, kjer nosilci teh ciljev izvajajo ločeno zbiranje komunalnih odpadkov, ob razvidnih predpostavkah določitve ciljev;
 - natančna določitev standardov načrtovane infrastrukture za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov, oziroma drugih načinov ločenega zbiranja glede na posebnosti območja, kjer se ločeno zbiranje komunalnih odpadkov izvaja;
 - način spremljanja in poročanja o izvajanju operativnega programa ter predpisa o ločenem zbiranju komunalnih odpadkov tako, da bo mogoče oceniti doseganje zastavljenih ciljev;
- izdelavo načrta aktivnosti z določitvijo rokov in odgovornih oseb za ureditev ločenega zbiranja bioloških odpadkov in uskladitev z obstoječimi predpisi; pri tem mora jasno opredeliti možne načine izvajanja javne službe za zbiranje različnih vrst bioloških odpadkov in jasno opredeliti, ali je v okviru izvajanja javne službe kompostiranje mogoče, in določiti pogoje za izvajanje – točka 4.1.1.1.d;

- poročilo o ureditvi odlaganja komunalnih odpadkov na posamezna odlagališča od 16. 7. 2009, da bo mogoče na posameznem odlagališču zagotoviti doseganje predpisanih okoljskih parametrov, in poročilo o vzpostavitvi nadzora upoštevanja predpisanih okoljskih parametrov – točka 4.1.1.3.a;
- izdelavo načrta predvidene gradnje regijskih centrov s podrobnejšo določitvijo gradnje infrastrukture, predvidenih kapacitet obdelave komunalnih odpadkov, rokov za dokončanje posameznega projekta ter določitvijo oseb, odgovornih za spremljanje izvajanja in poročanje o izvajanju projektov – točke 4.1.1.3.a, 4.1.1.3.b, 4.1.1.3.c, 4.1.1.3.d in 4.1.1.3.f;
- določitev okoljskih dajatev, ki bodo spodbujale ločeno zbiranje komunalnih odpadkov, s pripravo predloga njihove vključitve v predpise, oceno njihovih učinkov in rokov za njihovo sprejetje – točka 4.1.1.3.e;
- izdelavo predloga sprememb Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo z določitvijo roka za predložitev v sprejem na vladi, ki se nanašajo na:
 - določanje deležev družb za ravnanje z odpadno embalažo pri prevzemanju odpadne komunalne embalaže in določanju dodatnih količin zbrane odpadne komunalne embalaže pri izvajalcih javne službe zaradi zagotavljanja izravnave s terminskim načrtom za sprejem in uveljavitev – točka 4.2.2.2.a;
 - določitev letne količine zbrane odpadne komunalne embalaže, ki jo morajo zbrati izvajalci javne službe v posameznih občinah in oddati družbam za ravnanje z odpadno embalažo po občinah, v katerih se izvaja javna služba, z določitvijo načina spremljanja doseganja teh količin ter terminskim načrtom uveljavitve predloga – točka 4.2.2.2.b;
 - določitev podrobnejših meril za določanje stroškov v sistemu ravnanja z odpadno embalažo – točka 4.2.2.3.a;
 - natančnejšo opredelitev poročanja o porabi sredstev družb za ravnanje z odpadno embalažo, ki so bila pridobljena za zagotavljanje predpisanega ravnanja z zbrano odpadno embalažo, ter sankcij, če družbe o porabi teh sredstev ne poročajo na ustrezen način – točka 5.3.2.4;
- načrt aktivnosti za izdelavo predloga financiranja sistema ravnanja z odpadno embalažo, ki bo vzpodbudil vse udeležence sistema, da bodo povečali količine ločeno zbranih komunalnih odpadkov, z opredelitvijo oseb, odgovornih za izvedbo posameznih aktivnosti in rokov za izvedbo – točka 4.2.3.4;
- izdelavo načrta dela Komisije za embalažo in odpadno embalažo z določitvijo rokov za izvajanje načrtovanih akcij ter oseb, odgovornih za spremljanje dela komisije – točka 5.3.3.

Družba Snaga Maribor mora v odzivnem poročilu izkazati naslednji popravljalni ukrep:

- ureditev računovodenja, ki bo zagotavljalo računovodske podatke o izvajanju gospodarskih javnih služb in drugih dejavnosti v skladu s SRS 35.24 in 8. členom Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti v pravilniku o računovodstvu – točki 7.2.6.a in 7.2.6.b.

Družba SIMBIO mora v odzivnem poročilu izkazati naslednji popravljalni ukrep:

- izdelavo načrta aktivnosti izvajanja ločenega zbiranja komunalnih odpadkov do leta 2013, v katerem mora izkazati načrtovane količine ločeno zbranih frakcij in bioloških odpadkov po letih ter aktivnosti za doseganje ciljnih količin teh odpadkov in odgovorne nosilce izvajanja posameznih aktivnosti, tako da bo do leta 2013 dosegla načrtovane izločitvene deleže posameznih frakcij in bioloških odpadkov ter dovoljeni delež biološko razgradljivih sestavin v odloženih komunalnih odpadkih – točke 8.2.2.a, 8.2.2.b, 8.2.2.c, 8.2.2.e in 8.2.2.f.

Družba Komunalna Novo mesto mora v odzivnem poročilu izkazati naslednja popravljalna ukrepa:

- izdelavo načrta ločenega zbiranja komunalnih odpadkov od leta 2009 tako, da bo posamezne izločitvene deleže načrtovala v skladu ciljnim deleži iz Razvojnega programa ravnanja z odpadki Dolenjske in operativnega programa odstranjevanja odpadkov iz leta 2008; prikazati mora tudi načrtovane količine predaje ločeno zbranih odpadkov v predelavo in opredeliti potrebne aktivnosti za doseganje načrtovanih ciljev ter nosilce, odgovorne za doseganje teh ciljev – točki 9.2.2.b in 9.2.2.c;
- izdelavo načrta uvajanja ločenega zbiranja bioloških odpadkov na območju celotnega območja izvajanja javne službe zbiranje in prevoz odpadkov od leta 2009 s prikazom namestitve zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov in vseh aktivnosti za povečanje količin ločeno zbranih bioloških odpadkov za doseganje zastavljenih ciljnih deležev in količin biološko razgradljivih sestavin, ki jih je dovoljeno odložiti na odlagališča komunalnih odpadkov – točka 9.2.2.e.

Družba JKP Slovenske Konjice mora v odzivnem poročilu izkazati naslednje popravljalne ukrepe:

- izvedbo postopkov za ponovno pridobitev ocene sestave komunalnih odpadkov pri gospodarskih družbah, od katerih je v skladu s sedanjimi ocenami odpadkov prevzemala druge tovrstne odpadke, in spremembo načina evidentiranja komunalnih odpadkov glede na njihovo sestavo – točka 10.2.1.c;
- izdelavo načrta ločenega zbiranja komunalnih odpadkov od leta 2009 tako, da bo posamezne izločitvene deleže načrtovala v skladu ciljnim deleži iz operativnega programa odstranjevanja odpadkov iz leta 2004; opredeliti mora potrebne aktivnosti za doseganje načrtovanih ciljev in nosilce, odgovorne za doseganje teh ciljev – točki 10.2.2.b in 10.2.2.c;
- izdelavo načrta uvajanja ločenega zbiranja bioloških odpadkov na celotnem območju izvajanja javne službe zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov od leta 2009 s prikazom namestitve zabojnikov za ločeno zbiranje bioloških odpadkov in vseh aktivnosti za povečanje količin ločeno zbranih bioloških odpadkov za doseganje zastavljenih ciljnih deležev in količin biološko razgradljivih sestavin, ki jih je dovoljeno odložiti na odlagališča komunalnih odpadkov – točka 10.2.2.e;
- načrt aktivnosti za oblikovanje veljavne cene izvajanja javnih služb, ločeno za zbiranje in prevoz ter odstranjevanje komunalnih odpadkov na predpisano enoto izvajanja storitve, z določitvijo rokov in odgovornih oseb za izvedbo posameznih aktivnosti – točka 10.2.5.a;
- ureditev računovodenja, ki bo od leta 2009 zagotavljalo računovodske podatke o izvajanju gospodarskih javnih služb in drugih dejavnosti v skladu s SRS 35.24, tako da bo lahko za posamezno gospodarsko javno službo in dejavnost ugotavljala poslovni izid in v skladu s SRS 35.25 med pojasnili k računovodskim izkazom prikazovala izgubo zaradi razlike med najvišjimi prodajnimi cenami izvajanja storitev, ki jih je določila država, in njihovimi stroškovnimi cenami – točki 10.2.5.c in 10.2.5.d.

Družba Komunalno podjetje Vrhnika mora v odzivnem poročilu izkazati naslednji popravljalni ukrep:

- pogodbeno ureditev predaje zbrane odpadne komunalne embalaže družbi za ravnanje z odpadno embalažo v skladu z Uredbo o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo, vzpostavitev ustreznega evidentiranja predaje zbrane odpadne komunalne embalaže družbi za ravnanje z odpadno embalažo z evidenčnimi listi ter vzpostavitev ustreznega evidentiranja zbrane odpadne komunalne embalaže v letnih poročilih o zbranih komunalnih odpadkih – točka 11.2.1.a.

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja²⁴². Prav tako opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da Ministrstvo za okolje in prostor, družba Snaga Maribor, družba SIMBIO, družba Komunala Novo mesto, družba JKP Slovenske Konjice in družba Komunalno podjetje Vrhnika kršijo obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

²⁴² 3. točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 91/01.

14. PRIPOROČILA

Ministrstvu za okolje in prostor priporočamo, naj:

- pred oddajo podatkov o zbranih komunalnih odpadkih v obdelavo statističnemu uradu preveri ustreznost evidentiranja "drugih tovrstnih odpadkov" in različnih vrst bioloških odpadkov pri izvajalcih, pri katerih se količine teh odpadkov precej razlikujejo od količin drugih izvajalcev v povprečju, da bi se zagotovilo pravilno izkazovanje količin ločeno zbranih frakcij pri posameznih izvajalcih in na ravni države;
- pri določanju ciljnih deležev izločanja frakcij in bioloških odpadkov na ravni države upošteva obstoječe in načrtovane dejavnike, ki vplivajo na izločitveni potencial;
- pri določanju ciljnih deležev izločanja frakcij in bioloških komunalnih odpadkov, ki jih morajo dosegati izvajalci javne službe, upošteva pogoje poslovanja izvajalcev, kot so gostota, oblika in vrsta poselitve na območju, kjer izvajajo javno službo;
- pri določitvi upravljavcev regijskih centrov upošteva načelo, da upravljavci niso hkrati tudi izvajalci javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov, ob tem pa prouči možnost prenosa pristojnosti za izvajanje javne službe odlaganje komunalnih odpadkov na državno raven ter kasneje na raven pokrajin;
- ob pripravi operativnega programa ločenega zbiranja opravi analizo vplivov posameznih oblik osveščanja prebivalstva na količino ločeno zbranih frakcij ter rezultate upošteva pri določitvi in oblikovanju instrumentov za povečevanje količin ločeno zbranih frakcij;
- pred objavo in poročanjem podatkov o nastali embalaži, zbrani odpadni embalaži in predelani odpadni embalaži zagotovi popolnost in primerjavo podatkov iz vseh virov spremljanja teh podatkov;
- posebej določi deleže odpadne komunalne embalaže, ki jo morajo letno zbrati družbe za ravnanje z odpadno embalažo;
- ugotovi in razišče razloge za odlaganje odpadne komunalne embalaže na odlagališčih in prepreči njeno nadaljnje odlaganje.

Družbi Snaga Ljubljana priporočamo, naj:

- s postavitvijo ustreznih zabojnikov omogoči ločeno zbiranje frakcij in bioloških komunalnih odpadkov tudi pravnim osebam, ki izvajajo proizvodno in poslovno dejavnost;
- v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana pripravi nov operativni program ravnanja s komunalnimi odpadki;
- se v sodelovanju z občinami, kjer izvaja javno službo zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov, dogovori za lokacije postavitve zbirnih centrov in izdela terminski načrt ureditve teh centrov z opredelitvijo potrebnih aktivnosti za vzpostavitev;

- v prihodnje načrtuje večje količine ločeno zbranih bioloških odpadkov in poveča kapacitete za ločeno zbiranje teh odpadkov, da bi iz mešanih komunalnih odpadkov izločila čim več biološko razgradljivih sestavin in tako dosegla količine, ki jih je dovoljeno odložiti na odlagališče Barje;
- pri načrtovanju ciljev ravnanja z odpadki upošteva izločitveni potencial posameznih frakcij komunalnih odpadkov, ki ga je predvidelo Ministrstvo za okolje in prostor v operativnem programu odlaganja odpadkov, ter okoljske parametre in omejitve, ki jih je treba dosegati ob odlaganju odpadkov in
- redno izvaja različne oblike izobraževanja otrok vseh starostnih skupin v vrtcih in šolah.

Družbi Snagi Maribor priporočamo, naj:

- v sodelovanju z družbo za ravnanje z odpadno embalažo opravi analizo zbrane odpadne embalaže v zbiralnicah in ugotovi deleže embalaže iz različnih vrst materialov ter v skladu s temi ugotovitvami zagotovi ustrezno evidentiranje zbranih količin odpadne embalaže glede na vrsto materiala, iz katerega je izdelana; zagotovi naj tudi ustrezno evidentiranje ločeno zbranega odpadnega papirja in odpadne papirne embalaže;
- opravi sortirno analizo ločeno zbranih bioloških odpadkov, da bi zagotovila pravilen način evidentiranja ločeno zbranih bioloških kuhinjskih odpadkov in odpadkov z vrto;v;
- pri načrtovanju vseh izločenih deležev, predvsem izločenih bioloških odpadkov, upošteva ciljne deleže izločitvenega potenciala, ki jih je določilo Ministrstvo za okolje in prostor;
- načrtuje čim večje količine ločeno zbranih bioloških odpadkov in temu primerno poveča kapacitete za ločeno zbiranje teh odpadkov, da bi izločila biološko razgradljive sestavine iz mešanih komunalnih odpadkov in se tako čim bolj približala količinam biološko razgradljivih sestavin, ki jih je dovoljeno odlagati na odlagališča komunalnih odpadkov;
- prouči razloge za znižanje količin ločeno zbranih bioloških odpadkov kljub namestitvi dodatnih zabojnikov in nespremenjeni pogostosti odvoza bioloških odpadkov ter načrtuje nadaljnje ločeno zbiranje bioloških odpadkov;
- se v sodelovanju z občinama Pesnica in Selnica ob Dravi dogovori za lokacije postavitve manjkajočih zbirnih centrov ter izdela terminski načrt ureditve teh centrov z opredelitvijo potrebnih aktivnosti za njihovo vzpostavitev in
- v sodelovanju z občinskimi inšpekcijskimi službami vzpostavi sistem nadzora pravilnega ločevanja komunalnih odpadkov pri občanah.

Družbi SIMBIO priporočamo, naj:

- zagotovi ustrezno evidentiranje posameznih vrst zbranih komunalnih odpadkov, zbranih na vseh zbirnih centrih na območju izvajanja javne službe, in predajo tako zbranih odpadkov v predelavo;
- Mestni občini Celje predlaga pripravo nove strategije ravnanja z odpadki in sodeluje pri njeni pripravi;
- pri načrtovanju ciljev ravnanja z odpadki upošteva ciljne deleže izločitvenega potenciala ter pogoje in omejitve sestave komunalnih odpadkov, ki jih ob odlaganju odpadkov mora dosegati v skladu z Uredbo o odlaganju na odlagališčih;
- se z Mestno občino Celje dogovori o gostoti postavitve zbiralnic in drugih elementih zbiranja ločenih frakcij in bioloških odpadkov; prav tako naj se s posameznimi občinami, kjer izvaja javno službo, dogovori o standardih izvajanja ločenega zbiranja frakcij in bioloških odpadkov;

- se v sodelovanju z Mestno občino Celje ter občinama Šentjur in Štore, v katerih izvaja javno službo zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov, dogovori za lokacijo postavitve zbirnih centrov in izdela terminski načrt ureditve teh centrov z opredelitvijo potrebnih aktivnosti za vzpostavitev in
- pri načrtovanju akcij osveščanja prebivalstva sodeluje z občinskimi inšpekcijskimi službami pri nadzoru pravilnosti ločenega zbiranja komunalnih odpadkov.

Družbi Komunala Novo mesto priporočamo, naj:

- spremeni način evidentiranja oddaje zbrane odpadne embalaže v letnem poročilu o zbranih komunalnih odpadkih in oddajo evidentira kot oddajo družbi za ravnanje z odpadno embalažo;
- se v sodelovanju z občinama Dolenjske Toplice in Straža dogovori za lokacije postavitve manjkajočih zbirnih centrov in izdela terminski načrt ureditve teh centrov z opredelitvijo potrebnih aktivnosti za njihovo vzpostavitev in
- v sodelovanju z občinskimi inšpekcijskimi službami vzpostavi sistem nadzora pravilnega ločevanja komunalnih odpadkov pri občanah.

Družbi JKP Slovenske Konjice priporočamo, naj:

- v sodelovanju z občinami, kjer izvaja javno službo zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, izdela strategijo ravnanja z odpadki;
- določi pogostost odvoza posameznih vrst ločeno zbranih komunalnih odpadkov v programih ločenega zbiranja komunalnih odpadkov in
- v sodelovanju z občinskimi inšpekcijskimi službami vzpostavi sistem nadzora pravilnega ločevanja komunalnih odpadkov pri občanah.

Družbi Komunalno podjetje Vrhnika priporočamo, naj:

- uvede ločeno evidentiranje različnih vrst bioloških odpadkov glede na ugotovljene deleže posameznih vrst bioloških odpadkov v vseh ločeno zbranih bioloških odpadkih, ki naj jih ugotovi s sortirno analizo teh odpadkov;
- pri načrtovanju ciljev ravnanja z odpadki upošteva ciljne deleže izločitvenega potenciala ločeno zbranih frakcij, ki ga je določilo Ministrstvo za okolje in prostor, predvsem pri načrtovanju deležev ločeno zbranih frakcij in kosovnih odpadkov.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Številka: 1209-4/2008-34

Ljubljana, 13. avgusta 2009

Dr. Igor Šoltes,
generalni državni revizor

Priloge: 10

Poslano:

1. Ministrstvu za okolje in prostor, priporočeno s povratnico;
2. Snagi Javnemu podjetju, d. o. o., Ljubljana, priporočeno;
3. Snagi javnemu podjetju, d. o. o., Maribor, priporočeno s povratnico;
4. SIMBI-u, d. o. o., družbi za ravnanje z odpadki, Celje, priporočeno s povratnico;
5. Komunalni Novo mesto, d. o. o., Novo mesto, priporočeno s povratnico;
6. JKP, javnemu komunalnemu podjetju, d. o. o., Slovenske Konjice, priporočeno s povratnico;
7. Komunalnemu podjetju Vrhnika, d. d., Vrhnika, priporočeno s povratnico;
8. Janezu Podobniku, dr. med., priporočeno;
9. Branku Šnuderlu, priporočeno;
10. Ivanu Čeriču, priporočeno;
11. Alojziju Muhiču, priporočeno;
12. Rafku Križmanu, priporočeno;
13. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
14. arhivu, tu.

15. PRILOGE

Priloga 1

Zbrani in odloženi komunalni od ter komunalni odpadki, predani v predelavo v letih 2005, 2006 in 2007

v tonah

Izvajalec	Zbrani komunalni odpadki			Odloženi komunalni odpadki			Komunalni odpadki, predani v predelavo		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Vsi izvajalci v Sloveniji	797.721	831.578	846.892	658.489	695.825	687.559	35.096	43.467	81.364
Snaga Ljubljana	139.121	144.220	143.364	128.274	127.962	124.150	1.236	5.710	13.383
Snaga Maribor	85.384	93.005	91.509	58.232	59.591	33.295	6.778	6.404	29.427
SIMBIO	58.764	51.882	52.036	41.779	47.703	43.955	0	0	5.200
Komunalna Novo mesto	16.764	22.117	23.573	15.742	20.882	22.045	1	1.236	1.528
JKP Slovenske Konjice	9.496	9.174	9.241	7.088	6.641	6.922	0	2.328	2.093
Komunalno podjetje Vrhnika	8.218	8.129	8.347	4.485	4.749	4.729	2.596	3.336	3.587

Viri: letna poročila izvajalcev o zbranih komunalnih odpadkih za leta 2005, 2006 in 2007.

Ločeno zbrane frakcije in ločeno zbrani biološki odpadki v letih 2005, 2006 in 2007

v tonah

Izvajalec	Ločeno zbrane frakcije			Ločeno zbrani biološki odpadki			Skupaj ločeno zbrani komunalni odpadki		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Vsi izvajalci v Sloveniji	62.545	72.157	86.617	17.828	28.835	31.016	80.373	100.992	117.633
Snaga Ljubljana	9.209	9.081	10.342	400	4.007	8.874	9.209	13.088	19.216
Snaga Maribor	10.086	10.419	10.845	4.595	7.048	6.790	14.681	17.467	17.635
SIMBIO	2.226	2.779	3.131	174	134	338	2.400	2.913	3.469
Komunalna Novo mesto	1.022	1.246	1.547	1	90	128	1.023	1.336	1.675
JKP Slovenske Konjice	292	426	430	54	54	71	346	480	501
Komunalno podjetje Vrhnika	1.187	831	937	2.333	2.394	2.625	3.520	3.225	3.562

Viri: letna poročila izvajalcev o zbranih komunalnih odpadkih za leta 2005, 2006 in 2007.

Delež ločeno zbranih frakcij in ločeno zbranih bioloških odpadkov v letih 2005, 2006 in 2007

v odstotkih

Izvajalec	Delež ločeno zbranih frakcij			Delež ločeno zbranih bioloških odpadkov			Skupaj delež ločeno zbranih komunalnih odpadkov		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Povprečni delež za vse izvajalce v Sloveniji	12	11	12	2	3	4	10	12	14
Snaga Ljubljana	7	6	7	1	3	6	7	9	13
Snaga Maribor	12	11	12	5	8	7	17	19	19
SIMBIO	4	5	6	0	0	1	4	5	7
Komunalna Novo mesto	6	6	7	0	0	1	6	6	8
JKP Slovenske Konjice	3	5	5	1	1	1	4	6	6
Komunalno podjetje Vrhnika	14	10	11	28	29	31	32	41	43

Viri: letna poročila izvajalcev o zbranih komunalnih odpadkih za leta 2005, 2006 in 2007.

Ločeno zbrane frakcije in ločeno zbrani biološki odpadki na prebivalca območja, na katerem revidiranec izvaja javno službo, v letih 2005, 2006 in 2007

v kilogramih

Izvajalec	Ločeno zbrane frakcije na prebivalca			Ločeno zbrani biološki odpadki na prebivalca			Skupaj ločeno zbrani komunalni odpadki na prebivalca		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Povprečna količina, zbrana v Sloveniji	31	36	43	9	14	16	40	51	59
Snaga Ljubljana	28	28	31	0	12	27	28	40	58
Snaga Maribor	61	63	66	28	43	41	89	106	107
SIMBIO	19	23	26	1	1	3	20	24	29
Komunalna Novo mesto	14	17	32	0	1	3	14	18	35
JKP Slovenske Konjice	15	21	22	3	3	4	17	24	25
Komunalno podjetje Vrhnika	55	38	42	109	109	119	164	146	161

Viri: letna poročila izvajalcev o zbranih komunalnih odpadkih za leta 2005, 2006 in 2007.

Doseženi standardi ločenega zbiranja frakcij komunalnih odpadkov pri izvajalcih javne službe

Izvajalec javne službe	Količina ločeno zbranih frakcij na prebivalca v kilogramih			Število prebivalcev na zbiralnico za ločeno zbrane frakcije			Količina ločeno zbranih frakcij na zbiralnico v kilogramih			Število zbirnih centrov
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2007
Snaga Ljubljana	28	38	56	216	203	184	6.048	7.714	10.304	✗
Snaga Maribor	88	102	69	123	120	116	10.824	12.240	8.004	✗
SIMBIO	20	24	27	246	243	238	4.920	5.832	6.426	✗
Komunala Novo mesto	20	24	29	432	427	424	8.446	11.041	12.475	✗
JKP Slovenske Konjice	15	23	23	87	85	85	1.305	1.955	1.955	✓
Komunalno podjetje Vrhnika	55	38	43	271	259	245	14.905	9.842	10.535	✗

Legenda:

- ✗ Število zbirnih centrov ni zadostno glede na določila odredbe o ločenem zbiranju in posameznih občinskih odlokov.
- ✓ Število zbirnih centrov je zadostno glede na določila odredbe o ločenem zbiranju in posameznih občinskih odlokov.

Viri: podatki izvajalcev javne službe o zbranih količinah komunalnih odpadkov in vzpostavljeni infrastrukturi za ločeno zbiranje frakcij in organskih komunalnih odpadkov v letih 2005, 2006 in 2007.

Priloga 6

Doseženi standardi ločenega zbiranja bioloških komunalnih odpadkov pri izvajalcih javne službe

Izvajalec javne službe	Količina ločeno zbranih bioloških odpadkov na prebivalca v kilogramih			Število prebivalcev na posodo za ločeno zbiranje bioloških odpadkov			Količina ločeno zbranih bioloških odpadkov na posodo v kilogramih		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Snaga Ljubljana	1,2	12	27	311	22	21	373	264	567
Snaga Maribor	28	43	41	20	19	18	560	817	756
SIMBIO	1,5	1,1	2,8	/	/	55	/	/	154
Komunala Novo mesto	0,01	1,7	2,4	/	/	175	/	/	427
JKP Slovenske Konjice	2,7	2,7	3,5	/	/	/	/	/	/
Komunalno podjetje Vrhnika	109	109	119	8	8	5	872	872	595

Viri: podatki izvajalcev javne službe o zbranih količinah komunalnih odpadkov in vzpostavljene infrastrukturi za ločeno zbiranje frakcij in organskih komunalnih odpadkov v letih 2005, 2006 in 2007.

Veljavne cene javne službe zbiranja in prevoza, obdelave in odlaganja komunalnih odpadkov za gospodinjstva v letih 2005, 2006 in 2007 pri revidiranih izvajalcih

v evrih na kubični meter

Izvajalec javne službe	Veljavna cena zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov			Veljavna cena obdelave komunalnih odpadkov			Veljavna cena odlaganja komunalnih odpadkov			Skupaj veljavna cena ravnanja z odpadki		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Snaga Ljubljana	4,51	4,51	5,75	ni bila določena				1,82		6,33	6,33	7,57
Snaga Maribor ²⁴³		6,59		12,32	12,32 ²⁴⁴	8,73	2,48	2,48	13,9 4	21,39	21,39	29,26
SIMBIO ²⁴⁵		7,47 ²⁴⁶		ni bila določena				2,93			10,40	
Komunala Novo mesto	4,96	5,06	5,06	ni bila določena			3,02	3,08	3,08	7,98	8,14	8,14
JKP Slovenske Konjice		12,50 ²⁴⁷			12,50			12,50			12,50	
Komunalno podjetje Vrhnika		13,72			5,18			7,00			25,90	

Viri: podatki izvajalcev javne službe o cenah izvajanja javne službe v letih 2005, 2006 in 2007.

²⁴³ Cena je navedena za Mestno občino Maribor, ker se cene po občinah, vključene v javno službo odvoza komunalnih odpadkov, nekoliko razlikujejo.

²⁴⁴ Pri družbi Snaga Maribor sta v letu 2006 navedeni ceni predelave in odlaganja, ki sta veljali pretežni del leta, od 1. 1. do 10. 11. 2006, ko so veljale nove cene, navedene v letu 2007.

²⁴⁵ Cena je navedena za Mestno občino Celje, ker se cene po občinah, kjer se izvajajo javne službe odvoza komunalnih odpadkov, nekoliko razlikujejo.

²⁴⁶ V vseh treh letih je k ceni zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov prišteti 1,344 evra na kubični meter za ločeno zbiranje.

²⁴⁷ Navedena cena predstavlja celotno ceno izvajanja javne službe zbiranja in prevoza, obdelave in predelave ter odlaganja komunalnih odpadkov.

Priloga 8

Lastne cene javne službe zbiranja in prevoza, obdelave ter odlaganja komunalnih odpadkov za gospodinjstva

v evrih na kubični meter

Izvajalec javne službe	Lastna cena zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov	Lastna cena obdelave komunalnih odpadkov	Lastna cena odlaganja komunalnih odpadkov	Skupaj lastna cena ravnanja z odpadki
Snaga Ljubljana	5,72	Družba dejavnosti ne izvaja	3,06	8,78
Snaga Maribor			31,84 ²⁴⁸	31,84
SIMBIO ²⁴⁹	6,70	Družba dejavnosti ne izvaja	2,56	9,25
Komunala Novo mesto		Družba dejavnosti ne izvaja		
Komunalno podjetje Vrhnika	16,66	4,34	9,06	30,06

Viri: podatki izvajalcev javne službe o cenah izvajanja javne službe v letu 2005, letu 2006 in letu 2007.

²⁴⁸ Družba Snaga Maribor ni izračunavala lastne cene za posamezno dejavnost, ker ni imela izdelanih meril za razporejanje stroškov po dejavnosti. Prikazana lastna cena je zato skupna lastna cena ravnanja z odpadki.

²⁴⁹ Cena je navedena za Mestno občino Celje, ker se cene po občinah, kjer se izvajajo javne službe odvoza komunalnih odpadkov, nekoliko razlikujejo.

Priloga 9

Stroški izvajalcev javne službe za izvajanje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov

v evrih na tono ločeno zbranih odpadkov

Izvajalec javne službe	Stroški vzpostavitve infrastrukture za ločeno zbiranje		
	2005	2006	2007
Snaga Ljubljana	12,4	3,2	7,9
Snaga Maribor	18,9	4,9	5,7
SIMBIO	22,6	0	20,4
Komunala Novo mesto	14,3	23,6	20,3
JKP Slovenske Konjice ²⁵⁰		ni podatka	
Komunalno podjetje Vrhnika	34,6	67,6	11,0

Viri: podatki izvajalcev javne službe o stroških vzpostavitve infrastrukture za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov ter o izvajanju in vzdrževanju sistema ločenega zbiranja komunalnih odpadkov za leta 2005, 2006 in 2007.

²⁵⁰ Družba JKP Slovenske Konjice je podala oceno letnih stroškov prevoza (60.000 evrov) in stroškov delavcev na terenu (20.000 evrov), ker ne vodi posebnih evidenc o stroških ločenega zbiranja.

Izvedene aktivnosti promocij, izobraževanja in akcij

Vrsta aktivnosti	Snaga Ljubljana			Snaga Maribor			SIMBIO ²⁵¹			Komunala Novo mesto			JKP Slovenske Konjice ²⁵²			Komunalno podjetje Vrhnika		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
PROMOCIJE																		
Zloženke	2	2	2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1	1	1	7.000	✗	✗	✓	✓	✓
Brošure	✗	3	3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1	1	1	10.000	10.000	✗	✓	✓	✓
Oglasi na televiziji	1	1	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✓	1	1	1	20	30	10	✓	✓	✓
Oglasi na radiu	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✓	100	100	100	120	130	70	✓	✓	✓
Oglasi v časopisu	2	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	5	5	5	50	50	30	✓	✓	✓
Novinarske konference	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓
Informativne table na vozilih	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1	1	1	✗	✗	✗	✓	✓	✓
Oglasi na internetu	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	2	2	2	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Plakati	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	2	2	2	✗	✗	✗	✓	✓	✓
Obvestila ob računih	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	1	1	1	✗	✗	✗	✓	✓	✓
IZOBRAŽEVANJE																		
Število izobraževalnih obiskov v vrtcih	✗	✗	✗	✓	✓	✓	1	✗	✗	4	4	4	7	5	4	✓	✓	✓
Število izobraževalnih obiskov v šolah	✗	✗	✗	20	25	30	5	4	7	6	6	6	10	8	4	✓	✓	✓

²⁵¹ Družba SIMBIO je v letu 2006 tudi dodatno zaposlila osebo za stike z javnostjo, katere prvenstvena naloga je poskrbeti za večjo osveščenost občanov.

²⁵² Podatki o izvedenih aktivnostih sta posredovala Eko, d. o. o., Slovenske Konjice in družba JKP Slovenske Konjice.

Vrsta aktivnosti	Snaga Ljubljana			Snaga Maribor			SIMBIO ²⁵¹			Komunala Novo mesto			JKP Slovenske Konjice ²⁵²			Komunalno podjetje Vrhnika		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Število organiziranih izobraževalnih obiskov za predšolske otroke	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	6	6	6	5	6	3	✓	✓	✓
Število organiziranih izobraževalnih obiskov za šolske otroke	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10	8	15	8	8	8	15	17	10	✓	✓	✓
Druga organizirana izobraževanja ²⁵³	✗	✗	✗	razdelitev šolam	✓	✓	✓	✓	✓	3	3	3	15	8	4	✓	✓	✓
				21.166 izvodov okoljevarstvenega priročnika														
AKCIJE																✓	✓	✓
Dan odprtih vrat	1	1	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	1	150	✓	✓	✓	✓
Organizacija prireditev za otroke	1	3	1	✗	1	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1	200	200	✓	✓	✓
Organizacija prireditev ob dnevu zemlje	✗	1	✗	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	1	450	450	✓	✓	✓
Organizacija drugih prireditev	✗	1	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	5	5	5	2	600	350	✓	✓	✓

²⁵³ Vzpostavitev okoljskega programa na osnovnih šolah, delavnice, okrogle mize, izobraževanja za učitelje, mentorstvo pri raziskovalnih in diplomskih nalogah, sodelovanje z eko-šolami.

Vrsta aktivnosti	Snaga Ljubljana			Snaga Maribor			SIMBIO ²⁵¹			Komunala Novo mesto			JKP Slovenske Konjice ²⁵²			Komunalno podjetje Vrhnika		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Opozorilne nalepke za nepravilno odložene odpadke	×	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	×	×	×	500	×	×	✓	✓	✓
Nagradne igre	×	×	×	✓	✓	✓	✓	✓	✓	×	×	×	×	×	×	✓	✓	✓
Druge izvedene akcije	×	×	×	×	×	×	✓	✓	✓	×	×	×	30 ²⁵⁴	3.000	1.550	✓	✓	✓
Stroški izvedenih vseh aktivnosti	36.055	26.488	29.275	62.357	98.535	120.836	18.601	29.015	32.040	24.400	24.000	24.600	22.700	19.000	10.780	30.600	24.500	29.870
Stroški izvedbe vseh aktivnosti na tono ločeno zbranih frakcij	3,92	2,14	1,60	4,31	5,86	10,62	7,91	10,05	9,90	23,87	19,26	15,90	14,78	6,40	4,58	24,5	18,7	24,2

Legenda: × Aktivnosti ne izvajajo.

✓ Izvajajo aktivnosti.

²⁵⁴ Promocija platnenih vreč, ankete, okrogle mize, svetovanje malim in srednjim podjetjem, mala šola kompostiranja, modra številka za okoljske nasvete.

Bedimo nad potmi javnega denarja

Računsko sodišče Republike Slovenije / The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija • tel.: +386 (0) 1 478 58 00 • fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si • www.rs-rs.si

Enota Maribor / Maribor Office
Ulica heroja Bračiča 6, 2000 Maribor, Slovenija • tel.: +386 (0) 2 250 58 80 • fax: +386 (0) 2 250 58 96

